GÂNDACUL

Rawi Hage

Câştigător al IMPAC Dublin Literary Award pentru JOCUL LUI DE NIRO

RAWI HAGE

Gândacul

Traducere din limba engleză şi note de
IRINA VAINOVSKI-MIHAI

LEDA, 2010

Rawi Hage – *Cockroach*
2008

Cuprins

Despre autor

RAWI HAGE s-a născut în 1964 la Beirut, unde a trăit timp de nouă ani experiența războiului civil. A imigrat în Statele Unite în 1982, a urmat cursurile Institutului de Fotografie din New York, iar după zece ani s-a mutat în Canada, unde a studiat artele plastice la Colegiul Dawson şi la Universitatea Concordia din Montréal. Este un scriitor laureat al multor premii, artist fotograf, curator şi comentator politic. Scrierile sale au apărut în publicații precum *Maclean's, Fuse* „Mi*zna, Jouvert, The Toronto Review, Montréal Serai* şi *Al-Jadid.* Creațiile lui fotografice au fost expuse în galerii şi muzee din întreaga lume. Romanul de debut, *Jocul lui De Niro* (2006), este câştigător al unor premii extrem de prestigioase: International IMPAC Dublin Literary Award, Paragraphe Hugh MacLennan Prize for Fiction, McAuslan First Book Prize, Prix des Libraires de Québec şi a fost deopotrivă nominalizat la Commonwealth Writers' Prize, Scotiabank Giller Prize, Governor General's Literary Award şi Rogers Writers' Trust Fiction Prize. Pentru al doilea roman, *Cockroach (Gândacul,* 2008), a obținut Paragraphe Hugh MacLennan Prize şi Grand Prix du livre de Montréal şi a fost nominalizat la Scotiabank Giller Prize şi la Governor General's Literary Award.

Pentru Ramzy, Jenny şi Nada, care mă fac să zâmbesc; fraților mei; pentru Lisa, aşa cum i-am promis cândva; pentru Madeleine, care iubeşte Orientul; şi pentru prietenii mei exilați: fie ca ei să se întoarcă într-o bună zi.

Ceea ce numim specii sunt degenerări diferite ale aceluiaşi tip.

Isidore Saint-Hilaire,
Vie d'Êtienne Geoffroy Saint-Hilaire
(1847)

Apoi Satavaesa face apele să curgă spre cele şapte Karshavar ale pământului, iar când el ajunge acolo jos, se opreşte în toată frumuseţea lui, răspândind tihna şi bucuria în ţinuturile roditoare.

Avesta,
textele sacre ale zoroastrismului

I

Sunt îndrăgostit de Shohreh. Dar nu mai am încredere în sentimentele mele. Nici nu am trăit cu o femeie şi nici nu am curtat vreuna cu adevărat. Şi adeseori m-am mirat de nevoia mea de a seduce şi de a poseda orice femelă din specie care îmi iese în cale.

Când văd o femeie, simt că dinţii îmi devin mai subţiri, mai lungi, mai ascuţiţi. Spatele mi se cocârjează şi din frunte îmi înmuguresc două antene, care se întind apoi, tremură în aer, semnalizează nevoia de a fi băgat în seamă. Vreau să mă târăsc sub tălpile femeilor pe care le întâlnesc, ca să le admir privind de jos ţinuta dreaptă, gleznele delicate. În acelaşi timp, simt şi o repulsie – nu o jenă, o repulsie – faţă de cleiul atracţiei şi dorinţei. Este un amestec ciudat de emoţii şi instincte care mă învăluie, făcându-mă să mă apropii de femeile acestea ca un cocoşat de nişte eleve.

Poate e timpul să merg iar la doctor, fiindcă în ultima vreme sentimentul acesta m-a copleşit. Chiar dacă am avut acelaşi imbold şi în prezenţa psihiatrei. Recent, când am văzut-o râzând cu una dintre asistentele sale, mi-am dat seama că este şi ea femeie, iar când, stând în faţa mea, mi-a cerut să-mi reproduc pornirile, i-am pus mâna pe genunchi. A schimbat subiectul şi, calmă, cu o expresie plină de compasiune, mi-a împins mâna, şi-a tras scaunul înapoi şi mi-a spus:

Bine, hai să vorbim despre sinuciderea ta.

Săptămâna trecută i-am mărturisit că fusesem cândva mai curajos, mai nepăsător şi chiar, s-ar putea spune, mai violent. Dar aici, în ținutul acesta nordic, nimeni nu îți găseşte scuze când loveşti, furi, împuşti sau pur şi simplu răcneşti la balconul de vizavi înjurând mamele vecinilor şi amenințându-le copiii.

Când i-am spus asta terapeutei, mi-a zis că sunt plin de o ură înăbuşită. Aşa că îndată ce a ieşit din cameră pentru o clipă, i-am deschis geanta şi i-am furat rujul, iar după ce s-a întors mi-am continuat povestea despre copilăria mea de altundeva. Mă întrerupea cu întrebări de genul: Şi ce sentimente ai față de asta? Spune-mi mai mult. Ea mai curând asculta şi-şi lua notițe, iar toate astea nu se petreceau într-o cameră elegantă, cu mobilă din lemn de cireş ori canapea din piele (sau globul pământesc al unui vechi amiral, doar aşa, de atmosferă). Nicidecum, stăteam față în față, într-un cabinet mic dintr-o clinică de stat şi între noi nu se afla decât o măsuță minusculă, rotundă.

Nu-mi amintesc exact ce i-am povestit despre relațiile mele cu femeile. Am încercat de mai multe ori să-i spun că încercarea de a mă sinucide a fost modul meu de a încerca să scap de permanența soarelui. Cu sinceritate, folosindu-mi cunoştințele limitate de psihologie şi posibilitățile reduse de exprimare, am încercat să-i explic că am încercat să mă sinucid dintr-un fel de curiozitate, sau poate ca o provocare față de natură, de cosmosul însuşi, de permanența luminii. Mă simțeam oprimat de toate acestea. Problema existenței mă mistuia.

Laconismul terapeutei mă agasa. Îmi provoca o violență pe care nu o mai simțisem de când îmi părăsisem țara. Nu înțelegea. Pentru ea, totul se rezuma la relațiile mele cu femeile, în timp ce pentru mine totul se rezuma la sfidarea puterii opresive din lumea la care nici nu puteam participa şi pe care nici nu o puteam controla. Iar întrebarea pe care o uram cel mai mult – şi

care se făceau auzită când devenea frustrată că nu vorbesc prea mult – era aceea pe care o rostea inexpresiv, aplecându-se peste măsuță: Ce aşteptați de la întâlnirea noastră?

Am răbufnit: Sunt obligat de hotărârea instanței să fiu aici! Aş prefera să nu fiu aici, dar când m-au găsit atârnând de o frânghie încolăcită de ramura unui copac, unul care făcea jogging în pantaloni din spandex mulați a dat fuga şi a chemat poliția parcului. Doi polițişti au venit în galop pe caii aceia minunați să mă salveze. N-am remarcat atunci decât caii. Mă gândeam că ei ar putea fi soluția pentru problema mea tehnică. Adică dacă aş încăleca pe unul din ei aş putea ajunge la o creangă de mai sus, mai rezistentă, de care mi-aş fixa frânghia, apoi aş lăsa calul de sub mine să țâşnească în voia lui. În schimb, mi-au pus cătuşe şi m-au dus, după cum s-au exprimat ei, la expertiză.

Spune-mi despre copilăria ta, mi-a cerut psihiatra.

În tinerețe am fost insectă.

Ce fel de insectă? s-a interesat ea.

Libarcă, i-am răspuns.

De ce?

Pentru că sora mea m-a făcut libarcă.

Ce a făcut sora ta?

Vino, mi-a zis sora mea. Hai să ne jucăm. Şi şi-a suflecat rochia, mi-a băgat ceafa între picioarele ei, şi-a ridicat călcâiele în aer şi şi-a legănat uşor picioarele deasupra mea. Uite, deschide ochii, m-a îndemnat ea. Asta ți-e fața, ăştia-ți sunt dinții, iar picioarele mele îți sunt antenele lungi, lungi. Râdeam şi ne târâm amândoi pe sub cearşafuri şi ne muşcam de obraz. Hai să blocăm lumina, a spus ea. Hai să prindem pătura aia de pat, ca să nu mai fie lumină. Hai să ne jucăm pe dedesubt.

Interesant, a spus terapeuta. Cred că am putea investiga mai mult asemenea poveşti. Săptămâna viitoare?

Săptămâna viitoare, i-am răspuns, apoi m-am ridicat,

am străbătut coridoarele clinicii pe lângă pereți, am coborât scările şi m-am trezit învăluit de răcoarea şi lumina oraşului.

Când am ajuns acasă, am văzut chiuveta plină de vase, o adunătură de căni de doi bani viu colorate şi farfurii înflorate înălțate într-un maldăr sub o oală mare de spaghete, toate nespălate. Până să apuc să-mi folosesc papucul drept armă, libărcile care conviețuiau cu mine s-au strecurat pe sifon şi au scăpat cu viață.

Mi se făcuse foame. Şi nu prea mai aveam bani. Aşa că era timpul să-l găsesc pe muzicantul iranian pe nume Reza, care-mi datora patruzeci de dolari. Eram hotărât să-i iau înapoi. Îmi pierdusem răbdarea cu nemernicul ăla. Mă gândeam chiar să-i sparg santurul{1} dacă nu mi-i restituie repede. Îşi făcea veacul la Artista, cafeneaua din colț. E deschisă douăzeci şi patru de ore pe zi şi timp de douăzeci şi patru de ore adună fumul pompat din plămânii unor noi imigranți lâncezind pe scaune de plastic, coatele hârşâind mesele rotunde, mâinile fluturându-şi nemulțumirea, degetele îngălbenite de tutun chemând chelnerii, chibriturile lor pâlpâind ca nişte semnale indiene pe sub nasuri păroase, iar fețele lor stupefiate pufăind fumul de țigară cu forța taurilor spanioli pornind cu o ultimă încleştare spre cârpa roşie ce le dansează în față.

Am pornit în fugă pe scări să-l caut pe nemernicul acela la cafenea şi, ce să vezi? Două Martore ale lui Iehova m-au străfulgerat cu zâmbetul lor caraibian şi mi-au blocat drumul cu pălăriile lor falnice de pai ornate cu pene, care proiectau o umbră de culoarea nucii de cocos pe treptele grunjoase ale blocului dărăpănat unde locuiesc eu. Te interesează lumea? m-au întrebat. Şi până să le răspund, una dintre ele, cea într-un palton matlasat, mi-a trântit o profeție apocaliptică: Eşti conştient de gaura din ozonul de deasupra noastră?

Ozon? am întrebat-o.

Da, ozon. E stratul atmosferic care ne protejează de razele arzătoare ale soarelui. În timp ce noi stăm de vorbă, acolo este o gaură şi se tot lăţeşte şi în curând o să fim fripţi cu toţii. Doar libărcile vor supravieţui ca să domnească pe pământ. Dar nu fi disperat, tinere, căci te poţi mântui chiar azi dacă o să cumperi revista asta – am din întâmplare câteva exemplare la mine – şi dacă o să citeşti alături de noi Biblia la Sala Regatului{2}. Şi după aceea, chipeşul meu confrate, poţi coborî la subsol să-l asculţi pe conducător (cu o prăjitură şi un pahar de plastic în mână), iar el îţi va spune că transfuziile (fie ele administrate prin intermediul seringii, al unui medic sau al unei perversiuni sexuale) sunt păcate de moarte. Atunci şi numai atunci vei mai avea o şansă. Căieşte-te! strigă femeia şi deschise Biblia în dreptul unui semn de carte. Începu să citească. Cuvintele Domnului, fiule: *De aceea şi Eu voi lucra cu urgie: ochiul Meu nu-i va cruţa şi Eu nu Mă voi îndura. Chiar de ar striga ei cu glas mare la urechile Mele*; *nu-i voi auzi.* Cumpără revista aceasta (cu cuvântul Domnului cu tot), fiule. Citeşte-o şi căieşte-te!

Cât e? am întrebat-o în timp ce-mi uşuram buzunarul de singurele monede pe care le aveam, mici şi rotunde, cu imagini idolatre de raţe, gâşte, urşi şi capete semeţe.

Dă-mi mie monedele acelea şi roagă-te, fiindcă atunci şi doar atunci vei avea şansa să fii ridicat la ceruri de Iisus, Mântuitorul nostru, şi-n timp ce te vei înălţa vei putea arunca o privire în jos, la vecinii tăi care ne-au trântit uşa în nas. Şi-i vei putea vedea prăjindu-se ca nişte chiftele în tigaie şi te asigur că Domnul nostru va fi indiferent la soarta lor, suferinţa lor, vaietele lor de agonie, regret şi durere – da, durere! Şi pe noi Dumnezeu să ne apere de asemenea dureri sfâşietoare.

Le-am sărutat mâna Martorelor lui Iehova. Le-am cerut îndurare în ziua aceea a sfârâielii ce avea să vină. E îngrozitor să mori de foc. Dacă ar fi să aleg, mi-aş dori cu siguranţă ceva mai puţin dureros, mai rapid şi poate

chiar mai poetic – ca, de exemplu, atârnat de o salcie, cu un glonț în cap sau prăbuşit într-un somn adânc şi etern învăluit de aroma scurgerii de gaze din maşina de gătit.

Le-am părăsit pe cele două doamne şi am alergat spre Cafeneaua Artista de pe strada St-Laurent, sperând în continuare să-l găsesc pe Reza într-un nor de fum şi abur de cafea, printre caserolele de la asistența socială. În timp ce-mi târşâiam picioarele pe pavajul ud, tremurând de frig, îmi blestemam soarta. Blestemam avionul care mă adusese pe pământul acesta aspru. Am privit cu atenție în josul străzii şi m-am îndreptat şovăitor spre est, ocolind bălțile de noroi şi încercând să ignor hârşâitul pneurilor pe zăpadă, sunet care-mi înfunda urechile amintindu-mi neîncetat de fulgii care cad şi se strâng tăcuți, sârguincioşi, luând în stăpânire toate parbrizele, toate căciulile, toate lăzile de gunoi, toate pleoapele, toate acoperişurile şi munții. Şi ce să mai spun, prietene, de cele care amenință trupele de bocanci grei, împotmolind picioarele, urechile astupate cu bentițe din lână şi paltoanele plutind ca nişte năluci, învăluind chipurile, buzele țuguiate, mâinile austere? La naiba! În frigul de aici nimeni nu salută măcar dând din cap, fluturându-şi timid mâna, nici un zâmbet pe sub nasurile congestionate, curgând. Toate capetele acestea înfundate, înălțate peste gâturi strangulate de fulare sintetice. Mă neliniştea şi mă făceau să mă întreb: Unde mă aflu? Cum de am ajuns prizonierul unei carcase tremurând veşnic, străbătând un oraş înghețat, cu fulgii aceştia uzi, de vată, scuturați întruna peste mine? Şi mai presus de toate mi-e foame, sunt sărac şi nu am pe nimeni, pe nimeni… Gheață nenorocită, o clipă de neatenție şi piciorul ți se poate scufunda într-una din acele bălți perfide care-ți aşteaptă paşii cu răbdarea unei neveste de marinar, cu viclenia monştrilor din mlaştini. Poți să blestemi cât vrei, dar tot trebuie să suporți lipăi tul din ciorapii uzi, degetele înghețate,

mucozitățile precum cele de pe mâinile moaşelor şi paltoanele care trec fantomatic pe lângă tine pe străzi, fluturând şi umflându-se în bătaia vântului ca pânzele corăbiilor pornite spre o țară a făgăduinței.

Sunt osândit!

Am intrat în cafenea, m-am dezghiocat din straturile de căciuli, mănuşi, fulare, m-am eliberat de strânsoarea fermoarelor, a nasturilor şi a ariciului, care s-a lăsat desprins în cele din urmă cu un sâsâit de reptilă preistorică, despicându-se şi separându-se ca viețile oamenilor, ca exilații căzând în fisurile care dau naştere şi duc către moarte sub lopețile ce sapă şi scrâşnesc precum pneurile împrăştiind zăpada în jurul mădularelor mele muritoare.

L-am zărit pe profesorul Youssef la masa lui obişnuită. Intelectualul acesta algerian pseudo-francez, indolent şi îngâmfat poartă mereu costum de gabardină şi veşnica lui cravată îngustă, care făcea furori în anii şaptezeci. Îşi ascunde privirea în spatele unor ochelari după moda deceniului şase şi-i imită pe gânditorii francezi fumându-şi pipa prin colțuri slab luminate. Îşi petrece toată ziua la cafenea şi vorbeşte despre *révolution et littérature*.

L-am întrebat pe profesor dacă l-a văzut pe Reza, muzicantul iranian, dar nu mi-a răspuns. A schițat doar zâmbetul acela al lui arogant.

Ştiam! Ştiam! Profesorul voia să mă copleşească iar cu întrebările lui existențiale. Nemernicul ăsta se dă drept Socrate ori de câte ori are ocazia. Se poartă mereu cu noi, ceilalți, ca şi cum am fi fost discipoli atenieni mişunând pe treptele agorei, şi nu răspunde niciodată la întrebări.

Îşi imaginează că este un jurnalist berber pseudo-socialist, când nu e decât un cleric latent, care răspunde întotdeauna la o întrebare printr-o altă întrebare.

E aici sau nu? *C'est urgent*, m-am răstit la el încercând să-i întrerup firul epistemologic.

Non! J'ai pas vu ton ami.[3] Profesorul arboră iar zâmbetul lui sardonic, pufăi din pipă şi-şi schimbă poziția picioarelor. Se lăsă pe spătarul scaunului şi-mi aruncă o privire de intelectual care repudiază un țăranoi ca mine, nedemn de grosimea lentilelor lui de miop. Nu are încredere în mine. Mă simte prin ceața pipei. Ştiu, mă bănuieşte că i-am furat ultima pungă de tutun, ceea ce am şi făcut. Dar n-o poate dovedi. Acum, de fiecare dată când mă apropii de el, îşi schimbă poziția pe scaun ca şi cum ar vrea să spună ceva important şi profund, dar îl ghicesc prin fumul pipei, adunându-şi pe lângă el toate bunurile pe care le are, îmbrățişându-şi bocceaua ca un refugiat pe un vapor supraaglomerat.

M-am îndepărtat de profesor cu gândul că l-aş strangula pe Reza, stârpitura aia orientală, cu coardele propriului lui instrument muzical. Mi-era dator şi mă aflam la strâmtoare. Reuşea mereu, într-un fel sau altul, să stoarcă bani de la mine. Fie că se lansa în lungi monologuri despre Persia şi istoria ei măreață, fie că-mi reproducea lacrimile mamei lui, pe care nu avea s-o mai vadă vreodată înainte de moarte fiindcă, din câte-mi zicea, el nu-i decât un amărât de exilat. Dar ştiu că pe Reza nu-l interesa decât să-şi amorțească buzele şi fața. Îi curge nasul tot timpul şi nu din cauza frigului, ci a unei alergii, iar dacă nu e din cauza alergiei, e din cauza unei porniri fireşti de a-şi pudra nasul cu „praful alb columbian", cum îi zice el. Dar acum nu mai aveam altceva de făcut decât să-mi pun iar pe mine armura contra frigului şi să mă întorc în cameră pentru a aştepta un telefon de la Reza.

Ajuns acasă, m-am întins în pat, mi-am luat țigările şi, deodată, fără niciun motiv, am devenit neliniştit sau poate melancolic. Sentimentul acesta nu era paranoic, aşa cum a scris terapeuta în notițele ei idioate (pe care reuşisem să le fur); era iar doar nevoia mea de a mă ascunde de soare şi de a nu mai vedea pe nimeni. Era doar nevoia pe care o simțeam să debarasez lumea de

tot ce mă înconjoară, să-mi duc viața doar sub acest înveliș, fără obiecte, oameni, lumină sau sunete. Era nevoia mea să întind o cuvertură eternă, care să acopere totul, să-mi izoleze cerul și fereastra, să transforme întreaga lume într-un spațiu al insectelor.

Câteva ore mai târziu, spre seară, m-am hotărât să trec pe la Reza. Am străbătut drumul prin frig până la el acasă, am sunat și am așteptat. Matild, franțuzoaica frumoasă, chelnerița cu care locuia Reza, mi-a deschis ușa. Cum m-a zărit, a încercat să-mi trântească ușa în nas.

Am pus piciorul în prag și am șoptit duios: Simt îngrijorat din cauza lui Reza.

Alors, appelle la police, quoi, bof. Ah, moi, alors, je ne veux pas me mêler de cette affaire.[4] Nu și-a plătit parrrtea lui de chirrrie luna trrrecută. *J'en ai marre là de vous deux.*[5]

Pot să intru? am întrebat-o.

Ți-am zis, nu eeee aiiici.

Vreau doar să mă uit prin camera lui.

Mais non là, tu exagères.[6]

Te rog, am implorat-o. Și i-am arătat lui Matild de ce erau în stare ochii mei plecați și sfioși.

Poți să intri doar în camera lui, îmi zise ea. Nu în bucătărie și nu furri hârtia igienică, *d'accord?* Când lucrrrai cu mine la rrrestaurant acolo, toată lumea zicea că tu ești ăla carrre furrră 'ârrrtia igienică și se uita strrrâmb la mine că eu te-am rrrecomandat.

I-am urmărit fundul lui Matild legănându-se spre bucătărie. M-am chircit, mi-am băgat capul între umeri, simțeam cum dinții parcă mi se ascut când priveam la posteriorul ei francez maiestuos – îl studiam, îl analizam, îl evaluam și îl savuram cu fiecare balans. Era încă în cămașa de noapte, scurtă până deasupra coapselor. Și desculță!

Am oftat. Mi-am frecat picioarele unul de altul. Apoi, cu disperarea strămutatului, apatridului, nenorocitului naufragiat pe coridoarele birocrației şi ale imigrării, i-am întors spatele şi m-am repezit spre camera lui Reza.

Camera lui mirosea a ciorapi stătuți şi a mahorcă. În lumina palidă am întrezărit vechiul televizor alb-negru pe care-l moştenise de la prietenul lui, Hisham, un computerist iranian care se mutase în Statele Unite fiindcă, după cum zicea el, acolo se câştigă mai bine, iar în Canada n-are niciun viitor – prea multe taxe. Cel puțin aşa-mi explicase un arivist tehnocrat cu capul pătrat, în seara când am făcut cunoştință cu el la o petrecere iraniană. Erau acolo o mulțime de exilați iranieni – artişti transfugi, poeți strămutați, stângişti fumători de haşiş, foşti revoluționari deveniți şoferi de taxi. Aceea era seara în care am cunoscut-o şi pe Shohreh. Ah, frumoasa Shohreh! M-a înnebunit, m-a metamorfozat dintr-odată, făcându-mă să rod farfurii de carton, să ling tacâmuri de plastic, să mă ascund în pungile de chipsuri (care pârâie ca pojghița de gheață spartă şi crengile rupte). Dansa cu un iranian homosexual slăbănog, îmbrăcat în negru, numit Farhoud. La fel ca el, Shohreh era în negru, cu o rochie mulată, iar pieptul îi sălta în ritmul strigătelor ciudate şi amenințătoare ale casetofonului stereo ieftin, pe care-l adusese un imigrant. Când muzica s-a oprit pentru o clipă, am străbătut în urma ei sala aglomerată până la bucătărie. M-am strecurat printre farfurii, furculițe, gustări şi, în sfârşit, când a înmuiat o felie de castravete într-un sos gros ca o mlaştină, am trecut la acțiune. Vreau să te fur de la iubitul tău, dansatorul, i-am spus. Shohreh râse şi exclamă: Iubit? Iubit! Şi nu se mai oprea din râs. Farhoud! îl strigă pe bărbatul în negru. Tipul ăsta crede că eşti iubitul meu.

Farhoud zâmbi teatral şi se îndreptă spre noi. Îşi încolăci brațul pe după umerii mei. Adevărul e că-mi caut un iubit, îmi şopti legănându-şi şoldurile. Băutura

pe care o ținea în mână luă deodată forma şi sclipirile unei acadele. Shohreh râse, îşi aranjă părul şi se îndepărtă.

Toată noaptea m-am ținut după Shohreh. Am mers pe urmele ei ca un lup. Când a intrat la toaletă, mi-am lipit urechea de uşă, sperând să aud sunetul urinei ei cu unsprezece la sută alcool pornit în cădere liberă dintre coapsele sale moi. Ah, cum mai oftam auzind jetul de lichid prețios, care urma să se rotească prin tunelurile calde şi aburinde ale oraşului congelat. Pământul de sub noi e menținut cald de generozitatea fluidă a unor ființe ca Shohreh. Îmi imaginam frumusețea şuvoiului croindu-şi drumul printre umbrele subpământene, galben şi fără seamăn, drept şi flexibil, eliberat şi capturat, dezvăluind tot ceea ce un corp invitase cândva, păstrase, transformase şi degajase, ca zmeul unui copil legat cu o sfoară, ca un cordon ombilical. Ah! în ziua aceea am văzut pretutindeni izbăvire, renaştere şi beteală de aur.

I-am cerut lui Shohreh numărul de telefon. N-o să ți-l dau, mi-a zis ea, dar n-am nimic împotrivă dacă te străduieşti să-l afli singur. Aşa e mai romantic, nu crezi? Dansa şi se uita la mine, uneori îmi zâmbea, alteori mă ignora. Îmi dădeam seama cât era de măgulită de disperarea care mi se citea pe chip. Ştia foarte bine că doream să mă târâi la picioarele ei ca un gândac, să dansez ca un urs prins în lanțuri la bâlci, să aplaud ca o focă aşezată pe un taburet, să bâțâi din cap ca un cățeluş din plastic pe bordul taxiului unui imigrant. Aş fi vrut să fiu eu cel care o înmoaie şi-i adulmecă aroma sânilor revărsându-se din sutienul de dantelă neagră.

Zile la rând după petrecere l-am tot implorat pe jigodia aia de Reza să-mi dea numărul lui Shohreh. A refuzat. Exilatul ăla egoist şi dubios îmi zicea pe un ton libidinos: Nu ai intenții serioase cu ea. Nu e o fată din alea, e iraniană. Mi-e ca o soră şi trebuie s-o apăr de arabi jegoşi ca tine.

Dar Reza, maestre, i-am spus, şi surorile şi-o trag. Şi surorile au necesităţi.

Asta îl supără şi mă înjură: *Wa Allah alaazim*[7]. O să te împiedic să te mai întâlneşti cu ea!

Dar m-am întâlnit cu Shohreh din nou. I-am luat numărul de telefon de la Farhoud, dansatorul. L-am zărit într-o zi mergând pe stradă, legănându-se voios, ţopăind ca Bambi. În ziua aceea aveam faţa acoperită cu un fular mare, am traversat în fugă strada şi m-am oprit în faţa lui cu mâinile în şold ca Batman. Farhoud m-a recunoscut şi pe sub mască. Mi-a dat fularul la o parte, m-a sărutat pe obraji şi a râs ca micuţul Robin[8]. I-am zis dintr-o suflare că sunt îndrăgostit de Shohreh şi că-mi trebuie numărul ei.

Va trebui s-o întreb mai întâi pe ea, mi-a răspuns gesticulând în ritmul bătăilor din gene. Dar nu e genul care să se îndrăgostească, iubitule, a adăugat el.

Dă-mi numărul ei şi o să te iubesc de-a pururi, i-am promis. I-am cuprins umerii cu braţul şi l-am sărutat pe frunte.

A izbucnit în râs. Eşti tare rău! a exclamat el, a scos din buzunar un pix cu un cap de ursuleţ şi a notat atât numărul lui, cât şi al ei.

Acum scotoceam prin camera lui Reza după bani, mâncare, haşiş, cocaină – orice aş fi putut să iau de la nenorocitul ăsta. I-am deschis sertarele, am adulmecat pe sub pat, mi-am băgat mâna sub dulap şi am pipăit cu degetele după punguţele pe care le prindea de obicei acolo cu benzi adezive, cu gura în jos. M-aş fi mulţumit şi cu un bilet de autobuz – orice să-mi compenseze datoria pe care o avea la mine. Dar n-am găsit nimic. Muzicantul ăsta pârlit care cântă prin restaurante toacă tot ce are.

Am strigat la Matild, dar nu mi-a răspuns. M-am dus la ea în cameră. Era întinsă în pat, pe jumătate goală,

citind *un livre de poche,* iar dintre pagini se ridicau rotocoale de fum. Îmi simți respirația sacadată şi ochii plimbându-mi-se pe coapsele ei proaspăt depilate. În mijlocul unui pasaj din carte şopti: crrredeam că ne-am înțeles să nu intrrri aici.

Mă suni dacă ai vreo veste de la Reza?

Matild pufăi şi nu-mi răspunse.

E important.

D'accord. O să te sun. Acum pleacă. Te rrrooog.

M-am dus până la uşa apartamentului, am deschis-o şi am trântit-o la loc, apoi m-am strecurat înapoi, am intrat în bucătărie şi am deschis încet frigiderul. Am înhățat tot ce am putut – mâncare şi dulciuri –, pe urmă chiar am plecat, înotând prin zăpadă spre casă.

Acasă, în bucătărie, libărcile au simțit mirosul prăzii pe care o purtam în mâini şi au început să saliveze ca nişte căței. M-am mutat în dormitor, departe de ochii pofticioşi, m-am aşezat pe pat şi mi-am făcut un sandviş. Acum, îmi ziceam, trebuie să fac rost de nişte bani până la sfârşitul lunii, până nu mor de foame în vãgăuna asta de apartament, în lumea asta congelată, în oraşul ăsta cu zăpezi cronice. Ferestrele şuierau şi gerul pătrundea prin crăpături; locuiam într-o vãgăună dărăpănată, dacă vreți să ştiți. Dar care era diferența? Nimic nu se schimbase în viața mea de când m-am născut. Cel puțin acum locuiam singur, nu înghesuit într-o cămăruță cu o soră, un tată care sforăia şi o mamă nevrozată, care sărea noaptea din pat să întrebe dacă ne e foame, sete, dacă dormim şi nu ne vine cumva să mergem la toaletă. Nu mai eram în aceeaşi cameră cu o soră adolescentă care se maturizase, care visa arabi cu pistoale, îşi strecura mâna stângă sub pătură, privea în gol muşcându-şi buzele şi rotindu-şi degetul arătător ca şi cum ar fi fost bobina unei pelicule cinematografice dintr-un aparat care proiecta fantezii sexuale pe peretele dormitorului. Şi iată şi încântarea, asemenea celei a bărbaților din vechiul Cinematograf Lucy, în care filme

porno clandestine apăreau şi dispăreau cu repeziciune între clipuri din al Doilea Război Mondial, telenovele italiene, cowboy şi indieni săltând pe cai sălbatici. Cinematograful Lucy, cu scaunele sale pe care sclipeau petele de spermă şi cu bărbații săi agitați, împrăştiați prin sală în compania batistelor pe care le îmbrățişau ca pe nişte pipițe de doi bani. Ca nişte luptători de gherilă noaptea, bărbații aceştia aşteptau cu nerăbdare clipurile porno înserate în narațiunea principală neimportantă, circuri cu mamifere sărind şi clovni căzând, fantezii cu oceane şi apusuri ce stingeau soarele şi coborau întunericul peste trupe europene invadatoare zdupăindu-şi bocancii peste coline arse şi piațete pietruite, încremenind în fața câtorva generali cu mâna ridicată pentru salut şi a femeilor lor cu glezne groase.

Şedeam la Lucy şi aşteptam să apară carnea pe ecran. Eram ca nişte îngeri. Apoi, când cei mai în vârstă începeau să se teamă că a trecut prea mult timp, ori s-au pierdut prea multe minute cu proiecția de vechi amintiri, războaie şi staruri îmbătrânite, strigau şi izbeau în şezuturile scaunelor hodorogite: *Attcheh* (un clip porno)[9], *Abou-Khalil! Attcheh, Abou-Khalil!* Şi, învins de presiunea bătăilor din palme, un piept se umfla pe ecran, o ceafă acoperea o coapsă voluptuoasă, iar unii bărbații se ridicau în picioare, ovaționau, fluierau, inflamarea din pantaloni le despica fermoarele, umerii li se aplecau în față ca siluetele pescarilor încovoiați pe linia orizontului după năvoade în scăpătatul soarelui, îşi detonau batistele cu sunete ca de gloanțe explodate, rănindu-şi mândria, voalând în cele din urmă imaginea unor foste iubiri şi a propriilor lor neveste nesatisfăcute.

Un cui[10] mi-ar încălzi oasele, m-am gândit, sau cel puțin mi-ar amorți creierul, atât cât să nu mai. simt mizeria şi frigul. Am intrat în debara şi am întins mâna spre gaura secretă de lângă raftul de sus. Îmi pun mereu lucrurile în ordine: prosoapele şi cearşafurile pe raftul de jos; cele delicate, ca opiul şi visele, pe raftul de

sus. Am scos o cutie de plastic şi foiţele albe care-mi trebuiau. Nu mai era decât puţin haşiş – o bilă mică, suficientă să-mi răsucesc un cui subţire, care să mă ridice ca o sfoară, apoi să mă coboare uşor. Am tăiat-o şi am încercat să o răsucesc, dar aveam degetele îngheţate şi, ca de obicei, îmi tremurau. În plus, nu aveam tutun cu care să-l amestec. Ţigările dăunează sănătăţii, m-am consolat.

M-am întins în pat şi am lăsat fumul să pătrundă în mine nediluat. L-am lăsat să-mi creeze aripi şi multe picioare. În scurt timp, eram desculţ şi-mi căutam cele şase perechi de papuci. M-am privit în oglindă şi mi-am căutat iar papucii. În oglindă mi-am văzut faţa, fălcile lungi, mustăţile tăind fumul din jurul meu. Am zărit o mulţime de picioare mişcându-se. M-am repezit să închid fereastra şi să trag perdeaua. Pe urmă m-am întors în pat, mi-am lăsat capul pe cearşaf, mi-am tras perna şi pătura peste cap. Am închis ochii şi m-am gândit la dilema mea.

Mai aveam zece zile până să-mi primesc ajutorul social. Nu mai aveam droguri. În bucătărie nu mai erau decât nişte orez şi resturi de mâncare şi gândaci care urmau să-mi supravieţuiască până-n Ziua de Apoi. Ce noroc pe mine cu orezul acela basmati şi resturile acelea de mâncare vegetariană de la petrecerea budistă a lui Mary.

Unde e muzică, e şi mâncare, zău aşa! Acum câteva seri, pe la ora şapte, după ce soarele se dusese să se joace, am auzit, de la etajul de deasupra, picioare goale apăsându-mi tavanul, degetele delicate ale unor picioare târându-se în hohotele musafirilor şi începutul discret al unei serate muzicale, care suna deopotrivă ameninţător şi promiţător. Tobele mă chemau.

Am întredeschis uşa şi am văzut picioare urcând spre apartamentul vecinei. Mary? M-am gândit o clipă. Da, aşa se numea. Mi-am amintit că ne întâlnisem odată la subsol. S-a plâns că nu aveam tomberoane pentru

gunoiul reciclabil. Sau era vorba de compost? În orice caz voia să umple lumea cu pământ făcut din resturi de legume şi avea o teorie ciudată despre reîncarnare. Le-am aruncat musafirilor doar o privire şi mi-am dat seama imediat ce fel de petrecere avea să fie – mi-am dat seama doar văzând codițele împletite, tobele, părul oxigenat şi coafat în stil rasta, belciugele din urechi şi din nas cu care s-ar fi mândrit orice stăpân de taur. Întrebarea era cu ce să mă îmbrac. Cu un cearşaf înfăşurat în jurul taliei şi nimic altceva? Sau în pijama? Da, da! în emisfera sudică toată lumea iese în zori să-şi cumpere ziarul în pijamalele fluturând deasupra papucilor scâlciați şi picioarelor diafane, toată lumea bea cafea pe trotuare prăfuite, privind spre stradă printre aripile unor maşini hârbuite. Dar m-am hotărât să nu exagerez. aici, exoticul trebuie modificat – nici prea autentic, nici prea picant sau mirositor, atâta doar cât ceilalți să poată fantaza despre alte lumi. Până la urmă am rămas cu ginşii pe mine, mi-am scos pantofii, mi-am lăsat ciorapii în cameră să se mai aerisească şi am urcat desculț la etajul de deasupra.

Mary m-a întâmpinat în prag şi m-a îmbiat cu un zâmbet cald. nici nu ştiam dacă era efectul aromatelor care ardeau veşnic în cameră sau al fumului halucinogen pe care i-l pompasem eu însumi în pereți de-a lungul anilor.

M-am servit singur din mâncare în timp ce toți ceilalți stăteau pe jos cu picioarele încrucişate şi se ospătau. Le auzeam mestecatul ca o incantație, în timp ce pluteau pe perne indiene şi-şi sincronizau zumzetul din gâtlej cu sunetul frigiderului vechi al lui Mary şi cu ciclurile lumii.

Disprețuiam fețele acelea palide vegetariene pentru felul în care țineau lingurițele, umilindu-se. Pe cine credeau că păcălesc brahmanii aceia oxigenați? Ştim cu toți că statul lor pe jos nu e decât o etapă din viața lor trecătoare. În cele din urmă vor pune mâna pe linguri

mai mari şi vor săpa pământul după moştenirile de la taţii şi mamele lor. Dar eu sunt acela! Eu şi cei asemenea mie, care vom mânca reziduurile naturii de sub copacii muribunzi. Eu! Eu şi cei asemenea mie, care vom aştepta ca vântul să bată în crengi şi să scuture fructele. Gunoaie, prefăcuţi, comedianţi pe o scenă grecească! Budiştii aceia vor descinde în cele din urmă, îşi vor scoate hainele pitoreşti, exotice şi vor purta costumele din trei piese ale taţilor lor. Dar o să-i recunosc, în ciuda şuviţelor lor cărunte. O să-i invidiez când se vor lăfăi ca monarhii pe scaune, întinzându-şi cu neruşinare pantofii negri la lustruit, înălţându-se deasupra bărbaţilor ghemuiţi, cu unghii negre, care freamătă şi leagănă perii din păr de cal în jurul gleznelor lor corporatiste. La un semnal al lustragiilor, brahmanii împăturesc ziarul, se ridică, îşi aranjează cravata, se scotocesc prin buzunare după mărunţiş, lasă câteva monede să cadă spre cei care au lucrat acolo jos. Şi vor intra în lifturi, vor urca, vor strânge mâini cu fermitate, vor fi bătuţi pe spate, îşi vor aranja părul în geamurile fumurii ale zgârie-norilor. Pantofii lor lustruiţi vor străluci ca oglinzile şi pasul lor uşor va răsuna pe coridoarele companiilor ca un ecou al unor murmure precum „Ne vedem la un grătar, complimente încântătoarei tale soţii”. Nu, niciunul dintre aceşti impostori nu psalmodia ca să scape de reîncarnare; toţi voiau să se întoarcă la aceleaşi bucătării pline, aceleaşi case mari, aceleaşi paturi somptuoase, aceleaşi pături sub care să se ascundă iar şi iar.

Nu mai aveam hârtie igienică, dar nu-mi păsa. Mă spălam mereu după defecare. Deşi, trebuie să recunosc că, pe vremea războiului, când era penurie de apă în locul de unde venisem, erau perioade când nu mă spălam mult timp. Abia de te puteai spăla pe dinţi. O, cum acordam cândva prioritate părţilor mai vizibile – cu puţina apă pe care o aveam, mă spălam pe faţă, ignorând orice altceva. Fiecare strop de apă ce se

scurgea la canal mă îndemna să merg după el, să-l strâng şi să-l refolosesc. În copilărie mă fascinau canalele. Nu ştiu dacă datorită mirosului sau a zgomotelor şi ecourilor care răsunau pe neaşteptate când apa era înghiţită sau doar a posibilităţii de a evada într-un loc unde dejecţiile feţelor jegoase, ale mâinilor infame, picioarelor murdare şi gingiilor sângerii se strângeau într-o baltă mare în care copiii din mahala puteau înota, se puteau bălăci şi juca.

M-am ridicat, m-am dus la fereastră şi am tras perdelele. Capătul aprins al cuiului scânteia argintiu, cu Mount Royal pe fundal. Chiar pe vârful muntelui era o cruce mare, de metal. Mi-am întins mâna spre fereastră ţinând cuiul vertical şi am plasat focul din vârf în mijlocul crucii. Priveam cum se înalţă vălătucul de fum ca un păr arzând. Fumul îmi aminti că era timpul să scap de albeaţa aceasta permanentă, de zumzăitul etern al neonului din hol, de ticăitul ceasului din bucătărie şi de respiraţia mea regulată – da, propria mea respiraţie, care aburea geamul şi învăluia lumea de afară într-o haină de suspine şi tristeţi pe măsură ce vaporii lacrimilor mele umezeau fereastra. Propria mea respiraţie mă împiedica să văd lumea.

Mi-am repetat că pot să scap de orice. Sunt maestrul evadărilor (spre deosebire de budiştii aceia roz, recidivişti şi captivi). În copilărie, scăpăm când mama ţipa, când tata îşi desfăcea cureaua, când învăţătorul ridica rigla sus de tot, deasupra palmei mele. Dispăream odată cu loviturile care-mi înflăcărau mâinile ca un fulger peste labirinturi de linii ale vieţii – drumuri lungi şi palme de călători. Priveam rigla învăţătorului ca şi cum nu eu aş fi fost cel ce încasa şfichiuirile acelea peste degetele întinse ca roşul amiezii peste plajele luminate de aştri incandescenţi. Îmi dădeam pe rând cele şase braţe de libarcă şi împărţeam durerea acelor lovituri. Iar când palmele îmi ardeau şi mă usturau, băteam din aripile mele de libarcă. Şi, cum stăteam la

colț, cu fața şi pântecele moale spre perete, lăsam curentul de aer să-mi răcorească palmele umflate.

Dar scăpăm mai ales atunci când furam bomboane, pixuri, gumă de mestecat şi, mai târziu, aparate de fotografiat şi maşini. Primitiv şi needucat cum eram, din instinct, mă simțeam prins ca într-o cursă în lumea crudă şi nebună, saturată de ființe umane. Îi detestam pe adulții care se aplecau mereu deasupra mea şi mă priveau de sus. Ei, fireşte, domneau asupra înălțimilor: puteau ajunge la candelabru, la raftul de sus al frigiderului; mă puteau ciufuli oricând aveau chef. Însă eu eram stăpânul subteranelor. Mă târâm sub paturi, îmi făceam culcuş sub mese; eram chiar genul acela de copil care se strecoară sub o maşină să recupereze o minge, să salveze o pisică în primejdie, să găsească monedele sub frigider.

În adolescență l-am întâlnit pe mentorul meu, Abou-Roro, hoțul cartierului. Şi-a dat seama că mă puteam furişa oriunde. Ca să mă ajute să ajung până sus, îşi încrucişa degetele, păşeam pe palmele lui prinse strâns şi deschise, iar el mă ridica până la ferestrele mici prin care numai gândaci puteau trece. Odată ce ajungeam într-o casă, o biserică sau o şcoală, mă duceam direct la obiectele de valoare. Le furam pe toate. Îmi zid doar un obiect şi eu l-am şi furat Treceam tiptil prin ferestre şi găuri şi strângeam argintărie, crud, bani, ceasuri. Aveam chiar răgazul să ciugulesc din resturile de mâncare şi din firimiturile de pe bufetul din bucătărie.

Subteranele, prietene, sunt o lume aparte. Alte ființe umane privesc cerul, dar eu îți spun, singura cale de a cunoaşte lumea asta e să-i străbați subteranele.

În următoarele zile am tot sunat la Reza. În zadar. Am bătut la uşile tuturor locurilor în care credeam că ar putea fi, în ritmuri pe care nici el nu le-ar putea repeta – câteva *tata-ta*-uri ici şi colo. O dată chiar am încercat un

buang! şi un *bu-duum!* Dar nu am dat de el. Îmi datora patruzeci de dolari. Imaginați-vă numai cât săpun aş putea cumpăra, cât orez, câți metri de hârtie igienică aş putea strânge într-un morman, s-o folosesc apoi să curăț tejgheaua, să marchez teritoriul şi să divid națiuni, să o înalț ca pe zmeie, să şterg lacrimi, să înfund conductele subterane ca totul să iasă la suprafață. Le-aş da şi altora, aş tăia-o şi aş împărți-o săracilor națiunii în mod corect şi echitabil. Îmi zid doar ce şi eu am şi făcut!

Reza, mincinosul acela insistent şi şarmant, era un şarlatan fără seamăn, care de ani de zile reuşise să se pripăşească prin casele unor femei, vrăjindu-şi de fiecare dată gazda cu cântecele sale exotice şi poveşti despre suferință şi exil. Povestea lui preferată era aceea despre felul în care era să-şi piardă degetele cântând pentru Ayatollahul Khomeini. Spunea povestea asta de obicei prin baruri, după un concert *fusion* cu un blondin la chitară electrică sau un tip alb cu codițe rasta la baterie. Le istorisea femeilor strânse în jurul lui la masă cât de speriat şi de încordat fusese când Hezbollahul iranian, Gărzile lui Dumnezeu, i-au cerut să nu cânte nimic subversiv față de sfinția sa, adică fără melodii rapide sau nereligioase. Apoi, când a fost împins în sfârşit dincolo de uşa în spatele căreia şedea marele lider al revoluției iraniene, a fost atât de încordat încât a uitat să-i sărute mâna marelui mullah, uitând chiar să se încline şi să murmure *Al-salaam alaikum,* ceea ce a mâniat gărzile. Le relata cum se aşezase pe jos, cum i se prelingea transpirația pe şira spinării în timp ce-şi acorda instrumentul, dar odată ce a început să cânte a fost cuprins de extaz (pe măsura artei sale, a artistului care era!). Uitând de sine, cânta repede, tot mai repede. Şi, în acest punct, Reza face de obicei o pauză ca să tatoneze reacția femeilor şi să le țină în suspans, până când una dintre ele întreabă: Şi ce s-a întâmplat după aia? (Iar femeia care pune această întrebare este de

obicei cea care urmează să-l invite pe Reza să doarmă la ea în noaptea aceea.)

Reza îşi continuă povestea spunându-le femeilor că a început să cânte rapid, nu ceva religios, şi să-şi mişte capul la stânga şi la dreapta, fiindcă atunci când cântă nu se poate abține să nu facă asta, până când una dintre gărzi s-a repezit la el şi i-a spart instrumentul cu o lovitură de picior şi i-a ridicat lui Reza degetul arătător, i l-a dat peste cap încercând să i-l rupă, promițându-i că acesta era primul dintre multele oase pe care avea să i le rupă. Şi dacă nu ar fi fost ca însuşi Ayatollahul Khomeini să facă un gest uşor cu mâna pentru a-l elibera din ghearele brutei, muzicantul ar fi avut acum toate degetele rupte. Apoi Muzicantul Iubirii îşi încheia povestea cu o întrebare: Şi ştiți care sunt consecințele pentru un muzicant ca mine să aibă degetele rupte, nu? Capetele naive se înclinau afirmativ, ochii plini de compasiune se deschideau, păturile se întindeau pe canapele şi paturi, frigiderele regurgitau resturi de mâncare, iar când cocoşul avea noroc, toate acestea duceau la pulpe şi aripi de pui udate cu un pic de bere sau vin şi duşuri calde asezonate cu pizza livrată direct în dormitor şi înfulecată în fața televizorului cu un film de duzină.

Odată, când m-am certat cu Reza pe tema felului în care trăia fiecare dintre noi şi a metodelor degradante de supraviețuire ale fiecăruia, l-am atacat pomenindu-i de manevrele şi minciunile lui. Şi-a întors spre mine fața lui prelungă şi mi-a zis: Gândeşte-te la mine ca la un sufi rătăcitor. Răspândesc iubire şi muzică, iar în schimb primesc ospitalitate, pace şi iubire. Iubirea, prietene – mereu e vorba de iubire. Şi când spuse asta, sprâncenele îi dansară, îşi legănă capul muzical, miji ochii şi zâmbi. Eu dau ceva în schimb, continuă el, pe când tu nu eşti decât un găinar fără talent. Nu ştii decât să faci să se aprindă şi să se stingă becul din frigider şi odată ce uşa e închisă nu eşti niciodată sigur dacă

lumina dinăuntru s-a preschimbat în beznă, ca sufletul tău întunecat.

L-am înjurat în faţă şi i-am spus că va veni ziua când toată puterea mea va ieşi la suprafaţă din adâncuri. O să aduc din abisuri ecourile rozătoarelor şi ţipetele insectelor o să-ţi spargă timpanele! i-am zis. Şi atunci nu vei mai avea nevoie să tai copaci ca să-ţi cioplești cutii de rezonanţă pentru instrumente, nicio coardă nu va mai fi întinsă, acordată, ciupită şi toate melodiile vor veni din lăuntrul fiinţelor care s-au născut cu instrumentele în ele – picioare de insecte cântând la fel de frumos ca viorile, dinţi de rozătoare mai puternice decât percuţia ta, milioane de creaturi sincronizate, orchestrate, mărşăluind să revendice ceea ce le aparţine de drept…

Reza a râs de mine şi s-a îndepărtat bombănind. Mi-am dat seama, a spus el. Mi-am dat seama demult – un zăăănnnaaatiiic.

În sfârşit am ajuns iar la Matild, colocatara lui Reza, frumuseţea care lucra în continuare la restaurantul franţuzesc unde lucrasem şi eu. Văd că în ultima vreme oraşul e invadat de parizieni miorlăiţi ca Matild, care intonează *La Marseillaise* cum se iveşte o ocazie. Vin în această Americă de Nord *québécoise* şi ocupă fiecare *boulangerie,* cuceresc fiecare restaurant franţuzesc şi *croissanterie* cu aerul lor indiferent şi mirosul de brânză fermentată – deşi, sincer, trebuie să le admirăm cunoştinţele moştenite despre vin şi cultură. Sunt aptitudini care trebuie admirate în secret, într-adevăr, parizienii sunt foarte căutaţi şi doriţi de guvernul Québecului. Fotografii cu *la campagne rustique, le Québec du nord des Amériques,* înfăţişând ierni pitoreşti cu zăpadă şi hornuri fumegând, simt expuse pe uşile tuturor agenţiilor de voiaj; ochii mari ai puilor de focă clipesc pe pereţii oficiilor de imigrare, aşteptând să fie

salvați, îngrijiți şi mângâiați; explozia de culori a verilor indiene e inclusă în fiecare revistă de călătorii; iar *le nouveau monde français* este dezvăluit în fiecare emisiune despre explorări. *Les Québécois,* cu rata lor de natalitate foarte scăzută, cred că îşi pot înmulți specia atrăgând parizieni, sau că cel puțin pot echilibra pentru un timp proporția dintre cei de o seamă cu ei şi gloata de măslinii şi tuciurii veniți din toate fostele colonii franceze ca să fugă de dictatori şi oraşe dărăpănate. Dar ce folos, chiar aşa? Franțujii ăia vin aici şi, la fel ca *les Qébécois,* nu au odrasle. Se abțin sau blochează toate tuburile fallopiene sau captează toată sperma înainte ca ovulul să sfârâie şi să devină *canard à l'orange.* Sunt prea atenți să coacă, să deguste vinuri, să felieze şunca şi brânza, prea ocupați să-i intimideze pe turiştii americani, care fac pe rafinații gustând şi încuviințând din cap la fiecare sticlă de vin franțuzesc înfăşurată într-un şervet alb.

Când am lucrat ca spălător de vase la restaurantul franțuzesc, i-am auzit pe franțuji râzând în spatele uşilor batante de la bucătărie, amuzându-se de cowboy-ii care lăudau bucătarul cu fiecare îmbucătură şi murmurau aprobator la fiecare felie de vită înhorbotată cu antibiotice, injectată cu hormoni, care rumegase făină din oase de găină, rămânând în acelaşi timp flămânzi din cauza porțiilor mici şi amețiți din cauza poțiunilor acelor druizi francezi. Matild a fost cea care mi-a găsit de lucru acolo. Astfel încât un an întreg am împroşcat cu apă farfurii şi tacâmuri. Uneori, când luam câte o lingură sau o furculiță, jur că încă puteam simți pe ele căldura buzelor celui care le folosise. După forma resturilor de mâncare îmi puteam da seama cum clienta îşi încordase buzele pe ultima bucățică de prăjitură, îmi scoteam mănuşile şi-mi treceam degetul mare pe la colțurile unor buze de femeie. Când e fericită, încântată de mâncare, o femeie îşi îndepărtează uşor lingura de gura închisă, o ține o clipă în fața buzelor, respiră peste

ea şi o înclină puțin ca să prindă o rază de la lumina lumânării. Mi se părea trist să îndepărtez fericirea cu apă. Mi se părea trist să înec suspine şi sclipiri cu furtunul. Şi pe urmă mi se părea trist să aduc la loc strălucirea şi lustrul.

Într-o bună zi am fost avansat ca picolo. Strângeam farfuriile de sub nasul clienților şi le turnam apă în pahare în timp ce aruncam mereu, dar mereu, câte o privire spre *Maître* Pierre, care stătea într-un colț cu palmele încrucişate în fața şlițului, ca frunza de smochin într-o frescă. Rareori scotea câte o vorbă. Treaba lui era să supravegheze angajații, să răspundă la întrebările clienților şi, cu bordura aurie a mânecilor, să dea restaurantului un aer elegant şi aristocrat. Când li se adresa clienților, nu-şi îndoia genunchii niciun centimetru. Avea mereu o ținută semeață, cu spatele şi umerii drepți, era mereu calm şi reținut. Vorbea puțin. Iar când vorbea în engleză, nemernicul îşi exagera accentul franțuzesc. Cânta cuvintele, iar când pocnea din degete, puteai sesiza cum gâtul îi vibrează uşor. Angajații care se aflau în preajma lui începeau imediat să debaraseze, să umple, să ofere, să ia, să aducă, să schimbe, să se încline, să cheme un taxi, să deschidă o uşă, să înfigă o lumânare într-un tort şi să pornească printre mesele elegante cântând „Mulți ani trăiască” în mai multe limbi.

Odată l-am abordat pe *Maître* Pierre şi i-am spus că aş vrea să fiu ospătar. Mi-a aruncat o privire fixă, scânteietoare şi mi-a zis: *Tu es un peu trop cuit pour ça* (eşti puțin cam prea prăjit pentru asta)! *Le soleil t'a brûlé ta face un peu trop* (soarele ți-a ars fața puțin prea mult). Ştiu ce voia să zică gunoiul ăla cu fireturi aurii la mâneci şi ținută pompoasă! I-am trântit şorțul în față şi m-am repezit spre uşă. Când să ies, era să mă prăbuşesc peste căruciorul unei femei măslinii cu cinci copii care se țineau după ea ca nişte rațe ce încearcă să scape de un bucătar francez. Gunoi impotent, sterp! i-

am strigat lui Pierre. Zilele ți s-au sfârşit şi stirpea ți-e numărată. Nimeni nu poate scăpa de soarele de pe fețele lor şi nimeni nu se poate baricada împotriva seminței puternice, fluide a celor flămânzi şi oprimați. I-am promis că într-o zi nu va servi decât libărci gigantice aşezate pe scaunele lui de catifea. Ar fi mai bine să dea la o parte candelabrul mare, de cristal din mijlocul tavanului, i-am zis, ca antenele lungi ale clienților să nu-l atingă din greşeală şi să i-l legene deasupra capului lui plin de fumuri. Şi ai face mai bine să pui firimituri şi mâzgă în meniul tău de dumicați, *Monsieur* Pierre, că altfel afacerea ți-e sortită distrugerii şi pieirii. Şi... şi...! Strigam şi bolboroseam şi repetam şi adăugam, în timp ce degetele arătătoare îmi trepidau ca o pereche de antene gigantice. Şi, i-am spus... Şi ai face mai bine să te obişnuieşti cu sunetul zgrepțănatului şi zumzetul bătăilor iuți de aripă, care răcesc mâncarea fierbinte, şi, fără îndoială, prietene, ai face mai bine să pui un afiş: E interzisă depunerea de ouă şi înmulțirea în bucătărie sau în dulapuri sau în pereți. Şi... şi... am adăugat... Şi nu o să mai poți să-ți controlezi dinții în oglinda cuțitelor şi a argintăriei; n-o să mai fie nevoie de tacâmuri la restaurantul tău. Osândit vei fi, osândit, căci vei fi infestat cu cei nou-veniți! Şi candelabrele tale de cristal, paharele tale de cristal, ochii tăi cristalini, care ne urmăresc ca nişte reflectoare proiectate pe zidurile unei închisori, toate vor deveni inutile şi vetuste, totul se va schimba pentru a face loc burților moi târâte prin farfurii. Hai, fă-o! Refă planeitatea pământului şi a suprafețelor rotunde! Se apropie schimbarea. Căiți-vă, creaturi bipede îngâmfate! Şi... şi... am continuat cu vocea tremurându-mi în timp ce stăteam pe trotuar, văd că se apropie semnul, prietene, şi pe el va fi scris: Cu o nouă conducere! Meniu subteran special servit de un antreprenor cu lopeți şi colți! Ha! Ha! Ha!

Şi am râs şi am pornit şi am mers la nesfârşit.

Când am sunat şi am întrebat-o pe Matild despre Reza, mi-a spus iar că nu îl mai văzuse pe acasă de câteva zile bune.

Trebuie să vin să mă uit prin camera lui încă o dată, i-am zis. Poate că a căzut sub pat şi s-a gândit să se târâie pe burtă să se ascundă. Ştii că-mi datorează nişte bani, iar cei care au datorii se ascund de obicei.

Vrei să vii aici doar ca să-mi faci avansurile tale sexuale obişnuite. *Il n'est pas sous le lit.* Matild îmi închise telefonul.

Simţeam cum îmi scrâşnesc dinţii. Mă copleşea iar impulsul acela misterios, mutant. Aşa că am sunat-o iar imediat şi m-am destăinuit. Matild, i-am spus, te visez zi de zi. Ştii că în curând stratul de ozon o să crape şi o să ne prăjim cu toţii şi Domnul îi va salva doar pe câţiva aleşi? O să ne prăjim cu toţii şi doar libărcile şi doar împărăţia lor de pe pământ va supravieţui ultimului potop de foc. O să ne topim toţi ca un *fondue* şi tot ce-mi doresc este ca în ziua aceea să mă topesc alături de tine.

Nu eşti seerrrios, a spus ea.

Crede-mă, i-am răspuns, simt seerrrios. Am o revistă drept dovadă.

Quel magazine? C'est un article, ça?

Da, chiar aşa! Articolul este aprobat de însuşi Marele Preot al Templului în Ascensiune. Şi-a pus chiar poza pe prima pagină. Lasă-mă să vin să-ţi arăt frizura lui pieptănată cu grijă, ochelarii lui cu lentile groase, care stau mărturie faptului că a citit cu sârguinţă scripturile, zâmbetul lui sincer, care e o dovadă a mulţumirii lui lăuntrice, a mântuirii lui garantate, a devotamentului lui faţă de familie, a previziunii lui privind lungul drum ceresc în cârca mântuitorului Iisus.

N'importe quoi, bof, en tout cas les religions me font chier, moi.

Nici mie nu-mi pasă de religie, am vrut să-i spun, dar mi-a trântit telefonul.

Ultima dată m-am gândit la religie atunci când mi-am ales pomul de care să mă spânzur. Eram ofuscat pe dumnezei sau cine o fi responsabil cu înmuguritul pomilor de pe aici şi crescutul tulpinilor fie firave şi pipernicite, fie masive şi înalte. Nu m-am concentrat prea mult pe religie, dar nici nu am luat o decizie de mântuială. Nu dezamăgirea, depresia sau o mare tragedie m-a îndemnat să mă duc să cumpăr o funie potrivită pentru gâtul meu. Şi nici vocile. N-am auzit niciodată voci în capul meu – sigur, dacă nu luăm în considerare concertele improvizate ale lui Mary, vecina de deasupra mea. Nu, ceea ce a făcut să se umple paharul a fost lumina aceea intensă, care îmi intra pe fereastră şi-mi poposea pe pat şi pe faţă. Pentru mine, totul era fără rost. Nu că aş fi căutat vreun rost şi aş fi fost decepţionat, mai degrabă nu *începusem* niciodată să caut vreunul. Am văzut raza de lumină intrându-mi pe fereastră şi am înţeles cât de neînsemnat eram faţă de ea, cât de indiferentă era faţă de existenţa mea. Problema mea nu era că neglijam viaţa, ci că, într-un fel, m-am simţit mereu neglijat de ea. Chiar şi când am alergat la fereastră şi am tras perdelele, am simţit cum raza de lumină e acolo şi mă aşteaptă. Aşteaptă să joace iar leapşa cu mine. Spulberând întunericul şi dezvăluind tot ceea ce era, difuzându-se şi proiectându-mi imagini în ochi, amintindu-mi că toată comedia aceasta a vieţii mele rămânea doar o piesă de teatru.

Obsesiv, am tras perdelele de mai multe ori în ziua aceea. La fel ca moartea, îmi ziceam, la fel ca moartea, este mereu acolo şi o să mă ajungă în cele din urmă. Începusem să am ideea fixă că trebuie să scap de soare. Mă întrebam: Ce ar fi să trăiesc numai noaptea? Pot să dorm toată dimineaţa şi apoi să duc o existenţă nocturnă. Dar chiar în dimineaţa următoare, când eram în pat, deşi dormeam şi perdelele erau trase, am ştiut că soarele se afla tot acolo. Apoi mi-a venit o idee strălucită, luminoasă. Mi-am zis: lumina se află încă

acolo tocmai pentru că eu exist. Ce ar fi să nu mai exist?

Am dat la o parte perdelele şi am coborât în fugă pe scări. Am găsit un magazin şi am căutat o frânghie suficient de groasă să-mi susţină greutatea şi pe măsura gâtului meu. M-am consultat cu vânzătorul în privinţa problemelor legate de greutate şi de înălţime. L-am convins că mă mut şi că frânghia era pentru un frigider pe care voiam să-l cobor pe fereastră cu un scripete şi, ca să fac povestea mai veridică, m-am dus la raionul de scripeţi şi am ales unul potrivit. Apoi, când vânzătorul s-a întors cu spatele, am pus scripetele la loc şi am cumpărat doar frânghia.

După conversaţia cu Matild m-am întors în pat şi m-am trezit pe la prânz ameţit, nesigur ce zi a săptămânii era. În zilele acelea soarele nu mă mai deranja. Întrebările care mă frământaseră atât de mult înainte de tentativa mea de sinucidere păreau cumva nesemnificative. Ei bine, adevărul este că ele îmi intră şi-mi ies din cap. Dar astăzi cea mai presantă întrebare pe care o aveam în minte era în ce zi suntem. După traficul redus de pe stradă şi absenţa furgonetelor din faţa magazinelor de sub fereastra mea, bănuiam că e o zi de duminică, plină de biserici goale şi paturi duble cu perechi trezindu-se încet după o noapte albă de chefuit şi băutură inundând strada St-Laurent şi bere aurie ţâşnind din hidranţi şi din dozatoare.

Toate îmi reveneau în minte – da, cum să nu! Acum îmi amintesc! Seara trecută mă plimbasem pe St-Laurent, intrasem dintr-un bar în altul în speranţa să găsesc pe cineva suficient de beat şi de generos să-mi ofere o bere, dar nu întâlnisem decât elevi boiţi strident, care mergeau la un spectacol experimental *rave,* animat de fascicule de lumină şi pastile de ecstasy. Fetele umblau în frig cu fustele lor minuscule şi geci uşoare, dârdâind şi ascunzându-şi mâinile ca gâturile de

broaşte țestoase în carapace sau în mâneci. Am întâlnit bărbați între două vârste pasionați de hochei pufăind fumul de țigară pe nări, hipnotizați de ecrane şi crose, ocupând scaunele de bar, care găzduiseră ani de-a rândul fesele proeminente şi şepcile clienților fideli. Spre miezul nopții am intrat în barul Le Fly de pe St-Laurent. Ca o insectă, am fost atras de abajururile barului şi de lumina difuză care răzbătea prin fereastră. Îmi plac locurile slab luminate cu mese invizibile, care nu fac decât să stea acolo discret şi să asculte gemetele de supunere ale scaunelor învinse. Îmi plac culoarele întunecate care te duc spre locul de unde vin toate (cutiile de bere, laptele pentru cafea, navetele cu pâine). Îmi plac locurile murdare şi ungherele sumbre. Locurile spilcuite sunt pentru vampiri.

O trupă de muzică *bluegrass* eu un banjo, o chitară şi o muzicuță bocea după iubirile pierdute pe melodii care sunau asemenea celor ale țiganilor nomazi din Spania cucerită. Mi-am pus picioarele în echilibru pe bara de sub tejgheaua barului, sperând că barmanul, preocupat să şteargă interiorul unui pahar, nu va veni să mă întrebe precipitat: Ce să fie, amice? Şi când picioarele mi-au tropotit pe podeaua de lemn, fie de sete, de foame, ori de la zdrăngănitul rapid al banjoului, şi chiar înainte ca dorința mea de a dansa să fi devenit suficient de puternică pentru a mă determina să cobor în spațiul acela gol dintre scenă şi mulțimea care bea, mi-am zis: Ar fi mai bine să pleci, prietene, înainte să devii un cal dansator pornit în galop să coboare de pe pereți sau un pui de găină măcelărit cu un banjo făcut guler. Ar fi mai bine să pleci, ca să nu fii târât într-un concert solo. Nu ai învățat nimic de la nunțile acelea de sâmbătă, când mătuşile te împingeau în mijlocul horei din sat ca să interpretezi dansul calului şi când, cu gândul la cei câțiva bănuți promişi de unchiul tău, frizerul, îți tropăiai cu foc prin praf picioarele de copil, în ritmul tobelor beduine din piele de cămilă şi lemn de stejar?

Mi-am scuturat capul să alung amintirile din noaptea trecută, apoi am ridicat receptorul s-o sun pe Shohreh. Telefonul nu avea ton. Nu mai plătisem facturile de câteva luni şi până la urmă compania de telefonie se ținuse de cuvânt şi mă deconectase. Oare în asemenea situații, mă întrebam, trimit nişte haidamaci în salopete să caute cablul în subsol şi să-l amputeze? Oare se mai zbate un timp, ca o coadă de şopârlă? Oare ultimul cuvânt al unei conversații cade, sare prin tunelurile acelea lungi şi se transformă în ecoul unui blestem sau doar se prelinge în linişte? Dar chiar nu are importanță. În afară de Shohreh şi de câțiva nou-veniți în acest ținut nu prea mă interesează să vorbesc cu lumea. În plus, în oraş există câte un telefon public la fiecare colț. Stau acolo, în frig, ca nişte sicrie verticale, transparente, în care oamenii să-şi istorisească viețile.

Flămând, m-am dus la bucătărie şi am deschis dulapurile. Minime! O cutie de ton zăcea în spatele rafturilor. Am capturat-o, am deschis-o, am privit tonul tremurând în uleiul încremenit, am aşteptat să fiarbă orezul şi am mâncat stând la fereastră, urmărind pescăruşii care planau peste zăpada albastră, franțuzească.

După ce am mâncat, am vrut să spăl vasele, dar apoi m-am gândit că mai bine fac mai întâi un duş. Mi-era teamă că aş putea termina apa caldă cu spălatul vaselor. Ar trebui să mă duc la administrator doar cu un prosop înfăşurat în jurul taliei, aşa cum făcusem de multe ori, să-i bat la uşă şi să mă plâng soției lui rusoaice de țevile care chiorăie de sete. Aş dăscăli-o iar despre soțul ei distrat, care se ascunde mereu prin subsoluri, încâlcit mereu în cabluri prelungitoare şi bombănind scrâşnetul înfricoşător al burghielor. Stârpitura aia, care-şi sudează țigările, când mă vede, reuşeşte mereu să ridice o scară şi, înainte de a-mi spune vreo vorbă, urcă treptele de metal şi-mi vorbeşte de sus, din spatele unui bec ars sau a unui tub nesfârşit

de neon, care, dacă te uiți prea mult la el, te conduce spre strămoşii tăi morți, cei care, îndată ce doctorul te declară mort şi linia de pe monitor se aplatizează cu un bip lung, ți se vor înfățişa îmbrăcați în mantii ca să te salute şi, chiar înainte ca tu să-i întrebi de sensul vieții, chiar înainte să le fii prezentat zeilor iluminați şi condus la o orgie a spiritelor, chiar înainte de a-ți înmuia degetele picioarelor într-un bazin liniştit, vei fi absorbit înapoi prin tunelul cel lung, vei ateriza pe patul de spital şi vei auzi surorile deasupra ta urându-ți bun venit înapoi. Aşa că acum, de fiecare dată când îl văd pe administrator cu capul aproape de tavan, vorbesc cu pantofii lui şi mă adresez perechii de încălțări cu numele lui de familie. Domnule Markakis, spun. Alteța Voastră, spun.

Apropo de pantofi, l-am văzut odată pe administrator plimbând pe trotuar câinele unei vecine, o doamnă bătrână din blocul nostru. Soția administratorului îi cumpăra de mâncare bătrânei, iar în zilele de vară, când arțarii din cartier erau plini de frunze, o scotea pe bătrână pe trotuar, să stea la soare. Avea grijă de ea şi, în acelaşi timp, îi fura porțelanurile şi hainele din tinerețe. Când l-am văzut pe administrator în dimineața aceea, râcâia pe jos cu un picior, frecându-şi pantoful de o bordură. Călcase în rahatul altui câine. Îi înjura pe cei care nu strâng după câinii lor. Iar cățelul bătrânei lătra ca ieşit din minți, rănit în amorul propriu. Lătra şi sărea la piciorul administratorului, adulmeca, mârâia şi protesta trăgând în lesă.

Am râs de ei. Iar administratorul m-a văzut râzând. M-a privit în ochi şi m-a înjurat în macedoneană, m-a făcut turc împuțit, sau poate câine ori împuțit de câine turc. Şi de atunci, ori de câte ori mă vede pe hol sau la subsol, îşi ia scara, se urcă pe treptele de sus şi bălăngăne spre gâtul meu un cablu, ca un călău. Îi amintesc mereu de pasul greşit pe care l-a făcut şi odată chiar i-am zis să fie atent pe unde calcă, fiindcă lumea e

plină de... dar am făcut apoi o pauză şi am adăugat... Ei, bine, ştii cât de periculoase pot fi înălțimile. Şi am râs sub lumina strălucitoare a unui bec nou.

Îmi place soția administratorului. Îmi place cum se ascunde mereu în apartamentul ei de la subsol şi probează hainele bătrânei. Odată, când i-am bătut la uşă, mi-a deschis purtând o pălărie din aceea colonială, mare, de pai.

Sunteți gata pentru ceaiul de după-amiază? am întrebat-o.

Ce vrei? mi-a răspuns cu accentul ei rusesc puternic. Soțul meu nu-i aici. Poți să-i laşi un mesaj în cutia de afară dacă vrei să-ți repare ceva.

Dintre zidurile mohorâte ale apartamentului se auzea muzică clasică.

Stravinski, *Ritualul primăverii*, am spus.

Te pricepi la muzică, a comentat ea.

Iar tu te pricepi la pălării.

Ce vrei? a continuat, pregătindu-se să închidă uşa, dar, înainte de a apuca să-şi întindă brațul şi să-mi dezvăluie subsuoara fină şi transpirată trântindu-mi uşa în față, am mers la cacealma şi i-am spus că ştiu că pălăria îi aparține bătrânei.

Da, bătrâna mi-a dat-o. Ce vrei?

Şi ce ți-a mai dat? m-am interesat făcându-i cu ochiul.

A schițat un zâmbet. Ai spirit de observație, a zis ea. Doamna aceea e foarte bătrână şi nu are pe nimeni şi nu-i trebuie nimic. Soțul ei a murit acum mult timp, în China, în război, aşa că...

A, da, da, am întrerupt-o. Trebuie să fi murit de ciumă sau de tifos, ori pentru că a cărat prea mult ceai şi antichități.

A zâmbit strâmb şi a spus: nu ştiu. Nu-mi pasă. Poate a fost ucis în război. I-am citit scrisorile către ea. Foarte romantice. Era funcționar al guvernului britanic. Un om respectabil. Şi prezentabil. O tot întreb pe bătrână, dar

ea nu-şi mai aminteşte nimic.

Că veni vorba de bărbați respectabili, soțul tău a ieşit până-n stradă să plimbe câinele? am întrebat-o. Şi am chicotit, fiindcă pronunțasem cuvântul „câine” pe o notă mai ridicată, în falset.

Nu, s-a dus să cumpere vopsea. Se întoarce peste o oră.

Atunci poate intru să ascult nişte muzică şi să beau ceai, i-am spus.

Soția administratorului nu mi-a răspuns. În schimb, mi-a întors spatele, a plecat înăuntru şi a lăsat uşa deschisă.

Am intrat în apartament. Soția administratorului era în bucătărie, umplea ceainicul cu apă şi fuma. Când se plimba dintr-un loc în altul, pălăria cea mare i se lovea de dulapurile din bucătărie. Paiul pălăriei foşnea, apa din ceainic fierbea şi bolborosea, borcanele, ceştile, zahărul aterizau, lingurițele clincăiau cu un sunet cristalin de trianglu, ca apoi curgerea şi rotirea din ceşcuțele de porțelan să mă bine-dispună. Urma să stau pe scaunul celui care plimba câini, să fac conversație cu soția lui şi să beau ceva cald în casa lui. Ce triumf!

Vrei şi o băutură, sau numai ceai? m-a întrebat soția administratorului.

Numai ceai, te rog.

Ceai, a repetat ea cu ironie şi dezamăgire şi am auzit iar foşnetul pălăriei de pai când s-a apropiat cu tava şi mi-a pus-o în față pe o măsuță joasă, pe care am recunoscut-o imediat. Mai văzusem măsuța aceea cândva, pe trotuar, în fața blocului. Când oamenii se mută, aruncă tot ce nu le trebuie. La vremea respectivă am ezitat să iau măsuța. Joasă şi rotundă, ciobită pe o parte, astfel încât i se vedeau straturile de dedesubt, straturi mai egale şi mai ordonate decât toate stâncile şi pietrele de sub grădini şi câmpii. Picioarele din metal se înălțau în formă de triunghi până sub blatul de care erau prinse cu şuruburi. Îi dădusem târcoale un timp,

țopăisem puțin uitându-mă în jur după vreun proprietar sau vreun câine scos la plimbare, pe urmă mă răzgândisem. Suprafața albă este prea lucioasă, mi-am zis, dacă o pun în mijlocul camerei lumina soarelui o să poposească pe ea, apoi o să sară de pe ea şi o să se lipească de perete ca un pătrat luminos. Iar eu, ca o molie, aş fi atras spre pata aceea.

Soția administratorului îşi scoase pălăria şi se aplecă peste masă. Ochii îi păreau mai mari, luminați acum de reflexia mesei, sclipind ca un lac (am avut dreptate să nu iau piesa aceea de mobilier). Se întoarse, turnă şi flutură lingurița spre mine, ca un dirijor. Apoi ceşcuța de porțelan se îndreptă spre mine, bordura aurie din interior îmbrățişa ceaiul auriu, un ceai subtil, auster şi scump, delimitat acum de marginile unei farfurioare delicate, învecinat cu toarta ceşcuței albe lucrate cu migală, care-mi furnica şi-mi ridica degetul mic, mândria unei națiuni.

Frumos porțelan, i-am zis.

Ei, bine! exclamă soția administratorului. Doamna aia e bătrână şi pe moarte, da? Vezi-ți de ceaiul tău. Îşi goli ceşcuța dintr-o mişcare, ca şi cum ar fi fost o băutură tare, care îți aterizează în stomac şi te îndeamnă să te ridici, să dansezi, să fredonezi şi să bei din pantoful unei doamne.

Pantofii ăştia îți sunt cam mici, am murmurat cu gura în ceşcuța de porțelan.

Ăştia-s ai mei, nu ai ei, mi-a răspuns gazda ridicând tonul. Dacă ai de gând să vorbeşti aşa, e cazul să ieşi. Oricum, soțul bătrânei a furat totul de la indieni sau de la chinezi. Probabil că n-a plătit nimic sau foarte puțin.

O, da, sunt de acord, i-am zis. Şi ce mare cultură nu a furat, împrumutat, revendicat sau plătit foarte puțin?

Da, a spus ea. Am un masterat în antropologie de la cea mai bună universitate din Rusia, aşa că ştiu. Nu-mi vorbi de aşa ceva. Ştiu mai mult decât tine.

Ei, bine, am continuat eu, mă bucur că iei toate

lucrurile astea şi le dai o nouă viață.

O nouă viață aici, la subsol, adăugă soția administratorului şi izbucni pe neaşteptate într-un râs care suna ca hohotele unui pirat. Apoi continuă: Bătrâna are un cufăr mare, frumos, poate din China sau Japonia, dar soțului meu... soțului meu îi e teamă. Nu, nu teamă. El crede în zei. E grec!

O, chiar aşa? i-am zis şi am zâmbit. Dar pare atât de neînfricat, cu ochii ațintiți mereu spre orizont, fără să se uite pe unde păşeşte.

Ei.. e pe jumătate spartan şi un om foarte mândru. Mă rog, nu e treaba ta, dar cufărul e greu.

Păi, pot să te ajut să-l cari, i-am răspuns. Crezi că n-o să-şi dea seama nimeni?

Bătrâna are o nepoată, însă nu vine niciodată pe la ea.

Dar când o să moară bătrâna, poate că nepoata o să vrea să revendice bunurile familiei.

Nu, nu ştie nimic despre casă sau despre mobilă, nu-ți face griji. O să te chem când soțul meu e plecat, să mă ajuți să car cufărul. I-am zis că vreau să aduc cufărul aici şi ne-am certat rău. A vrut să spargă toate porțelanurile... I-am zis că tot o să aduc cufărul aici. Nu mă crede.

Sigur, când eşti pregătită, ciocăneşte-mi la uşă, i-am zis.

Şi ce vrei în schimb?

O, nimic, o fac doar aşa, de dragul istoriei, i-am răspuns.

Adică vrei să vezi lucrurile trecând de la o cultură la alta?

Nu, vreau să privesc cum prada de război e îngropată, comoara furată pusă înapoi la locul ei, în subterane, i-am explicat şi am izbucnit în râs. În subterane!

La subsol! râse şi soția administratorului. Istoria vine la subsol, continuă ea printre hohote. Bine, acum poți pleca, spuse chicotind şi, amintindu-şi iar comentariul

meu istoric, râse isteric.

Când am ieşit din apartamentul ei şi am străbătut subsolul pe lângă pereții mohorâți, de ciment, am auzit cum soția administratorului închidea zăvoarele şi foraibărele uşii pe sunetul ultimei mişcări din *Ritualul primăverii.* Am îngânat acordurile simfoniei, grațios precum Albă-ca-Zăpada.

Când am făcut duş, am strâns bucățile mici de săpun lipite pe marginea căzii şi m-am frecat pe corp. Sunt fascinat de apa care curge. Mă uimeşte mereu cum mătură totul în cale, cum adună totul într-un singur şuvoi pe aceeaşi traiectorie. Dar cel mai mult mă fascinează petele de spumă, care se scurg pe sifon, răsucindu-se, apoi dispărând. Asemenea lucruri mărunte mă fac să gândesc. Încep să-mi evaluez existența pornind de la aceste observații.

În scurt timp eram curat şi îmbrăcat. Am spălat şi vasele – contrar voinței gândacilor de bucătărie, pe care îi privam astfel de o mulțime de resturi. M-a cuprins un sentiment neobişnuit de împlinire, de demnitate. Aveam convingerea că un bărbat bun, curat şi harnic ca mine nu poate fi lăsat să ardă în acea ultimă zi sau să se supună domniei libărcilor din lumea ce va să vină.

O zi bună, cu adevărat! le-am declarat pe fereastră pescăruşilor, care planau ca nişte frunze căzute din arțari. De acum, tot ce-mi trebuie este să fac rost de un pachet de țigări şi de o ceaşcă de cafea matinală. Mi-am amintit cum, în ziua aceea, nu demult, chiar înainte de a pleca în parc cu o frânghie în mână să caut un copac, băusem o ceaşcă bună de cafea. Sigur, puteți crede că mi-a plăcut pentru că era ultima mea cafea şi am făcut tot posibilul să-mi priască, să o savurez pe îndelete, să țin ceaşca în căuşul palmelor, să o contemplu, să-i dau o atenție mai mare decât de obicei. Dar nu, greşiți: chiar era o ceaşcă de cafea bună. După ce mi-am terminat

cafeaua şi m-am decis asupra copacului, am încercat să arunc frânghia peste o creangă. Dar a fost imposibil şi mi-am dat seama că n-am dexteritatea unui cowboy. Atunci am încercat să mă urc în copac, dar era o zi friguroasă şi aveam degetele atât de înghețate, încât nu m-am putut prinde şi am alunecat. Am încercat cu un alt copac, am găsit o creangă mai joasă. Pe scurt, totul a fost jalnic.

Planul nu a reuşit – creanga s-a rupt. Am încercat. Am eşuat.

II

După câteva zile venise iar vremea să urc treptele clinicii de stat şi să mă aşez în scaunul de interogatoriu.

De data aceasta, terapeuta se interesa de mama mea.

Mama, i-am spus, are părul creț.

Şi altceva? m-a întrebat ea.

O față prelungă şi dinți ascuțiți.

Cu ce se ocupă?

Păi, i-am răspuns, când nu întindea rufele în balcon, prinzându-le de mâneci şi de tiv, amesteca cu lingura ei de lemn într-o cratiță mică în sens invers rotirii acelor de ceasornic, iar când nu era ocupată cu aşa ceva, ne fugărea blestemându-ne şi promițându-ne că ea ne-a făcut, ea ne omoară.

Poți să detaliezi? a întrebat terapeuta.

Puteți să precizați ce? am întrebat-o la rândul meu.

Da. Îți plăcea de ea? Era drăguță cu tine?

Da, i-am răspuns, era minunată, chiar şi când mă agățam de şorțul ei implorând-o să nu ne părăsească, chiar şi când, ascuns după dulap, o urmăream cum îi râde în nas tatei, pariind cu sora mea care ochi o să-i fie pocnit primul (pariam mereu pe cel stâng), chiar şi când fugeam să prind din zbor câteva bancnote de un dolar, în timp ce ea țipa: Ce aş putea să cumpăr cu ăştia? Te las, Joseph. Să hrăneşti tu copiii. Să vină maică-ta să le gătească, dacă nu-ți place mâncarea mea, să gătească ea pentru tine şi pentru copiii tăi tâmpiți, cu capete

pătrate, jegoşi şi retardați. Sau mai bine să vină să le dea de mâncare stârpitura aia de jocheu de pe calul tău păgubos.

Ți-am zis să nu pomeneşti de cai față de copii, Manduza, am continuat, imitându-l de data aceasta pe tata. Cum vă ziceam, tata a răbufnit, eu am pierdut pariul şi am văzut părul creț al mamei zburând ca părul unui ponei fugând.

Deci îți iubeşti mama? a întrebat terapeuta, cu obişnuita ei compasiune întipărită pe chip.

Da, o iubesc, am spus gândindu-mă că, dacă mai continui, nu o să mai plec din locul acesta două ore. Psihiatrii de prin locurile astea sunt foarte sensibili la mame.

Terapeuta a dat din cap, şi-a sprijinit bărbia de degete, şi-a despicat gura într-un zâmbet sinistru şi m-a întrebat, poți să îmi povesteşti o întâmplare fericită cu mama ta?

Ei, bine, nu pot să mă gândesc la niciuna acum, doamnă profesoară. Scuzați-mă. Poate ar trebui să vă spun doamna doctor?

Geneviève. Geneviève e bine.

Geneviève, am rostit. Uite, dacă îmi acorzi timp pentru o plimbare lungă, poate în parcul de vizavi, printre copaci, mi-aş aprinde un trabuc subțire, undeva lângă statuia eroului de război, m-aş consulta cu porumbeii şi veverițele cerşetoare. Poate aş avea inspirație şi aş reuşi să mă întorc la tine data viitoare cu poveşti minunate.

Mama te hrănea? a întrebat Geneviève.

Cu mâncare, adică?

Da, bine, cu mâncare. Hai să vorbim de mâncare.

Îmi place să mănânc, i-am zis. Deşi în ultima vreme mă îngrijorează mâncarea puțină.

Mâneai destul? Pentru moment mă interesează trecutul tău.

Da.

Mult? a continuat ea.

Da.

Hmmm. Fără penurie de alimente?

Fără.

Ai fost mereu aşa de slăbuț?

Da, da, mereu.

Ascultă, a zis ea şi s-a aplecat spre mine, sunt aici să te ajut. Trebuie să ai încredere în mine. Trebuie să-mi spui mai multe despre copilăria ta. Cu cine te jucai? Aveai un câine? Te cățărai în copaci?

Da, i-am răspuns. Mă cățăram oriunde, în copaci, pe scări, pe ferestre şi în maşini, oriunde trebuia, ca să...

Ca să ce?

Ca să iau lucruri.

Ce, de exemplu?

De exemplu, argintărie, portofele, rujuri, tot ce se poate vinde, ştii tu. I-am făcut cu ochiul lui Geneviève, dar cred că am țintit spre stânga, fiindcă gestul meu a ricoşat într-o reproducere ieftină a unei picturi de Matisse cu o vază şi flori.

Furai obiecte.

Păi, da, furam, cred. Dar ce copil nu fură?

Furi şi acum?

Am privit în jur, m-am sculat de pe scaun, am deschis uşa, am aruncat o privire afară, am aşteptat ca o familie africană cu un copil febril, care plângea, să se îndepărteze pe coridor şi să dea mâna cu un pediatru, apoi m-am întors pe scaun şi am spus: Da, câteodată. Am spus asta aproape în şoaptă.

E în ordine, a răspuns Geneviève. Îşi despică iar gura într-un zâmbet larg. E în ordine. Toată discuția asta e confidențială.

Confidențială, am repetat.

A încuviințat din cap, s-a întins, mi-a luat mâna şi mi-a strâns-o. Poți şi trebuie să-mi spui totul şi orice. Sunt aici să te ajut.

I-am răspuns la strângerea de mână şi, când palmele

au început să ni se încălzească, şi-a tras braţul încet, şi-a aranjat ochelarii, şi-a netezit fusta, şi-a schimbat poziţia picioarelor şi a scos un oftat, despre care speram că este de triumf şi uşurare. Nu-mi dau seama de ce, asta m-a făcut curios să-i aflu trecutul, copilăria cu zăpadă şi autobuze şcolare galbene, iarbă verde tăcută şi lumini de Crăciun, şcoala ei catolică, care interzicea flăcările, ţigările şi orgasmele. Aşteptase oare autobuzul asemenea şcolăriţelor pe care le văzusem cu fuste ecosez scurte la o temperatură de minus patruzeci de grade? Chicotea când vedea băieţi drăguţi?

Se jucase, la fel ca sora mea, cu propriul ei corp sub cearşafuri, îşi muşcase buza de jos când ejaculase fluviile unor bărbaţi asudaţi?

Dar chiar aşa, ce naivă e femeia asta, mi-am zis. Dacă ar şti de ce sunt în stare.

După şedinţa mea de terapie, am trecut pe la Cafeneaua Artista, să-l caut pe profesor. Tocmai ieşea de la toaletă scuturându-şi mâinile ude. Am scos câteva şerveţele dintr-o cutie de pe tejghea şi m-am îndreptat spre el. Nu e niciodată hârtie de şters pe mâini, i-am spus, iar uscătorul acela e mai rău decât vântul dintr-un deşert muribund. I-am zâmbit. A luat şerveţelele şi s-a şters pe mâini, nu recunoscător, ci mândru. *Vingt-cinq sous, mon professeur,* i-am zis râzând şi i-am întins mâna.

Profesorul s-a oprit şi m-a privit, neînţelegând dacă sunt măscăriciul, cerşetorul sau baubaul. Am apucat apoi snopul de şerveţele umede din mâna lui, am scos unul trăgând de el încet, dar ferm, mi-am pus celălalt braţ sub încheieturile lui ude, mi-am lipit gura de urechea lui şi i-am şoptit: Douăzeci şi cinci de cenţi sau şerveţelele astea or să zvânte sângele şi lacrimile de la picioarele tale, profesore.

Profesorul şi-a strecurat mâna în buzunar, a privit în

jur şi s-a prefăcut că râde, ca şi cum tocmai ar fi auzit o glumă spusă în timp ce se afla pe un covor somptuos într-o pauză la operă, sub candelabre mari, între două smochinguri albe. Când mi-a dat ce i-am cerut, m-a cuprins ameţeala şi iubirea, am alergat afară, în frig, după un telefon public, care să nu fie nici prea departe, nici într-un loc zgomotos, de unde să o sun pe iubita mea.

Shohreh mi-a răspuns la telefon şi a fost de acord să ne întâlnim la o cafenea în după-amiaza aceea, să bem o cafea.

La cafenea, am făcut-o pe Shohreh să râdă imitându-l pe Reza, cu vocea lui nazală şi mersul legănat. I-am spus că drogatul ăla conservator a refuzat să-mi dea numărul ei de telefon, fiindcă, după cum zicea: Ea nu e genul ăla de fată. E iraniană, mi-e ca o soră.

Soră! Soră! Ipocritul! exclamă Shohreh. Era aşa de disperat să se culce cu mine, că mi-a propus chiar să mă mărit cu el. Bineînţeles că l-am refuzat. Nu, nu-mi mai trebuie iranieni. M-am săturat de ei, toţi sunt nişte răzgâiaţi; vor să li se deretice prin casă şi să li se pună mâncarea pe masă. Îşi aprinse o ţigară şi trânti pachetul pe masă, lângă ceaşca de cafea.

Eu pot să trăiesc în mizerie şi nemâncat, am asigurat-o. Mama mea locuieşte departe şi, dacă ne căsătorim, nu trebuie să facă nimeni curăţenie, fiindcă suport jegul, gândacii, munţii de farfurii care s-ar înălţa peste capetele noastre ca nişte statui monumentale, ca nişte trofee ce stau mărturie faptului că ne place să facem dragoste şi apreciem viaţa hedonistă şi că orice altceva se poate amâna! Şi chiar dacă ai fi sora mea, nu m-ar deranja să-ţi ascult cele mai intime fantezii.

Shohreh a râs şi m-a făcut nebun. Eşti aşa de neruşinat, a spus ea pe un ton tărăgănat şi deodată şi-a dezvăluit faţa de sub părul lung şi negru, sprâncenele ei groase şi arcuite mi-au zâmbit şi mi-au străpuns pieptul, râsul ei a ţâşnit şi m-a izbit în faţă, m-a lovit în

plex, a frecat podeaua cu pieptul meu păros, m-a înmuiat în sudoare şi o fericire de nesuportat mi-a stors inima. O să mă culc cu tine, mi-a spus Shohreh, dar trebuie să-i spui lui Reza totul. Reza şi cei ca el trebuie să înțeleagă o dată pentru totdeauna că nu sunt virgina păstrată pentru ei, nu sunt mama lor acaparatoare şi nici sora lor ascultătoare. Nu sunt o moştenire pentru onoarea lor masculină, naționalistă.

Aşa am să fac! Aşa am să fac! am strigat şi i-am maimuțărit reacția lui Reza când va auzi toate astea. M-am ridicat şi i-am imitat sprâncenele mirate, furnicăturile de la subsuoară şi vocea chițăită, ca de şoarece prins în capcană. Shohreh începu iar să râdă.

Am dus-o acasă, i-am arătat cămăruța mea, ne-am scos amândoi pantofii şi am fugărit libărcile până în chiuvetă, înotând şi alunecând pe mucegai, pocnindu-le cu tocul pantofilor şi i-am spus cum Iisus, când va veni şi ne va omorî pe noi ăştia, păcătoşii, şi-i va ridica pe cei credincioşi în împărăția lui imaculată, nu vor supraviețui decât asemenea insecte. Ele vor moşteni pământul, i-am spus. Cele două doamne cu pălărie m-au asigurat că aşa va fi. Shohreh se enervă de toată această nedreptate. Îi amintea de felul în care țara ei fusese lăsată tot pe mâna libărcilor şi asta o făcea să căsăpească şi mai multe vietăți din acelea minuscule şi eterne, ca şi cum ele ar fi fost vinovate de viața ei irosită, de arestarea ei, de unchiul ei executat, de prietenii ei torturați, de propriul ei exil. Astea sunt mizeriile pământului, striga ea şi lovea mai departe. Trebuie stârpite!

Pe urmă ne-am rostogolit în murdărie şi am făcut dragoste în murdărie până când murdăria a devenit emblema noastră, drapelul căruia să-i jurăm credință, şi ne-am îmbătat şi ne-am compus imnurile cu gemete şi sunetul respirației noastre sacadate şi grele. Da, iubire, da, dă-i drumul! Țâşnea din gâtlejurile noastre şi între două țipete Shohreh îmi tot amintea să iau notițe ca să-i

spun lui Reza cum m-a primit ea în gură, cum a închis ochii şi s-a ghiftuit datorită mie cu apetitul unui preot, cum am dansat goi. Chiloţii mei! Era să uit! strigă ea. Nu uita să-i descrii muzicantului chiloţii mei: culorile, bentiţa bine întinsă, ca una din strunele lui, şi care îşi trimite vibraţiile în cutia mea de rezonanţă. Spune-i cum te-am dezbrăcat şi cum ţi-am supt sfârcurile ca pe nişte boabe de strugure, cum picături calde, lipicioase mi s-au scurs pe coapse ca o lavă. Vino încoace, întinde-te să pot pune stăpânire pe tine şi să-ţi imprim în minte ceea ce o să-ţi aminteşti tot restul vieţii. Să ne grăbim s-o facem înainte ca fiinţele alea târâtoare să iasă iar la suprafaţă şi să-mi interzică să-mi arăt părul, să-mi ţin iubitul de braţ în public, să-i murmur nepotului meu un cântec de leagăn pe acoperiş, să-mi cufund trupul gol în râuri cristaline, să simt pe buze savoarea Shirazului bunicii. Să nu uiţi nimic, să-i spui totul. Poate ar trebui să-ţi las o cicatrice. Dă-mi cuţitul acela ca să-ţi tai un braţ, ca să pot să sug din sângele tău purpuriu şi să-l amestec cu vin, ca să pot să tropăi pe miezul acelei melodii în ritmul în care tropăie sătenii în căzi de struguri şi lacrimi.

Peste o săptămână, l-am găsit în sfârşit pe Reza. Mergea pe stradă adulmecând în stânga şi-n dreapta vreo umplutură melodioasă sau vreo mâncare menită să-l inspire. Am fugit spre el, l-am înhăţat de mână, i-am dat peste cap un deget şi, până să apuce să şi-l tragă înapoi, i-am zis: şi mie mi-e foame, bestie băloasă. Şi într-o zi o să-ţi frâng degetul şi o să te las să zgrepţăni coardele cu dinţii ăia ai tăi galbeni.

Când a auzit, Reza a ţipat şi m-a prevenit să nu cumva să-i mai ating vreodată degetele. Şi le-a ridicat în aerul rece, şi-a îndreptat arătătorul spre cer, apoi spre mine şi a răcnit: Dacă te mai atingi vreodată de ele, o să te fac să ajungi înapoi la dunele tale pline de capre!

Pe urmă ne-am continuat drumul împreună şi am ajuns la mine acasă. Am făcut ceai şi mi-am cerut banii. Mi i-a promis şi a scheunat şi a pufăit din ţigări şi a avut neobrăzarea să-mi ceară de mâncare. Aşa că, din ciudă şi dorinţa de răzbunare, i-am spus de întâlnirea mea cu Shohreh.

S-a înfuriat. Mi-a reproşat că-l lucrez pe la spate. Mi-a zis că nu-i sunt prieten. Pe urmă a zâmbit şi m-a acuzat că-i înşir minciuni. Dacă vorbeşti aşa, m-a avertizat el, o să-i distrugi fetei reputaţia. O iraniană ca Shohreh nu ar face niciodată aşa ceva.

M-am repezit la dulap şi am scos de acolo chiloţii lui Shohreh. Miroase-i, l-am îndemnat. Miroase-i! Simt calzi încă, sfârâie. Fierbinţi! am adăugat. Au mirosul ei. Na, adă-ţi mai aproape nasul ăla borcănat.

Eşti o scârbă mincinoasă, a strigat Reza şi mi-a smuls chiloţii din mână.

M-am trântit pe pat şi i-am aruncat perna. Uite, am răcnit la rândul meu. Firul ăla de păr lung, negru şi drept nu poate fi decât al unei prinţese persane. Reza s-a înroşit de enervare, s-a ridicat şi a plecat făcându-mă mincinos şi zănaaatic.

Tot nu aveam bani şi, ca atare, nici de mâncare. Când ţi-e foame, trebuie să furi. Aşa-mi spunea Abou-Roro, hoţul, vecinul din ţara de unde veneam. El m-a iniţiat în meserie. Nu ştiu prea bine cum a ajuns aşa de expert. Era cizmar, tatăl lui avea un atelier minuscul între două blocuri, atât cât să încapă în el calapodul de metal, ciocanul, câteva bucăţi de piele, cleiul şi cuiele micuţe, pe care le ţinea în gură. Copil fiind, îl priveam cu respect pe Abou-Roro. Îl urmăream cum îşi umplea pumnii cu fistic când băcanul râşnea cafeaua. Îl urmăream cum îşi strecura salate sub jachetă, îi fraierea pe copiii de pe stradă şi le lua bilele cu care se jucau şi banii de buzunar. Îl admiram şi când îmi

dădeam seama că e laş. Evita întotdeauna confruntarea directă. În timpul războiului s-a împrietenit cu nişte membrii ai milițiilor, care să-l protejeze. Le făcea mici servicii, le spăla maşinile, le curăța puştile, le aducea de mâncare. Nemernicul acela avea capul pătrățos, picioare butucănoase, ochi bulbucați şi inexpresivi. Arăta ca un mic Frankenstein, dar ştia să detecteze puterea şi să îngenuncheze în fața celui puternic. Când portul a luat foc în timpul războiului, m-a dus la depozitele în flăcări. Am trecut pe sub gloanțele lunetiştilor, prin foc. Am intrat în depozite şi am ajuns la mărfuri, munți de cutii şi bunuri aşteptând să fie transportate la saudiți. Am sfâşiat la întâmplare cu ghearele şi cuțitele. Erau acolo cutii cu săpun, lanterne, parfumuri, îmbrăcăminte, cutii cu brichete, dar nu am luat decât aparatele de fotografiat şi am pornit în fugă înapoi, printre țiuiturile gloanțelor. Am vândut tot, iar Abou-Roro, ca de obicei, acaparase şi din partea mea. Lua bucata cea mai mare şi-mi arunca doar firimiturile.

Dar apropo de firimituri, un sendviş mi-ar prinde bine, mi-am zis. M-aş putea duce la un restaurant din apropiere, aş intra, aş mătura bucățile mici de pâine şi celelalte resturi de pe fața de masă, pe urmă aş merge pe dâra de firimituri până la tejgheaua de lângă bucătărie şi m-aş servi din căldura degajată de prăjitorul de pâine. Dar ştiu cât de greu e să furi mâncare din restaurante. Restaurantele au multe bariere de care trebuie să treci înainte de a ajunge la frigider sau la barul de salate. Sunt acolo şi managerul şi şeful de sală, apoi şi chelnerul şi bucătarul şi ajutoarele lui. Şi să nu uităm de marea varietate de cuțite, care pot fi înhățate şi fluturate pentru a apăra mâncarea de cel venit să prăduiască, pentru a apăra pulpele de pui şi rațele umplute, sfârâind zemoase. Ia imaginează-ți, am râs, o rață umplută cu portocale! Am mai chicotit o dată şi am pornit pe scări, am ieşit în stradă şi am intrat în cea mai apropiată sursă de

mâncare.

Am salutat-o pe vânzătoarea coreeană şi m-am dus direct la frigiderul cu bere. Am luat câteva sticle şi le-am pus pe tejghea. Pe urmă i-am indicat un pachet de ţigări din spatele ei şi am derutat-o mişcându-mi degetul arătător în timp ce-i spuneam rapid toate direcţiile în acelaşi timp: la stânga, jos, sus. În timp ce ea căuta pachetul ca un câine zăpăcit, m-am aplecat spre sticlele de bere, le-am îndesat unele lângă altele ca să zornăie şi, cu cealaltă mână, am atacat batoanele de ciocolată de sub tejghea. Când în sfârşit a pus pachetul de ţigări pe tejghea şi a început să clincăie la aparatul de marcat, am întrebat-o dacă îi pot plăti mâine. S-a oprit, a înhăţat sticlele şi ţigările şi a strigat: Plăteşti acuum! Plăteşti acuum! BAANI GHEAAŢĂ! ACUUM. Am înjurat-o şi am părăsit magazinul cu batoanele de ciocolată în buzunar. Am dat colţul, apoi am intrat pe o alee lăturalnică de lângă un restaurant indian.

Era ger. Dar ciocolata e mai gustoasă pe ger. Cei care se pricep la ciocolată ştiu că ciocolata, la o anumită temperatură, expusă la aer şi la respiraţie, îţi oferă o experienţă rafinată. Am desprins cu grijă folia de plastic de pe batonul de ciocolată. Pe urmă am desfăcut-o pe toată, am aruncat hârtia, am prins uşor între două degete batonul şi am privit cum aerul rece îşi face datoria. Mi-am schimbat poziţia degetelor, să fiu sigur că ciocolata este expusă în întregime gerului. Mi-am înfipt dinţii în ea la mijloc, ţinând-o ca pe o muzicuţă. Dar când ronţăi o ciocolată trebuie să ai grijă să nu sufli peste ea (eu am lăsat suflul vântului din oraş să facă asta).

Când am simţit că temperatura a scăzut prea mult pentru ingrediente, m-am îndreptat spre gura de aerisire din spatele bucătăriei restaurantului indian. Acum experienţa se va schimba dramatic, fireşte, nu fără anumite riscuri. Am ridicat pântecele deschis al batonului spre abur, ca o ofrandă, şi am numărat până

la zece. Un baton de ciocolată maşala[11], i-aş zice eu. O delicatesă nemaipomenită direct din Orient, chiar aşa era!

Nimeni nu ar trebui să sufere de foame, mă gândeam în timp ce ronţăiam. Deşi, sincer să fiu, nu-i iubeam decât pe cei care suferă. O iubeam pe Shohreh pentru că suferea. Trecuse deja de câteva ori pe la mine şi într-una din seri adusese o sticlă de vin. Era fericită, cocheta cu mine. Fustă scurtă. Bluză cu decolteu adânc. Părul strâns la spate. Buze roşii. Voia să bea. Voia să danseze înainte să pun mâna pe ea. Mi-a cerut să-i pun melodii franţuzeşti. Am răsucit butonul radioului căutând o melodie potrivită. Lasă melodia aia, îmi porunci, mă luă de mână şi mă trase de lângă fereastră. Încolăcindu-mă cu braţele îmi zise: Relaxează-te. Conduc eu.

Nu sunt obişnuit cu femei fericite. Nu sunt obişnuit cu dansuri lente. Când dansez, plutesc şi calc apăsat. Mă învârtesc în cercuri; capul mi se înalţă ca al unui luptător din trecut. Pun în mişcare pământul şi subteranele. Când cântecul este trist, lent, devin mohorât şi-mi cobor genele până ating podeaua. Când dansa, sora mea se încingea cu o eşarfă, mă punea să stau pe pat şi să o privesc cum îşi scutura şoldurile, aşa, desculţă. Odată, la radio era o melodie care îi plăcea, a năvălit în camera mea şi a început să danseze în spaţiul acela mic dintre paturi. Atunci mi-am dat seama cât de mult crescuse, cât de drăguţă şi de ispititoare se făcuse. M-am întristat, dar derutat de prezenţa ei am simţit cu jenă că am o erecţie. Din ziua aceea, nu-mi dau seama de ce, ne-am certat pentru orice: pe baie, apă, butonul de la radio; în timpul nopţii păstram tăcerea, iar fanteziile noastre se confruntau pe peretele dormitorului.

Am avut multe iubite la viaţa mea. Dar ce bărbat nu are? Ale mele au suferit toate, dar ce femeie nu suferă? Sincer, aşa cum spuneam, nu mă simt în largul meu cu femei fericite, cu cele care sunt obsedate de ceea ce

psihiatra mea numeşte intimitate. Ai o problemă în privința intimității, spusese Geneviève într-una dintre rarele ei aprecieri despre mine.

Intimitate, am exclamat. Ce intimitate? Nu înțeleg.

Ca, de exemplu, exprimarea iubirii.

Cum? Față de cine?

Ca, de exemplu, a-i spune ceva frumos unei femei sau a-i aduce flori.

Aşa că în ziua dinaintea următoarei noastre întâlniri am furat nişte flori şi i le-am dus.

Nu a ştiut cum să reacționeze. Era stânjenită. A pus florile pe masă fără să scoată o vorbă.

Le-am furat, i-am spus.

Le-ai furat?

Da, le-am furat pentru tine.

Interesant, zise ea, refuzând să accepte gestul furtului şi schimbând subiectul: Vrei să-mi spui astăzi mai multe despre copilăria ta? Dacă nu avansăm, dacă nu ameliorăm situația, aş putea fi nevoită să recomand întoarcerea ta la spital. Cinstit vorbind, nu prea am de ales cu tăcerea aceasta a ta. Am o răspundere față de contribuabili.

Contribuabili? am întrebat-o.

Nu orice contribuabili, cei care-şi plătesc cu adevărat impozitele. Unii dintre noi chiar fac asta.

Păi, atunci o să-i spun poveşti, dacă aşa ceva vrea. Mai bine decât să mă întorc la casa de nebuni, să privesc oameni robotizați, care se plimbă printre paturi de fier, păşind agale pe podea, rătăciți între granița dintre sârma ghimpată de la ferestre şi hăul coridoarelor, îmbăloşați, râzând, plângând, depănând amintiri în fața unor spectatori doar de ei ştiuți. M-aş uita la oamenii aceia şi i-aş vedea privindu-şi propriile scene mici. Unele dintre spectacole, mă gândeam, erau autentice, spontane şi desăvârşite. Abstracte, chiar puțin ezoterice, totuşi demne de luat în seamă. Şi, sincer, nu m-ar deranja să o văd iar pe femeia aceea

frumoasă, cu ochi verzi, care venise acolo pentru câteva zile. Doamne, era atât de frumoasă, chiar şi când îşi scosese totul de pe ea şi alerga prin cameră goală, cu un lichid prelingându-i-se spre glezne, umezindu-i minunatele degete de la picioare şi strigând în gura mare: Libertate! Libertate! Am mers pe urmele ei până am pierdut-o. Ca un copoi, am urmat petele mici de urină, care se conturau pe pardoseala spitalului ca nişte insule.

Ce vrei să auzi? mi-am întrebat psihiatra.

Hai să vorbim despre mama ta, mi-a răspuns ea.

Mama a înhățat-o pe sora mea de păr şi a târât-o din balcon în casă şi i-a spus să nu-şi mai arate picioarele în fața bărbaților de pe stradă. Bărbații ăia depravați se sprijineau de maşinile parcate pe stradă, fumau şi râdeau zgomotos, îşi spălau şi lustruiau maşinile obsesiv şi, ca o haită de câini sălbatici gata de împerechere, adulmecau umezeala surorii mele şi, de după capotele semețite, îşi țintuiau privirile pe sânii ei.

Sora mea era frumoasă. Mă uitam pe furiş pe fereastra de la baie să o văd stând în fața oglinzii, jucându-se cu părul ud, sărutând prosoapele, trecându-şi-le peste față. Îşi punea palmele sub sâni şi le rotea. Ținând peria de păr în dreptul feței, cânta în fața unui public numeros, venit din întreaga lume să-i asculte vocea suavă, nebăgând în seamă pieptul ei despuiat, umerii ei goi, fiindcă ea, fireşte, îi vrăjea cu mişcări grațioase, ochi sclipitori şi glasul profund, sentimental. Era atât de încântătoare că niciun cleric nu găsea de cuviință să obiecteze, niciun bărbat nu avea în prezența ei gânduri indecente despre ea şi nicio femeie din audiență nu era geloasă pe sânii ei tari, pe părul ei pubian generos, creț, pletele care îi cădeau în valuri peste fese, sfârcurile rozalii ca nişte ridichi. Nici chiar tatei nu-i păsa că fata lui era despuiată pe scenă – îşi dădea seama că important este faptul că ştie să cânte, că este respectată, că nu va cădea niciodată pradă

vreunui militar care să o defloreze, să-şi evacueze sperma în burta ei ca să-i umfle uterul, să-i inflameze gleznele, să-i umple pieptul cu lapte.

Dar unul dintre acei bărbaţi stătea adeseori sub balconul nostru, în uniformă militară şi bocanci. Avea pistol şi-l vedeam cum se uită spre noi, zâmbindu-i surorii mele, păşind pe pedala de acceleraţie ca maşina lui sport să mugească şi să scoată fum. Iar sora mea îşi răsucea şuviţele pe degete şi, în drum spre magazin, îşi legăna şoldurile, oprindu-se în mijlocul străzii ca să privească peste umăr spre balconul nostru, apoi să pornească înapoi spre magazin. Bărbatul cu maşina sport se luă după ea. La magazin se duse în preajma ei şi a zâmbetului ei timid, mirosindu-i parfumul de săpun pe mâini şi de ulei pe păr, căutând urmele lamei de ras pe picioarele depilate. Scoase nişte monede din buzunar şi plăti conţinutul sacoşelor pe care ea le ţinea în mână. La început, ezită şi refuză, dar el insistă, zicându-i *Madame*. Aşa că sora mea îi acceptă banii, iar el merse cu ea până la noi acasă, intră în bloc şi urcă scările, povestindu-i despre plaje şi maşini rapide. O întrebă cum o cheamă şi îi oferi o ţigară. Radioasă ca farurile unui automobil, fu de acord să se întâlnească iar cu el, în secret, sub scări, deasupra acoperişurilor, pe cărările lunii. Şi, când în cele din urmă epuiză toate pretextele de a ieşi în stradă să ia aer, să se întâlnească cu prietena ei, să cumpere zahăr, să gonească la miezul nopţii pisicile în călduri, a fugit cu militarul. A luat-o într-o noapte şi a dus-o direct la preot. Preotul a refuzat să-i cunune; e minoră, a spus el. Bărbatul şi-a scos pistolul şi l-a ameninţat pe preot, l-a silit să semneze hârtia şi a adus-o pe sora mea înapoi la casa mamei lui. Acolo, după ce şi-a terminat băutura, a deflorat-o şi când ea i-a cerut bani să cumpere de mâncare, a bătut-o.

Şi ce sentimente ai faţă de toate acestea? mă întrerupse psihiatra.

Am vrut să-l omor, dar eram mic, el era mai în vârstă şi mai puternic. Odată, mama m-a trimis acasă la sora mea cu nişte mâncare. Surorii mele, cum m-a zărit, au început să-i şiroiască lacrimi pe obraji, obraji care, după cum vedeam, se rotunjiseră şi se îngrăşaseră la fel ca pântecele ei umflat de copilul pe care îl purta în el. Până jos, la glezne, picioarele îi căpătaseră forme drepte, de cilindru, mergea încet, sprijinindu-şi şalele cu palma, şi m-a servit cu cafea şi a continuat să spele vasele. Pe urmă am stat amândoi la masă, m-a privit în ochi, m-a mângâiat pe păr, a plâns, m-a întrebat de tata care nu a venit s-o vadă, de mama care era supărată pe ea şi de vecinii care o bârfeau. Am stat acolo mult, să-i zvânt lacrimile şi să-i privesc degetele plutind spre fața mea. Am închis ochii şi i-am ascultat copilul din pântece. Mă pregăteam să plec, când am auzit motorul unui jeep care a oprit în fața casei, uşi trântite şi bocanci urcând pe scări.

A venit soțul meu, mi-a spus ea, şi-a tras mâna cu care îmi mângâia părul şi a privit repede în jur. S-a grăbit să pună masa, azvârlind farfuriile aşa cum azvârle cărțile un jucător de poker, aruncând în aer furculițe şi cuțite ca un scamator, aprinzând focuri ca un om al cavernelor, lăcrimând ca de la o ceapă.

Bărbatul mi-a urat bun venit. Când m-a văzut, mi-a răcnit: *Ahlan be ibn alaam* (bun venit, cumnate). M-a bătut pe umăr şi m-a servit cu o țigară. Am mâncat pe balcon, a turnat whisky în pahare pentru amândoi, a strigat-o pe sora mea să mai aducă gheață, castraveți şi migdale proaspete. Când sora mea i-a spus că n-are nimic din toate astea, a înjurat-o. A înjurat tot neamul femeiesc şi ziua când a răpit-o şi preotul care l-a lăsat să se însoare cu ea.

Cum ai reacționat? mă întrebă psihiatra.

Nu i-am zis nimic. Am tăcut. Ar fi trebuit să spun ceva. Dar n-am făcut-o.

De ce?

Pentru că sora mea se uita la mine. Ştiam privirea aceea: îmi spunea să nu scot o vorbă, să nu mă bag. Voiam să plec, dar bărbatul m-a înhăţat de mână. M-a convins să stau. Voia pe cineva cu care să bea. A insistat. Până la urmă, chiar mi-a poruncit să stau. L-a blestemat pe Dumnezeu şi i-a înjurat pe îngeri. Ne tot turnam whisky în timp ce sora mea gătea în bucătărie. Pe urmă, după mai multe pahare, şi-a scos pistolul şi a început să tragă în aer. Niciunul dintre vecini nu s-a plâns sau nu şi-a scos capul pe fereastră sau nu a ieşit în stradă în papuci şi în pijamaua de bumbac să vadă unde sunt cadavrele ori bărbaţii gemând. Acolo, toţi sunt obişnuiţi cu împuşcăturile. Rafalele de armă în aer sunt declaraţii publice, sărbătorirea unei naşteri, despărţirea de un mort, vorbirile intime cu zeii.

Na, a zis cumnatul meu. Trage în stârpiturile astea de îngeri călători. Na. A schimbat încărcătorul şi mi-a dat pistolul. Stai, a zis el. Lasă-mă să ţi-l armez eu.

Pot să-l armez şi singur, i-am zis.

Hai să-l lăsăm pe băiat s-o facă el! a strigat cumnatul meu plin de mândrie şi m-a cuprins pe după umeri. Aşa, în curând o să fii unchi. Şi mi-a sărutat sora pe obraji şi a ciupit-o de şold. Ea s-a ferit de respiraţia lui duhnind a whisky, de bălăbănitul lui, de mustaţa lui ţepoasă şi de dinţii pătaţi de nicotină.

Şi o să-l învăţăm pe bebeluşul ăsta să mânuiască un pistol, nu? A mângâiat-o pe sora mea pe pântece.

Întrevederea noastră s-a terminat, a spus psihiatra. Dar vreau să aflu totul despre asta la următoarea noastră întâlnire. Joi e bine pentru tine?

* * *

Contribuabili, spune psihiatra. Ha! mi-am zis în timp ce mâneam ultima bucată de ciocolată pe alee. Păi, da, chiar aşa, ar trebui să fiu recunoscător pentru ceea ce-

mi dă națiunea aceasta. Iau mai mult decât dau, e foarte adevărat. Dar dacă aş avea acces la o oarecare prosperitate, aş contribui şi eu. Poate aş deveni un bun cetățean şi m-aş gândi cum să-mi strâng banii ce mi se cuvin şi cum să devin mai prosper. Ar fi un început bun. Şi cine altcineva îmi este dator cu nişte bani în afară de zgrepțănitorul ăla de strune cu cioc de găină şi suflet de muzicant cu aripi ciuntite? Şi pe urmă mi-am amintit că în fiecare vineri borfaşul ăla de doi bani numit Reza cânta la un restaurant iranian din zona de vest a oraşului. Ura lucrul ăsta. Considera că a cânta la un restaurant era ocupația cea mai degradantă pentru un muzician atât de talentat şi de respectat ca el. Dar acum ştiam cum să dau de el.

Vineri seară m-am dus la restaurant. Era un local dichisit, cu toate decorațiunile necesare să te facă să crezi că eşti în Orient. Plin de dune, felinare şi covoare țesute manual, în ton cu tipsiile maronii, care zburau din mâinile chelnerilor şi aterizau pe fețele de masă brodate.

M-am aşezat la bar. Patronul a venit la mine şi m-a întrebat suspicios: Cu ce să vă servesc?

Îl aştept pe Reza, muzicantul, i-am răspuns. Numai că patronul se uita neîncrezător la hainele mele, atât de nepotrivite cu ambianța aceea dichisită. Reza m-a observat, dar nu m-a băgat în seamă, continuând să cânte cu ceilalți muzicanți iranieni. Nu trebuie să vii aici niciodată decât dacă ai de gând să te aşezi la o masă să mănânci. Şi a spus asta pe un ton iritat.

Dă-mi datoria, frate, şi poate că o să mă aşez la o masă să mănânc.

Ce-ți datorez eu nu-ți ajunge aici nici de un ceai. Şi vii şi îmbrăcat aşa.

Dă-mi banii şi plec.

Bine. Îmi iau plata la sfârşitul serii. Vrei să pleci şi să te întorci pe la unsprezece?

Nu, n-am unde să mă duc pe aici, pe aproape. N-o să

plătesc de două ori drumul cu autobuzul şi afară e foarte frig.

Bine, atunci stai aici. Uite ce să faci: stai într-un colţ al barului şi nu te mai uita la femei aşa. Oamenilor nu le place când un pierde-vară ca tine le măsoară nevestele şi fiicele. Îţi aduc ceva de băut. Stai pe loc şi nu face nici o mişcare.

Reza s-a îndreptat spre patron, şi-a aplecat trupul mare spre urechea lui şi i-a explicat situaţia zâmbind şi frecându-şi mâinile cu pocăinţă. Vorbeau în persană şi-mi aruncau din când în când câte o privire. În cele din urmă patronul a venit la mine şi mi-a trântit pe un ton sec: Ei, ce ai vrea să bei?

O Coca Cola, i-am răspuns.

Patronul a dat din cap, confirmând că am făcut o alegere bună – o alegere ieftină şi totodată onorabilă. Dar ceea ce aş fi vrut cu adevărat era un pahar bun de whisky cu gheaţă. Şi ceea ce aş fi vrut mai mult şi mai mult era să stau în mijlocul barului, să-mi rotesc băutura din pahar în ritmul muzicii, să am poate un ghiul pe deget, pieptul să-mi scânteieze de sub o cămaşă neagră lucioasă, cheile de la maşină să-mi atârne de un breloc care să deschidă portierele, să bipăie şi să încălzească scaunul şoferului în ciuda nămeţilor de afară. Voiam un lanţ de aur la gât şi o femeie bine îmbrăcată cu ochii daţi cu kohl{12} şi o partidă de sex oral la drum de seară, care să înceapă într-o maşină elegantă, mare şi să se sfârşească pe un covor din import ţesut cu modele de cozi de păun ce se răsfiră în evantai şi aruncă umbre purpurii pe fundul meu păros de arab.

În schimb, patronul s-a dus în spatele tejghelei de la bar şi mi-a pregătit el însuşi băutura, apoi m-a chemat acolo făcându-mi un semn cu capul, ca şi cum aş fi fost unul dintre chelnerii lui. aici să stai, a murmurat el.

M-am aşezat pe un scaun înalt într-un colţ, aproape de bucătărie şi-am început să-mi învârtesc gheaţa din

băutură cu paiul de plastic. Muzica în surdină, lumina slabă, fasciculele roşii ale lămpilor şi ambianța aurie a ornamentelor mă duceau cu gândul la fecioarele care-şi pierduseră viața la palatul regelui înainte ca Şeherezada să-l desfete cu poveştile sale despre djinni şi pescari. Mă întrebam dacă, trăind pe atunci (fireşte, îmbrăcat altfel), aş fi putut-o salva pe vreuna dintre femeile acelea. Poate aş fi fost acel *saqi*[13], care a vărsat câteva picături de otravă din inelul meu în vinul regelui. Şi-n timp ce l-aş fi privit cum agonizează zvârcolindu-se din cauza bolboroselilor din stomac, chiar după ce se descotorosise de încă o fată nevinovată, aş fi împlântat un pumnal în mantia lui purpurie, i-aş fi despicat vintrele otrăvite şi aş fi văzut cum clipeşte îngrozit, nevenindu-i să creadă că tot ceea ce simte prevesteşte episodul următor, cel final. Mirosul mâncării din bucătărie m-a purtat înapoi, în ținutul pădurilor şi al zăpezii. Şi atunci nu mi-am dorit decât să mă strecor pe sub uşa batantă şi să mă ascund sub plită, să ling mucegaiul, sucul prelins din mielul fript, chiar şi picăturile de iaurt uscate pe marginea lăzii de gunoi. Cu dinții mei ascuțiți, mă gândeam, aş putea răzui toate picăturile albe, până şi sub podea.

Când a terminat de cântat, Reza a venit şi s-a aşezat lângă mine. Tăceam amândoi. S-a aplecat spre mine şi mi-a spus: localul se închide peste o jumătate de oră. După ce-mi iau plata, plecăm. I-am privit amândoi pe angajații care împătureau fețele de masă, aspirau covoarele şi curățau podeaua bucătăriei cu mopul. Toate firimiturile, toate bucățelele de mâncare împrăştiate în timpul serii de cuțitul bucătarului, căzute din farfuriile ținute strâmb – tot ceea ce se scursese şi picase pe jos, tot ceea sfârâise şi sărise din tigăile enorme, tot ceea ce fusese transportat de gravitație, apoi fugărit de mături uriaşe şi zdrobit de şomoioage umede, tot ceea ce fusese evacuat spre abisurile canalizării în valuri mici, domoale de grăsime şi apă – ajungeau acum în acele mâini prost

plătite, ceea ce mă făcea să suspin.

Patronul a venit din spatele barului, mi-a luat paharul din mână în tăcere, a deschis casa de bani, i-a chemat pe muzicanți şi i-a plătit unul câte imul.

Când a terminat cu număratul, m-am apropiat umil de patron, cu spatele încovoiat, cu mâna sub bărbie, aproape de piept. I-am spus: Scuzați-mă, domnule. Pot să vă întreb ceva?

Abia se sinchisi să încuviințeze din cap, fără să se uite la mine.

Domnule, caut de lucru.

Auzind cuvintele mele, patronul a ridicat imediat capul şi m-a privit în ochi. Ai ceva experiență? m-a întrebat el, apoi şi-a aplecat iar capul spre teancul de bani.

Da, am. Pot lucra ca ospătar, i-am răspuns.

Am ospătari, a replicat el. Vorbeşti farsi? Unii dintre clienții mei vor ca aici să fie serviți vorbindu-li-se în farsi.

Nu, dar pot lucra ca picolo. Sun foarte bun pentru aşa ceva. Am experiență. Întrebați-l pe prietenul meu Reza. Am lucrat la un restaurant franțuzesc elegant de aici, din Montréal, La Cafard, pe strada Sherbrooke.

Reza se enervase pe mine pentru ceea ce spusesem. Am observat cum ridicase din sprâncene. S-a sculat, mi-a întors spatele, şi-a luat cutia în care-şi ținea instrumentul muzical şi a pornit glonț spre uşă printre picioarele scaunelor aşezate cu susul în jos pe mese.

Mai vino pe aici marți, a spus patronul. Să stăm de vorbă.

Mulțumesc, i-am răspuns şi m-am retras mergând cu spatele, ținându-mi fața îndreptată spre Măria Sa, scoțându-mi turbanul şi înclinându-l de nenumărate ori, până am ajuns la porțile regale, le-am deschis ducându-mi brațul la spate, rotindu-mi cu greu încheietura mâinii stângi, pipăind geamul cu abțibildurile cârdurilor de credit, care mi-au amintit de

universul de afară şi de frigul nemilos.
Afară. Reza tăcea şi medita şi fuma nervos, fumul ţâşnea din el ca nişte săgeţi ascuţite, care-şi croiau calea de ieşire între nări şi buzele strânse. Până la urmă nu s-a mai putut abţine. Imediat ce tot fumul i-a ieşit din piept, şi-a hârşâit cuvintele spre mine: Cum ai putut să faci aşa ceva? În primul rând că apari aici, în locul ăsta respectabil, aşa, îmbrăcat ca un derbedeu. Uite-te numai ce încălţări ai. Pe urmă, pe urmă – a răcnit el plin de mânie – pe urmă îi ceri de lucru omului ăluia şi-i zici că pot să-ţi dau eu o recomandare. Păi, dacă mă întreba, trebuia să-i spun ce specie de hoţ mărunt şi ratat eşti, scrântit, psihopat, chiaun.
Dă-mi banii înapoi! m-am răstit la el. Dacă-i vorba de hoţi, tu eşti hoţ. Cât ai mâncat pe gratis de la canadiencele alea pentru poveştile tale triste?
Reza îşi scoase mănuşile din mână apucându-le cu dinţii, îşi îndesă degetele în buzunarul pantalonilor strâmţi şi scoase câţiva dolari. Numără banii şi-mi dădu o bancnotă de douăzeci de dolari.
Patruzeci, i-am zis şi eram gata să fac moarte de om. Îmi datorezi patruzeci. Şi eram gata să-mi scot pumnalul încovoiat, să-i otrăvesc băutura, să mă asigur că e mort, apoi să fug spre soare pe un covor ţesut de cămile zburătoare.
A, da. Patruzeci. Potoleşte-te, uite-ţi banii, a spus Reza. Acum mă duc să mă întâlnesc cu Shohreh la barul Crescent. Vii şi tu? Şi, apropo, n-ar fi trebuit să-ţi dau banii după tot ce i-ai făcut fetei ăleia nevinovate.
Cine? Cine? l-am întrebat.
Ştii tu dne. Shohreh! a strigat el. Ai profitat de ea.
Ipocritule! am ţipat la rândul meu. Ai vrut-o mereu pentru tine. Ei bine, e prea târziu, muzicant muribund ce eşti. Acum e a mea.
A mea, a râs Reza. Nimeni nu rămâne cu tine, scrântitule.
Muzicant de canava, i-am replicat.

Tâlhar din frigidere. Vii sau nu? m-a întrebat şi a pornit la drum.

Da, vin, i-am răspuns. Fiindcă sunt sigur că-n seara asta pe *mine* vrea să mă vadă.

Cum am intrat în bar, am şi zărit-o pe Shohreh stând la masă împreună un bărbat, un bărbat mai în vârstă, cu mustață şi păr cărunt. Reza se uită în jur după furnizorul lui de droguri. Când l-a găsit, a cumpărat nişte „pudră de talc”, după cum îi zicea el, pe urmă s-a întors la mine. Vrei să-ți fac o linie? Doar aşa, ca să-ți arăt ce băiat drăguț sunt.

O s-o consider dobândă la banii pe care ți i-am împrumutat, i-am zis eu.

Javră nerecunoscătoare, a spus Reza şi a pornit cu paşi împleticiți spre toaletă. Am pornit după el. Şi-a scos cardul de credit, a presărat praful pe polița de ceramică albă şi l-a despărțit în linii verticale. A luat o bancnotă nouă-nouță de cinci dolari, a făcut din ea un cornet pe care mi l-a dat mie. Mi-am băgat banii în nas şi, ca un rinocer, am tras şi am prizat o linie, înainte ca elefantul de lângă mine să se răzgândească. Când m-am apropiat de capătul celei de a doua linii, Reza şi-a aplecat trupul cel mare peste umărul meu, m-a îmbrâncit la perete şi s-a repezit în picaj ca un kamikaze spre polița albă şi lucioasă. A inhalat tot praful care mai rămăsese, a deschis uşa, s-a ciupit de nas, a ieşit legănându-se din toaletă şi s-a îndreptat spre ringul de dans.

Iar eu m-am dus la masa lui Shohreh, absolut treaz şi cu buza de sus amorțită, mi se părea că e încordată şi lungită ca trompa unui elefant. Când am trecut pe lângă bar, am luat nişte alune şi mi le-am strâns în pumn, apoi mi-am croit mai departe drumul prin mulțime spre iubirea mea. Dar până să ajung la masa ei, Shohreh s-a ridicat şi mi-a venit în întâmpinare. M-a luat de mână şi am început să dansăm. Dansam sigur pe mine, cu

fruntea ridicată spre sfera din oglinzi, care-şi răspândea scânteierile vesele deasupra noastră.

Cine-i individul? am întrebat-o pe Shohreh.

Un prieten.

Pare mai degrabă să-ți fie unchi.

Nu, e doar un prieten.

Păi, stă aşa, gânditor, în vacarmul ăsta de bum-bum-uri, fumând, parcă s-ar pregăti să recite o poezie.

Ei, de fapt, ar putea fi poet.

A! Deci e poet.

Vrei să dansezi sau să-mi pui întrebări?

Dansez.

Bine.

În timp ce dansam, mă uitam la bărbatul acela. Privirile ni s-au întâlnit. Şi-a întors capul, şi-a strivit țigara în scrumieră, s-a ridicat şi s-a îndreptat spre noi. I-a pus mâna pe umăr lui Shohreh şi i-a zis ceva în persană. Ea i-a răspuns dând din cap, l-a sărutat pe obraz, apoi el a plecat.

Reza dansa singur. Era fericit şi plin de viață, trupul lui mare, de urs, făcea gol în jur. Când am lipit-o pe Shohreh de mine şi mi-am alunecat mâinile pe spatele ei, m-a împins şi a început să danseze singură. Apoi, încet, s-a îndepărtat, până s-a pierdut în mulțime.

M-am dus la bar şi mi-am cumpărat o băutură. Cineva mi-a pus mâna pe umăr şi m-a sărutat pe obraz.

Farhoud, pierzania bărbaților, mai întâi ar trebui să-mi oferi o băutură, i-am zis eu.

A izbucnit în râs şi m-a întrebat: Shohreh e aici?

Da, uite-o acolo, i-am răspuns arătând spre ringul de dans. Farhoud dansă până la ea, iar ea, când îl văzu, începu să țopăie de bucurie şi-i sări în brațe.

Chiar dacă eram plin de energie, iar muzica devenea tot mai vioaie, nu dansam. M-am dus la masa lui Shohreh şi m-am aşezat pe scaunul pe care stătuse poetul. Fumam şi priveam femeile dansând. Multe dintre ele erau tinere şi frumoase. Am măturat cu privirea

ringul de dans, până când ochii mi-au căzut pe o femeie care dansa desculță, legănându-şi pantofii în mână. Râdea şi dansa în cerc cu prietenele ei. O priveam şi fumam. Când a părăsit ringul, m-am ridicat, am mers după ea până la toaletă şi am aşteptat la uşă. Când a ieşit, am întâmpinat-o cu un zâmbet, blocându-i drumul în timp ce încerca să-şi strecoare pantofii între gleznele mele şi perete. Se uită în podea. Mă împinse cu umărul drept. În starea mea de euforie, cu capul meu de elefant şi buzele tot mai amorțite, mi-am lăsat brațul în jos, l-am legănat ca pe un lasou şi am prins-o de încheietura mânii. A încetat să mă mai împingă şi a ridicat capul. Fața i s-a înălțat dintre şuvițele de păr, delicată, precaută şi rigidă.

Îmi place cum dansezi desculță, i-am zis. Scuză-mă, n-am vrut să te sperii, dar te-am văzut dansând în picioarele goale şi mi-am adus aminte de țiganii dansatori.

Ştii vreun țigan? m-a întrebat ea.

Da, pe sora mea.

Sora ta e, dar tu nu eşti.

Eu nu ştiu să dansez ca ea. Aşa că nu cred că aş avea însuşirile necesare.

Dansez ca o țigancă?

Da. O să-ți scoți iar pantofii?

O să mi-i scot.

Aş vrea să fiu țigan ca tine sau ca sora mea, i-am spus.

Ei bine, mi-ai furat brațul ca un țigan, a adăugat ea, apoi şi-a tras uşor brațul şi s-a îndreptat spre prietenele ei. Probabil că le-a spus de mine, fiindcă toate şi-au îndreptat privirea în direcția mea. Formau un scut, un cerc de păr uman legănându-se pe tocuri. Unele dintre ele erau desculțe. În mijlocul cercului de transpirație şi came care licărea şi dispărea odată cu pâlpâirile luminii stroboscopice le vedeam cum râd şi-mi era ruşine că sunt un hoț de brațe şi un iubitor de țigănci.

Mi-am întors privirea şi am zărit cum Shohreh mă urmărea cu ochii ei mari, căprui. Ştiam că văzuse totul. Îşi întoarse capul. M-am dus şi m-am aşezat lângă ea, dar nu m-a băgat în seamă. S-a ridicat imediat şi s-a dus la toaletă.

Mai târziu, în noaptea aceea, am condus-o pe Shohreh acasă. Locuia la poalele muntelui, spre calea ferată. Mi-a spus că are sentimente ciudate față de trenuri. Când un tren trecea după-amiaza, se întrista.

Când am întrebat-o de ce, m-a luat de bărbie şi mi-a zis: Ei bine, sunt sentimente despre care unii oameni nu vor să vorbească. Pe urmă a alergat spre un morman de zăpadă şi a început să arunce în mine cu bulgări.

Am pornit în fugă spre ea şi ne-am bătut cu zăpadă. Am prins-o de palton şi am trântit-o în zăpadă, respiram amândoi greu, ne țintuiam cu privirea. Am răstignit-o pe jos şi mi-am îndreptat fața spre buzele ei, dar s-a ferit şi mi-a spus: lasă-mă. Lasă-mă, a repetat ea zgâlțâindu-şi gâtul în zăpadă, evitându-mi buzele.

Am insistat, dar s-a răsucit şi şi-a scuturat trupul cu putere: Lasă-mă, nemernicule. Încetează imediat!

Tot nu i-am dat drumul. Când am încercat să-i cuprind fața cu palmele, şi-a eliberat una dintre mâni, m-a zgâriat pe obraji, m-a blestemat şi mi-a aruncat cu gheață în ochi. M-a îmbrâncit în zăpadă şi mi-a strigat: Nemernic ce eşti, nemernicule, dacă-ți zic să-mi dai drumul, îmi dai drumul! A coborât în fugă muntele şi a dispărut în noaptea geroasă blestemându-mă în persană.

Joia următoare soarele strălucea de dimineață, aşa că mi-am dat jos canadiana. Am urmărit-o suspendată în aer pentru o clipă, înainte să cadă pentru a se întâlni cu propria-i umbră. Mi-am căutat papucii, m-am spălat repede pe față şi pe dinți, m-am înfăşurat în straturi de lenjerie, tricou de bumbac, ciorapi şi geacă. Astăzi

libărcile nu apăruseră. Temperatura nemiloasă le mânase probabil spre sud, spre boiler, spre căldura confortabilă. Mi-am căutat pantofii, dar nu i-am găsit. Nu mai rămăsese decât un singur loc în care s-ar fi putut ascunde: m-am băgat sub pat şi m-am târât pe podea, dar nu am găsit decât unul. Aşa că am respirat adânc şi m-am strecurat sub comodă să găsesc şi celălalt pantof. Am pus perechea recuperată pe podea şi m-am scuturat de praful care mi se aşezase pe tot corpul – chiar şi pe piept şi pe gene.

În timp ce mergeam spre clinică la consultația pe care o aveam programată, continuam să-mi şterg praful de pe haine şi de pe față. M-am oprit în fața unui magazin de îmbrăcăminte şi mi-am privit imaginea reflectată în vitrină ca o stafie printre hainele atârnate. M-am învârtit şi m-am răsucit în geam şi mi-am văzut imaginea îmbrăcată în cele mai modeme croieli şi culori. Am depistat ultimul cocoloş de praf şi l-am prins între degete brutal, dar şi amuzat. L-am lăsat să se zbată într-o rafală de vânt, apoi i-am dat drumul, urmărindu-l cum se îndepărtează confuz, panicat şi dezorientat de şuieratul aerului, ce suna ca un tren sumbru şi o alarmă aeriană urlând la vederea avioanelor de luptă, care coboară şi urcă şi vin în picaj şi aterizează şi încremenesc pe pământ ca nişte insecte cu aripi de metal, ca o jucărie de copil în cadă, readusă la suprafață de mâinile micuțe ale unui erou invizibil sau împinsă şi ascunsă sub un dulap de lemn până când este uitată şi invadată de cocoloaşe de praf, abandonată în favoarea chemării la masă şi a amenințărilor unor mame gigantice.

Când i-am spus psihiatrei că mi-am programat un interviu marți pentru o slujbă la un restaurant, a fost încântată.

S-a lovit cu palmele peste piept, a făcut ochii mari, ca o mamă care-şi priveşte copilul de grădiniță pe scenă, la o serbare, costumat în albină, zumzăind în jurul unei

flori cu chipul altui copil, cântând cântece primăvăratice.

Spune-mi mai multe despre asta, m-a îndemnat ea zâmbind. E o veste cu adevărat minunată. Ar fi un pas atât de bun pentru reintegrarea ta în societate.

Păi, încă nu am stabilit nimic, dar simt că mi-ar plăcea să lucrez acolo. Cel puţin ştiu că aş avea de mâncare, iar bacşişurile ar fi bunicele, mi-ar completa cumva banii pe care îi primesc ca ajutor social.

Trebuie să-mi dai de ştire dacă te-ai angajat. Ar fi un lucru bun, un lucru foarte bun pentru evaluarea ta, a adăugat ea. Ei, unde am rămas la şedinţa anterioară? A, uite aici, mi-am notat câte ceva după ce ai plecat. Sora ta… îmi povesteai de sora ta şi de soţul ei, parcă aşa era.

Mmm, nu-mi amintesc exact unde am rămas. Vreţi să-mi citiţi ultimele rânduri?

Da, te simţeai neputincios în dorinţa de a-ţi apăra sora faţă de agresiunea soţului ei. Apropo, cum se numea soţul?

Tony.

Tony, repetă ea. Aşa deci, Tony.

Nu îl scrieţi, ca să nu-l uitaţi? am întrebat-o.

Nu, nicio problemă. Mai târziu. Deci povesteşte-mi mai multe despre asta.

Ei bine, doamnă doctor…

Geneviève. Spune-mi Geneviève.

Da, Geneviève. Am impresia că nici nu te cunosc şi uite că tu mă întrebi de toate. Dar cine eşti tu? Adică taci aproape tot timpul. Îmi aminteşti de preoţii din confesional. Dau din cap tot timpul, apoi ne spun să ne ducem să îngenunchem şi să murmurăm câteva rugăciuni pentru o fecioară şi o rugăciune pentru un bărbat cu barbă. Ştii, nu?

Preoţii te-au bătut?

Ei, sigur că da. Uneori.

Au mai făcut şi altceva?

Ca, de exemplu, ce?

Ca, de exemplu, să-ți ceară ceva sau să te mângâie.

Nu, din câte îmi amintesc, nu.

Bine. Deci sora ta?

Păi, mama s-a dus la spital când a născut sora mea. Era prima dată când mama îl întâlnea pe Tony.

Da, Tony, a spus psihiatra şi de data aceasta şi-a notat numele.

Tony, am repetat. Era în salon când a venit mama. Fuma la fereastră. Şi mama, primul lucru pe care i l-a spus a fost să se ducă să fumeze afară.

El şi-a ascuns țigara la spate şi şi-a întins celălalt braț spre mama, dar cum ea nu l-a băgat în seamă, Tony mi-a zâmbit, ca să-i arate ce bine ne înțelegem. Pe urmă a ieşit din salon şi a fumat pe hol, alături de ceilalți tați.

Tatăl tău era acolo?

Nu.

Nu a venit?

Nu.

Bine, spune mai departe.

Ei bine, sora mea a născut o fată. Iar Tony voia un băiat, care să tragă cu pistolul împreună cu el. Sora mea i-a dat numele de Mona.

Cu ce se ocupa Tony?

Nu prea ştiu. La un moment dat s-a înrolat în miliții şi dispărea din când în când pentru câteva zile, pe urmă se întorcea. La început, când făcea rost de bani, îl bănuiam că e implicat în ceva acțiuni de extorcare. Lumii îi era frică de el pentru că se aliase cu oameni de la putere. Era mereu înarmat.

Ce părere avea sora ta despre armele acelea, când în casă era un copil mic?

Un copil mic în casă? Un copil mic nu ştie ce simt alea arme. Ce-i pasă unui copil mic de aşa ceva!

Da, dar…

Poate că sora mea voia un luptător. Poate că a vrut să

aducă pe lume un luptător.

Nietzsche!

Ce?

Nimic. Continuă, te rog.

Păi, da, acolo lucrurile sunt altfel. Pe vremea aceea unii oameni aveau arme.

Tu aveai?

Da, mai târziu am avut. Şi crede-mă, dacă aş fi avut un pistol cu mine aici, n-aş mai fi căutat o funie şi o creangă de copac.

De ce nu ți-ai luat un pistol?

N-am ştiut de unde să fac rost în țara asta. Şi n-am bani! am adăugat ridicând vocea.

Psihiatra tăcea. Eu tăceam. Am privit-o în ochi. Mi-a susținut privirea. Stăteam amândoi nemişcați.

În cele din urmă a clipit şi a zis: Trebuie să-ți găseşti de lucru. Atunci o să-ți permiți să-ți cumperi un pistol.

M-am ridicat, am deschis uşa şi am plecat. Nu a venit după mine. Nu m-a chemat înapoi. Femeia asta e pe altă lume, mi-am zis.

Am coborât scările şi am aşteptat la intrarea în clinică, plimbându-mă în sus şi în jos. Fumam şi îi priveam pe cei nou-veniți în acest univers, târâindu-şi entitățile congelate până la liftul acestei clinici de cartier, unde vor sta la coadă, îşi vor deschide gurile, îşi vor scoate limbile, îşi vor umfla plămânii sub stetoscopul doctorului, vor expira numele unchilor cu piepturi tuberculoase, îşi vor sălta picioarele ca majoretele, vor spune „Ahh” cu accent, îşi vor expune albul ochilor lor apoşi ca ai suferinzilor de malarie, îşi vor hăitui nasurile care le curg, nevestele şi puicuțele imaginare... M-am uitat la ceas. Era aproape patru şi jumătate. La cinci, câțiva angajați au ieşit din clinică. Mi-am imaginat stafiile albe ale halatelor lor spânzurate de gât pe uşă, în cabinete. M-am postat într-un colț, lângă lift, şi am aşteptat-o pe terapeută. Pe Geneviève.

Când a apărut, la început nu am recunoscut-o. Se

acoperise cu un palton de culoare închisă. Dar i-am recunoscut apoi gleznele şi pantofii şi am pornit după ea. A mers de la Côte-des-Neiges spre Outremont. M-am târât în spatele ei şi pe laturi mi-au apărut şase picioare ca nişte coaste externe şi o carcasă nouă, mai groasă m-a făcut să uit de apa împroşcată de pneurile maşinilor în mişcare. De acum, niciun element al naturii nu mă putea opri.

M-am târât îndelung. Lui Geneviève nu părea să-i fie frig. Unele ființe nu simt nici căldura, nici vântul rece, îmi spuneam în timp ce mă târâm în urma paşilor ei. Nu s-a oprit să-şi cumpere ceva pentru masa de seară, nici măcar pâine sau unt. Locuia într-un cartier bogat, cu vitrine pline de haine luxoase şi restaurante care răsunau de clinchetul tacâmurilor scumpe, tacâmuri care se înfigeau uşor în ficați şi coaste şi măturau senzual suprafața untului galben ca luna pe cerul de septembrie, un câmp rece cu fân, tenta vitraliului unui templu, a lămpilor şi altarelor de alamă, a halbelor de bere, umede şi pline sub mânere de lemn, care mă făceau să devin însetat după mâinile unui călău, uşile subsolurilor şi legănatul bărcilor prăvălindu-se de pe creste, după noduri marinăreşti şi frânghii în jurul beregatelor gâlgâitoare, îndopate, înspumate, chemând la ultima masă, ultima socoteală, ultima sorbitură înainte de întoarcerea soarelui.

Am văzut unde locuieşte Geneviève şi pe urmă m-am târât până acasă.

A doua zi, vineri, m-am sculat devreme. M-am întors la casa lui Geneviève şi am urmărit-o cum pleacă la lucru. Pe urmă m-am strecurat pe sub uşa garajului, am coborât la subsol şi m-am târât de-a lungul conductelor. Am țâşnit prin sifonul de la bucătărie, mi-am aranjat părul, hainele, tot corpul şi m-am dus direct în dormitor. Pe noptieră avea câteva medicamente, cărți

şi reviste. Deasupra patului era agăţat un tablou cu o femeie goală într-o poziţie intimă, dar care nu dezvăluia nimic. Avea patul mare, nefăcut. M-am târât până sus, în pat, i-am mirosit perna şi m-am scăldat în mirosul cearşafurilor. Am găsit un loc care încă era cald. L-am măsurat şi am presupus că trupul ei i-a dat forma aceea curbă (îmi plac atât de mult trupurile umane, cele arcuite, care se întind ca nişte câmpii nesfârşite printre dealuri verzi, mătăsoase). M-am ghemuit şi m-am rostogolit ca un copil care coboară la vale, de pe dealuri. M-am acoperit cu un cearşaf, am inhalat şi am plâns puţin sub nori de bumbac şi cer albastru. După aceea i-am făcut patul lui Geneviève şi m-am întins pe spate şi am privit în jur prin cameră. Voiam să văd ceea ce văzuse şi ea înainte de a-şi scoate ochelarii, înainte de a închide ochii la sfârşitul zilei. Ce ar fi dacă aş rămâne aici, în patul ei? mă întrebam. Ce ar fi dacă ar veni acasă şi ar găsi un străin amabil care îi face patul, care îi lasă liberă cealaltă jumătate, ca ea să-şi poată întinde degetele de la picioare în timp ce mă întreabă dacă dorm, dacă am avut o zi bună, sărutându-mă pe frunte, sperând să mă trezesc, să o iau în braţe, să-i ascult povestea despre bărbatul care a fost găsit cu o frânghie într-un copac, căutând o creangă rezistentă, în parc, în dimineaţa unei zile geroase, a unei zile însorite, şi cum mărturisise că băuse cea mai bună cafea în dimineaţa aceea şi insistase că voise să scape de soare, şi de ce soarele, care e problema cu soarele, *mon amour*? Poţi să-mi spui înainte să adormi? Poţi ignora dorinţa de a-mi pătrunde în pântece, poţi, te rog, să mă asculţi după o zi grea la cabinet, în care am tot încuviinţat din cap în faţa unor neveste bătute, a unor imigranţi săraci, a unor adolescenţi deprimaţi; am nevoie să mă asculţi…

Străinul s-a ridicat şi s-a dus la bucătărie, a deschis frigiderul: era plin cu mâncare – brânză franţuzească, şuncă şi ouă. Şi-a prăjit nişte pâine, a pus pe ea şuncă şi rondele de roşii, câteva felii subţiri de caşcaval

deasupra, a ornat totul cu o frunză de salată şi a mers în sufragerie cu o farfurie mare în mână. În timp ce mânca, studia suveniruri, figurine, vase de lut, ghiduri de călătorie, almanahuri. A deschis o carte voluminoasă cu multe fotografii. Apoi a luat o carte despre Weegee, ilustrată cu fotografiile lui din anii patruzeci şi cincizeci. Îşi mânca sendvişul cu şuncă şi-i studia pe americanii care dansau cha-cha, oameni săraci lucrând, copii cocârjaţi zâmbind sub ţâşnitorile hidranţilor de incendiu, apoi imaginile unor crime, oameni înjunghiaţi, împuşcaţi în faţă, bărbaţi prăbuşiţi într-o baltă de sânge, un mort zăcând sub pantofii lustruiţi ai inspectorilor şi pălării curioase strânse să privească mortul, bărbaţi mulţi, cu pălării rotunde, spectatori, unii chiar zâmbind la aparatul de fotografiat. A dat pagină după pagină, privind bărbaţi bine îmbrăcaţi zăcând împuşcaţi, cu braţele desfăcute, ca şi cum feţele lor acoperite de sânge încă ar mai fi respirat calm. Şi străinul a râs când a văzut textul de sub o ilustraţie: „Aici a fost lăsat în rigolă." „Moartea la sosire" – stătea scris sub o altă fotografie. Dar străinul a fost cel mai intrigat de următoarea explicaţie: „Prima lor crimă." Imaginea înfăţişa o mulţime de copii şi adulţi, un prim-plan cu feţele lor. Fotograful trebuie să fi fost foarte aproape de mulţime, şi-a zis străinul. Unii dintre copii chiar râdeau şi se jucau şi-şi întorceau faţa spre obiectiv, iar în fundal, o femeie înconjurată de o mulţime de copii plângea.

Străinul şi-a terminat sendvişul, a cules toate firimiturile şi le-a pus pe farfurie, apoi a închis cartea. Se gândea la crime, la felul în care fiecare naţiune se edifică pe imaginea unei crime. Şi deodată a observat o pereche de papuci aşteptând devotaţi în mijlocul sufrageriei ca tălpile lui Geneviève să se întoarcă, să se insinueze în măruntaiele papucilor, să se contopească cu ei şi să alunece pe parchet în armoniile şi sincopele şi legănările de vals ale fecioarelor şi prinţilor, în

acompaniamentul cvartetelor de coarde (şi al tăvilor purtând sendvişuri cu şuncă, roşii, câteva felii subţiri de caşcaval, ornate cu salată) şi al candelabrelor elegante şi al meselor minunate, marmură şi minunăţie, dragă, şi al rochiilor de seară albe, rotite spre bărbaţi care fac reverenţe, viitori ofiţeri, care vor purta arme şi vor dansa şi vor dansa ca mine… După ce gândacul a dansat, aşa zice povestea, s-a întins pe podea. Şi-a închis ochii şi şi-a sprijinit obrazul de papuci şi a făcut pe mortul (fără pălărie), zâmbind, apoi adulmecând mirosul abia simţit al picioarelor lui Geneviève, conştient de propria sa erecţie, satisfăcut de burta sa plină, încântat de moliciunea covorului. A mângâiat cu picioarele sale nenumărate podeaua de sub el şi a adormit. Când s-a trezit, s-a ridicat şi a luat o fotografie din tinereţe a lui Geneviève. Îmbrăţişa un bărbat cu păr blond şi dinţi frumoşi, amândoi îi zâmbeau intrusului din sufragerie, părând să nu fie stingheriţi de prezenţa lui, înclinându-şi capetele imul spre celălalt. În fundal se vedea o plajă albastră cu pete de soare sclipitoare, ceea ce explica de ce aveau nevoie de ochelarii de soare, care le încoronau frunţile celor doi îndrăgostiţi. Intrusul, simţindu-se ca acasă, a pornit televizorul, şi-a întins picioarele pe masă şi a urmărit confesiunile unor doamne singuratice, bărbaţi vulgari şi pe un moderator de talk-show vorbind despre relaţii, sex şi trădări. O doamnă corpolentă în trening îşi arăta cu degetul fostul iubit, zicând: „S-a culcat cu prietena mea, cu mama şi cu sora mea.” Şi, înainte ca scaunele să înceapă să zboare în platou, înainte ca mulţimea să strige că vrea sânge, înainte de păruială şi dezordine, străinul din casă s-a hotărât să încalţe papucii, să meargă la chiuvetă să spele vasele, să strângă şunca, să acopere caşcavalul şi să pună salata la loc în frigider. A deschis iar frigiderul, a băut suc, apoi a stins televizorul, a lăsat rujul furat, desfăcut şi roşu, pe masa din sufragerie, a luat papucii, a plecat pe sifon în jos îmbrăţişându-şi prada, având grijă ca trofeul

să nu i se ude, să nu fie contaminat de mucegaiul de pe pereții jilavi.

Marți dimineață, în ziua interviului meu la restaurant, am fost trezit de robinetul care picura, o melodie care a continuat să mă tortureze monoton până am fost nevoit să-mi târâi picioarele spre bucătărie, să mă încleştez de robinet şi să-l răsucesc într-o tăcere permanentă, aceea a unui lac de dimineață. Şi cu aceleaşi porniri barbare m-am aplecat după papuci şi i-am pocnit de peretele de deasupra chiuvetei, strivind câteva exemplare matinale.

M-am hotărât să fumez o țigară înainte de a merge să mă întâlnesc cu proprietarul restaurantului, aşa cum îi promisesem. M-am hotărât, de asemenea, să fac un duş şi să merg pe jos la întâlnire. Când eram sub duş, mi-am pus degetul cel mare de la picior pe sifon şi am simțit cum se scurge şuvoiul de apă. Am simțit şi o vibrație odată cu sunetul canalizării, care sorbea totul ca un gâtlej însetat într-o zi toridă de vară. Am ieşit de sub duş şi mi-am frecat corpul cu un prosop. M-am plimbat gol prin baie, privind în oglinda din spatele uşii. Mi-am pieptănat părul. Sub un anumit unghi pieziş al luminii îmi puteam vedea cicatricea de pe față. Shohreh mă întrebase odată de ea şi o atinsese cu degetul, ca şi cum ar fi vrut să o şteargă. I-am spus că era de la o căzătură.

E o tăietură.

Am căzut pe ceva ascuțit, i-am explicat.

Şi-a îndepărtat degetul de fața mea şi mi-a zis: Deci nu vrei să vorbeşti despre asta.

În viață, multă lume m-a întrebat de ea, dar nimeni nu mi-o mai atinsese înainte de Shohreh, poate pentru că părea fragilă, ca şi cum ar fi stat să crape, gata să țâşnească din ea o fântână de sânge.

Mi-am căutat ciorapii şi – să-i ia naiba! Erau încă

umezi. De obicei îi pun sub pături şi dorm pe ei ca să-i usuc, dar noaptea trecută am uitat şi i-am aruncat pur şi simplu pe podea. M-am gândit că poate un pic de aer curat le-ar prii. Am căutat printre rufe şi am găsit o pereche mai veche, uscată – murdară, dar uscată. Am încălțat-o spunându-mi că va trebui să nu uit să nu-mi scot pantofii în prezența vreunei femei sau a patronului de restaurant. Nenorocitul ăla de patron avea un nas atât de fin cât să simtă sărăcia. Ştie foarte bine ce pericol poate fi pentru afacerea lui prezența unui sărac. Bogații îi urăsc pe săraci şi urăsc în special mirosurile care se ridică la suprafață ca un nor pentru a întuneca aroma țigărilor şi a farfuriilor calde sau pentru a copleşi mireasma parfumurilor scumpe. Nimic fizic, nimic natural nu trebuie să emane de la un servitor. Un servitor trebuie să fie vizibil, dar nedetectabil, eficient, dar insesizabil, hrănitor, dar prost hrănit. Un servitor trebuie văzut întotdeauna în negru şi alb.

Am străbătut strada St-Laurent şi m-am apropiat de Cafeneaua Artista. Înăuntru, fumul şi respirațiile calde formaseră o ceață şi apa se scurgea pe fereastră. Mi-am apropiat fața de geam (ca să-i zăresc pe ceilalți şi nu propria mea fantomă), mi-am plimbat privirea la stânga şi la dreapta, încercând să văd dacă sosise vreun imigrant pierdut. Nu era nici unul dintre cei pe care îi cunoşteam, aşa că mi-am continuat drumul.

Un comerciant împrăştia sare pe trotuar, ca un fermier din preerie. Taxiurile aşteptau pe la colțuri, cu motoarele lenevind şi împrăştiind fumul de eşapament ca nişte hornuri amplasate la sol. La colț, o prăvălie de falafel îşi expunea firma cu mâini de neon şi o mustață legănată, iar mâinile tranşau carnea cu viteza luminii. O prăvălie portugheză de îmbrăcăminte second-hand atârnase în vitrină haine de enoriaşi, haine suspendate în spatele geamului ca nişte vrăjitoare medievale condamnate. Puțin mai jos, strada, înnobilată de acum cu un şir de restaurante italieneşti şic, se pregătea de

specialitățile culinare ale serii. Îmi place să trec pe lângă magazine şi restaurante elegante, să-i privesc pe cei dinăuntru prin sticla groasă, să-i văd cum se iau în serios, cum îşi poartă furculițele spre gură în timpul unor conversații scurte şi încuviințări din cap. Îmi place să privesc şi chelnerițele tinere, cu rochiile lor negre, scurte şi şorțurile albe. Chiar dacă nu mai stau să mă zgâiesc. Ultima dată când am făcut lucrul acesta era vară, mă sprijinisem de o maşină parcată şi priveam o pereche care mânca încet, fără să se uite unul la celălalt. Un bărbat dinăuntru, în costum negru, a ieşit şi mi-a cerut să plec. Când i-am spus că e o țară liberă, un spațiu public, mi-a zis să plec imediat şi să mă îndepărtez de maşina aceea sport de care mă sprijineam. M-am îndepărtat de maşină, dar am refuzat să plec. Peste nici două minute, a apărut o maşină de poliție din care au coborât două polițiste, s-au îndreptat spre mine şi mi-au cerut actele. Când am protestat şi le-am întrebat de ce, mi-au spus că e ilegal să te zgâieşti la oamenii aflați în locuri comerciale. Păi, eu mă uit la figura mea reflectată în geam. Perechea din restaurant părea să se amuze de toate astea. Când una dintre ofițerese s-a întors la maşină cu actele mele în mână ca să-mi verifice trecutul, am văzut cum perechea mă priveşte ca şi cum în sfârşit în viața lor intervenise ceva palpitant. Priveau ca la un ecran, ca şi cum ar fi fost prezentarea *live* a unei ştiri. Făceam acum parte din prânzul lor în fața televizorului, mă roteam într-un cuptor cu microunde, despuiat de folia de plastic, mâncat şi apoi defecat în dimineața următoare, tot aşa cum cafeaua bolborosea în filtrul din bucătărie şi radioul făcea profeții despre vreme, spunându-le ce să îmbrace, ce să cumpere, ce să spună, pe cine să privească, pe cine să placă şi pe cine să urască. Perechea se amuza uitându-se la mine, ca şi cum ar fi vizionat un *reality show* cu poliția care urmăreşte oameni ce suferă de sindromul invidiei față de mâncare.

Mi-am zis că o să-i arăt acestei perechi fericite de ce simt în stare. Una dintre polițiste s-a întors de la maşină, mi-a dat actele înapoi şi mi-a zis: Ar fi mai bine să pleci de aici dacă nu vrei să ai necazuri. Aşa că m-am urnit. Şi când am trecut pe lângă bărbatul care ieşise în fața restaurantului, am scuipat pe jos, chiar la picioarele lui şi i-am înjurat costumul italienesc. Pe urmă am traversat strada, am intrat într-un magazin cu reviste, am răsfoit câteva pagini şi am ieşit înapoi. M-am uitat la acelaşi cuplu din spatele uşii de sticlă a unei clădiri de birouri. Acum, dintr-odată, aveau ce să-şi spună, începuseră să converseze. Şi am văzut cum proprietarul a venit la masa lor şi le-a vorbit la rândul lui. Ceva palpitant apăruse în viețile lor banale. Puteam face chiar pariu că primiseră drept scuză o băutură gratis, în contul meu. Jeguri burgheze! mi-am zis. Să-mi dea cota care mi se cuvine!

În cele din urmă, bărbatul a ieşi în stradă. Şi-a încheiat sacoul, a băgat mâna în buzunar, a scos cheile şi a îndreptat un dispozitiv electronic mic spre un BMW albastru. Maşina i-a răspuns, s-a descuiat, a clipit din faruri şi i-a spus: sunt la dispoziția ta, stăpâne, toate portierele sunt deschise pentru tine. Bărbatul a rămas pe trotuar şi a fumat o țigară în timp ce aştepta ca femeia să iasă din restaurant cu nasul proaspăt pudrat. M-am târât până la bordură, zorindu-mi picioarele cele multe, aproape atingând pământul cu burta; m-am cățărat pe pneuri, m-am strecurat pe sub portiera din spate şi am aşteptat pe podea. Bărbatul i-a deschis uşa partenerei lui şi i-a băgat în maşină haina de blană. Şi-au pus amândoi centurile. Maşina torcea monoton, iar ei au tăcut pentru o vreme. Când am ajuns la şosea, femeia a spus ceva despre restaurant, apoi despre mâncare. L-a întrebat pe bărbat dacă-şi aminteşte numele proprietarului. Alfonso, a spus bărbatul. Cred că asta-i cartea lui de vizită. Şi i-a întins-o femeii. Ea a aruncat o privire pe bucata de carton, apoi a azvârlit-o

pe bord. Au lăsat-o amândoi acolo. Din nou linişte. Pe urmă femeia a spus ceva despre celălalt restaurant italienesc, cel unde fuseseră ultima dată, cu Helen şi Joe. E mai linişte acolo, a spus ea. Strada St-Laurent devine tot mai zgomotoasă şi plină de oameni de tot felul.

Ştiam ce înțelege nemernica aia prin zgomotos şi oameni de tot felul.

Cred că bărbatul a încuviințat doar din cap sau nu i-a răspuns deloc.

El era cel care conducea.

Ea era cea condusă.

Eu eram gândacul de sub ei.

În sfârşit maşina s-a oprit şi bărbatul a scos un dispozitiv electronic. A apăsat pe el şi a deschis uşa garajului. Am aşteptat până au coborât, până maşina a scos un bip, a clipit şi a râgâit din nou. Pe urmă m-am târât pe pardoseala garajului, evitând petele de ulei prelins din motor, ocolind crosele de golf şi, strecurându-mă pe sub uşă, am ajuns pe covorul din casă. Când cei doi au trecut pe lângă mine, am încremenit într-un colț, urmărindu-le paşii manierați.

Femeia a rămas într-un picior şi şi-a scos ciorapul, dezvăluindu-şi culoarea naturală a piciorului, albă şi mătăsoasă. Bărbatul a învârtit cuburi de gheață într-un pahar cu whisky. S-a aşezat pe canapea, şi-a desfăcut cravata şi a navigat în fugă pe câteva canale de televiziune. Ea a urcat la etaj, apoi a revenit. Acum purta o cămaşă de noapte dintr-un material transparent. Avea coapse dolofane, aşa cum le întrezărisem puțin deasupra genunchilor, la restaurant. În momentul acela atenția îmi fusese îndreptată mai mult spre farfuriile mari, pline de mâncare. Femeia l-a întrebat pe bărbat dacă vine la culcare, iar prezentatorul de ştiri a fost redus la tăcere înainte de a apuca să rostească până la capăt cuvântul „foamete”. Apoi, atât femeia, cât şi bărbatul s-au dus sus şi au început să

facă zgomot, deschizând robinete de cupru şi frecându-şi periuţele de dinţi de gingii. Scuipatul lor şi apa cu care făcuseră gargară se repezeau în jos pe conducte să se alăture deversărilor din closete. Rămas la parter, m-am aşezat pe canapea şi am băut ce mai rămăsese în paharul bărbatului. După aceea am urcat la etaj, m-am căţărat târâş pe peretele dormitorului şi de acolo, de sus, i-am privit cum dorm, fiecare pe partea lui de pat. Un pat mare, înalt, flancat de două noptiere pline de flacoane cu medicamente, cărţi, cercei şi şerveţele. Femeia îşi dezvăluia acum coapsele, ceea ce-mi stârnea o dorinţă greu de stăpânit să zbor în jos şi să aterizez pe cearşaf şi să-mi întind braţele ca două antene şi să scot nectar dulce dintre picioarele ei desfăcute. S-a rotit şi şi-a expus o altă imagine a coapselor lungi. Cu spatele la ea, bărbatul sforăia uşor.

Am plecat şi m-am postat în uşa dormitorului. Îi priveam cum dorm şi visează la SUV-uri, case de vacanţă şi oportunităţi de afaceri, comparând vestimentaţii şi trabucuri la cocktailuri exclusiviste. Am intrat în visul lor, m-am servit cu cocktail de creveţi şi am ciugulit câteva aperitive de pe tăvile purtate de chelneriţe. Am comandat încă un pahar de whisky şi am rotit cuburile de gheaţă din el în sens invers acelor de ceasornic ca să contracarez îmbâcseala din încăpere. Apoi am mers până la baie pe urmele bărbatului cu maşină scumpă, venit la petrecere. În timp ce s-a îndoit de genunchi să se spele pe faţă, am trecut pe lângă el, am lansat un jet într-un pisoar de pe perete, mi-am scuturat organul şi m-am asigurat că şi ultima picătură a căzut înainte de a-mi băga penisul înapoi în pantaloni. M-am întors pe hol şi, fără să mă spăl pe mâini, mi-am tras fermoarul şi am încheiat această scenă dramatică.

În casa celor doi, am furat inelul de aur şi ţigările bărbatului, o vază romană, cravata şi pantofii lui (şi am ales pe îndelete haine care să se potrivească cu tenul meu măsliniu). După ce m-am studiat în oglindă, m-am

strecurat pe sub uşa garajului. Şi m-am târât lipit de perete, ținându-mi acum aripile de insectă în poziție verticală, paralel cu fereastra sufrageriei. Apoi am păşit agale, străbătând suburbiile îngrozitoare. Pe străzile frumos pavate am trecut pe lângă casele unor dentişti, peluzele unor programatori, iahturile unor directori de firme, acoperite cu folii de plastic şi frunze de arțar, şi în tot acest timp îmi era teamă că nişte bâte de golf ar putea scăpa din garaje şi ar putea începe să se agite perechi-perechi ca să mă pună pe fugă. Dar cel mai frică îmi era de lătratul câinilor care-mi adulmecaseră mâinile nespălate.

Când ieşeam din suburbie, lătratul câinilor se înălța deja ca acordul final al unui concert de liceu. Câini spurcați, o să vă arăt eu vouă! le-am strigat scrâşnind din dinți. Mi-am desfăcut fermoarul de la pantaloni, m-am lăsat în patru labe şi, ca un boschetar, m-am bălăbănit dintr-o parte în alta şi am urinat pe roțile maşinilor şi am stropit generos fiecare hidrant pentru a deruta rasele acelea privilegiate şi a provoca o epidemie de constipație canină. Jos cu monotonia şi rutina vieții! Am râs, ştiind al naibii de bine că vreunul dintre dentişti îşi va aştepta cât de curând iubirile să-i apară năuce la cabinet, ca el să-şi continue afacerea. Râdeam şi mă gândeam: Unii dentişti or să întârzie cu siringile lor paralizante şi or să rămână un timp departe de lămpile orbitoare suspendate deasupra gurilor ca nişte nave extraterestre care urmăresc efectul durerii asupra ființelor umane captive în scaune pneumatice. Şi m-am înveselit şi am răcnit (creând şi mai multă confuzie) la gândul că un agent de vânzări e blocat în trafic ca o țestoasă, că întârzie la lucru, că răsfoieşte cataloage, îşi pregăteşte scuzele şi bombăne despre blestemul câinilor.

Când am ajuns la restaurantul iranian pentru interviu, am bătut umil în geam. O adolescentă a venit

până în dreptul uşii şi mi-a spus prin geam: E închis. Nu ținem deschis decât la cină. I-am zis că am întâlnire cu patronul. Fata mi-a deschis uşa, mi-a dat drumul înăuntru şi m-a anunțat că patronul se întoarce într-un sfert de oră.

Pot să-l aştept la bar? am întrebat-o.

Fata s-a dus la bucătărie şi l-a anunțat pe bucătar că sunt acolo. Acesta mi-a aruncat o privire printr-o ferestruică pătrată, a încuviințat din cap, pe urmă s-a întors la cratițele lui. Tu eşti fata patronului? am întrebat-o.

Da, de unde ți-ai dat seama? a spus fata şi mi-a zâmbit.

Aşa simt eu, îmi dau seama cum stau lucrurile.

Şi ce altceva mai ştii?

Că ai prefera să fii azi în altă parte.

Mda, ca de exemplu unde?

În pat sau bănănăind pe undeva.

Fata a chicotit.

Nu eşti la şcoală? am întrebat-o.

Acum nu, a răspuns ea. Peste câteva zile încep iar.

Şcoala e nasoală, am comentat eu.

A dat din cap şi a râs din nou.

Eu cam fugeam de la şcoală, i-am spus.

Şi unde te duceai?

Ieşeam pe-afară.

Da, şi mie-mi place să ies pe-afară, a zis ea.

Poate ieşim împreună, i-am propus eu.

A zâmbit şi nu mi-a răspuns.

Ies tot timpul cu skateboard-ul în centrul istoric al Montréalului, i-am zis. Ştii, sar peste balustradele alea de la clădirile oficiale.

Nu, serios? m-a întrebat ea râzând.

Zău că da, i-am răspuns. Port pantaloni cu turul lăsat şi-mi pun şapca invers.

Nu, serios?

Zău. Doar azi m-am îmbrăcat aşa, fiindcă mă

întâlnesc cu tatăl tău pentru angajare.

Tata n-o să te angajeze decât dacă ai frică de Dumnezeu. Zice că n-are încredere decât în cei care se tem de Dumnezeu.

Ţie îţi place de Dumnezeu? am întrebat-o.

Nu ştiu.

Mie nu-mi place de el şi nu mi-e frică de el.

Păi, dacă o să-i spui tatei asta, n-o să te angajeze niciodată.

Ăsta o să fie secretul nostru, i-am zis. Primul nostru secret.

Şi care e al doilea secret al nostru?

O să-ţi zic dacă mă angajează.

Bine, a răspuns ea şi a zâmbit cu capul aplecat spre masă. Acum ar fi mai bine să plec. Tata trebuie să apară dintr-o clipă în alta. Nu-i place când stau de vorbă cu străinii.

A, e gelos?

Nu.

Se teme ca fata lui cea frumoasă să nu fugă cu un străin pe skateboard?

Fata a râs şi s-a îndepărtat. Peste câteva minute patronul a ciocănit în fereastră şi fata s-a grăbit să-i dea drumul înăuntru. A intrat, şi-a înclinat capul chel şi în postura aceea cocârjată părea că se pregăteşte să adulmece podeaua sau e gata să cadă cu faţa în jos. Aproape că nici nu a remarcat prezenţa fiicei sale, iar pe mine, care mă ridicasem să-i salut persoana atât de importantă, m-a ignorat complet. I-am spus *salaam,* monosilabic şi pe un ton cam făţarnic.

Mi-a răspuns cu un *salaam* sec şi s-a dus direct la bucătărie. A rămas acolo o vreme, apoi s-a întors. Ca să nu ne mai pierdem vremea, a zis el: Avem deschis de miercuri până duminică. Poţi lucra ca picolo de vineri până duminică. Pentru moment, nu am nevoie de tine mai mult de atât. Lucrezi pentru o parte din bacşişuri şi trei dolari pe oră. Stai până la sfârşit. La terminarea

programului, aspiri pardoseala şi covoarele, cureți bucătăria şi toaleta şi speli pe jos. E bine?

E bine, i-am răspuns, înclinând din cap de mai multe ori.

Vino vineri. Să fii aici la trei după-amiază.

Mulțumesc, i-am zis.

Şi vino îmbrăcat numai în costum negru şi cămaşă albă. Totul să arate perfect curat.

Fireşte, curat, am încuviințat eu. Curat. Curat ca mantia lui Dumnezeu.

M-a fulgerat cu privirea, încântat, dar şi suspicios.

Mi-am luat imediat o expresie pe jumătate înfricoşată, pe jumătate pioasă. Am înclinat din cap o singură dată, fiindcă nu a mai rămas decât un singur Dumnezeu. Toți ceilalți au fost măcelăriți în timp ce savurau ofrande de viței şi găini, în timp ce zăceau beți de vinul băut în compania sirenelor şi a poeților orbi. Acum totul pe pământ este monocromatic ca zăpada. Nu ni se îngăduie decât una, o singură înclinare de cap, sus-jos ca brațul întins al unui soldat zelos.

Când mă îndreptam spre uşă să ies, am zărit-o pe fiica patronului şezând la o masă, cu fața numai un zâmbet. I-am făcut cu ochiul. Cum mă îndreptam spre ea ca un Ciclop, a chicotit amuzată şi speriată. Am rotit clanța, am deschis uşa şi am păşit afară, într-o lume care părea plată, colțuroasă, unidimensională.

III

I-am spus lui Geneviève despre noua mea slujbă. S-a bucurat, chiar m-a atins pe mână. Pe urmă s-a retras repede, ştiind atât de bine că voiam s-o iau de mână, s-o conduc până la un pat mare, în care am putea ține şedințele de terapie mereu la orizontală.

De ce atâta austeritate? am vrut s-o întreb. De ce atâta formalism? Poate că, pentru a fi vindecat, nu am avut niciodată nevoie de altceva decât de două brațe calde, care să mă înlănțuie pe nişte cearşafuri mătăsoase, de un frigider plin, care să mă hrănească, să fiu privit dintre perne, să-mi simt părul mângâiat. Poate că toate aceste formalități, îmbrăcămintea aceasta groasă, cabinetul acesta care-ți crea claustrofobie, coapsele acestea mereu strânse şi părul pieptănat pe spate mă determină să am rețineri, să nu-mi exprim gândurile cele mai profunde. Îmi ziceam: Doamnă doctor, Geneviève, delicioasa mea vindecătoare, confidenta mea, mărturisesc că ar trebui să ne atingem. Cuvintele nu au niciun efect pe pielea mea, nu-mi vor îndrepta niciodată părul, nu-mi vor face degetele să se întindă umede ca să exploreze triunghiuri de păr pubian şi crăpături roşii, moi, nişe cu cotloane sensibile, secrete. Cuvintele, draga mea, țin limbile ocupate cu aerul uscat şi sunetele pălăvrăgelii, cuvintele sunt cele care ne țin departe de sursele lichidului şi ale vieții. Trebuie să existe o terapie care încurajează tăcerea şi

oferă răspunsuri prin atingere.

Spune-mi mai multe despre serviciu, m-a îndemnat Geneviève. Spune-mi cum s-au petrecut lucrurile.

Am intrat şi am aşteptat, i-am răspuns. Am stat de vorbă cu fiica patronului fiindcă patronul nu era acolo.

Câți ani are fiica lui? s-a interesat Geneviève.

Să aibă vreo şaisprezece ani. Nu sunt sigur.

Şi despre ce ați vorbit?

Despre mersul pe skateboard.

A fost amabilă?

Chicotea.

Tu ai făcut-o să râdă?

Da.

Stai să mă uit la notițe, a spus Geneviève, curmându-mi pornirea de a fi vesel şi de a râde. Bun, deci data trecută, când ai plecat în fugă din cabinet, îmi povesteai de sora ta şi de soțul ei, Tony.

Da, asta îți povesteam.

Vrei să continui?

Nu prea ştiu unde am rămas.

Tony avea un pistol.

Da, aproape toată lumea avea. Vreau să zic, multă lume avea.

Interesant. Şi tu ce sentiment ai față de pistoale?

Un pistol poate fi util.

Pentru ce?

Să obții unele lucruri, să duci până la capăt unele lucruri, să aperi unele lucruri.

Adică prin forță – eşti conştient de asta?

Nu-i un lucru rău dacă nu există alte opțiuni, i-am răspuns.

Cred că nu eşti un pacifist, nu?

Pacifismul e un lux, i-am replicat.

Poți să-mi spui mai multe despre asta?

Nu, nu pot. Adică, da, vreau să zic că trebuie să-ți permiți să fii pacifist. Poți fi pacifist când ai de lucru şi o casă frumoasă, un televizor mare, un frigider plin de

şuncă şi brânză, un prieten care te duce în stațiuni frumoase din locuri însorite.

Cum ți-ai dat seama? Cum ştii că am un prieten?

Doar presupun. Uite aşa.

Aşa cum? m-a întrebat cu un glas categoric şi aspru, înclinându-se uşor înainte şi clipind de două ori în spatele ochelarilor.

Pentru că ai crescut aici şi ai un serviciu şi o casă şi ai un cerc de oameni pe care îi cunoşti.

Nu toți cei care au crescut aici au un serviciu sau o casă. Sunt mulți oameni săraci care au crescut aici. Dar, hai, gata cu presupunerile tale. Ziceai de sora ta şi soțul ei?

Ei, bine, într-o bună zi sora mea s-a întors în casa părinților, cu bebeluşul înfăşurat într-o păturică roz. Sora mea avea ochii învinețiți şi plângea întruna. Nenorocitul o bătuse. O umilise. Mama mea, cu atitudinea ei de „ştiam eu”, n-ar fi trebuit să te măriți cu ratatul ăla, şi tatăl meu, cu atitudinea lui de „femeile o merită din plin”, au primit-o în casă cu bebeluşul.

M-am dus după animalul ăla. I-am bătut la uşă. Stătea în cameră cu alți doi bandiți, fuma şi râdea. Când m-a văzut, şi-a dat seama că aş fi fost în stare să-l omor cu mâinile goale, doar dintr-o privire, de aş putut. Avea pistolul pe masă. Toți au tăcut. M-am uitat la pistol şi m-am gândit: De aş avea aripi, aş zbura pe deasupra, aş înhăța pistolul şi i-aş împuşca pe toți trei de acolo, de sus. Sau poate, de aş fi un gândac, m-aş strecura sub uşile lor noaptea ca să-i căsăpesc pe toți în aşternuturile lor jegoase.

La ce te uiți, copile? mi-a răcnit în cele din urmă Tony. Du-te acasă şi adă-ți sora. Zi-i să vină până nu o aduc eu târâş, de păr. Spusese asta fără măcar să mă privească în față. Mişcă-te, a zis el.

Stăteam acolo, pufnindu-mi furia pe nas, cu pumnii strânşi, cu ochii proiectând gloanțe, lansând țigări aprinse, ciuruind trupuri. Şi deodată m-a cuprins o

euforie, îmi amintesc foarte bine.

Tot aici eşti? s-a răstit Tony.

Era ca şi cum m-aş fi transformat. Poate că am şi zburat puțin. Iar când am vorbit, glasul îmi vibra puternic.

Tony s-a ridicat, a înhățat pistolul de pe masă şi s-a îndreptat spre mine. Unul dintre oamenii lui a venit în spatele meu. Tony mi-a proptit pistolul în față şi mi-a zis: Arăți ca un ucigaş. Apoi a râs. Ucigaşul e mort, a zis el. Am auzit o împuşcătură. M-am înfiorat gândindu-mă: nemernicul ăsta m-a împuşcat! Dar nu simțeam nimic, încă nu simțeam nimic. Pe urmă Tony şi prietenii lui au început să râdă. Îi mai aud şi acum cum râdeau. Unul din prieteni a venit în spatele meu şi a tras în aer.

Găină speriată. Asta vrei? Tony şi-a fluturat pistolul sub ochii mei. Asta vrei, copile? Mi-a proptit pistolul în burtă. Ceilalți doi se amuzau de toate astea. Au zâmbit, s-au aşezat şi şi-au proptit scaunele pe picioarele din spate. Tony şi-a ridicat mâna şi m-a bătut uşor pe ceafă. M-a strâns apoi de ceafă şi a continuat: Du-te şi adă-ți sora *pronto,* până n-o aduc eu târâş. Când i-am împins mâna şi mi-am eliberat ceafa din strânsoarea lui, m-a bătut pe umăr cu patul pistolului. M-a încolțit pe hol. De la vecini, auzeam glasuri, sunetul televizoarelor – ştirile date tare, femei chemându-şi copiii, clinchet de farfurii, mirosul de mâncare caldă. Şi deodată mi-am auzit propria mamă chemându-mă în camera ei, cerându-mi să-i aduc gheață să-şi pună pe ochiul învinețit. Să le zici vecinilor că am căzut pe scări, dacă te întreabă, ai auzit? Aveam impresia că aş putea scăpa de mâna lui Tony, că aş putea dispărea pe sub uşa vecinului. Eram sigur că aş putea, numai să fi încetat odată să mă îmbrâncească dintr-un colț în altul, să-mi tot aplice lovituri cu țeava pistolului. Gura care-i duhnea, mustața stufoasă şi pleoştită mă făceau să mă târâi pe lângă pereți. Şi, ca şi cum aş fi bătut din aripi, am devenit mai uşor şi mai agil. Am reuşit chiar să mă

strecor sub picioarele lui şi să îi sar peste bocanci. Eram atât de agil şi de alunecos, încât aproape că l-am făcut să se împleticească pe scări. S-a enervat şi mi-a zis: Vrei o lecție, ei? Şi m-a pocnit în cap.

M-am cățărat pe pereți, am zburat peste balustradă, am aterizat la etajul de dedesubt şi am scăpat. Atunci m-am hotărât să-l omor.

Şi l-ai omorât? m-a întrebat Geneviève.

Am tăcut.

Nu e nevoie să răspunzi, a zis ea. Şi chiar dacă răspunzi, totul e confidențial aici.

Ni s-a terminat timpul de întâlnire? am întrebat-o.

Nu. Trebuie să pleci?

Nu i-am răspuns.

I-ai spus surorii tale ce s-a întâmplat?

De ce să-i spun?

Geneviève a tăcut pentru o clipă. Apoi m-a întrebat: Mama se purta frumos cu sora ta?

Mama începuse să se îngrijească de bebeluş. Sora mea plângea tot timpul şi se culca în patul meu. Dormea mult şi nu voia să iasă din casă.

Depresie.

Ce?

Somnul şi oboseala simt manifestări ale depresiei, mi-a explicat Geneviève. Dar despre asta putem vorbi mai târziu. Povesteşte mai departe.

M-am dus direct la Abou-Roro şi i-am zis că am nevoie de un pistol.

Cine e Abou-Roro?

Mentorul meu. Un hoț din cartier.

Geneviève a încuviințat din cap. Părea intrigată, dar îşi păstră aparența calmă. Pixul i se fixă între buze, o vedeam cum respiră cu mişcări sacadate, regulate, în ritmul bătăilor inimii. Doamnei doctor, la fel ca sultanilor, îi plac poveştile, mi-am zis eu.

Poate ar trebui să ne oprim acum, probabil că ai o altă programare, i-am spus.

Nu, nu, nu. Continuă, te rog.

Păi, am continuat, Abou-Roro mi-a zis că poate, dar trebuia să-l ajut într-o combinație mică, dacă înțelegi ce vreau să zic.

Combinație? a întrebat Geneviève.

Adică o chestie ilegală.

A, da, ca furatul din magazine.

Ei, poate ceva mai mult de atât, i-am zis.

De exemplu, ce?

Păi, tocmai încerc să-ți spun.

Da, da, scuză-mă. Te-am întrerupt. Continuă.

Abou-Roro mi-a arătat nişte cecuri în alb. Nu ştia nici să scrie, nici să citească. Ale cui sunt cecurile astea? l-am întrebat.

Ale preotului, mi-a răspuns el.

Vizavi de casa lui Abou-Roro, într-un cotlon al unei mănăstiri franciscane, trăia un misionar. Într-o noapte, când bombardamentele din oraş s-au întețit, camera părintelui Edmond a fost atinsă de o bombă. Preotul a fost rănit, dar a rămas în viață. Abou-Roro a luat o bucată de zid dărâmat şi l-a izbit în cap pe preot.

L-a omorât pe preot? a întrebat Geneviève.

Da, a verificat dacă părintele Edmond era mort, pe urmă a furat tot ce a putut găsi şi aşa a pus mâna pe nişte cecuri în alb. Voia să-i completez eu cecurile, antedatate, aşa încât să poată încasa banii repede, înainte ca preotului să i se închidă contul. Avea chiar o mostră de semnătură de-a lui, de pe actele pe care le strânsese de pe acolo.

M-am uitat la psihiatră şi am văzut că făcuse ochii mari. Îngrozită. Ținea în gură deja jumătate din pix. Îmi dădeam seama că nu credea ce-i spun.

I-am zis: doamnă, dacă te tulbură ce-ți spun, pot să mă opresc.

Geneviève şi-a scos pixul din gură, şi-a controlat mimica şi şi-a luat o expresie mai calmă, mai stoică. *Non, non, pas du tout*, mi-a răspuns.

Vrei un pic de apă?

Nu, continuă, n-am nimic. Crede-mă, în munca asta, nimic nu mă surprinde. Oamenii vin cu tot felul de poveşti. L-ai ajutat pe bărbatul acela?

Ei bine, da. Am exersat semnătura preotului. Pe urmă am scris un cec de câteva mii.

Şi a mers?

Da, a mers.

Nu ai fost prins niciodată?

Nu.

Deci ai făcut rost de pistol.

Da, am făcut rost.

Tăcea şi ştiam că ar vrea să mă întrebe dacă l-am omorât pe Tony după ce făcusem rost de pistol. Vedeam că o captivasem, o intrigasem. Biata femeie, mă gândeam. Amabilă, educată, dar naivă, e ocrotită de ghețari şi prerii, de păduri dese, oceane şi foci care dansează.

În cele din urmă a zis: Ştii, ai spus ceva foarte interesant, ceva despre care aş vrea să te întreb.

Dă-i drumul, doamnă doctor.

Geneviève.

Geneviève, am repetat.

Ai spus că, atunci când Tony te lovea, aveai impresia că te poți strecura pe sub uşă ca să dispari, că te poți cățăra pe pereți şi bate din aripi. Ai şi acum senzațiile astea că te strecori sau că dispari?

Da, doamnă doctor, Geneviève, mă strecor foarte bine sub orice. Ți-am zis, pot intra în casa oricui.

A dat din cap. Ai intrat în casa cuiva aici, în Canada?

Da.

Ai furat ceva?

Da.

Ai intrat vreodată prin efracție?

Da.

Geneviève n-a scos niciun cuvânt câteva clipe. Apoi a încheiat şedința.

Peste câteva zile l-am sunat pe Farhoud. Ştii unde lucrează Shohreh?

Nu pot să-ți spun. Shohreh m-ar omorî.

E supărată pe mine?

Aş putea s-o întreb, a răspuns el.

Nu, n-o întreba.

Păi, eu te-am avertizat să nu faci o pasiune pentru Shohreh. Unde eşti?

Pe stradă.

Unde? Pe ce stradă, prostule?

Lângă Universitatea Megill. Sub arcadele alea romane de la intrare. Undeva în spatele meu e o statuie cu un trup gol.

Bărbat sau femeie?

Cred că bărbat.

Arată ca David gol? s-a interesat Farhoud. Ador statuile alea cu David gol.

David era un păstor de capre, un băiat împuțit cu unghii jegoase şi sandale scâlciate.

Şi care-i problema? a intervenit el. Haide, am făcut nişte supă. Vino pe aici să-ți încălzeşti oasele.

Ştii, Farhoud, ar fi trebuit să te avertizez, nu-mi place să am iubiți păroşi.

Asta se poate aranja, a răspuns el râzând. Nu fi prost. Hai, vino, prostuțule, sau o să cred că eşti homofob.

Poate că aşa era şi David, am continuat eu.

Ei, poate că da, dar i-a tras-o uriaşului.

Mituri şi baliverne! i-am strigat.

Oricum, probabil că eşti un homofob derutat, ți-e frică, dar în sinea ta jinduieşti la asta. Ca voi toți, bărbații. Dar vino oricum, tocmai pentru că ai o fire atât de nebună. O să te hrănesc. Vino, băiatul meu frumos, vino.

Aşa că am apăsat pe soneria de la uşa lui Farhoud şi am stat la masa lui. Mi-a oferit o supă care degaja

vapori groşi ca transpirația şi o pâine care îndemna la rebeliune şi o salată minusculă care zăcea într-o farfurie galbenă pe o masă şubredă. Masa ta e şubredă şi se cam zgâlțâie, i-am spus făcându-i cu ochiul. Poate ar trebui să mănânc dincolo, în sufragerie. Taci şi mănâncă, băiat obraznic ce eşti, mi-a răspuns Farhoud. Avea o eşarfă în jurul gâtului, aranja meticulos tacâmurile şi farfuriile, intra şi ieşea din bucătărie cu gesturi vioaie, făcând totul să pară atrăgător, gustos şi cald.

Nu mai zâmbi întruna şi nu mai mişca masa aia ca un copil, m-a apostrofat Farhoud. Te-am invitat să mănânci, nu să lansezi judecăți şi speculații.

Dar, Farhoud, eu nu judec niciodată.

Nu, dar inventezi nişte lucruri.

Le deduc.

Le presupui.

Mi le imaginez.

Şi le judeci.

Nu, doar văd unele lucruri.

Le presupui.

Mi le închipui şi creez.

Nădăjduieşti, a spus Farhoud. Dar acum stai odată pe loc şi mănâncă, sau o să fiu nevoit să te trimit în camera ta.

Am primit o slujbă la restaurantul Steaua Iranului, i-am spus.

Măi, măi, acum o să înveți limba farsi. Ce slujbă, de chelner?

Nu, de picolo, i-am răspuns.

Ei, felicitări. Farhoud se duse la bucătărie şi se întoarse cu o sticlă de vin. Uite, trebuie să sărbătorim. Încă un imigrant care-şi începe cariera!

Shohreh e supărată pe mine, i-am zis.

Ei, să nu-ți pese de Shohreh. O să apară ea. E cam ciudată când e vorba de chestii de iubire.

Trebuie s-o văd.

Dă-i telefon.

Nu-mi răspunde la telefon.

Exact cum ți-am zis. Te-am avertizat să nu te implici prea mult.

Nu m-am implicat prea mult.

Bei nişte vin? Sigur că nu te-ai implicat, dragule. Te-am întrebat de vin. Vin? Răspunde-mi: vin?

Da, da, sigur.

Te-ai implicat, dragul meu, până peste cap, ai lațul în jurul gâtului. Recunoaşte. Nici nu mai auzi ce-ți zic.

Am dat gata amândoi toată sticla. Eu m-am întins pe canapea, iar Farhoud s-a întins pe podea în fața mea.

Uită-te la zăpadă, Farhoud. Cade fără pic de ruşine. Cum am ajuns aici?

Nu ştiu despre tine, prietene, dar ştiu cum am ajuns eu aici.

Ia zi-mi, Farhoud, cum ai ajuns aici.

Hai să mai deschidem o sticlă de vin. S-a bălăbănit până la bucătărie şi s-a întors cu tirbuşonul şi mi-a dat mie sticla. Na, barosane, deschide-o şi o să-ți spun totul despre cum am ajuns eu să mă împotmolesc în zăpadă. După ce Khomeini a câştigat revoluția, noi – ştii tu, comunitatea homosexualilor – organizam petreceri clandestine. Probabil că unul era informator şi le-a spus autorităților despre noi. Au făcut razie la o petrecere de-a noastră şi ne-au dus pe toți la închisoare. Ne-au luat pe rând şi ne-au pus să semnăm o hârtie prin care recunoşteam că suntem homosexuali şi că nu ne vom mai atinge niciodată de vreun bărbat. Şi că faptele noastre sunt împotriva lui Dumnezeu şi a Profetului lui, că ne vom căi şi ne vom ruga în fiecare zi, de cinci ori, şi că vom deveni buni credincioşi, credincioşi şi cuviincioşi. Dar nici nu ştiam să mă rog. Eram sătul să mi se tot spună ce să fac în viață, poți să-ți imaginezi să-mi las barbă, să port mantiile alea lungi, să nu mă mai ating de vreun bărbat? Nu, băiete, nici gând!

Deci ai refuzat?

Am refuzat.

Curajos şi al dracului de nebun. Şi?

Mai mult decât nebun. Dar, ei bine, toți cei care au semnat au dispărut oricum – poate ucişi, cine ştie? Nimeni n-a mai auzit de ei şi, crede-mă, unii dintre ei erau zgomotoşi, foarte zgomotoşi. Oricum, tot ce voiau era să mărturisim. Chestia cu achitarea era o cacealma. După ce am refuzat să semnez, m-au băgat într-o celulă plină de femei. Era ca o declarație, înțelegi? Când am intrat în celulă, am văzut un loc strâmt, ticsit de femei. Unele aveau copii, era chiar una gravidă. În înghesuiala aia nimeni nu m-a observat. Am zărit chiar două prietene mai vechi ale mele, care au început să plângă când au dat cu ochii de mine. Am petrecut câteva zile în celula aceea, până a apărut un mullah bărbos, care a strigat şi i-a cerut gardianului să mă mute. Protesta că au fost amestecați bărbați cu femei, chiar dacă eu nu eram, după spusele lui, un bărbat adevărat. Aşa că am ajuns într-o celulă mică, precum o cutie, fără vreun om cu care să stau de vorbă, fără pat şi cu un closet jegos şi grețos, o, Doamne... A doua zi, un gardian m-a dus la duş şi mi-a cerut să mă fac curat. Când eram sub duş, acelaşi mullah bărbos a trecut pe lângă mine şi s-a oprit în spatele meu. Stătea şi se uita cum mă spăl. I-am întors spatele, dar îi simțeam privirile căzându-mi pe fese, ca nişte picături de acid. Noaptea, a apărut o gardiană, a deschis uşa celulei şi m-a dus într-un birou. Acolo, acelaşi bătrân, în spatele unei mese. A zâmbit şi şi-a dezvăluit sclipirea unui dinte de aur. Mi-a zis să închid uşa şi să mă aşez de cealaltă parte a mesei; între noi se afla o farfurie cu smochine uscate. Mi-a zâmbit şi a împins farfuria spre mine. Am ignorat-o. A fost ofensat. Mi-ai refuzat ospitalitatea, *kouny* (poponarule), a zis el şi s-a ridicat. A scos din mâneca mantiei o vargă şi a început să mă bată cu ea. Pe urmă m-a pus să-mi scot cămaşa şi să mă întorc cu fața la perete. Stăteam cu brațele desfăcute, cu picioarele depărtate, iar el mă

şfichiuia pe spate. Ardeam ca în focul iadului şi, deodată, i-am simțit barba, buzele şi respirația pe răni, lingându-mi sângele şi cerându-mi iertare şi pipăindu-mă peste tot. În următoarele luni m-a tot hrănit cu smochine uscate şi m-a violat. Odată l-am întrebat dacă Dumnezeu îi încuviințează faptele. Mi-a răspuns că eu sunt darul lui Dumnezeu pentru el, că Dumnezeu iubeşte frumusețea şi-i răsplăteşte pe credincioşi. Şi a zâmbit şi m-a mângâiat.

Am intrat în joc cu bărbosul. Am devenit concubinul lui. Mă întreba dacă e chipeş şi eram nevoit să-i răspund că e un dar din ceruri şi să-i recit nişte versete sau versuri. N-am ştiut niciodată dacă erau poezii sau rugăciuni şi nici nu l-am întrebat. Erau despre grădini, flori şi munți. I-am promis mullahului că, dacă-mi dădea drumul, ne puteam întâlni mai departe afară şi ne putem plimba în grădini, deasupra munților. L-am luat cu binişorul şi în cele din urmă am fost eliberat. Venea în fiecare zi şi mă lua cu maşina de la colțul străzii, aproape de casa mea, şi ne duceam până în munți. Mi-a zis că mă poate găsi oricând şi, dacă încerc să fug, mă jupoaie de viu. În cele din urmă, cu ajutorul unor vechi prieteni, m-am deghizat în femeie, m-am acoperit din cap până-n picioare şi am mers cu o maşină până la frontiera cu Afganistanul, iar de acolo, în India. În India am întâlnit un diplomat canadian pe plajă. Mi-a zâmbit şi i-am răspuns cu un zâmbet. Am petrecut o lună călătorind împreună. Am călătorit prin toată India. Am luat trenul şi ne-am dus peste tot. Am locuit în hoteluri elegante, am fumat ierburi şi am făcut dragoste în multe locuri. A fost perioada cea mai bună din viața mea! Avea bani şi era dornic să-i cheltuiască.

Ah, vremurile bune, a zis Farhoud ridicând paharul cu vin. Privi vinul prin pahar, îl clătină, apoi îşi întinse uşor gâtul, buzele i se întredeschiseră exact atunci când paharul se înclină şi lichidul i se revărsă în gură. Ascultă ce-ți zic, aveam nevoie de toate astea după iadul

prin care trecusem cu mullahul ăla. Pe urmă l-am întrebat pe iubitul meu dacă putea să mă ia la Montréal cu el. Şi-mi amintesc că atunci ne aflam în statul Orissa, într-un hotel, amândoi goi pe un pat, fumând, euforici şi fericiți. Afară foşneau copacii, biciclete şi tălpi goale treceau şi spulberau crusta de praf de sub fereastra noastră deschisă, auzeam toate zgomotele. Şi iubitul meu mi-a zis: Trebuie să-ți spun ceva, Farhoud. Iar eu i-am răspuns: Să nu-mi spui că eşti homosexual. Şi am râs amândoi o bucată de vreme, pe urmă a continuat: Ei, nu, de fapt duc o viață de bărbat alături de o femeie. Şi am râs iar pentru o vreme. O, Doamne, râdeam amândoi aşa de mult. Printr-o relație de-a lui de la Biroul de Imigrări mi-a făcut rost de viză şi mi-a cumpărat un bilet pentru Montréal. Am zburat amândoi până aici. În aeroport m-a lăsat şi m-am uitat după el cum se îndreaptă în grabă spre o femeie.

Şi v-ați mai văzut?

Da, un timp. Îmi zice Chinezuța, fiindcă am trăsături chinezeşti. Am petrecut câteva nopți împreună când a reuşit să scape de soția lui. Dar curând s-a transformat într-un monstru. Chiar mi se părea că devenise xenofob. Odată, a venit la mine în cameră şi am făcut dragoste. După aceea, s-a dus la baie, a udat un prosop şi l-a aruncat în mine. Na, şterge-te, mi-a zis. Nu mai eşti în țara ta.

N-am scos o vorbă. Pe urmă l-am întrebat: Cum se face că arăți a chinez?

Iranul nu e o societate omogenă, mi-a explicat el pe îndelete. Există azeri, afgani, turci, iar în sud, la granița cu Irakul, sunt arabi, dar eu bănuiesc că sunt o rămăşiță a invaziei mongole în regiune. Mongolii şi descendenții lor, ca şi, din câte cred, coreenii, au de obicei, la naştere, un fel de semn pe fese. Se cheamă pată mongolă. După un timp, dispare, dar în unele cazuri rămâne pe toată viața.

Mă minți, am replicat eu.

Nu, chiar unii est-europeni au uneori pata asta. Ginghis Han, sau Attila, hunul, nu ştiu exact care – dar unul din ei a trecut pe acolo.

Şi ce armată nu-şi împrăştie sămânţa şi sângele! am decretat eu.

Aşa zic şi eu.

Deci ai o pată din aia mongolă? m-am interesat eu.

Da.

Nu te cred.

Ei, dacă eşti drăguţ, o să ţi-o arăt într-o bună zi, a râs Farhoud. Diplomatul fremăta tot când o vedea.

Fremăta?

Îl stârnea, prostule. Îi zicea nestemata lui albastră din Orient.

Cum îl chema pe diplomat?

Bernard. De ce?

Unde locuieşte?

De ce?

E ceva ce ai vrea să-ţi aduc din casa lui?

Ce tot spui acolo?

O să-i fac o vizită. O să-i sparg casa. Dă-mi numai adresa lui.

Eşti nebun? De ce să faci aşa ceva?

O să năvălesc la el în casă şi o să-i îmbib prosopul cu pişat de câine.

Nu. S-a terminat, relaţia aia s-a terminat. Pişat de câine! Eşti un om tare ciudat! Nu mai ştiu pe unde e. Şi nici nu-mi mai pasă. Acum simt aici. Şi asta contează. Înţelegi? Sunt viu şi sunt aici şi nu-mi pasă. Sunt aici şi am un pahar de vin în mână. Sunt aici acum, viu. Farhoud începu să plângă.

Dar, Farhoud, dragul meu prieten. I-am pus mâna pe umăr. Vreau doar să-i plătesc poliţa în numele tău.

Ce poliţă? Ştii câte poliţe am eu de plătit în viaţă? Ştii? Ştii?

Şi cu asta am tăcut amândoi, amintindu-ne de purpuriul vinului, de albul zăpezii şi de noaptea care se

apropia.

Mai târziu în după-amiaza aceea, s-a auzit soneria. M-am ridicat şi am văzut-o pe Shohreh intrând în apartament şi scoţându-şi pantofii.

Am venit să iau nişte supă şi uite ce văd! a zis ea întinzându-şi bărbia spre mine. Băieţi, sunteţi făcuţi praf, aveţi ochii roşii. Staţi pe loc. O să-mi iau singură ceva de mâncare.

În timp ce Shohreh mânca, Farhoud s-a ridicat, s-a dus lângă ea şi a masat-o pe umeri. Am avut o zi grea, i-a mărturisit ea. Mânca şi povestea de şeful ei. L-aş omorî dacă aş putea, a zis ea. După ce a terminat de mâncat, i-am dat un cui. Mi-a mulţumit şi a fumat, apoi şi-a lăsat spatele pe spătarul scaunului. După un timp, s-a ridicat să plece şi am condus-o până afară. Când eram în lift, s-a uitat cu atenţie la faţa mea. M-a mângâiat pe zgârieturile pe care mi le făcuse cu unghiile şi a zis: Hai acasă cu mine. Te-am scrijelit rău, nu-i aşa? Trebuie să punem ceva pe rănile astea.

Aşa că m-am dus cu ea acasă şi i-am spus că m-am angajat la Restaurantul Steaua Iranului.

A izbucnit în râs. O să-ţi fac o vizită într-o zi, a spus ea. Poate odată când cântă Reza. O să-l ascult pe Reza şi o să mă uit la tine cum te prăbuşeşti cu tot cu tavă peste un client.

Simt acolo de vineri până duminică. Vino să iei masa oricând după ora patru, am îndemnat-o eu.

O să vin cu Farhoud, a răspuns ea în timp ce îmi tampona faţa cu alcool. Nu te mai smuci. Haide, fii bărbat şi suportă durerea. Doar nu te sperii dintr-o nimica toată ca asta?

Nu mă sperii. Numai că mă ustură.

Ei, gândeşte-te la altceva. Lasă să te usture. Şi mă sărută pe buze. Pe urmă îmi cuprinse faţa în palme şi mă privi drept în ochi.

Ți-ai sunat prietena?

Pe cine?

Prietena ta. Femeia care dansează cu pantofii în mână.

Ce tot zici acolo?

Nimic, nimic.

Ce pantofi?

Ştii tu ce pantofi.

Nu ştiu.

Dansatoarea fără pantofi.

A, țiganca, am zis eu.

Uite că are şi o poreclă!

Nu, n-am sunat-o. Nu i-am luat numărul de telefon.

Hai să mergem în pat. Miroşi tot a fum. Scoate-ți hainele. Na! îmi aruncă o cămaşă bărbătească. Nu mă întreba, pune-o pe tine şi hai în pat.

N-am întrebat-o, deşi aş fi vrut.

În pat, după ce am terminat, Shohreh a rămas tăcută. Nu şi-a lăsat capul pe umărul meu, nu mi-a acoperit pântecele cu coapsa, nu şi-a încălzit tălpile reci între picioarele mele. Fuma şi privea în tavan gânditoare. Pe urmă s-a ridicat, a luat prezervativul de jos, de lângă pat, şi l-a studiat.

Îți ții prezervativele în buzunar? m-a întrebat.

În portofel, i-am răspuns.

Nu e bine. Se pot sparge. Întinse prezervativul, îl legă la capăt şi plimbă lichidul înăuntru, în căutarea vreunei fisuri. Când se lămuri, îl aruncă iar pe jos. Ultimul lucru pe care mi-l doresc este să aduc un copil pe lumea asta, zise ea. Se întinse după scrumieră, mai pufăi o dată din țigară şi zise: E târziu. Sting lumina. Mâine încep serviciul devreme.

Mi-am deschis ochii în întuneric şi am privit în tavan. Mă amuzam imaginându-mi cum luminez tavanul mohorât al apartamentului cu creioane colorate, cum

desenez nori şi un soare strălucitor. Orice părticică goală din desen trebuie umplută, ne spunea învățătorul când eram copil. Mai întâi vă ascuțiți creionul să colorați antenele subțiri, pe urmă folosiți pastelul ca să umpleți conturul aripilor cu maro, atenți ca pastelul să nu depăşească pagina. Sub pântecele moale se pot zări şase picioare. Ei, respirația e mai greu de perceput pe hârtie, îmi răspunse învățătorul la întrebare, dar e mai uşor de simțit în realitate. Chiar şi insectele respiră. Aşa că mi-am scos degetele de sub cearşaf şi mi le-am pus pe pieptul lui Shohreh. Aripile ei pe jumătate colorate s-au răsucit şi s-au zbătut şi Shohreh a alunecat repede de cealaltă parte a patului. Eu, în schimb, m-am uitat după cel mai gros pastel, l-am înhățat şi l-am tot apăsat pe foaie până a plesnit şi mi s-a împrăştiat în poală, iar învățătorul s-a îndreptat spre mine, m-a pocnit peste mâini şi m-a trimis în colțul întunecat al sălii.

Dimineața, Shohreh mi-a pregătit micul dejun şi şi-a văzut de pieptănat, de alergat între baie şi dulap, între comodă şi fardul de ochi, scormonindu-şi în geantă, schimbând bluze. Pe urmă s-a oprit în dreptul uşii întrebându-mă: Eşti gata de plecare? Poți să-ți iei cafeaua cu tine. Ține. Turnă cafeaua într-un pahar de plastic.

Am condus-o până la stația de metrou, pe urmă m-am întors şi am pornit spre casă. Pentru o vreme, cafeaua mi-a încălzit degetele. Aburul care se ridica din pahar dansa pe fundalul bulevardelor cenuşii, al clădirilor cenuşii, al copacilor goi şi cenuşii, al autobuzelor cenuşii cu sigla companiei Greyhound, pe urmă obosi şi se răci – asta era soarta tuturor celor din jurul meu.

M-am hotărât să merg pe jos până acasă şi, pe drum, m-am oprit la Cafeneaua Artista ca să mă încălzesc. Profesorul stătea pe scaunul lui, înconjurat de câțiva

nord-africani. Reuşea mereu să-i uluiască pe cei nou-veniţi cu poveştile şi teoriile lui mărețe. Dintr-un motiv pe care nu-l înțeleg, reuşea mereu să-şi impresioneze compatrioții. Dar ştiu că şarlatanul făcea asta pentru o cafea pe gratis şi țigările luate pe moca de la sufletele alea nostalgice. Deodată, în mijlocul povestirii, îl ruga pe unul dintre bărbați să-i aducă o ceaşcă de cafea şi lua o țigară din pachetul altuia, apoi continua nonşalant poveştile despre cum a scăpat simultan de guvernul algerian şi de fundamentaliştii religioşi. Susține că ambele grupuri militante îi voiau moartea fiindcă demascase atât dictatura algeriană, cât şi planul bărboşilor de a institui un stat teocratic. Scotea la iveală articole din ziare algeriene vechi şi le citea bieților naivi, înmuindu-şi degetul în gură în timp ce frunzărea paginile.

Marele gânditor încrezut mă întrerupea tot timpul. Respingea tot ce aveam de spus. Într-o zi anume, când am încercat să-i spun că se apropie o mare schimbare, una fatală, care clocoteşte sub pământ, a chicotit şi mi-a tăiat vorba din nou. M-a enervat aşa de tare în ziua aia că m-am hotărât să-l urmăresc ca să aflu unde stă. A reieşit că tendințele lui paranoice erau mai puternice decât îmi imaginasem. Poate că aşa supraviețuise gloanțelor călăului şi pumnalelor fanaticilor. De câte ori spusese: Doar paranoicii supraviețuiesc, prietene? Când mă aflam pe urmele lui, s-a întors şi m-a văzut. M-am prefăcut că mă opresc să mă uit la un parcometru şi-mi număr monedele, dar excentricul profesor a rupt-o la fugă, traversând alandala pe roşu, pe verde, pe galben, pe cerul purpuriu, pe oamenii albaştri, pe câinii roz, pe veverițe, pe asfaltul ud. Un taxi aproape că a dat peste el. Fugea de parcă nu ar fi fugit niciodată în viață de dictatori sau de profeți. Era prea bătător la ochi să-l mai urmăresc. Şi zău că aş fi vrut să ştiu mai multe despre cerşetorul ăla delicat. Aş fi vrut să-i fur ochelarii de citit în timp ce dormea. Am încercat să fac asta odată la

cafenea, dar şi-a atârnat ochelarii de gât cu un şnur care i se bălăngănea sub ochii care îi fugeau tot timpul de colo până colo.

Salaam, i-am zis astăzi şi mi-am tras un scaun de la masa alăturată.

Bărbaţii de la cafenea au dat din cap şi au continuat să răsfoiască ziarele.

Am aşteptat puţin şi când chelneriţa a venit să mă întrebe dacă doresc ceva, i-am răspuns că plec. Şi aşa am şi făcut, fără să mai spun o vorbă nimănui. În timp ce mă îndreptam spre uşă, am privit înapoi şi am văzut ochelarii profesorului iţindu-se de sub ştiri ca un crocodil din mlaştină. Nemernicul mă urmăreşte tot timpul. O să-l prind într-o zi!

Acasă, când mă spălam, am zărit câteva fire lungi din părul negru-albăstrui al lui Shohreh zbătându-se la picioarele mele ca nişte ţipari. Şi când mă pregăteam să ies din cadă, o forţă necunoscută m-a împins înapoi. Ca şi cum gravitatea s-ar fi amplificat, tălpile îmi erau ca de plumb, ca încătuşate, gleznele parcă mi-ar fi fost ancorate în apă, mă mişcăm cu greu, simţeam o apăsare, dar, în acelaşi timp, o parte din mine devenise uşoară şi sprintenă. Am încercat să mă mişc agăţându-mă de perdeaua de duş, apoi de suportul de prosop, dar eram tot mai imobil. M-a cuprins un sentiment profund de teamă şi de tristeţe. Aveam impresia că sunt ultima fiinţă omenească de pe planetă. Am auzit sunetul apei scurgându-se pe sifon ca nişte bătăi de tobă sincronizate – o armată întreagă, cai şi care puse în mişcare. Am văzut cum oglinda s-a înclinat şi mi s-a apropiat de faţă, iar prin ceaţa din oglindă am zărit o faţă prelungă care era încă a mea, dar ca şi cum din frunte mi-ar fi crescut antene de gândac. O să le rad, mi-am zis. Am luat aparatul de ras şi mi l-am trecut peste frunte. Pe urmă însă tristeţea mi-a devenit mai

puternică, aşa că am scăpat din mână aparatul de ras. Am vrut să strig după ajutor, dar nu mi-a venit în minte nimeni, niciun nume, eram sigur că nu mai există nimeni. Poate că totul fusese distrus de o lumină strălucitoare, care fulgerase şi nimicise totul de pe fața pământului. Am ajuns la uşă, dar mă simțeam paralizat, ca muşcat de un şarpe veninos. Dar în acelaşi timp mă simțeam uşor şi fragil, atât de fragil, atât de imponderabil, că aş fi putut fi ridicat în aer de orice sau ascuns sub orice. Aş fi putut fi purtat de un gândac sau de o rază de lumină. La fel de bine, apa ar fi putut să mă mături spre zgomotul făcut de armatele de călăreți în galop, zburând sub paloşe, coifuri şi drapele strălucitoare purtate de tineri şi de țărani deveniți arcaşi. M-am panicat gândindu-mă că eram singurul bărbat gol în bătălia aceea. Am reuşit cumva să mă acopăr pe jumătate cu un prosop şi să mă agăț de uşa băii, dar după aceea uşa a început să se legene înainte şi înapoi. Nu voiam decât să trec dincolo, să-mi arunc carcasa peste lințoliile răniților şi morților. O parte din mine părea subțire, ca şi cum m-aş fi aflat în vârful unei sulițe, fâlfâind ca o flamură în vânt. Mă priveam conştient de faptul că un alt eu al meu evada.

În sfârşit, am fugit în dormitor, am trântit fereastra şi m-am aruncat pe pat. Poate că doar mi-e foame, mă linişteam eu. Poate că simt doar obosit. Totuşi, o parte din mine gândea încă limpede. Eram separat în două planuri şi conştient de două existențe, ambele ale mele. Fac parte din două spații, mă gândeam, şi am un singur înveliş. Am privit în tavan. Am simțit că se mişcă o clipă de la stânga la dreapta, apoi de sus în jos. Apoi a revenit tristețea aceea îngrozitoare ca un nor atotputernic, orbitor şi lacrimile au început să-mi curgă fără motiv, ca şi cum aş fi plâns pentru altcineva.

După-amiază, Reza se înființă la mine. I-am deschis

de la interfon.

Blocul ăsta al tău miroase tot timpul – a mâncare, a sos de curry sau friptură sau ceva, măi nene. Arăți ca dracul. Ce-ai făcut? Te-ai tăiat pe frunte. Ai căzut?

M-am întors în pat şi m-am învelit. Reza, vezi că e ceai acolo, în dulapul de deasupra plitei, i-am zis. Fierbe nişte ceai şi adă-l aici.

Nu vreu ceai.

Dar eu vreu. Vrei să faci nişte ceai, te rog?

S-a dus la bucătărie. Îl auzeam cum bombăne nemulțumit. S-a întors cu ceainicul. N-am găsit ceşti curate, mă anunță el. Trebuie să-ți speli vasele, măi nene. E o murdărie acolo…

M-am ridicat, m-am dus la bucătărie, am spălat două ceşti şi m-am întors.

A, eu nu vreau, a spus el.

Dar ce vrei?

Bani, a răspuns el.

Cred că glumeşti, nu?

Păi, ți-am făcut rost de o slujbă la restaurant, nu-i aşa?

Nenorocitul naibii, i-am zis. Pleacă de aici.

Dar a rămas şi nu s-a mişcat niciun centimetru. Rânjea.

Pleacă, am repetat. Vorbesc serios. Nu mă simt bine.

A dat la o parte perdelele şi a comentat: De ce stai în întunericul ăsta? Deschide ferestrele, ai nevoie de lumină şi de aer curat, frate.

Pleacă, l-am îndemnat cu glasul stins. Pleacă imediat.

Reza a coborât înjurând mirosurile captive în scara blocului.

Am trântit uşa în urma lui şi am tras la loc perdelele.

A doua zi, m-am dus la oficiul de asistență socială şi am completat nişte formulare – o formalitate obişnuită. Birocrații vor să fie siguri că din când în când îți ridici

fundul din pat, îți târşâi picioarele prin zăpadă ca să dovedeşti că eşti viu şi dispus să urci până la etajul patru al vechii mănăstiri transformate în clădire guvernamentală. Trebuie să semnezi aici, aici şi acolo înainte să-ți iei banii.

Mi-am ales una dintre cele şase cozi cu oameni în aşteptare, având grijă să mă aşez în spatele cuiva care părea să fi făcut duş. De ce să simt mirosul sărăciei? Doar o trăiesc! Iar la una dintre cozi, pe cine văd? Chiar pe profesor. M-am uitat la el rânjind şi am aşteptat să mă observe. Cum să nu? Cerşetorul de cafea şi-a ascuns fața într-un ziar şi s-a prefăcut că nu mă zăreşte. I-am zis femeii care stătea la coadă în spatele meu că mă întorc imediat şi m-am dus la bărbatul acela. N-aş fi scăpat o asemenea ocazie pentru nimic în lume.

Când n-a mai putut să pretindă că nu mă vede, profesorul s-a arătat surprins.

Vremuri grele, i-am zis.

Ei, nu, nu. Sunt aici pentru o întâlnire de afaceri, să dau o consultație oficială.

Am dat din cap. M-am uitat la el continuând să rânjesc. Pe urmă am scos din buzunar o hârtie de un dolar şi l-am întrebat dacă are mărunt, să mi-o schimbe.

Scoase un pumn de monede şi începu să le numere.

I-am zis: N-am nevoie de fise de telefon.

S-a oprit din număratul mărunțişului şi era gata să-şi strângă pumnul.

Îmi trebuie un bilet de autobuz şi-mi lipsesc un dolar şi douăzeci de cenți. Ți-i dau înapoi imediat ce primesc cecul prin poştă. Şi, fără să-i aştept răspunsul, i-am cules monedele din palmă. Voiam ceva de la el. Mă enervase faptul că socialistul ăsta nu voia să fie considerat sărac, un marginal nevoiaş, trăind din ajutor social la fel ca mine. Cel puțin eu nu sun ipocrit în privința asta. Da, sunt sărac, un parazit, un gândac, simt pe treapta cea mai de jos a societății. Dar încă exist. Privesc societatea în față şi-i zic: Sunt aici, exist.

Ori existență, ori neant; eşti fie unu, fie zero. Odată am fost curios să văd neantul. Dacă aş fi murit agățat de creanga aceea din parc, aş fi avut experiența celeilalte variante. Deşi... dacă aş fi avut acea experiență ar fi însemnat că pot vedea şi simți, ceea ce m-ar fi aruncat înapoi în existență, eliminând noțiunea de neant. Neantul nu poate fi trăit. Neantul trebuie să însemne pieirea totală lipsită de conştiința acestui fapt. E fie existența perpetuă, fie nimicul, prietene.

Zdreanța de profesor povesteşte adeseori despre perioada petrecută la Paris şi cum a văzut-o pe Cutare sau Cutare stând *dans le café* şi cum i-a spus asta şi asta, iar ea i-a răspuns asta şi asta. Dar pot să fac pariu că exilatul locuia într-una din văgăunele alea pariziene, spălându-şi şi curul şi vasele în aceeaşi chiuvetă. Pot să fac pariu că nemernicul agăța doamne bătrâne şi înstărite, cu care discuta despre Balzac, în timp ce băga în el mâncare şi vin. Cunosc genul ăsta. Nu mă păcăleşte el pe mine.

Fireşte, acum că-i luasem mărunțişul într-un mod atât de direct, de ingenios, de viclean, îmi va declara război. Puținul mărunțiş pe care i l-am luat, sunt convins, era tot ce avea până îi sosea cecul. Pot să fac pariu că e la fel ca mine – pândim poştaşul în aşteptarea plicului aceluia gălbui cu hârtie reciclabilă pe dinafară şi firimituri degradabile, pieritoare în interior. Iar motivul pentru care a scos din buzunar monedele acelea mărunte era că fusese atras de ideea de a avea un ban mai mare – un imperiu monoteist unificat este de preferat unor țăndări minuscule, care chicotesc şi râd veşnic în buzunarele lui goale, amintindu-i tot timpul că nu-i decât un gânditor prăpădit. Trebuie să fi fost dezorientat. L-am prins pe picior greşit când tocmai se convingea pe sine însuşi că avea o întâlnire cu o oficialitate. Oficialitățile, desigur, ar dori tare mult să-l consulte în privința împărțirii bogăției, a echității şi instituirea unei societăți egalitare. Neagă total că e la fel

ca mine – zgura pământului în această năzuință capitalistă. Pot să fac pariu că avea impresia că, venind din Algeria, apoi trăind şi studiind un timp la Paris, al său *vocabulaire parisien* îi va deschide toate uşile din oraşul acesta. O, da, iubitule! Localnicii şi-ar goli sertarele şi ți-ar oferi ție *le plus grand bureau* în care să fumezi, din care să te uiți pe fereastră la ninsoare, ai putea să întârzii la serviciu şi, când ai ajunge, i-ai zâmbi paznicului, care te-ar saluta cu un *Bonjour, Monsieur*, ai putea lua un prânz frugal la bistroul de pe stradă, unde bucătarul şi toți ceilalți te-ar recunoaşte şi, fireşte, *mon vieux,* toți ar fi dornici să discute cu tine despre politica mondială şi despre femei, apoi te-ai întoarce la biroul tău de mahon să dai câteva telefoane, *un apéritif* între *séances,* iar seara le-ai da membrul tău musulman circumcis acelor ex-catolice să-ți facă sex oral şi ai fuma o ultimă țigară în pat, iar dimineața ți-ar apărea în față un *croissant* ca o semilună sfântă la ivirea zorilor, anunțând o nouă zi de triumf şi fericire. *Et voilà! La belle vie! La belle province!*

Acum eram mai hotărât ca oricând să găsesc drumul spre reşedința răpănoasă a acestui fals consultant guvernamental, să-i consult eu sertarele, frigiderul, paharele, să-i fuzionez pantofii într-o singură companie şi poate chiar să-i concediez câțiva angajați. Profesorul a ajuns în fața ghişeului de ajutor social înaintea mea, dar se certa şi tot agita o hârtie scoasă dintr-un plic. Formalitățile mele au fost simple. I-am dat funcționarului documentul, am semnat aici, aici şi acolo, am aşteptat să aud bufnitura ştampilei de lemn, apoi am plecat. Când m-am îndreptat spre uşă am remarcat că profesorul încă aştepta, se plimba în sus şi în jos, prefăcându-se că-i ocupat, încercând să-şi găsească locul undeva între coada de la asistența socială şi *rendez-vous-ul* lui imaginar. M-am hotărât să traversez strada, să găsesc un ungher în care să mă bag şi să aştept.

În cele din urmă, profesorul a apărut în poarta oficiului de asistență socială, a privit în stânga şi în dreapta, apoi s-a îndreptat spre est. M-am cocârjat, mi-am proptit palmele şi tălpile pe jos şi l-am lăsat să treacă. Mergea grăbit, cu pălăria şi haina lui lungă părea un spion est-european. L-am lăsat să se îndepărteze preț de câteva intersecții, apoi m-am luat după el. Mă târâm pe deasupra şi pe dedesubtul aripilor de maşini, săream peste mormane de zăpadă murdară şi sub roțile automobilelor. La un moment dat, profesorul s-a oprit şi s-a întors, iar eu m-am vârât în zăpadă şi m-am ascuns în spatele unui televizor lăsat pe trotuar pentru reciclare. Antenele televizorului mi se înălțau deasupra frunții ca nişte antene de gândac. E un avantaj să te afli atât de jos, aproape de pământ şi invizibil, mi-am zis: imaginează-ți că-ți petreci toată viața aproape de scoarța pământului. Când profesorul şi-a scos lanțul lung de chei, am simțit că aş putea sări şi zbura de fericire. Exact cum credeam! Locuia la un demisol cu o intrare laterală, care ducea în bucătăria unei bătrâne doamne portugheze; locuia într-o vizuină întunecoasă. Era tot ce voiam să ştiu. O să am grijă de el mai târziu.

Vineri, în prima mea seară de lucru la restaurantul Steaua Iranului, i-am fost prezentat lui Hakim, chelnerul-şef. Era un bărbat liniştit, binecrescut. Mi-a arătat tava de plastic, farfuriile, tacâmurile, fețele de masă, cum să aprind lumânările din lămpile de pe mese. M-a lămurit în toate privințele. Pe urmă m-a prezentat bucătarului, Mamnoun, care era cam morocănos, şi lui Seydou, spălătorul de vase, care mi-a zâmbit şi a plescăit în apă drept bun venit. Pe urmă, patronul m-a luat de mână şi m-a tras până în dreptul aspiratorului, m-a împins spre mop, mi-a pus în mână o găleată şi mi-a repartizat mie toate acestea. M-a dus la toaletele de la

subsol şi mi-a zis: Aici cureți zilnic, de două ori, înainte de venirea clienților şi înainte să pleci acasă. Apoi mi-a arătat un dulăpior metalic, unde se aflau detergentul, fețele de masă, lumânările, săpunul lichid şi şervetele.

Cam pe la ora şase a apărut o pereche. M-am dus repede să desfac lampa de pe masa lor şi să aprind lumânarea din interior. Am fugit înapoi până la spălătorul de vase, am stivuit câteva farfurii, am separat cuțitele, furculițele şi lingurile. La opt restaurantul avea şase mese ocupate. Patronul era calm şi tăcut. Stătea în spatele barului, urmărea totul, îi dădea ordine lui Hakim, care, la rândul lui, îmi dădea ordine mie. Aşezam tacâmurile şi strângeam vesela murdară şi o puneam pe tejgheaua de lângă Seydou, care m-a rugat să arunc resturile de mâncare în coşul de gunoi înainte de a pune farfuriile pe tejghea. Pe urmă m-a întrebat de titlul unei melodii arăbeşti. A încercat să o fredoneze, dar era de nerecunoscut. Suna ca un scâncet, un amestec de bucurie şi durere anală. L-am întrebat dacă era o melodie recentă.

Da, mi-a răspuns el.

N-am prea mai auzit melodii recente în ultima vreme, i-am explicat. Mi-am petrecut timpul prea mult cu iranieni. Am râs amândoi. Seydou a zâmbit iar, a mai spălat nişte vase şi a cântat câteva cântece africane.

Câteva minute mai târziu, a apărut Reza cu trupa lui şi a început muzica. Cântau toți cu instrumentele lor la unison. Reza şi cu mine nici măcar nu ne-am privit.

Mi-am văzut de treabă, atent la pâinea pe care o feliam, aduceam farfurii, le strângeam pe cele folosite de sub nasul clienților. Patronul mi-a cerut de câteva ori să mă duc până jos, la frigiderul de la subsol, să aduc nişte lămâi verzi pentru bar şi sucuri. Nu m-am oprit decât pentru o clipă, când am intrat la toaleta de la subsol să mă uşurez. După aceea m-am spălat pe mâini. „Angajații trebuie să se spele pe mâni.” Scria pe un afiş. Apoi m-am întors sus şi mi-am văzut de treabă.

Seara, după ce clienții au plecat, Reza s-a dus acasă cu ceilalți muzicanți. M-a invitat şi pe mine, dar l-am refuzat. Nu aveam niciun chef să stau pe o canapea uzată într-o casă deprimantă cum sunt cele ale noilor imigranți, plină de fum şi cu alarma de incendiu stricată. În plus, când Reza e împreună cu prietenii lui, vorbeşte în persană, iar eu nu înțeleg o iotă.

La scurt timp după ce a plecat Reza, au venit soția şi fiica patronului să-l ia pe acesta din urmă cu maşina. Dar înainte ca ele să apară, patronul şi-a numărat banii în spatele tejghelei de la bar. Pe urmă şi-a aşteptat soția şi fiica chiar lângă uşa încuiată a restaurantului, în spatele geamului. Când a apărut soția lui, patronul ne-a cerut tuturor să plecăm. Când a rămas singur, s-a îndreptat repede spre maşină, a urcat şi a încuiat portierele. Am zărit-o pe fiica lui, sprijinită de geamul maşinii şi uitându-se la mine. I-am zâmbit. A dat uşor din cap, apoi şi-a întors fața, a privit drept înainte şi a dispărut.

Am mers pe jos până acasă. Noaptea târziu, în oraşul acesta zăpada se lipeşte de asfalt ca o crustă albă şi crocantă, care îți pârâie sub picioare. Iar frigul îşi are sunetul lui, un permanent bâzâit uşor. Nu este vibrația luminilor fluorescente ale oraşului, care aruncă umbre prelungi şi urmăresc traiectoria fulgilor de zăpadă, nu este nici vântul, nici oamenii. Este ceva ce vine din adâncuri şi apoi rămâne la suprafață. După ce am tropăit un timp prin zăpadă, am început să-mi aud ritmul propriilor paşi. Respirația îmi pufăia ca un tren de Bollywood, picioarele îmi mărşăluiau ritmic. Mă încălzisem. Mi-am scos mai întâi fularul, apoi mi-am desfăcut fermoarul. Brațele mi se legănau înainte şi înapoi, ca ale unui soldat. Oraşul era pustiu şi fluiera în bătaia vântului.

M-am dus la restaurant sâmbătă şi duminică, iar

luni am fost liber. Programarea mea la terapeută era la ora trei şi până atunci nu aveam nimic de făcut. M-am dus la bucătărie şi mi-am făcut de lucru spălând vasele. Pe urmă, deodată, mi-am scos papucii, am deschis dulapurile şi am început să lovesc în dreapta şi-n stânga. De sunt aici sau nu, mi-am zis, o să pun insectele astea la punct! Vinovate sau nu, prezente sau nu – asta era noua mea tactică. Ei, nu era în întregime ideea mea, zău. Am fost inspirat de povestea unui tânăr pe care-l cunoscusem şi care trăise experiența unui regim totalitar.

Îl întâlnisem pe tânărul acesta într-un autobuz, în locul de unde vin eu. M-a întrebat de o adresă şi pe urmă mi-a spus povestea lui. Mi-a zis că abia fusese eliberat din închisoare în urmă cu câteva zile. Serviciul secret din orăşelul lui făcea arestări arbitrare pentru a intimida populația. Fără nici un motiv, băteau la uşile oamenilor noaptea, îi aliniau pe bărbați, alegeau la întâmplare câțiva, îi îndesau într-un jeep şi… la închisoare cu ei. Cam o săptămână îi băteau, îi umileau, chiar îi torturau – fără nici un motiv. Pe urmă le dădeau drumul ca să vadă toți cei din oraş ce-i aştepta dacă încercau vreo faptă subversivă. Tânărul din autobuz plecase de acolo, povestea el, şi acum căuta ceva de lucru în oraş. Mă gândeam că arăta prea onest pentru a fi angajat de mentorul meu, Abou-Roro. Era fie prea traumatizat şi nu se putea opri din povestit, fie avea o fire prea încrezătoare. Oricare ar fi fost situația, m-am gândit, nu-l puteam ajuta; era dus rău şi nu se potrivea pentru furtişaguri.

Am coborât din autobuz şi tânărul mi-a spus că-i e foame. I-am zis să vină după mine. M-am dus la o băcănie şi i-am cerut să mă aştepte afară. Am intrat şi m-am întors cu o pungă de lipii, un pachet de brânză, nişte fructe şi iaurt. I-am dat toate astea şi i-am întors spatele, continuându-mi drumul spre casă. Dar individul se ținea după mine. M-a întrebat cum mă

cheamă şi vorbea şi tot vorbea. Aşa că, până la urmă, l-am întrebat ce fel de muncă voia să facă. M-a asigurat că era dispus să facă orice. M-am uitat la mâinile lui şi mi-am dat seama că erau aspre – bătătorite şi puternice. A furat sau a omorât vreodată? l-am întrebat.

S-a oprit din mâncat, îngrozit. Nu, mi-a răspuns.

Cât de departe eşti dispus să mergi ca să supravieţuieşti? l-am întrebat.

Aş fura, dar nu aş omorî. Sunt flămând, dar nu aş omorî.

Ai răpi pe cineva? m-am interesat eu.

Sunt flămând, mi-a răspuns.

Ne vedem aici peste două zile, i-am spus. În acelaşi loc. Peste două zile.

Am aflat că se numea Naim. L-am urmărit cum mânca şi mi-am dat seama că îi era foarte foame.

Cum a fost săptămâna asta? m-a întrebat psihiatra după-amiază.

A fost bună, mulţumesc de întrebare. Dar a ta? Ce ai făcut? Te-ai uitat la televizor, ai mâncat un sendviş bun, ai frunzărit o carte interesantă, te-ai întins pe podea, ai umblat desculţă, ai dansat un pic?

Geneviève mi-a zâmbit. Cum te simţi?

Bine.

Ai avut ameţeli? Ai vreodată episoade?

Cum adică?

Ca şi cum lucrurile din jurul tău s-ar schimba sau s-ar clătina.

Nu, i-am răspuns.

Ai ezitat. Te-ai gândit înainte de a răspunde.

Ei, da. Dar totul se schimbă, totul se clatină.

Ca, de exemplu, ce?

Ca, de exemplu, totul din jurul nostru.

Pereţii?

Da, sigur, pereţii.

Paturile?

Îhîm.

Patul tău se clatină?

Oglinda se clatină.

Acum există medicamente care te pot ajuta.

Mi-e bine, mă simt bine, i-am spus. Şi oricum, o oglindă nu reflectă aceeaşi imagine de două ori.

Bine, poate că până la urmă va trebui să-ți prescriem ceva. Dar acum mă interesează ceva ce ai spus data trecută, ceva despre furat.

Nu am scos o vorbă.

Ai mai intrat în case prin efracție în ultima vreme?

Nu. Adică aproape nu.

Aproape?

M-am oferit să fac ceva, dar până la urmă n-am mai făcut-o.

Pentru cine te-ai oferit?

Pentru Farhoud, prietenul meu homosexual.

De ce?

Ca să reglez conturile cu cineva care l-a agresat.

Dar ți-a cerut el să faci asta? Sau te-ai oferit fără să-l întrebi?

Nu. Da.

Îl placi? De aceea te-ai oferit?

Geneviève tăcea.

Nu, nu în felul acela, am adăugat.

Ai fost vreodată atras de un bărbat? m-a întrebat ea.

Nu sexual, nu cred. Dar mentorul meu era atras de un bărbat.

Geneviève îşi răsfoi notițele. Abou-Roro, mentorul tău în furt şi crime?

Da. Şi de aici i s-a tras sfârşitul.

Cum adică de aici i s-a tras sfârşitul? Adică nu s-a împăcat cu ideea că era atras de un bărbat?

Nu, dar din cauza acestei atracții a fost omorât. Împuşcat.

Pentru că oamenii, în locul de unde vii, nu acceptă

homosexualii?

Păi, da. Dar nu. E o poveste lungă.

Te ascult.

Păi, ştii, a fost contactat de un bandit local, un bărbat foarte cunoscut, puternic, numit Jurdak, ca să opereze ceva.

Să opereze. Ca o intervenție medicală, mă tachină Geneviève.

Nu. O răpire.

Atunci Geneviève şi-a înălțat capul şi am observat cum urechile i se ciulesc şi i se ițesc printre firele părului ei lung, drept şi lucios. Sub apăsarea genelor dese, se străduia să nu clipească.

Banditul i-a dat numele, adresa şi fotografia fiului unui milionar. Abou-Roro trebuia să-l răpească pe fiul milionarului, iar Jurdak să ceară răscumpărarea, să se ocupe de negocieri, de încasarea banilor şi de toată logistica. O operație destul de simplă. Aşa că într-o noapte, Abou-Roro l-a aşteptat pe băiat în parcarea unui club. Îşi parcase maşina lângă cea a băiatului. Când acesta a apărut şi şi-a scos cheile să deschidă portiera, Abou-Roro a venit prin spate şi i-a înfipt un pistol în coaste. I-a zis să nu se întoarcă şi l-a târât până pe bancheta din spate. Naim, un tip înfometat, pe care îl cunoscusem de curând în autobuz şi pe care i-l prezentasem lui Abou-Roro, i-a pus băiatului o glugă pe față. I-a fixat-o ca să nu vadă, i-a legat mâinile şi au pornit toți trei cu maşina în afara oraşului, la o casă de pe plajă.

Când au ajuns, Abou-Roro şi Naim l-au dus pe băiat în casă şi l-au încuiat într-o cameră, aşteptând să sune Jurdak. În casă aveau şi mâncare şi băutură. Dacă băiatul ar fi încercat să scape, ei ar fi trebuit să-l împuşte şi să-l arunce în mare. Dar privind la băiat, atât Abou-Roro, cât şi Naim şi-au dat seama că n-ar putea face asta niciodată. Băiatul avea o piele catifelată, albă (mama lui era scandinavă) şi avea ochi albaştri şi păr

blond şi era foarte frumos – delicat şi cu glas catifelat. Nu s-a opus deloc, nu s-a plâns deloc. Chiar când s-a lovit cu capul de fereastra maşinii şi pe urmă de uşa casei, nu a zis nimic. Abou-Roro îl ținea de mână şi-l conducea peste tot. Îl împingea uşurel pe băiat şi-i zicea „Frumusețe”. Apleacă-ți capul, Frumusețe; ridică-ți capul, Frumusețe; mănâncă, Frumusețe. Du-te şi vezi ce mai face Frumusețea, îl cerea lui Naim.

Într-o noapte, când Naim s-a dus la baie, l-a văzut pe Abou-Roro că stătea în fața băiatului, fuma cu un pahar de whisky în mână şi ochii țintă la cârpa cu care era legat la ochi băiatul. Abou-Roro se îndrăgostise de el. Bea whisky şi se uita la băiat ore în şir. Până la urmă i-a dezlegat cârpa de la ochi şi-şi petrecea nopțile uitându-se la băiat cu pistolul în mână, țigara între buze, paharul de whisky în palmă, marea cu valurile ei în spate, se uita la el şi plângea neştiind ce să facă sau ce să-i spună sau cum să se apropie de el. Până când, într-o zi, Abou-Roro a început să tuşească. Băiatul i-a zis cu vocea lui catifelată: Ar trebui să bei nişte ceai. Pot să ți-l prepar eu.

Auzind cuvintele băiatului, Abou-Roro a început iar să plângă, s-a dus iar lângă pat, l-a sărutat pe băiat pe obraz şi l-a dezlegat. I-a dezlegat mâinile şi i-a deschis fermoarul de la pantalon.

Abou-Roro a închis uşa dormitorului şi a făcut dragoste cu băiatul pe aşternuturi străine, într-un nor de fum. Pe urmă, ce să vezi, băiatul era în maşină alături de Abou-Roro, pe străzile satului. Cumpărau mâncare împreună, se plimbau pe plajă.

Ce mă fac dacă Jurdak îmi ordonă să te omor? l-a întrebat Abou-Roro pe băiat într-o seară. Ce mă fac? Nu sunt în stare de aşa ceva şi, dacă nu-l ascult, Jurdak o să ne găsească şi o să ne omoare pe amândoi.

În final, tatăl băiatului a negociat cu Jurdak şi a plătit o parte din răscumpărare.

În dimineața următoare a sunat telefonul. A răspuns

Abou-Roro. A zis de câteva ori da şi e în ordine, pe urmă s-a uitat la Naim, a dat din cap cu receptorul la ureche şi l-a pus în furcă. S-a îndreptat spre Naim şi l-a anunțat că şeful, Jurdak, vrea ca Naim să plece fiindcă o să îl înlocuiască altcineva.

Dar de ce? a întrebat Naim.

Şeful a cerut aşa. Doar ți-am zis.

Când a cerut asta? s-a interesat Naim.

Chiar acum, la telefon, i-a precizat Abou-Roro.

Bine, dar o să aştept să vină cel care mă înlocuieşte, a zis Naim.

Nu, trebuie să pleci acum. E ordinul şefului. Vrea ca aici să stea unul dintre oamenii lui.

Şi eu când mă întorc? s-a interesat Naim.

Niciodată.

Cum?

Nu te mai întorci, i-a răspuns Abou-Roro. A scos nişte bani şi i-a dat lui Naim. O să primeşti mai târziu restul din ce ți se cuvine. Rolul tău aici s-a terminat.

Dar o să-mi primesc toată partea, da? s-a interesat Naim nervos.

Da, o să primeşti tot, când operația s-a încheiat. Tatăl plăteşte răscumpărarea. Acum, hai, fă paşi.

Naim a plecat chiar în ziua aceea.

Şi aici m-am oprit din povestit.

Asta e? a întrebat Geneviève.

Nu. Dar mai avem timp?

Da, da, continuă.

Naim a plecat, dar s-a urcat pe o colină din apropiere şi a rămas cu ochii pe casă. În scurt timp a apărut o maşină şi a parcat în față. Era plină de oameni ai lui Jurdak, care veniseră să-l ia pe băiat. Abou-Roro l-a împuşcat pe primul care a bătut la uşă. A închis uşa, s-a întors în dormitor, l-a împins pe băiat sub pat, a tras toate perdelele, apoi a deschis iar uşa, a ieşit afară, şi şi-a descărcat pistolul, trăgând cu lacrimi în ochi. Oamenii lui Jurdak au ripostat şi l-au ucis pe Abou-Roro. Şi

băiatul a fost eliberat. L-au ucis pe Abou-Roro pentru că se îndrăgostise de ochii albaştri ai băiatului, pentru că voise să-l păstreze pe băiat, să nu îl predea lui Jurdak şi oamenilor lui.

Şi Naim, n-a ştiut nimeni de el? s-a interesat Geneviève.

N-a ştiut nimeni că a fost implicat şi el, în afară de băiat şi de Abou-Roro, iar băiatul nu a zis niciodată nimic de asta. Înainte să plec din ţară, l-am văzut pe Naim. El mi-a spus povestea morţii lui Abou-Roro.

Geneviève a oftat. Pe urmă m-a întrebat: Cum se numeşte mama ta?

Mama mea? am întrebat-o surprins. Ai numele ei – îl ai la dosar.

Da, sigur, dar voiam să aud cum se pronunţă.

Manduza.

Îi dai telefon Manduzei din când în când?

E moartă.

Geneviève a tăcut pentru o clipă. Apoi a întrebat: Cum s-a întâmplat?

S-a îmbolnăvit.

Când?

În ultima vreme.

Erai aici, în Canada?

Da.

Spune-mi mai multe despre asta.

Am primit un telefon.

De la cine?

De la sora mea.

Cea cu bebeluşul.

Da.

Şi plângea?

Bineînţeles.

Şi tu ce ai spus?

Nimic.

Ai plâns?

Nu, nu am plâns.

Plângi vreodată?

Nu-mi amintesc să fi plâns vreodată. Dar trebuie să o fi făcut când m-am născut şi am fost extras dintre coapsele Manduzei.

Te simți vreodată trist din cauza altor oameni?

Nu i-am răspuns. Nu ştiam ce să-i zic. Credeam că depăşisem aceste intimități. Am observat că florile pe care i le adusesem lui Geneviève erau deja moarte, se ofiliseră în vaza albastră din spatele ei.

Ce face sora ta acum? a rupt în sfârşit tăcerea Geneviève.

Lucrează la un magazin.

Unde?

Acolo, la noi.

În ce fel de magazin?

De îmbrăcăminte. Vinde îmbrăcăminte.

Şi unde e Tony?

A plecat în Brazilia.

Deci n-ai reuşit să-l omori?

Nu.

Cum s-a angajat sora ta?

E o poveste lungă.

Spune-mi. Îmi plac poveştile lungi.

Dacă insistați, doamnă doctor.

Geneviève.

Da, Geneviève. Ştii, Geneviève, Tony a venit la părinții mei acasă într-o duminică, în timp ce tata era plecat. Era vară şi toți vecinii stăteau în balcon. De la balconul nostru, l-am văzut că îşi parchează maşina pe stradă. Ne-am ridicat toți în picioare, iar sora mea s-a dus să se schimbe. Tony era înțolit, treaz şi ras. Am fugit la mine în cameră şi mi-am luat pistolul. Pe urmă am trecut iute prin sufragerie şi i-am ieşit înainte în capul scării. Mi-am lăsat pistolul în jos. L-am întrebat ce are de gând, unde se duce, dar nu mi-a răspuns şi şi-a văzut de drum pe scări. Intre timp, sora mea şi mama au apărut şi ele în uşă. Până să apuce să treacă pragul, am ridicat

pistolul şi i l-am îndreptat spre faţă.

Dă-te la o parte, copile, mi-a zise el.

Când femeile au văzut pistolul, au început să ţipe, iar ţipetele lor au reverberat de pereţi şi de uşile din lemn scorojite şi i-au scos afară din case pe vecinii de dedesubt şi de deasupra. Se uitau la mine cum îl înjuram pe nemernicul ăla şi-i spuneam că nu poate să vină aşa, pur şi simplu, să ia ce vrea şi să întineze onoarea familiei. Nici nu m-a băgat în seamă şi i-a zis surorii mele să ia copilul şi valiza şi să se întoarcă acasă. Soră-mea era isterică.

Mi-am armat pistolul şi am tras peste capul lui Tony. Toate femeile din bloc au răcnit, şi-au înhăţat copiii şi au fugit. Sunetul împuşcăturii a avut un ecou puternic, dar Tony nici n-a clipit. Bărbaţii din bloc m-au îndemnat să mă calmez, să las pistolul. Iar Tony a bătut în retragere şi mi-a zis că o să regret ce-am făcut. Pe urmă a plecat.

Joseph Khoury, un bărbat mai în vârstă, care nu se căsătorise niciodată şi locuia la ultimul etaj, a coborât până la mine să-mi vorbească. Mi-a zis: Asta nu e cea mai bună metodă să rezolvi lucrurile. Uite ce le-ai făcut mamei şi surorii tale, uite-te la copiii şi femeile din jur. Sunt înspăimântaţi cu toţii. Şi când eşti în război trebuie să fii decent. În zilele astea, voi, tinerii, credeţi că puteţi face ce vreţi.

Pe urmă, văzând că vorbele lui aveau efect asupra mea, mama l-a invitat pe Joseph Khoury la o cafea. Când bărbatul a intrat în casă, sora mea a apărut din camera ei cu ochii în lacrimi. A apărut strigând. Împuşcă-mă! Haide, împuşcă pe toată lumea! împuşcă-mi şi copilul! Şi a început să mă pălmuiască.

Am împins-o înapoi în camera ei şi i-am răspuns tot cu palme. Bebeluşul bocea.

Joseph Khoury ne-a despărţit şi a încercat să ne liniştească. Mama stătea şi-l privea pe bătrânul care-mi ceru pistolul. Dă-mi pistolul, băiatul meu, mi-a zis el.

I l-am dat. Nici nu ştiu de ce. A pus pistolul pe masă şi m-a cuprins pe după umeri. M-a scos în balcon şi mi-a zis: Ascultă, de acum eşti bărbat. Ştiu, simţi că trebuie să-ţi aperi familia, dar violenţa nu este singurul mijloc.

Bărbatul acesta îl cunoştea pe tatăl tău? s-a interesat Geneviève.

Ştia despre tatăl meu.

Despre tatăl tău? Ce ştia despre el? Nu. Stai, lasă asta acum. O să vorbim despre asta altă dată. Zi-mi ce s-a întâmplat.

Sora mea stătea acasă şi Tony nu s-a mai arătat pe acolo o vreme.

L-ai speriat?

Nu, pur şi simplu a dispărut. Nimeni nu ştia unde şi de ce. Chiar când sora mea locuia încă împreună cu el, în casa lui, tot dispărea din când în când.

Într-o noapte am venit târziu acasă şi, când urcam scările, am zărit-o pe sora mea coborând.

Unde ai fost? am întrebat-o.

Sus, mi-a răspuns ea. Şi am recunoscut pe faţa ei o privire plină de fantasme cu bărbaţi goi şi planuri disperate de a se elibera, de a evada spre o lume mai calmă, mai bogată.

M-am dus până sus şi i-am bătut la uşă lui Joseph. Mi-a deschis tot numai un zâmbet, convins că e altcineva. Şi atunci am ştiut. Am ştiut ce se petrece pentru că s-a speriat când m-a văzut. Arăta fericit, mai tânăr, încrezător şi vioi, pentru că aşa îi schimbă mângâierile pe bătrâni. L-am privit în ochi şi i-am spus, dacă vrei să nu fii singur, bătrâne, ocroteşte-i pe cei care-ţi ţin companie.

A încuviinţat din cap. Înţelesese.

La câteva zile după acel incident, sora mea a început să lucreze pentru Joseph, la magazinul lui de îmbrăcăminte.

Deci erau amanţi? a întrebat Geneviève.

Tu ce crezi?

Aşa deci. Şi tu ce părere aveai despre asta?

Nici o părere.

Nici una?

Ce reacţie trebuie să aibă fraţii?

Da, chiar.

Păi, vă întreb eu, pe dumneavoastră, doamnă doctor… pe tine, Geneviève. Ce reacţie trebuie să avem noi?

Depinde.

Depinde de ce? am întrebat-o.

Păi, tu ce crezi?

Cred că depinde de clasă, i-am răspuns.

De clasă? Da, săracii sunt obligaţi la compromisuri.

Facem compromisuri cu cei pe care îi iubim.

Geneviève a tăcut pentru o vreme. Apoi a zis, o să mă ţii la curent cu orice spargere pe care o mai plănuieşti, nu-i aşa?

De ce?

Ei, e ceva despre care ar trebui să stăm de vorbă.

Dar şi conversaţia asta va fi confidenţială?

Da, va fi tot confidenţială, dar va face parte şi din evaluare. De ce?

Pentru că discuţia despre asta face parte din tratament.

Sau poate pentru că e palpitant? am întrebat-o.

Pentru cine?

Pentru Geneviève.

Acum poţi să pleci, a spus doctoriţa. Cred că pentru astăzi am terminat.

Toată săptămâna în apartamentul meu a fost frig. Miercuri m-am dus şi am ciocănit la uşa vecinilor mei indieni.

Mi-a deschis uşa un bărbat. L-am întrebat dacă are căldură în casă.

Foarte puţin, foarte puţin, mi-a răspuns el.

Proprietarul e foarte zgârcit, foarte zgârcit.

Era mai bine în India? l-am întrebat.

Pakistan, protestă el. Pakistan.

M-am întors în apartamentul meu. Nu mult după aceea, m-a apucat o mâncărime pe spate. M-am scărpinat, dar tot mă mânca. M-am dus la bucătărie, am luat o lingură de lemn şi mi-am frecat-o de spate peste tricou, de-a lungul şirei spinării. Lingura era prea rotundă, prea moale. Aşa că am aşezat-o pe bufet şi m-am proptit în ea. S-a rupt. De acum avea un capăt mai aspru. Mi-am plimbat lingura ruptă pe spate, până a început să mă doară.

M-am uitat pe fereastră. Afară totul era la fel de alb. Pete de zăpadă acopereau munții din depărtare. În văgăuna asta e prea frig, mi-am zis. Poate dacă mă duc afară să mă plimb, să-mi mişc picioarele, reuşesc să-mi încălzesc oasele.

Dar ceea ce mă nelinişte a mai mult decât frigul era foamea. Am coborât iar pe scări şi am bătut la uşa vecinului pakistanez. Mi-a deschis şi m-a întrebat Pot să te ajut cu ceva?

Îmi place mirosul mâncării tale, i-am răspuns. Mă întrebam dacă nu ai putea să-mi dai nişte rețete de-ale tale sau să gust puțin din mâncarea pe care ai făcut-o?

Sigur, a zis bărbatul şi a zâmbit. Soția lui s-a ivit în spatele lui, acoperindu-şi capul cu o eşarfă. Iar copiii au țâşnit de pe podea şi au venit să mă pândească de după poalele lungi ale mamei lor.

Trebuie să cumperi mirodenii, multe mirodenii, a zis bărbatul. Sau poate îți place mai puțin condimentat? Femeia a chicotit peste umărul lui. Copiii s-au îmbulzit să iasă pe uşa deschisă şi apoi pe scară, dar femeia i-a înhățat şi i-a băgat la loc în casă.

Am spus: Condimentele sunt bune, te încălzesc.

Vecinul a râs.

N-am gustat niciodată din mâncărurile tale, am zis, dar mirosul e nemaipomenit.

Femeia şi-a acoperit dinții cu mâna şi a râs iar.

Stai puțin, a zis bărbatul. A vorbit apoi ceva cu soția lui într-o altă limbă. Femeia a dispărut şi a revenit cu un castron mare cu mâncare.

Oh, totul e pentru mine? am comentat. Sunteți aşa de generoşi, vă rămân îndatorat, sunteți aşa de generoşi. Fie ca luna să vă lumineze nopțile.

Da. Dacă-ți place, vino iar şi o să-ți spun numele condimentelor şi cum să prepari mâncarea.

Am urcat în apartamentul meu, m-am aşezat la masă şi am început să mănânc. Pe urmă am fugit să-mi umplu un pahar cu apă de la robinet ca să-mi potolesc limba care-mi ardea. Mâncarea era extrem de picantă. Îmi pufnea pe nări, mă făcea să plâng. Simțeam parcă aş fi vrut să iau un borcănel, să-mi strâng lacrimile, să mă duc la cabinetul lui Geneviève, să deschid uşa şi să-i arăt recipientul. Uite – asta e ce vrei? Uite – astea-mi sunt lacrimile. Asta mă face sănătos, normal, mă vindecă?

Deodată, zăpada de afară mi s-a părut atrăgătoare. Aş putea urca pe munte, mi-am zis, să ling zăpada albă ca să-mi treacă usturimea de pe limbă. Şi, între timp, aş putea adulmeca urmele galbene lăsate în zăpada albă de câinii supuşi, mereu bine hrăniți.

După gustul meu, mâncarea era prea condimentată, dar era mâncare – n-am putut s-o arunc. Am pus-o pe bufet, dar nici chiar gândacii, cu apetitul lor nediscriminator, nu s-au apropiat de ea. Aşa că mi-am zis: Ce ar fi s-o diluez cu apă, să fac din ea supă? Da, chiar era o idee, aşa că am umplut o cratiță cu apă, am lăsat-o să fiarbă, pe urmă am aruncat mâncarea în ea. Amestecul a clocotit un timp. Am lăsat-o la răcit, apoi am încercat să mănânc. Era mai bună, dar aveam grijă să nu înghit şi lichidul.

La naiba! Iar am uitat să-mi pun şosetele în pat. Păi, m-am gândit, ce ar fi să fierb şosetele să fac o supă? De fapt, au miros de brânză franțuzească. Ha, ha, ha! Am

început să râd şi nu mă mai puteam opri, mă apucase, aşa, lacrimile îmi şiroiau iar, de data aceasta de râs. Ar trebui să le strâng în borcănaşe de mirodenii, ziceam în sinea mea, şi să le pun etichete: lacrimi de râs, lacrimi de la mâncarea condimentată, lacrimi de durere, lacrimi de nostalgie, lacrimi de inimi frânte, lacrimi de sărăcie. Aşa făceau vechii fenicieni, îşi strângeau lacrimile şi le îngropau. Până ca ambarcațiunile lor să pornească pe mări, întregul regat le plutea pe recipiente mici pline de lacrimi. Mă întrebam de ce toate culturile pretind lacrimi. Industria lacrimilor! Lacrimile trebuie văzute, apoi îngropate. Chiar şi Geneviève îmi voia lacrimile! În locul de unde vin, când un tânăr necăsătorit moare, oamenii dansează în jurul sicriului, intonând cântece de nuntă, ceea ce pare să provoace mereu şiroaie de lacrimi. Rasha, prima femeie din viața mea, m-a inundat cu lacrimi când m-am culcat prima oară cu ea. La vremea aceea nu ştiam ce fel de lacrimi sunt. N-am întrebat-o. Ne-am întâlnit în adăpostul blocului nostru. Am sărutat-o şi mi-am legănat şoldurile frenetic. Ea m-a înhățat de păr şi a suspinat. Acum ştiu că erau lacrimi de iubire. Şi acum ştiu că, atunci când Tony s-a întors şi a înşfăcat-o pe soră-mea de păr şi a târât-o pe stradă, iar ea a vărsat un şuvoi de lacrimi, acelea erau lacrimi de durere.

Tot în ziua aceea, mai târziu, i-am dus castronul înapoi vecinului de dedesubt. Bărbatul era plecat, dar mi-a deschis uşa soția lui. A chicotit, dar mi-a ocolit privirea. I-am dat castronul şi i-am mulțumit, m-am înclinat continuând să o privesc, iar ea a chicotit iar şi şi-a îmbrâncit băiatul după uşă. Sper că place?

Da, da, mi-a curs pe gâtlej ca o supă.

Vineri m-am dus la lucru şi, ca de obicei, m-am oprit la Cafeneaua Artista, să adulmec prin jur, să văd care dintre refugiații aterizați pe acolo lăsase o dâră galbenă

pe marginea vreunui scaun, pe piciorul vreunei mese sau pe tejghea, dar nu era colo nici unul dintre câinii aceia hrăniți din ajutoare sociale. Poate că dispar când îmi simt mirosul. Nu mi-e dar de ce mă opresc pe unde nu simt tocmai bine venit, dar mă tot duc în locuri ostile. Mie mi se pare încântător, să văd confuzia refugiaților, să le ascult lamentările. Mândria pe care o afişează în duda mizeriei în care trăiesc mă amuză. Mi se pare adorabil. Tâmpiți buimaci! Habar n-au de ce culoare sunt. Nu sunt lămuriți cărui neam îi aparțin. Se scaldă în propria lor mizerie, dar le e scârbă de urina lor. Aruncă stropi din propria lor viață pe ici şi pe colo, fără alt motiv decât să aibă iluzia că au marcat un teritoriu, că au însemnat un loc efemer. Câini amărâți! Nu sunt în stare decât să urle după trecut, iar urletele lor se pierd printre gazele de eşapament ale taxiurilor şi fumul țigărilor mistuite de foc. Şi uite aşa mi-am amintit că ar trebui să-i fac o vizită profesorului săptămâna asta.

Mi-am continuat drumul pe St-Laurent. Am trecut pe lângă stația de taxiuri de la intersecția dintre Prince Arthur şi St-Laurent, pe lângă un dâmb verde. Şi acolo l-am zărit pe bărbatul care se afla la masa lui Shohreh în seara când m-am dus la club. Fuma în frig alături de alți şoferi de taxi, cu motoarele în aşteptare, vălătuci uşori de fum înălțându-se din țevile de sub caroserie. Nu m-a recunoscut, dar aveam iar fularul pe gură, ca un hoț. M-am dus la el glonț şi l-am întrebat cât e ceasul. Unul dintre taximetrişti şi-a dezgolit tacticos încheietura mâinii şi mi-a zis că e două jumate. Mai aveam ceva timp până să-mi încep lucrul, aşa că am traversat strada să mă uit la bărbatul lui Shohreh. După ce-şi termina țigara, fiecare şofer se întorcea în maşină. Maşina lui era a treia în coada de taxiuri. I-am bătut în geam. Încet, l-a lăsat în jos. Mi-am descoperit fața şi i-am zis: te ştiu.

Bărbatul n-a scos o vorbă. M-a privit drept în ochi, a

dat din cap şi mi-a zis: Nu te ştiu. Eşti iranian?

Nu, sunt un prieten de-al lui Shohreh.

Care Shohreh? Ştiu mai multe.

Shohreh Sherazy.

A încuviinţat din cap.

Te-am văzut la club, săptămâna trecută, i-am zis.

Da, am fost acolo. Dar nu-mi amintesc de tine.

Era cam întuneric, cam gălăgie.

Da, gălăgie mare, a râs el.

Eşti rudă cu Shohreh? l-am întrebat suflându-mi peste degete ca un Dumnezeu rece care creează lumea, frecându-mi mâinile ca un hoţ fericit, băgându-mi capul între umeri ca o ţestoasă, pufăind ca un drogat, tremurând ca o stafie, anchetând ca un inchizitor spaniol visând la o dansatoare de flamenco, care să-mi încălzească inima.

Hai în maşină dacă ţi-e frig, mi-a zis el.

M-am instalat imediat pe scaunul din faţă şi m-am prezentat.

Bărbatul a dat din cap, dar nu şi-a zis numele.

Ei bine, i-am zis eu, am vrut doar să te cunosc, fiindcă în seara aceea n-am avut ocazia să facem cunoştinţă.

A zâmbit şi a zis: Deci eşti un prieten de-al lui Shohreh. Ce fel de prieten?

Un prieten apropiat.

A zâmbit iar şi a comentat: Da, Shohreh are mulţi prieteni.

O cunoşti demult, i-am spus eu.

Da, era atâta. Şi-a coborât palma spre podeaua maşinii.

Din Iran?

Da. Eram prieten de familie. L-am cunoscut pe unchiul ei. Am fost arestaţi împreună.

Mullahii?

Nu, nu, înainte de asta. Mullahii ne-au arestat după aceea. A izbucnit în râs. Am fost torturaţi şi de unii şi de

alții. Am supraviețuit şi... S-a oprit din povestit.

Unchiul ei?

Unchiul ei. A încuviințat din cap. A dispărut. Cu ce te ocupi? m-a întrebat el.

Acum lucrez la un restaurant. Ştii cum e, am adăugat.

A, da. Eu am fost jurnalist. Acum sunt şofer de taxi, mi-a spus şi a râs iar.

Poți fi jurnalist în continuare.

Nu, nu mă mai obosesc cu aşa ceva. Acum sunt şofer de taxi. Asta simt acum. Auzi, hai să-ți spun povestea marelui poet persan Fard al-Attar. A fost capturat de mongoli. Într-o zi, cineva a venit şi i-a oferit celui care-l capturase o mie de arginți în schimbul lui Attar. Attar a protestat şi i-a zis mongolului să nu-l vândă pentru prețul acela, pentru că nu era un preț corect. Mongolul l-a crezut şi nu l-a vândut. Mai târziu a venit un alt cumpărător cu o altă propunere: să-l cumpere pe Attar pentru un sac cu fân. Attar l-a îndemnat pe mongol să-l vândă, pentru că aceasta era adevărata lui valoare. Mongolul i-a tăiat capul lui Attar. Cu ce te ocupi la restaurant?

Sunt picolo. Dar, apropo, o să întârzii, i-am spus. Cum te cheamă? l-am întrebat.

Majeed.

Am dat mâna cu el. Pe urmă mi-am continuat drumul spre serviciu. Pe jos, numai ciocuri de gheață. Lucioase ca sticla, alunecoase. Groase şi transparente. Iar nenorociții mei de pantofi aveau tălpile perfect plate. Niciun striu, netede, aşa că alunecam foarte tare. Păşind peste ciocurile de gheață, mi-am desfăcut brațele ca un avion care planează deasupra unui jongler mergând pe sârmă în pantofi de balerină, în timp ce sub el elefanții îşi fac numărul pentru recompense în alune, iar maimuțele aplaudă.

Am trecut pe lângă o femeie înfofolită până sub ochi. Nu i se vedeau decât ochii. Am apucat-o de mână. S-a

oprit. I-am zis: Te-am recunoscut, ochi verzi jucăuşi!

Femeia m-a privit. Îi era frig, tremura şi din gură îi ieşea abur.

Ne-am întâlnit cu ceva timp în urmă, în condiții nefericite, i-am explicat.

Femeia şi-a dat jos fularul şi, când i-am zărit buzele, am fost sigur că era femeia din spital. Ce neobişnuit să o văd înfăşurată aşa, toată, de bunăvoie. Fusese mereu atât de dispusă să-şi scoată hainele. Surorile o fugăreau pe coridoare, iar ea ajungea de fiecare dată în camera mea, mi se aşeza pe pat, goală-puşcă, rotindu-şi ochii în gol.

M-a privit cu atenție, dar nu m-a recunoscut.

Am fost în locul acela împreună cu tine, i-am explicat.

Da, a zis ea şi mi-am dat seama că ştia la ce mă refer.

Stăteai pe patul meu. Fugeai mereu şi ajungeai în cele din urmă pe patul meu, i-am zis şi am strâns-o de mână.

M-a privit în ochi, a tăcut o clipă, apoi a zâmbit şi mi-a răspuns: Poate datorită ochilor ăştia ai tăi, frumoşi şi neastâmpărați.

Poate pentru că eram cel mai tăcut, i-am replicat.

Sau cel mai dulce. Unde te duci? m-a întrebat.

La lucru. Tu?

La lucru.

Te simți mai bine? m-am interesat.

Da, cu şase pilule pe zi şi consultații de trei ori pe lună, mi-a explicat ea râzând. Trebuie să plec. Treci odată pe la mine. Lucrez la magazinul de îmbrăcăminte de la intersecția dintre St-Laurent şi Duluth. Treci odată pe la mine, a repetat ea, m-a luat de braț şi m-a sărutat pe obraz.

Am lucrat toată seara, ca de obicei, iar a doua zi, de dimineață, am trecut iar pe la Cafeneaua Artista şi mi-am aruncat privirea prin fereastra cea mare. Profesorul

era acolo, citea ziarul. Țopăind de fericire şi presimțind ce avea să urmeze, am pornit în grabă spre casa lui. Eram aşa de entuziasmat, că am traversat pe roşu, şoferii de taxi m-au înjurat şi am patinat pe peticele de gheață alunecoasă ca un surfer nonşalant pe valuri.

Profesorul locuia într-un apartament şi mai mic decât al meu. E atât de uşor să pătrunzi într-un apartament de la subsol – e ca o promenadă, zău aşa. O pradă uşoară. Coridorul de la demisol spre apartamentul profesorului era întunecos şi mirosea puternic. Înăuntru, frigiderul lui masiv şi vechi duduia ca o maşină a timpului. Nici n-a fost nevoie să-l deschid. Îi cunosc pe cei de teapa lui. Chiar şi o vacă s-ar opri şi şi-ar acoperi ugerul dacă ar şti că secrețiile ei cele mai valoroase sunt uitate aici până se împut şi încep să producă alte specii. Dar în jurul frigiderului, toate erau la locul lor. Chiar şi ziarele pe care profesorul le fură de la cafenea erau puse în teanc, în ordine cronologică. Era un apartament modest, cu un ceainic pe plita din pseudo-bucătăria profesorului, un dulap mic, două perechi de pantofi de vară aşezate ordonat unele lângă altele, arătând ca doi anonimi teleportați pe o navă spațială.

Am pufnit în râs şi nu m-am mai putut opri, râdeam isteric. Mi se părea caraghios să văd cum apartamentul profesorului semăna cu camera ordonată şi îngrijită a unui student la Oxford. Creioanele de pe măsuță erau ascuțite şi aliniate. Nu avea televizor. M-am uitat în jur după un aparat de radio şi în cele din urmă l-am zărit. Răutăcios, am schimbat lungimea de undă. Asta avea să-l scoată din rutină. Mi-l imaginam cum vine acasă, îşi agață haina la locul ei, deschide radioul să asculte ştirile în franceză, apoi începe să bombăne, nemulțumit de toate câte se petrec pe lumea asta. Dar, ha, ha! lumea lui avea să se schimbe. O nouă ordine instituită în casă, prietene! Am ales un post cu hard-rock, am dat drumul la radio şi am pus volumul la maximum. În

sertar avea o mulțime de mărunțişuri, obiecte pe care le păstrase probabil din timpul şederii lui la Paris – o hartă a metroului, câteva ilustrate pe care le primise de la o veche cunoştință, o femeie numită Lydia, care probabil fusese în Provence şi se plimbase pe străzile romantice cu magazine vechi, vitrine vesele şi cafenele franțuzeşti cu uşi de lemn. Trebuie să fi fost pentru profesor *le grand amour.* Pe urmă am găsit o mulțime de scrisori. O comoară! Am furat câteva, gândindu-mă că mai târziu o să stau în pat, o să fumez un cui, o să citesc despre iubirea lui şi o să devin chiar mai euforic inhalând mirosul de cerneală şi parfumul uşor lăsat de degetele ei pe fiecare rând. În dulapul profesorului am găsit o valiză verde, veche, care mi-a evocat imaginea unor trenuri ce se îndepărtează, trenciuri şi o femeie frumoasă cu batic pe cap şi pantofi cu bot ascuțit, aşteptând pe peron. Am încercat s-o deschid. A cedat imediat. Închizătorile, aproape ruginite, au sărit în sus ca nişte ochi deschişi brusc dintr-un coşmar. Înăuntru, hârtii şi plicuri aranjate în teancuri, prinse strâns cu o sfoară subțire, legată deasupra cu o fundă. Sub fiecare fundă se afla o etichetă. Am ales-o pe cea pe care scria „Imigrație”. Am desfăcut teancul. În primul plic din carton galben se afla paşaportul algerian al profesorului, gros şi verde. În fotografie arăta ca un intelectual revoluționar, deşi perciunii lungi îl făceau să semene şi cu un vânător de turiste din Lumea a Treia, în perioada anilor şaizeci.

Pe al doilea plic scria „Tortură”. Înăuntru erau câteva radiografii, o scrisoare oficială de amnistiere adresată profesorului şi alte documente în arabă. În celelalte teancuri erau adunate fotografii şi documente bancare, iar în ultimul teanc se aflau decupaje din ziare.

Am închis valiza, am pus-o la loc pe raft şi m-am dus în dormitor. Mi-am băgat mâna sub saltea şi am găsit câteva reviste *Playboy.* M-am uitat prin ele şi am găsit câteva pagini lipite, parcă date cu clei. Onanist! am strigat şi mi-am zgâlțâit capul frenetic în ritmul muzicii

rock de la radio. Am pus revistele la loc, m-am dus imediat în baia profesorului, m-am spălat pe mâini şi am aruncat o privire în dulap. Aparate de ras galbene, din plastic, de unică folosință. Pastile de aspirină şi încă nişte medicamente. Pe urmă m-am întors în dormitor, am băgat iar mâna sub saltea, am scos revistele, am smuls câteva pagini cu femei goale, le-am împăturit şi le-am băgat în buzunar, apoi m-am furişat afară. M-am îndepărtat de casa lui, căutând cu mâinile căldura, răsucind şi morfolind ceea ce-mi ajunsese întâmplător în buzunar.

În noaptea aceea, când m-am întors de la lucru, am dormit cu fotografiile femeilor goale, fotografii pe care le-am scos din buzunar ca un magician care îi dă frumoasei lui asistente păsările scoase din pălărie, asistentă care, ori de câte ori magicianul încearcă să o tranşeze cu fierăstrăul în lada magică, apare nevătămată, întreagă din cap până-n picioare, zâmbind fericită pe scenă, în lumina reflectoarelor. Aplauze, aplauze! Dar eu, spre deosebire de profesorul ăla îngălat, m-am asigurat că nimic din mizeria pe care o împroşcam sub pătură nu întina luciul de pe paginile acelea cu trupuri la vedere.

Ce nebunie, mă gândeam, chiar şi atunci când femeia aceea frumoasă stătea pe patul meu la spital, nu-mi doream decât s-o acopăr cu pătura mea şi să-i şterg părul ud cu cearşafurile de bumbac care atenuau răceala paturilor de metal. Era probabil din cauza luminii mocnite a neonului, care aplatiza totul şi estompa umbrele la casa aceea de nebuni. Şi probabil din cauza luminilor puternice şi a umbrelor expresive din aceste fotografii devenisem agitat, gâfâiam şi tremuram cu imaginea unor şerpi lipicioşi prinşi în palmă, făcându-mă apoi să-mi repugne ceea ce-mi împroşca şi păta patul.

M-am ridicat, m-am dus imediat la baie şi m-am spălat. Pe urmă m-am înfăşurat într-un prosop roşu şi

am înfruntat ziua aceea. Am dat la o parte perdelele, aşteptând ca lumina puternică a reflectoarelor să mă orbească aşa cum stăteam pe scenă şi făceam reverenţe în faţa uralelor şi a aplauzelor nălucilor din audienţă, dar, spre surprinderea mea, o lumină caldă, difuză inunda şi aplatiza munţii din zare şi străzile cenuşii de sub fereastra mea. Astăzi nu se vedea nici o umbră pe lume. Mi-am zis: E cea mai potrivită zi să mă duc s-o văd iar pe femeia de la spital. O s-o invit să iasă, să stea pe o bancă, să mormăie ceva dacă n-are chef de vorbă, să se legene înainte şi înapoi dacă îi e frig şi să-şi ude părul cu zăpadă.

Mi-a zâmbit când m-a zărit intrând în magazin. Ştiam c-o să vii astăzi, mi-a zis.

Cum ai ştiut?

Te-am văzut.

Unde?

Şi-a dus degetul la frunte. Şi parcă mi-am amintit de patul tău de la spitalul de boli mintale. Tu eşti cel care se credea pasăre.

Nu, am protestat, nu pasăre. Nu am zburat niciodată. Merg mereu pe pământ. Nicio iluzie de zbor. Rămân mereu pe pământ.

M-am plimbat prin magazin. Femeia era singură, bine îmbrăcată. A mers după mine. Magazinul avea mărfuri puţine, toate scumpe. Agăţate doar pe câteva suporturi de umeraşe, ceea ce îţi crea impresia că magazinul era mai mult gol.

Eşti înconjurată de haine, i-am spus râzând.

Da, mi-a răspuns şi a râs la rândul ei.

Credeam că deteşti hainele.

Le detest, a confirmat ea şi am pufnit în râs amândoi.

Grele şi apăsătoare, nu-i aşa? Ţesături, cârpe?

Femeia a încuviinţat din cap şi m-a privit în ochi zâmbind.

Ca gravitaţia, ca soarele, am adăugat.

A dat iar din cap. Apoi m-a prins de mână şi mi-a

spus: Să nu înghiți, să nu iei.

Soarele? am întrebat-o.

Nu, chestiile alea micuțe şi colorate pe care ți le oferă când vin la tine cu halate albe.

Pastilele?

Da. Să nu le iei niciodată. Or să te transforme. Or să te facă gras şi bolnav şi verde ca zarzavaturile şi galben ca soarele. Şi dacă o să te plângi, or să ia de pe suport ceva cu etichetă de firmă şi o să-ți dea să probezi o altă mărime, o altă culoare şi asta o să te facă fericit şi prostănac şi o să crezi că nu exişti până nu te vezi în oglindă. O să dispari şi n-o să mai fii în stare să-ți vezi decât hainele.

Trebuie să plec, i-am zis. Mă aşteaptă metroul.

Mai vino pe aici, sub orice formă, sub înfățişarea oricărei ființe, m-a invitat ea în timp ce deschideam uşa să ies pe străzile oraşului albastru.

În seara aceea, şeful meu mi-a cerut să-i curăț maşina. Adună toate hârtiile dinăuntru, ia o cârpă şi şterge bordul, mi-a zis el. Detestă să vadă că un angajat stă degeaba. E o nenorocire. Aşa că acum, când restaurantul nu are prea mulți clienți, şterg farfuriile de câte trei ori, le aranjez şi rearanjez, dau cu mopul pe podeaua curată, trag apa la closet şi curăț vasul sau bălăngăn mătura deasupra podelei, fredonând în minte cântece italieneşti. Într-o seară, afară era viscol, a venit la mine şi, cu vocea lui apăsată, amenințătoare, mi-a zis să curăț ferestrele pe dinafară. Nu prea am înțeles ce rost avea să fac asta în plin viscol, dar am făcut-o. Pe urmă au apărut doi clienți şi patronul m-a lăsat în pace.

De obicei, fiica lui adolescentă venea pe acolo şi stătea până aproape de ora şase. Pe urmă apărea mama ei cu break-ul familiei, să o ia. Când eram sigur că nu ne vede nimeni, îmi întorceam privirea spre ea sau chiar îi făceam cu ochiul şi odată chiar mi-am zgâlțâit şoldurile

în fața ei. Îi plăcea. Îi plăcea că e băgată în seamă. În seara aceasta eram la subsol, aranjam șervețelele şi umpleam sticluțele de sos, când am zărit-o coborând pe scări. A intrat la toaletă şi a rămas acolo pentru o vreme. Când a ieşit, lampa de pe coridor i-a luminat fața, conturându-i umbre dramatice, făcând-o să pară mai mare ca vârstă. Mă aflam în zona întunecată a coridorului, unde pâlpâirile lămpii fluorescente erau blocate de frigiderul metalic. Nu m-a observat. Am văzut cum îşi aranjează dresul, pe urmă şi-a strecurat mâna uşor sub bluză, spre sâni, şi şi-a îndreptat sutienul. Am înghețat în colț, chircit şi cocârjat, uitându-mă la ea. S-a oprit şi s-a îndepărtat de scări. Pe urmă s-a răsucit deodată pe călcâie, a revenit la toaletă şi a încuiat uşa.

Am urcat pe scări cărând o cutie. M-am asigurat că patronul m-a văzut şi pe urmă m-am furişat înapoi la subsol. Am ciocănit la uşa toaletei. Niciun răspuns. Am ciocănit iar. E cineva aici? am întrebat. Tot niciun răspuns.

Aşa că am aşteptat. Iar când fata patronului a ieşit, mă aflam în capul scării, să fiu sigur că mă vede. Când a trecut pe lângă mine, fără să mă bage în seamă, i-am şoptit: Toți fac asta.

S-a oprit, s-a întors brusc, s-a uitat la mine şi a întrebat: Ce anume?

Ştii tu. Au câte o mică idee fericită câteodată. N-ai de ce să-ți fie jenă sau să te ascunzi. E ceva natural.

Natural?

Da, n-ar trebui să-ți fie ruşine de asta. Toți ne spun că e un lucru rău, când, de fapt, e un lucru atât de bun.

E un lucru bun? m-a întrebat în şoaptă. A pornit pe scări în sus şi, când a ajuns pe a treia treaptă, s-a răsucit şi s-a aplecat spre mine. Pe urmă a coborât grăbită până în dreptul meu şi mi-a zis: Dacă-i spun tatei că mă pândeşti, o să te omoare.

Spune-i, i-am răspuns. Dar înainte să-i spui, vreau să-mi împlineşti o ultimă dorință.

Ne-am privit drept în ochi.

Vreau să văd, i-am zis. Doar să văd. Pe urmă poți să-i spui ce vrei tu. Sunt gata să omor şi să fiu omorât.

Nu aici, mi-a răspuns ea şi a urcat în fugă scările.

La miezul nopții am scos aspiratorul, i-am desfăcut cordonul şi am lăsat aparatul să fugărească în voie şi să devoreze toate firimiturile şi boabele de orez căzute pe covor. Am schimbat fețele de masă şi am pus lumânări noi în lămpile de pe mese. Pe urmă m-am dus la bucătărie şi am spălat cu mopul pe jos. Gresia era adevărată, plăci groase, pătrate, nu din acelea de plastic, cum găseşti în casele nord-americane. Plăcile acestea erau de tip vechi, ca în palatele de marmură şi marile săli de dans. În mijlocul bucătăriei, sub masa bucătarului, se afla un sifon de pardoseală. Am împins apa spre sifon şi apa a dispărut, luând cu sine tot ce înghițise. Bucăți de zarzavaturi aruncate, boabe de orez şi de năut, coji de ou pluteau şi se legănau pe valuri ca nişte bărcuțe. Fugăream apa, o asediam, o atacam uneori din spate, alteori o înfruntam din față, mânând-o ca pe o cireadă de bizoni spre vale. Sifonul înghițea totul, nimic nu era filtrat, reciclat, pus deoparte. Totul era bun, totul era natural, totul era acceptat de universul din adâncuri.

Când am terminat, am aşteptat ca patronul să-şi socotească banii. În spatele barului, cu capul aplecat, îşi lingea degetul arătător ca să numere bancnotele, zornăia şi trântea mărunțişul. Pe urmă îmi zise: Hai cu mine. Mă conduse spre uşă. Ştii să porneşti o maşină?

Da.

Uite, cu asta deschizi portiera, iar asta e cheia de contact. Rămâi înăuntru şi încălzeşte-o, că vin şi eu imediat. A încuiat apoi uşa restaurantului în urma mea.

Am curățat zăpada de pe capotă, de pe parbriz şi de pe lunetă, am intrat în maşină frecându-mi iar mâinile

ca un hoț mulțumit, trăgându-mi capul între umeri ca o țestoasă, pufăind ca un drogat, tremurând ca o stafie.

A început să se audă o muzică persană lentă. Mi-am strecurat mâna în torpedou şi am scotocit febril. Nimic. Am pipăit în spațiul dintre cele două scaune din față şi am scos o carcasă de CD. Avea poza unei trupe de tineri numită Boys în Black. Am reținut numele şi am pus CD-ul la loc.

Patronul îmi bătu în geam. I-am deschis portiera şi am coborât din maşină. Fără să scoată o vorbă, a urcat la volan şi, cu o mişcare rapidă, a îndesat o pungă de plastic sub scaun.

Amator, mi-am zis. Ține banii sub scaun.

Am aşteptat până când patronul a tras maşina de lângă bordură. Capul chel abia i se zărea deasupra mâinilor sprijinite pe partea de sus a volanului. S-a îndepărtat. Am stat pe loc, aşteptând ca lămpile de poziție ale maşinii să dispară. Apoi am rămas singur, nimic nu se mişca în jurul meu, ca şi cum nu ar mai fi existat nimeni altcineva pe lume. Odată cu frigul se lasă şi tăcerea. Mi-am tras fermoarul de la jachetă, mi-am băgat mâinile în buzunare, mi-am ridicat gulerul şi am pornit la drum. Picioarele îmi păşeau în alt ritm decât cel obişnuit şi nu-mi dădeam seama dacă era din cauza faptului că zăpada era diferită, gheața mai puțin scârțâitoare sau pentru că eu eram lipsit de armonie. Corpul îmi străbătea raze de lumină diferite. Când am trecut pe sub felinarul cocârjat, mi-am văzut suflarea părăsindu-mi trupul. În spațiile mai întunecate, dintre felinare, parcă mi s-ar fi oprit respirația. Am început să merg în alt ritm. Felinarele trebuie că erau amplasate la distanțe egale, căci aburul respirației îmi apărea şi dispărea ritmic, odată cu lumina şi întunericul. Deodată am uitat de ritmul pantofilor, pentru că altceva, mai puțin zgomotos, mut, dar vizual, mi-a imprimat un alt ritm. Am încercat să-mi impun o cadență, chiar şi când mergeam repede, chiar dacă-mi venea greu să mențin

un ritm regulat, fiindcă totul depindea de obstacolele de pe jos. Mormanele de zăpadă cereau un efort mai mare şi-mi încetineau mersul, dar alteori treceam prin fața unor case îngrijite, de unde fusese îndepărtată toată zăpada de pe trotuar, şi atunci mă deplasam mai repede. Şi totuşi, mi se părea că potecile acelea libere mă întrerupeau, mă împiedicau să-mi creez un ritm în care propria-mi respirație şi luminile oraşului să fie în perfectă armonie.

Nu ştiam cât de frig e. Nu sunt niciodată sigur care e temperatura şi nu mă uit niciodată la buletinul meteo. Nu ştiu de ce oamenii de pe aici îşi încep mereu conversațiile cu comentarii despre vreme. Pălăvrăgeala mă sperie mereu. Nu am nimic de zis. Nu înțeleg rostul comunicării doar de dragul de a spune ceva. Da, e frig. O să recunosc lucrul acesta dacă vrei, dar cel puțin azi mâncasem bine. În seara asta, bucătarul îmi pregătise o farfurie cu mâncare înainte să plece. Fără să mă cheme la el ori să-mi spună ceva, mi-a pus o farfurie în față, pe urmă a venit proprietarul, a arătat cu degetul spre farfurie şi s-a uitat la mine. M-am aşezat la măsuța de lângă bucătărie şi am mâncat, făcând tot posibilul să nu mă dau de gol cât de încântat eram de mâncare. Ştiu ce fel de negustor e proprietarul. Totul se negociază. Dacă şeful meu ar fi simțit cât depind de mesele lui, mi-ar fi tăiat din salariu sau mi-ar fi cerut să lucrez mai mult şi mi-ar fi dat şi mai multe ordine şi cine ştie unde aş fi ajuns – poate să-i curăț maşina, sau să-i încălzesc maşina, sau să dau zăpada, să-i plimb cumnații cu maşina, să-i tund gazonul de sub scaunele de plastic din fața vilei de la marginea oraşului, să-i frec grătarul de fripturi. Unii dintre aceşti imigranți sunt încă dornici să retrăiască atmosfera zilelor de odinioară, din casele cu colonade, servitori şi trabucuri. Gunoaie! Sunt tot ce poate fi mai rău – elitele Lumii a Treia sunt gunoaiele planetei şi nu simt nicio afinitate față de soțiile lor care-şi zornăie bijuteriile, față de aroganța lor, televizoarele

lor enorme. Gunoaie! Se consideră descendenți regali, când nu sunt decât rămăşițele puterii coloniale. Umblă de parcă ar fi aristocrați, stăpâni din ținutul mirodeniilor şi al mierii, când nu sunt decât urmaşii unor hamali, ai unor servitori coloniali, grădinari şi mercenari pentru imperiile invadatoare.

În lumina felinarelor, aburul respirației mi se înălța ca fumul dintr-un horn. Aş fi vrut o țigară, dar ce rost are să fumezi în frig? Nu poți nici măcar să simți mirosul fumului şi, la câteva secunde după ce ai aprins-o, țigara devine un sul de foiță umplut cu tutun umed. Şi cine are curajul să-şi scoată degetele din buzunar să aprindă un chibrit când bate vântul rece? Oricum, la ora aceasta târzie din noapte e mai bine să nu atragi atenția asupra ta. N-aveam nevoie să-mi încingă vreunul fața. Ceea ce mi-ar fi trebuit cu adevărat era să-mi îngrop fața în coapsele unei femei, să-mi plimb fruntea pe blana ei neagră şi moale, să-mi încălzesc buzele cu prima ei prelingere. Poate că Shohreh mi-ar accepta nasul rece. Poate că e atât de generoasă să mă cuprindă între coapsele ei în noaptea asta, să-mi astupe urechile cu carnea ei catifelată şi moale, ca să nu mai aud zăpada scârțâindu-mi sub pantofi. M-am scotocit prin buzunare, dar n-am găsit nicio fisă de telefon. Chiar am avut curajul să-mi scot degetele din buzunarul hainei, ca să caut şi în buzunarele pantalonilor. Nimic! Am ajuns la o intersecție. Dacă aş merge spre sud, i-aş putea ciocăni la uşă, deşi, la ora asta târzie, s-ar putea să nu-i placă. Dacă aş merge spre nord, aş putea trece pe strada St-Laurent, pe lângă baruri şi, cine ştie, poate aş găsi nişte brațe care să mă cuprindă. Nu am ales niciuna dintre cele două direcții şi m-am trezit în vechiul port. Am făcut-o fără niciun motiv, în afară de faptul că ezitam, ezitam să merg acasă, ezitam să bat la uşa unui loc plin de căldură. În afară de asta, nu eram sigur că Shohreh se afla acasă. Îi plăcea să plece din oraş la sfârşit de săptămână. Nu îi plăcea serviciul pe care îl

avea şi singura ei alinare era să aştepte sfârşitul de săptămână, ca să danseze, să danseze.

Briza era chiar mai rece pe malul fluviului. I-am întors spatele şi am privit oraşul vechi, cu bisericile sale, cu casele sale vechi, pregătind terenul pentru zgârie-nori. Mă întrebam cum am sfârşit prin a ajunge aici. Ce absurd. Ce absurd. Întrebarea e: Unde să sfârşeşti? Toți cei care pleacă, emigrează să-şi îmbunătățească viața, dar eu am vrut să-mi îmbunătățesc moartea. Poate că sfârşitul este cel care contează şi nu viața, mi-am zis eu. Poate că şi noi, la fel ca elefanții, parcurgem distanțe lungi până la cimitirul pe care ni l-am ales.

Am pornit înapoi spre casă.

Pe drum, am trecut pe la Copta, un bar mic de pe St-Laurent. Am privit prin fereastră şi am zărit-o pe Shohreh cu nişte prietene. Noaptea ei cu fetele, cum spune ea. Şi niciun bărbat nu are voie să le întrerupă. Odată am cumpărat acolo pentru Reza nişte cocaină ieftină de la traficantul Derrick, o brută care abia vorbea. Reza i s-a plâns de calitatea produsului, individul şi-a luat înapoi punga cu droguri şi i-a zis să nu mai apară pe acolo niciodată. Aşa că Reza a trebuit să caute un intermediar. M-a rugat cu cerul şi cu pământul să mă duc să mă interesez de Derrick. Dacă te întreabă: Care Derrick? le răspunzi: Marele Derrick, m-a sfătuit el.

Cum am întrebat de el, Marele Derrick a şi venit. Du-te la toaletă, mi-a cerut el, vin şi eu într-un minut. Şi m-a găsit acolo, între oglindă şi pereții cu pisoare. Douăzeci de mardei nu l-au impresionat. De unde venea individul ăsta? mă întrebam. Nu-l vezi niciodată la masa de biliard sau la bar. Ca şi cum ar fi avut vreo cameră secretă cu rafturi pline de praf alb şi un cântar mare. Cu timpul mi-am dat seama că e bine să nu-i mulțumeşti nemernicului ăluia, fiindcă te ia drept student şi trebuie să stai după el dacă aşteaptă vreun telefon important. Marele Nenorocit, îi zicea Reza.

În cele din urmă am ajuns acasă, mi-am scos ciorapii şi chiloţii şi i-am spălat în chiuvetă. Pe urmă m-am învelit şi am adormit.

IV

Şedeam în fața lui Geneviève. Avea zâmbetul acela preocupat, aproape pios, ca şi cum ar fi fost pe punctul de a avea un orgasm spiritual, ca al unei călugărițe măritate cu Iisus. De fapt, chiar îmi amintea de acele călugărițe din copilăria mea, care erau măritate cu rebelul din Nazaret. În special una dintre ele, sora Marie-Josée, venea în fiecare vineri la şcoala mea să strângă bani pentru săraci. Şi, de fiecare dată când pronunța numele lui Iisus, ofta şi-i apărea pe buze exact acelaşi zâmbet. Aud şi acum zornăitul cănii de metal pline cu monede. Nu i-am dat niciodată bani. De ce trebuie săracii să le dea săracilor? zicea mama.

Mai fumezi? m-a întrebat Geneviève.

Da, când pot face rost de o țigară, o fumez, fireşte.

Mă refeream la droguri. Din analizele de sânge reiese că fumezi droguri. E o informație confidențială, dar te întreb pentru că stările pe care le ai uneori pot fi din cauza drogurilor. Fumezi droguri?

Da. Când am bani să le cumpăr sau mi le oferă cineva.

Ce fel de droguri?

Haşiş. Şi câte o linie de cocaină, când am noroc.

Geneviève îşi puse carnețelul în poală şi notă ceva. Mă avertiză: Ar trebui să fii atent cu drogurile tari. Pot avea consecințe.

Ce fel de consecințe?

Iluzii sau delir. Ți s-a întâmplat aşa ceva?
Am tăcut.
Ar trebui să-mi spui dacă ai avut asemenea stări.
Nu. Nu am avut niciodată, i-am răspuns.
Eşti sigur?
Da.
Cum merge munca?
Bine.
Ai mult de lucru?
Da.
Îți place.
Mâncarea e bună. Mă hrănesc.
Ți-ai făcut prieteni?
Sunt prea ocupat, n-am timp de vorbă. Patronul e mereu acolo şi e foarte pretențios.
Ai mai văzut-o pe fiica lui?
Da.
Ce face, e bine?
Foarte bine.
Spui asta într-un mod cam ciudat.
Am surprins-o când se pipăia.
Ce?! Unde?
La subsol.
Şi te-a văzut?
Nu, dar i-am dat de înțeles că am văzut-o.
Se pare că-ți place ca oamenii să ştie că-i urmăreşti. Aşa e? Sau doar când e vorba de o femeie?
Nu prea înțeleg întrebarea.
Vrei ca femeile să te placă?
Tu mă placi? am întrebat-o.
Da, eşti plăcut.
De ce?
Eşti inteligent.
Îți plac oamenii inteligenți?
Da, sunt mereu impresionată de oamenii inteligenți.
Atunci de ce aduni în jurul tăi pacienți? Pacienții sunt inteligenți? Sau vrei să faci toată lumea inteligentă? am

întrebat-o.

Mă ocup de toți. Inteligenți sau nu. Şi pe urmă sunt unii pe care îi plac.

Deci mă placi?

Da, te plac.

Atunci de ce nu laşi să se vadă lucrul acesta? Ți-am adus flori. Ți-am dezvăluit intimitatea mea, aşa cum ai vrut. Acum e rândul tău.

Aici avem o relație profesională. Interesul meu față de tine este strict profesional şi nu o să depăşesc niciodată această limită. Uite ce e, încerc să te ajut şi fac tot ce pot ca să te ajut. Asta chiar nu înseamnă nimic pentru tine?

Asta ți-e meseria.

Da, dar nu aş avea atâta răbdare cu tine, dacă nu aş considera că există o speranță. Îți dai seama de gravitatea lucrurilor pe care le-ai făcut, să pătrunzi în casele oamenilor?

Nu am scos o vorbă.

Geneviève schimbă subiectul. Spune-mi mai multe despre familia mamei tale. Ceva despre tatăl mamei tale.

Era contrabandist.

De băuturi alcoolice?

Nu, de tutun.

Şi asta a fost toată viața?

Nu, a lucrat şi într-o fabrică.

Ce fel de fabrică?

De ciment. Încărca cu lopata un cuptor industrial mare, foarte fierbinte.

Câți copii aveau?

Mulți.

În ce relații era mama ta cu el?

Îl adora.

Şi mama ei, bunica fa?

Nu prea ştiu. Mama vorbea rareori despre părinții ei.

Erau acte de violență în familie?

Violența era pretutindeni.

Aşa deci. Bine. Acum nu mă interesează războiul. Mă interesează genealogia ta.

Da.

Da ce?

Am răspuns afirmativ la întrebarea ta despre violență.

Cine era violent?

Bunicul o bătea pe bunica când se îmbăta.

Ai văzut asta?

Da, o dată.

Şi ce ai făcut?

Nimic. Am încremenit. Eram un copil. Ce puteam să fac?

Aşa e. Bine, hai să mai vorbim despre Tony. Ce s-a întâmplat în cele din urmă între tine şi Tony?

A reuşit să-i ducă înapoi la el acasă pe sora mea şi bebeluşul.

N-ai putut să-l opreşti?

Nu, a venit când eram la plajă. Mergeam cu prietenii la plajă. Săream de pe o stâncă înaltă.

Era periculos?

Da.

Pentru că stânca era înaltă?

Păi, trebuia să fii atent. Trebuia să aterizezi în apă între alte două stânci.

Şi ai aterizat mereu în apă?

Nu.

Ah. Deci… aşa te-ai ales cu cicatricea de pe față?

Da.

Şi cum te-ai simțit?

Când săream?

Nu, când ai aflat că sora ta s-a întors la Tony.

Ei bine, nu prea ştiu. Cred că ea a vrut să se întoarcă. Dar când am auzit că a înhățat copilaşul de păr, eram hotărât să-l omor.

Şi ai avut în tot acel timp un pistol?

Da.

Aveai permis pentru el?

Permis, doamnă doctor? Mă faceți să râd câteodată.

Chiar aşa? Mă bucur.

Păi, lucrurile stăteau altfel acolo. Nu erau aşa de multe legi.

Povesteşte-mi mai multe despre asta.

Despre ce?

Despre Tony.

Ei, m-am dus la Abou-Roro.

Abou-Roro?

Hoțul.

A, da. Uite, e aici, mi-am notat.

I-am zis că vreau să-l omor pe nemernicul ăla şi l-am întrebat cum ar fi cel mai bine s-o fac. Nu mi-a răspuns. În schimb, mi-a zis: Deci sora ta lucrează pentru Joseph Khoury, din câte am auzit.

Da, i-am răspuns.

Credeam că are deja două vânzătoare la magazin.

Ce vrei să spui? l-am întrebat.

Auzi, nu te ataca. Încerc doar să te ajut.

Să mă ajuți?

Da, dacă te gândeşti puțin, o să-ți dau seama că bătrânul are bani. Aşa-i? Răzbunarea şi onoarea simt bune, dar dacă poți să scoți ceva bani din asta e şi mai bine, nu?

La ce te gândeşti?

Ți-aş zice, dar s-ar putea să te simți jignit.

Ia zi. N-o să mă simt jignit, l-am asigurat eu.

Şi mie cât îmi iese?

Patruzeci la sută, i-am răspuns.

Abou-Roro mi-a întors spatele şi a dat să plece.

Cincizeci, am spus.

A acceptat oferta asta. A zâmbit, a venit înapoi, mi-a pus mâna pe umăr şi ne-am plimbat împreună în timp ce mi-a explicat ce plan are. E simplu, mi-a zis el gesticulând întruna. Îl faci pe Tony să creadă că e ceva între sora ta şi Joseph Khoury. Nu zic că e ceva între ei, te rog să nu mă înțelegi greşit. Din partea mea, onoarea

surorii tale e în siguranță. Dar dacă îi spui aşa ceva, Tony o să vrea să-l omoare pe bătrân. Dar mai întâi te duci la Joseph Khoury şi-i spui că Tony e convins că bătrânul se culcă cu sora ta şi că a jurat că o să-i tragă un glonț drept între ochi. Pe urmă spune-i cât îl urăşti pe individul ăla, cum o maltratează pe sora ta şi aşa mai departe şi că aveți amândoi un interes comun să scăpați de el. Nu-i zici că faci tu treaba asta. Îi zici că ştii pe cineva care poate s-o facă pentru, să zicem, cincisprezece mii de lire.

N-o să dea atâția bani.

O să-i fie teamă să n-o pățească. O să te treacă până şi-n testament. Ascultă. Mi-a venit altă idee. Nu-i spui o vorbă lui Tony despre sora ta şi Joseph Khoury. O s-o fac eu. Lasă-mă pe mine să lansez zvonul. Fac eu jumătate din treabă.

Dar imediat ce o să afle, am spus, Tony o să vină să-l omoare pe bătrân. Jigodia aia n-o să-l prevină. O să se ducă direct să-l omoare.

E o chestie de timp, prietene, toate la timpul lor. Tu-l avertizezi mai întâi pe bătrân. Atunci o să aibă şansa să plece. Se ascunde şi, după aia, îi spunem lui Tony. Tony o să meargă la magazin să-l caute şi, când o să afle că Joseph a plecat, asta o să-i confirme povestea. Văd că tot mai ai de învățat câte ceva de la mine.

Apoi o să trebuiască să aflăm pe unde se ascunde Joseph Khoury, ca să putem lua banii de la el înainte să-l omorâm pe Tony.

Nu, tu îl duci cu maşina la ascunzătoare.

Şi sora mea? Crezi că o să scape teafără când Tony o să audă aşa ceva despre ea?

Când îl duci pe bătrân la ascunzătoare, o iei şi pe sora ta. În ziua aia ea o să fie la magazin.

N-o să vină.

O s-o faci să vină.

Şi dacă bătrânul o să vrea mai bine să fugă din țară decât să dea banii?

N-o să vrea. E prea bătrân pentru aşa ceva.

Nu sunt sigur c-o să ţină chestia asta.

O să ţină. De câtă vreme mă cunoşti? Lucrurile au ieşit mereu bine, nu?

Geneviève îmi ascultase povestea fără să intervină. Acum însă mă întrebă: Sora ta a ştiut de escrocherie?

Fireşte că nu.

Nu şi-a dat seama deloc?

Nu, deloc.

Cineva bătu la uşa cabinetului şi-şi ceru scuze că ne întrerupe. Geneviève ieşi. Se întoarse apoi şi spuse: Scuză-mă, trebuie să plec. Am o urgenţă la spital.

La spital? am întrebat.

Da. Ştii despre ce spital e vorba?

Acela?

Da.

Salută-i pe toţi din partea mea, i-am zis.

Sunt sigură că personalul îşi aminteşte de tine.

Eu ziceam să le transmiţi complimente pacienţilor, orice, orice, oriunde ar fi.

Fă-ţi o programare la fişier şi ne vedem săptămâna viitoare, spuse Geneviève. Şi ieşi în grabă din cabinet trântind uşa.

* * *

În seara următoare, când fata a intrat în restaurantul tatălui ei, privirile ni s-au întâlnit pentru o clipă. Mi-am aplecat repede capul spre treburile mele. Când a trecut pe lângă mine, am rămas cu ochii în pământ şi i-am zărit fusta şi picioarele. L-am auzit pe tatăl ei când a strigat-o pe nume, Sehar. Au schimbat câteva cuvinte în persană. Încercam să mă gândesc ce motiv aş putea găsi să merg la subsol, să aduc ceva, să repar ceva, să aranjez, să umplu. Pe urmă m-am dus la patron şi i-am zis: Jos sunt nişte cutii cu alimente care trebuie strânse.

Vreți să le golesc?

A încuviințat din cap. Bărbatul acela nu prea vorbea cu mine. Abia dacă observa că exist. Dacă era de acord cu mine într-o privință, nu-mi dădea niciodată satisfacția unui Da! sau: Ce idee minunată! Iar dacă nu era de acord cu ceea ce făceam, mă trimitea să fac altceva.

Am aşteptat-o pe fiica lui să iasă din bucătărie purtând pe farfurie porția ei zilnică de mâncare. I-am tăiat calea ca să vadă că mă îndrept spre subsol. Când am ajuns jos, m-am apucat să deschid cutiile de carton cu un cuțit, să înşir tacticos borcanele pe rafturi, apoi să strâng fiecare cutie goală şi să o aşez într-un colț. Eram aproape gata şi Sehar nu apăruse. Probabil că încă mănâncă, m-am gândit. Am luat mătura şi am început să curăț pe jos.

Patronul coborî pe scări până la jumătate, astfel încât nu-i vedeam decât partea de jos a corpului. Pantofii lui vorbitori mă chemau sus. Voia să-l ajut pe chelner să unească două mese pentru o petrecere care urma să aibă loc acolo în seara aceea. Sus, Sehar aproape terminase de mâncat şi am auzit-o cum îi strigă ceva tatălui ei. El i-a răspuns cu o propoziție întreagă, mai lungă ca de obicei, şi pronunțată clar. Glasul lui suna calm. Ea râse şi continuă să-i tot spună ceva. El o ignoră, ca şi cum ea i-ar fi solicitat prea mult timp şi se întoarse în bucătărie pufăind.

După ce a intrat în bucătărie, am aşteptat până când celălalt chelner s-a dus să mai aducă nişte lămpi şi am încercat să-i trag atenția lui Sehar. M-a observat, dar n-a zâmbit. M-a chemat la masa ei şi mi-a spus pe un ton ca de patron: Du-te şi adă-mi nişte dulciuri şi ceai de la bucătărie.

Vrei zahăr? am întrebat-o.

Da, ceaiul iranian trebuie să-l aduci mereu cu zahăr.

Am vrut să zic în loc de dulciuri, am bolborosit şi i-am zâmbit larg.

A râs şi mi-a spus: Adă-mi două cuburi de zahăr brun. Două cuburi cafenii, ai auzit, cafenii ca ochii mei. A zâmbit viclean.

Şi m-am gândit: N-ar fi trebuit să spună asta. Orice insinuare de flirt şi zbor pe uşă afară. Ar fi suficient ca tatăl ei să arunce doar o privire să realizeze că râsul fetei lui e însoţit de o fluturare a părului ceva mai insistentă decât de obicei, un pâlpâit din gene, a înclinare a gâtului şi că fata lui îşi imaginează întâmplări care o fac să se mângâie la adăpostul aleilor întunecoase, sub scări, sub pături înălţate ca nişte piramide. Patronul era încă în bucătărie şi apa bolborosea în maşina de spălat vase, acoperind sunetul fluidului tânăr, savuros, burniţând peste farfuriile mătăsoase şi lingurile de argint.

După ceaiul de după-amiază şi biscuiţi, Maiestatea Sa şi-a purtat tălpile în jos, pe treptele întunecate. Nu am mai stat pe gânduri. Am pornit după ea. Cât timp era la toaletă, am strâns toate cutiile goale şi le-am stivuit într-un colţ.

Am tăiat o bucată de sfoară, am făcut un laţ la un capăt, l-am petrecut pe sub cutii, am băgat apoi celălalt capăt al sforii în laţ şi am tras ca să presez cutiile de carton.

Mă pricep la sfori şi la frânghii. În ziua aceea, în parc, am dat greş fiindcă nu am găsit o structură care să susţină frânghia şi propria mea greutate. Dar dacă planul meu ar fi reuşit şi traheea mi s-ar fi frânt cu un scrâşnet ca al cutiilor presate laolaltă? Ce siluetă frumoasă aş fi fost pe fundalul peisajului alb. În ziua aceea eram cu jacheta mea roşie. Ce pitoresc, un fruct mare şi roşu legănându-se atârnat de copac. Imaginaţi-vă cum ar fi arătat de departe. Nimeni n-ar fi pierdut spectacolul. Iar de departe frânghia nu s-ar fi văzut deloc. Toată lumea ar fi văzut doar o pată roşie suspendată deasupra orizontului alb. Poate că asta e tot ceea ce trebuie să rămână din vieţile noastre: o frântură

de frumusețe, o ofrandă adusă celor care sunt încă ținuți captivi, o ultimă ofrandă pentru a-i consola în existența lor pământeană.

Uşa de la toaletă s-a deschis. Sehar a venit la mine şi m-a întrebat: Ce faci aici?

Lucrez şi cânt.

Nu aud niciun cântec.

Cântecul e în capul meu.

Ce cânți?

O melodie de pe noul CD al trupei Boys in Black.

O, Doamne, îi asculți?

Da.

Îmi plac tare mult. Ce anume cântai?

Nu-mi amintesc titlul, dar am CD-ul acasă.

Ultimul lor album?

Da, tot albumul. Şi coperta şi textele sunt super.

Adă-l aici data viitoare, a zis ea. Vreau să-l văd.

De ce nu vii pe la mine să-l ascultăm?

Sehar şi-a pus mâinile în şolduri şi a zis: Ei, na, picoloul mă invită la el acasă! Nemaipomenit. Spusese toate acestea cu ironie, legănându-şi trupul sub cununa de păr strălucitor, negru-albăstrui. Şi ce am face acolo? Ceva palpitant? Ca, de exemplu, să spălăm farfurii? Ce mai distracție!

Mă gândeam că am putea asculta CD-ul şi am vedea apoi ce se mai întâmplă.

Cred că ai văzut destul.

Nu am văzut destul, niciodată nu-i destul, i-am răspuns şi i-am zâmbit şi am privit-o drept în ochi, cerşind pe jumătate, insinuând pe jumătate şi aşteptând în întregime o încuviințare din cap, acolo, sub trepte, în duda riscului de a fi gonit din paradis şi de a fi tăiat cu cuțitele de bucătărie.

Tăcea şi mă privea la rândul ei în ochi. Avea genele lungi, iar ochii îi reflectau o pată dreptunghiulară mică, de la neonul din spatele meu. Îi secționa pupila căprui ca felinarul o vitrină, făcea ca ochii să-i strălucească

asemenea celor ai unui extraterestru învăluit de o mască. Şi-a întors privirea şi a zis: Unde locuieşti tu pe lumea asta?

Pe strada Pinnacle, i-am răspuns.

E chiar lângă şcoala mea.

Atunci vino când termini orele.

Ei, poate că da. Lasă-mi adresa mai târziu.

Marţi?

Sehar nu mi-a răspuns. A fugit pe scări în sus. Am deschis uşa spre ieşirea de serviciu, am cărat cutiile trăgându-le de sfoară sus pe scări, apoi pe aleea din spate şi am pus toată stiva lângă tomberon.

* * *

Luni m-am dus la magazinul de articole muzicale de pe strada St-Catherine. Am întrebat un vânzător de ultimul CD cu Boys în Black. Am deschis carcasa, mi-am strecurat coperta în rucsac şi, când mă îndreptam spre ieşire, am aruncat CD-ul pus la loc în carcasă în punga unei femei care se pregătea să iasă din magazin. Ajuns afară, am pornit după ea prin oraş. Îşi făcea cumpărăturile, oprindu-se din vitrină în vitrină. Când a intrat într-un restaurant, m-am aşezat lângă ea. Am comandat cafea şi m-am purtat cât am putut de delicat şi de politicos, vorbind în franceză şi rulându-mi r-urile. Femeia chiar s-a uitat la mine la un moment dat şi mi-a zâmbit. I-am zâmbit la rândul meu. Mi-am scos jacheta şi, când braţul îmi era încă în mânecă, mi-am strecurat mâna în punga ei şi am scos CD-ul. Am rămas cu el în mână, pentru a fi sigur că a văzut ce mi-am luat din buzunar, pe urmă am scos şi coperta CD-ului şi am început s-o citesc. Peste câteva minute m-am prefăcut că mă duc la toaletă, dar am ieşit din restaurant.

Marţi m-am sculat târziu şi m-am dus la bucătărie. Gândacii au ţâşnit ca să scape cu viaţă. Am intrat în baie, am făcut pipi şi am revenit în bucătărie cu un ziar

în mână. I-am trosnit în cap pe invadatori cu ştiri şi titluri de o şchioapă. Am zărit unul deosebit, cu dungi de culoare deschisă, parcă ar fi fost un gândac albinos. Era destul de mare şi mai rapid decât restul cetei. Mai mult aluneca decât mergea, aproape plana. Făcea manevre nonşalant, stăpân pe sine. La un moment dat a ajuns în dreptul meu şi s-a oprit legănându-şi antenele spre mine ca un receptor TV de pe acoperiş, într-o zi când bate vântul tare. Când am ridicat ziarul să-l pocnesc, a dispărut. M-am uitat în chiuvetă şi i-am zărit ultima dungă albă plonjând în sifon. Am deschis imediat robinetul şi, privind cum se scurge apa, mi-am imaginat că a pornit cu un val enorm prin hăul urlător în urmărirea creaturii sclipitoare şi vărgate. Pe urmă am spălat vasele şi am înmormântat cadavrele. Mi-am făcut patul, împăturindu-mi cearşaful ca pe un drapel la ceremonia funerară a unui militar. Am deschis fereastra să împrospătez aerul şi să reanimez atmosfera. Am curățat closetul şi chiuveta. Am închis fereastra, am făcut un duş, m-am îmbrăcat şi am deschis iar fereastra. Am aşezat CD-ul cu Boys în Black pe podea, sub fereastră, întorcând chipurile de pe copertă spre lumină. Suprafața lucioasă a plasticului reflecta razele şi mi-era teamă că estompează fețele cântăreților. Aşa că am tot încercat mai multe poziții, până am reuşit să evit lumina directă şi să-i fac iar perfect vizibili pe băieții aceia cu cercei în urechi şi în nas. Apoi am aşteptat.

Imediat după trei după-amiaza am auzit soneria. Am ieşit în casa scării şi am zărit un ghiozdan urcând pe scări.

Sunt aici, i-am zis.

M-am rătăcit, a zis Sehar. Blocul ăsta te derutează.

A intrat în apartament. Mă aşteptam să ridice CD-ul de pe jos, dar o interesau mai mult pereții şi cele câteva obiecte de mobilier pe care le aveam. A privit patul şi masa, apoi s-a uitat pe fereastră. Ce privelişte, a zis ea sarcastic.

E, uite băieții, i-am spus şi i-am dat CD-ul.

Marfă, a răspuns ea. Îl punem să cânte?

CD player-ul meu e la reparat, i-am zis. Cred c-o să-mi iau altul cât de curând.

A râs şi a trântit CD-ul pe pat.

Deci ce facem?

Ceai, i-am spus.

Ceai, a repetat ea surâzând.

I-am spus să ia loc. În timp ce scoteam ceaiul dintr-un sertar de la bucătărie, ea privea pe fereastră. Nu mai aveam zahăr. Mi-am cerut scuze, am pornit pe scări şi am bătut la uşa familiei pakistaneze. Mi-a deschis soția, ascunzându-se în spatele uşii întredeschise şi privindu-mă aproape pe furiş, ca o eroină de la Bollywood care aruncă ocheade de la fereastra palatului.

Zahăr, vă rog, i-am spus.

A dat din cap, a închis uşa, a deschis-o iar peste o clipă şi mi-a întins fără o vorbă un bol cu zahăr.

Am urcat scările în pas de dans. În bucătărie, apa fierbea. Bună sincronizare. Sincronizarea e importantă. I-am oferit lui Sehar ceai.

Nu prea am timp, mi-a zis ea, cuprinzând cana cu degetele.

Păi, asta e. Ai făcut vreodată sex? am întrebat-o.

Nu. Dar am sărutat băieți.

Te-au pipăit?

Un pic.

Eu nu vreau să te pipăi. Vreau să te văd cum te pipăi singură.

Nu cred că pot să fac asta… cu tine aici, uitându-te la mine…

N-o să mă uit la tine, am asigurat-o. Putem să ne întoarcem amândoi cu fața la perete şi să ne prefacem că niciunul din noi nu ştie ce face celălalt.

Sehar s-a ridicat, s-a dus în dormitor şi s-a băgat sub cuvertură. Am tras perdelele. O lumină slabă se strecura spre peretele alb. M-am aşezat pe scaun, lângă pat. Ne-

am întors amândoi cu fața la perete, dar văzusem înainte cum mâna îi dispăruse uşor sub cuvertură. Era linişte. Mi-am întors capul şi am văzut că avea ochii închişi. Cu genunchii, ridicase cuvertura ca un cort. Îmi imaginam degetele ei rotindu-se ritmic şi mintea ei proiectând pe perete imagini de băieți şi de cântăreți tineri tunşi zero.

Nu pot s-o fac, mi-a zis ea după un minut. M-a privit. Plângi? O, Dumnezeule, ochii tăi… Ce ciudat! Nu pot. Trebuie să plec.

Şi-a tras chiloții, a coborât din pat, şi-a aranjat fusta, a deschis uşa şi a fugit pe scări.

După ce Sehar a plecat, i-am dus înapoi bolul de zahăr familiei pakistaneze. Femeia a deschis uşa. De data aceasta niciunul dintre copii nu şi-a ițit capul de după uşă. Când am întrebat-o unde e soțul ei, mi-a răspuns: Fabrică. În apartament a început să plângă un bebeluş. Încet, parcă scuzându-se, a închis uşa. M-am repezit înapoi pe scări. Am dat la o parte perdelele în dormitor şi, nu ştiu din ce motiv, am simțit o dorință de nestăpânit să scot scrisorile profesorului. Toate erau în acelaşi tip de plic, galbene, bătrânicioase. Hârtia dinăuntru era aspră şi subțire, iar scrisul impecabil, cu litere caligrafiate mare, clar. Fiecare scrisoare începea cu *Mon cher* – niciun nume, doar *Mon cher.* Prima cuprindea o descriere lungă a unei plimbări pe plajă, detalii despre cer, apa albastră. Autoarea acelor rânduri (am dedus că era vorba despre o femeie pentru că povestea cum briza îi ridica fusta şi o împingea de la spate până departe) descria o pereche care se plimba ținându-se de mână şi nota cât de fericită se simțea privindu-i pe cei doi; *le sable qui se lève avec le vent*[14] îi amintea de ceva, de copilăria ei, de bunica ei, de paşii ei printre flori. Părea că scrie doar despre trecut, despre propriul ei trecut. Conținutul scrisorii era marcat de

amintiri proustiene: *Le visage mélancolique, les textures, l'innocence, les pas, le vieux monsieur avec un chapeau*[15]. Subiectul consta din propriile ei sentimente sau câte o escapadă romantică. Profesorul nu era niciodată menționat în toate acestea sau nu i se adresa direct; scrisoarea era un monolog despre emoțiile autoarei, despre starea ei transcendentă, profesorul fiind doar receptaculul pentru ceea ce ea considera a fi un *temps perdu.* Bietul profesor, mă gândeam, cât de frustrat şi de neglijat trebuie să se fi simțit, exclus din toate aceste *préoccupations avec la nature, le vent, les hirondelles*[16]. Ce cocoş stupid trebuie să fi fost, imaginându-şi că era cineva când se afla deasupra şi că era altcineva când se afla dedesubt.

În a doua scrisoare autoarea părea că răspunde unor aluzii pe care le făcuse probabil profesorul în legătură cu banii, sărăcia şi relația lor. Dar totul era expediat într-o frază calmă, binevoitoare şi romantică: *Ah, les artistes et l'argent, toujours la souffrance pour l'art et l'amour*[17], apoi scrisoarea continua povestind despre o masă delicioasă pe care i-o oferise autoarei *le chef René lui-même, sur une terrasse sublime avec une vue très agréable. Le poisson frais et la dame au visage ridé*[18]. Profesorul trebuie să-şi fi muşcat din pantofi de invidie şi de foame. Autoarea semna la sfârşit cu un simplu L., fără să precizeze adresa expeditorului. Îmi amintea de Sylvie, o profesoară de pian pe care o cunoscusem la magazinul de delicatese unde lucrasem înaintea incidentului cu funia. Îi duceam lui Sylvie acasă comenzile de la magazin. Odată mi-a oferit vin şi *pâté* – sau era *foie gras?* — şi m-am trezit în dimineața următoare pe cearşafurile ei senzuale de mătase.

Sylvie nu mergea, plutea, cămaşa ei de noapte scumpă, din mătase, flutura în urma ei ca şi cum ar fi prins viață. Pentru ea, totul trebuia să fie frumos. Trebuia să trăiască în permanență o viață plină de frumusețe şi tot ce o înconjura trebuia să aibă o

semnificație nostalgică sau poetică. Vocea ei caldă, rochiile ei elegante, bunele ei maniere ascundeau de fapt revolta şi resentimentele față de indiferența cu care privea natura existența ei efemeră. Ne întâlneam mereu în locuri foarte şic. Mereu dineuri, cocktailuri, teatru. În scurt timp m-am săturat de toată această ipocrizie din viața ei. M-am plictisit. Am petrecut ceva timp cu ea pentru mâncare, vin şi brânzeturi. Dar, când făceam cea mai mică aluzie la greutăți sau violențe, refuza de la bun început să asculte şi schimba subiectul pentru a vorbi despre lucruri senine, uşoare sau drăguțe. Totul era descris ca *charmant*, *intéressant; d'une certaine sensiblité*, *la texture.*[19] La fel şi prietenele ei, îşi duceau viața negând în permanență duhorile din canal, mahalalele insalubre, apartamentele neîncălzite, mamele crescându-şi singure copiii din ajutorul social, hainele ponosite. Nu, totul trebuia să fie perfect, fiecare bucățică de mâncare trebuia să fie servită bine – prezentabil, mereu prezentabil, masca supremă.

M-am culcat cu toate prietenele lui Sylvie. A fost uşor – nu trebuia decât să le chem şi să le întreb ceva despre *un regard que j'ai senti de votre part et je voulais savoir şi je m'imaginais des choses*[20]. A avut efect asupra tuturor. Nu aveau nimic împotriva trădării, atâta timp cât era vorba de o relație amoroasă, de o poveste – pe scurt, de ceva prezentabil. Într-o seară, când am ieşit toți să mâncăm la un restaurant franțuzesc, le-am furat portofelele, am străbătut bucătăria şi am ieşit pe uşa din spate. Am scos banii, am aruncat portofelele goale în rigolă şi m-am dus la Copa, m-am aşezat la bar şi mi-am luat o băutură.

Fireşte că Sylvie şi prietenele ei şi-au dat seama că eu fusesem făptaşul. Ştiau foarte bine că eu fusesem cel care îşi strecurase mâna în gențile lor de piele. Nimeni nu a zis o vorbă; nici măcar iubiții lor nu au îndrăznit să-mi ceară socoteală. Ştiau că le-aş tăia cauciucurile, le-aş sparge casele, le-aş otrăvi câinii şi le-aş distruge

boxele stereo. Erau convinşi de asta pentru că le arătasem cicatricea. Şi inventasem o poveste despre ea. Spilcuiţii ăia de iubiţi ai lor aveau impresia că se află în compania unui nobil sălbatic şi asta le plăcea. Unul dintre ei, pe nume Jean-Mathieu, fiul unui mare mahăr de industriaş, ne-a invitat odată la apartamentul lui de pe insula Sfânta Elena{21}. Locuia într-unul din acele apartamente scumpe, cu o arhitectură care o imita pe cea din cartierele sărace. În timp ce toată lumea dansa şi trăgea pe nas cocaina întinsă pe bufetul din bucătărie, m-a chemat la etajul de sus, în camera lui. A închis uşa, s-a dus la dulap şi mi-a zis: *Regarde, mon ami. Ça, mon ami, c'est pour ceux quz*{22} vor să-mi facă probleme. A scos un Magnum, o frumuseţe de pistol, tot numai din argint. Trebuie să fi valorat mii de dolari. Mi l-a îndreptat spre cap şi a început să râdă. Nemernicul era drogat. Cu braţul întins, îmi zâmbea şi îi ardea de glume.

I-am zâmbit şi eu, l-am privit drept în ochi, m-am prefăcut că mă cuprinde un acces de râs puternic şi m-am aplecat pentru a mă feri din bătaia pistolului. Sub pretextul că-i admir pistolul, l-am prins încet de încheietura mâinii şi am îndreptat arma spre pat. Pe urmă i-am răsucit capul spre mine şi l-am întrebat Mămica ta a văzut vreodată asta? Expresia de pe chip i s-a schimbat când am început să-i răsucesc braţul la spate. Era derutat. Reacţia mea era în continuare ambiguă: îi zâmbeam, chicoteam, comentam frumuseţea pistolului. Pe urmă i-am zis: Pistolul ăsta frumos, *lâche-le*{23}, vreau să-l văd. I l-am luat încet din mână. Am scos repede încărcătorul, am tras partea de deasupra şi glonţul din camera cartuşului a sărit în pat Am apăsat butoiul şi camera cartuşului a revenit la loc. Am îndreptat arma spre Jean-Mathieu şi i-am zis: Acum nu mai e aşa periculos dacă iei la ţintă pe cineva, nu? A încuviinţat din cap, holbându-se la mine cu ochi sticloşi de drogat. Am căutat glonţul din pat şi l-am băgat în

încărcător. Am montat încărcătorul pe armă. I-am pus piedica. Pe urmă am deschis dulapul, am luat unul dintre tricourile lui Jean-Mathieu, am şters cu el pistolul şi am zis râzând: Un copilaş ca ăsta trebuie bine îngrijit, nu? Nu vrem să aibă amprente pe el. Am apucat arma cu tricoul şi am pus-o la loc pe raft. Pe urmă l-am bătut pe Jean-Mathieu pe obraz ca un naş şi i-am spus: Frumos pistol. Trebuie să ai mereu grijă spre ce îl îndrepți. Hai să mergem jos până nu dispare tot praful alb din castron în nasurile puşlamalelor ălora.

Eu eram cel care le furniza droguri prietenilor lui Sylvie. Cumpăram marfa de proastă calitate de la Marele Derrick şi le-o vindeam prietenilor la suprapreț. Erau corupți, goi, egoişti, narcisişti, capabili să vadă doar reflexia propriilor lor chipuri pe ferestrele fumurii ale maşinilor elegante. Femeile trăiau hedonist, fără să le pese ce făceau băieții, atâta timp cât ambianța era distinsă şi prezentabilă. Eu îi disprețuiam; ei mă admirau.

În scrisorile profesorului nu era decât irosire, vieți goale şi iluziile unor posibilități de a scăpa de urâțenia vieții. Le citeam şi mă gândeam cum se dispreţuiesc unii oameni pentru felul cum arată. Probabil că vomită când se văd dezbrăcați, janghinoşi şi ridați. Probabil că se îngrozesc când îşi dau seama că sunt făcuți din piele, came care poate fi tăiată, fiartă, mâncată, că transpiră, că un fluid le străbate corpul, că întotdeauna, orice ar mânca, indiferent de cât de prezentabilă ar fi, mâncarea care este adusă pe platouri elegante, care este savurată la lumina lumânărilor mici de pe fața de masă roşie, care emană aroma condimentelor, va fi întotdeauna, dar întotdeauna transformată în ceva urât şi respingător. Sunt obsedați să-şi mascheze umanitatea, bălegarul, reziduurile, transpirația, unghiile curbate de la picioare, care cresc şi tot cresc. Dispreţuiesc această lume şi de

aceea sunt mereu preocupați să se acopere – să-şi acopere fețele, picioarele, unghiile, respirația, trupurile descompuse. Dar am descoperit că imul dintre prietenii lui Sylvie, Thierry, fiul eretic al unui binecunoscut politician conservator, se săturase de toate astea. Nu mai putea percepe frumusețea în falsuri. I-am provocat prietenei lui, Linda, câteva orgasme printre lanțuri şi biciuiri şi mi-a zis de Thierry şi obsesia lui față de excremente. Le mănâncă, mi-a zis ea. Le numeşte *mes petits bombons*. Mă aşteaptă în fiecare dimineață în fața băii ca să-mi amintească să nu trag apa la toaletă. Detestă să vadă cum dispar lucrurile pe canal în jos. Scoate fecalele şi după aia trebuie să curăț totul. *C'est horrible!*

Între timp, bietul meu profesor naiv era încântat de *le savoir-vivre, le savoir-faire, le savoir* asta şi ailaltă. Un țăran! Un țăran educat! Se gândise probabil că o parte din strălucirea acestei iubite autoare de scrisori se va răsfrânge asupra lui şi-i va servi ca o pelerină ingenioasă pentru dorința lui profundă de a-şi ascunde mizeria, copilăria provincială. Aştepta ca altcineva să-i ofere pelerina. Era prea mândru să o găsească el însuşi, era prea conştient de propria-i repulsie față de adevărul crud al vieții. Eu, cel puțin, nu sunt. Văd oamenii aşa cum simt. Îi dezbrac şi văd că sunt găunoşi. Îi dezbrac şi le îndepărtez povara culorii şi a disimulării.

M-am dus la bucătărie, am aprins un chibrit şi i-am dat foc uneia dintre scrisorile profesorului. Am aruncat-o în chiuvetă şi am privit cum arde. O flacără splendidă s-a înălțat şi a mistuit tot: plajele mediteraneene, stațiunile elegante, peisajele verzi, vălurate, coborând spre litoralul sudic, perechile de bătrâni care se plimbau ținându-se de mână şi vântul care adia şi-mi scotea pe fereastră vălătucii de fum. Am privit în sus, pe perete, şi am văzut sute de libărci hipnotizate, întoarse spre sursa de lumină, fluturându-şi antenele spre foc, în semn de bun rămas.

Când eram vineri la lucru, Sehar nu a apărut. Eram curios ce mai face, dar ştiam că n-are rost să-l întreb pe chelner sau pe bucătar sau pe spălătorul de vase. Doar tatăl ei ştia răspunsul, iar pe el nu-l puteam întreba. Dar dacă s-a făcut dintr-odată mai mare, m-am gândit, şi a putut rămâne singură acasă? Ar merge pe străzi singură, până acasă, şi-ar face de mâncare, şi-ar lua singură ceaşca de ceai şi zahărul. Dacă s-a hotărât să plece de acasă, să se rupă de ai ei şi să se lupte singură cu zăpada şi drumurile lungi?

Am muncit din greu în seara aceea. Chiar m-am asigurat că patronul m-a văzut cum mi-am proptit picioarele pe scări în jos şi mâinile pe closet în jos. Fie că fata ta e aici, fie că nu, domnule, nimic nu-mi va schimba comportamentul loial şi abnegația față de acest local al tău cu frică de Dumnezeu, îi sugeram eu cu viclenie.

Când mă întorceam spre casă de la restaurant, am cotit spre sud şi i-am bătut lui Shohreh la uşă cu pumnul înghețat. Mi-a deschis şi s-a întors înăuntru fără un cuvânt. Mi-am scos pantofii, i-am lăsat la intrare să-şi verse acolo hemoragia de zăpadă şi am străbătut parchetul până la bucătărie, mergând pe urmele iubitei mele.

Vrei ceai? m-a întrebat.

Da, te rog, i-am răspuns.

Ți-e foame?

Nu, am mâncat la restaurant.

Shohreh era în pijama, cu părul dat pe spate şi strâns cu un elastic. Chiar dacă pantalonii de pijama erau largi, când se mişca îi zăream conturul rotund al feselor. Stătea în dreptul chiuvetei şi spăla o cană. M-am apropiat de ea şi mi-am pus mâinile pe fesele ei. Nu a zis nimic, nici măcar nu a protestat că am mâinile reci. Am cuprins-o de şolduri cu un braț, iar cu celălalt de spate.

Am sărutat-o pe ceafă.

Nu reuşesc niciodată să prevăd ce va face Shohreh sau cum îmi va răspunde la avansuri, aşa că, atunci când am atins-o, inima mi-a pornit în galop. Nu m-am obişnuit deloc cu refuzurile ei, dar mi-am încercat mereu şansele. Acum apa curgea în chiuvetă, iar în mâinile ei, un burete roşu făcea spumă. Cana era în chiuvetă şi se umplea cu apă. Am vrut s-o întorc cu fața spre mine, dar s-a opus. Voia s-o țin în brațe ca un străin pe care nu-l poate vedea. Pe urmă s-a întins după fierbătorul de apă, i-a suprimat fluieratul, i-a oprit aburul. A pus un ceainic plin pe bufet, a închis robinetul şi s-a aşezat la masă.

Ai vorbit cu Majeed, a zis ea.

Cu cine?

Cu şoferul de taxi, Majeed.

Da. Ți-a zis?

N-ar fi trebuit?

Ba da, dacă a crezut de cuviință. Dar nu prea e mare lucru de spus, zău.

Ştii ceva, eşti cam băgăcios şi cam curios.

L-am văzut din întâmplare. Nu m-am dus să-l caut.

Şi puteai să-ți vezi de drum. Dar nu, erai curios.

Da, aş fi putut să-mi văd de drum, dar m-am gândit că a fost nepoliticos să nu-mi faci cunoştință cu el în seara aceea la club.

Vrei zahăr în ceai?

Nu.

Cum merge treaba la restaurant?

Bine.

Termină-ți ceaiul şi hai să mergem în pat. Probabil că mai întâi trebuie să faci un duş. Vezi că e un prosop în dulap. Ai prezervative?

Da.

Arată-mi.

În jachetă, acolo.

Vino în pat când ai terminat cu duşul.

Shohreh a stins lumina din bucătărie şi a străbătut holul spre dormitor. Am rămas acolo, în întuneric, şi-mi era bine. Am auzit-o pe Shohreh intrând în dormitor. O rază mică de lumină a țâşnit de acolo şi a aterizat pe holul îngust. Am cuprins cana cu degetele. Am ridicat-o şi mi-am lipit-o de obrazul rece. O clipă mai târziu am băut din ceai, dar nu am golit cana. Am vărsat aproape tot ceaiul în chiuvetă şi l-am urmărit cu bucurie cum dispare. M-am dus la dulap şi am scos un prosop. Podeaua băii era rece. Am lăsat apa să curgă până s-a încălzit. Mi-am scos hainele şi le-am lăsat pe podea. Am folosit săpunul şi şamponul lui Shohreh, iar apa ei mi s-a scurs de pe față pe gât, pe piept, pe picioare, sub mine, luând cu sine toate resturile de mâncare de la restaurant, mirosurile de la bucătărie şi frigul.

Când m-am dus în pat, Shohreh era cu spatele la mine.

Arată-mi prezervativul, mi-a cerut ea.

I l-am dat.

E încrețit. Nu e bun. L-a aruncat pe jos.

Dar… i-am zis.

Las-o baltă. Ține-mă doar în brațe.

Am îmbrățişat-o. Şi-a pus capul pe pieptul meu. Îți ținea mâinile pe lângă corp, fără să mă atingă.

Ce ți-a zis Majeed?

Că a fost jurnalist.

Şi un poet bun.

Ia spune-mi, am îndemnat-o. Sunt curios.

Ştiu că eşti. O să-ți spun, dar ține-mă în continuare aşa.

Am îmbrățişat-o mai strâns.

Majeed a fost prietenul cel mai bun al unchiului meu, a spus Shohreh. Au început să scoată împreună revista aceea clandestină după revoluția din Iran.

Ce fel de revistă?

Socialistă, de stânga, intelectuală. Mullahii nu reuşeau să-i depisteze sursa. Până la urmă au găsit tipografia. L-au torturat până le-a spus numele unchiului meu. Unchiul meu a fost arestat. L-au torturat, dar el nu le-a dat numele nici unuia dintre prietenii lor. Majeed i-a fost mereu recunoscător. Apoi unchiul meu a fost ucis. Era mare şi chipeş, a zis Shohreh şi a zâmbit. Cu părul drept şi negru, aşa de negru că uneori părea albastru. Venea în vizită pe la noi şi mama era aşa de fericită când îl vedea. Când apăreau fraţii ei, uita de noi, uita de tata, uita de toată lumea. O urmăream cum uită şi de sine privindu-l. Nu şi-a revenit niciodată după moartea fratelui ei. Erau foarte apropiaţi. Mama s-a schimbat. Peste câţiva ani a trebuit să plec din Iran. Am venit aici şi am luat legătura cu Majeed. El m-a ajutat. El a avut grijă de mine. Se simţea vinovat şi m-a ajutat, m-a ocrotit. Până când s-a întâmplat ceva.

Shohreh tăcu.

Spune-mi. N-o să mă mulţumesc cu o jumătate de poveste, am avertizat-o.

Ce fire curioasă ai, oftă Shohreh. Ei bine, Majeed lucra ca şofer de taxi, gândindu-se că e o situaţie temporară, până învaţă franceza şi-şi găseşte de lucru aici ca jurnalist sau ca profesor. La început a continuat să scrie poezii şi încerca să le traducă în franceză, dar cred că după o vreme s-a gândit că n-are sens. Poate că n-a existat un interes faţă de scrierile lui. Ştie să recite din Hafez. Dacă ai înţelege poezia persană şi l-ai asculta cum recită, ţi s-ar părea sublim. Mă rog, când am ajuns aici eram singură. Nu aveam aici pe nimeni în afară de el. Era singura persoană cu care puteam sta de vorbă. Îmi gătea în fiecare zi. Shohreh izbucni în râs şi continuă: La început îi ziceam unchiule. Pe urmă, într-o zi, am trecut pe la el. Era pe canapea. În noaptea aceea fumase şi băuse. Mi-a zis că se simţise mereu vinovat că unchiul meu era mort, în timp ce el, Majeed, era aici, putea inspira şi expira şi, zicând asta, şi-a ridicat ţigara

în aer. În ziua aceea nu a gătit şi nu a mâncat. M-am dus la bucătărie. A venit după mine şi m-a luat de mână. Ei bine, la câteva săptămâni după aceea mi-am dat seama că sunt însărcinată. Când eşti şofer de taxi zece ore pe zi, nu-i o idee bună să-ți ții prezervativul în portofelul pe care-l pui în buzunarul de la spate. Nu înțeleg bărbații cu buzunarele lor. Poate ar trebui să poarte toți genți. Şi râse iar.

Copilul?

Nu. Shohreh îşi scutură capul. Nu l-am păstrat. Am făcut avort.

Şi el…?

A ştiut. I-am spus. Voia să țin copilul. Am făcut avortul fără să-i spun. M-am dus singură. Mă îndreptam singură spre clinică şi mă întrebam ce ar zice unchiul meu. În clipa aceea am devenit fatalistă. Mă gândeam că poate totul e predestinat, că poate ar trebui să țin copilul. Poate că unchiul meu a murit ca să salveze sămânța acelui bărbat. Dar tot m-am dus la clinică. Am intrat în clădire. Singură. Toate celelalte femei aveau pe cineva alături de ele. Eu eram singură. Acum ştii. Eşti mulțumit, curiosul meu?

Sohreh a tras păturile şi a stins lumina. Am ținut-o mai departe în brațe.

Dimineața, Shohreh m-a trezit şi mi-a oferit o cafea. A făcut duş. După ce a ieşit din baie înfăşurată în două prosoape, am pornit pe urmele paşilor ei uzi. M-am oprit în uşa dormitorului s-o privesc cum îşi usucă părul. Goală, stătea aplecată spre oglindă, cu pieptul arcuit, cu fesele strălucindu-i în lumina blândă care pătrundea printr-un colț al ferestrei şi le dădea o formă tridimensională, sculptată. Am făcut un pas spre ea.

Cu dermatograful sprijinit de o pleoapă, a murmurat: Stai acolo. Nu pot. Am întârziat. N-am timp de aşa ceva acum.

Am mers împreună până la metrou, fără să scoatem o vorbă. Am însoțit-o până la stație. Şi-a băgat cartela în aparat şi a intrat în tunel. Am urmărit-o cum coboară spre adâncuri cu scara rulantă. Am mai rămas acolo puțin, ezitând să mă întorc în frig. Era o zi din aceea nemiloasă cu degetele tale de la picioare, indiferentă la suferința urechilor, ticăloasă şi hotărâtă să-ți smulgă o bucată din nas. Era o zi care-ți amintea că poți tremura cât vrei, te poți smiorcăi cât vrei, că universului tot nu-i pasă. Şi dacă întrebi de rostul acestei temperaturi inumane, universul o să-ți mormăie printre buze pe un ton glacial să te întorci de unde ai venit, în cazul în care nu-ți place aici.

Am pornit pe urmă spre casă. Când mergeam, corpul mi se încălzea, dar fața şi degetele de la picioare îmi erau tot înghețate. Trebuie să-mi cumpăr nişte încălțări. Primul lucru pe care-l fac la salariu e să-mi cumpăr nişte ghete. Ajuns la Cafeneaua Artista am intrat fără să mă mai uit mai întâi pe fereastră, cum fac de obicei. Înăuntru, l-am zărit pe Reza singur la o masă. Arăta ca dracul. Profesorul şi cei din anturajul lui nu erau acolo. M-am aşezat la masa lui Reza. A durat ceva vreme până să începem să vorbim. În cele din urmă, Reza şi-a ridicat ceaşca de cafea la gură, a sorbit din ea şi, rămânând cu ceaşca suspendată în aer, mi-a zis, zeflemitor ca de obicei: Ai de gând să comanzi ceva sau o să-i ceri iar chelnerului nişte apă?

Du-te naibii, i-am spus.

Ai grijă. Acum au apă îmbuteliată. Dacă ceri o ieftinică, s-ar putea să plăteşti toată sticla.

Mi-am întins mâna spre pachetul de țigări al lui Reza. L-a închis repede şi şi l-a pus în buzunar.

Arăți ca dracul, i-am zis. Parcă ai urme de praf alb în vârful nasului.

Reza se ridică şi fugi la toaletă. Se întoarse îndată şi-mi replică: Ce mai glumă!

Ai avut o noapte grea?

Îhâm.

N-ai dormit? Dar fac pariu că te-ai căcat bine azi-dimineață.

Îhâm. Praful ăla alb face bine la tranzit.

Ai dormit pe canapea sau înghesuit cu alții într-un pat?

Înghesuit cu alții pe canapea. Nu-mi prea plac orgiile.

Ai avut experiențe proaste?

Da, maică-ta sforăie, mi-a replicat Reza.

Ți-a mai rămas ceva de noaptea trecută?

Da, dar n-o să capeți nimic.

Pot să-ți fac lipitura cu o gaşcă selectă. Adică nu de teapa dansatoarelor de doi bani şi a muzicanților de restaurant din anturajul tău kitschos. Oameni adevărați. De mare clasă, de mare, mare clasă, clasa-ntâi de stă mâța-n coadă, i-am zis unindu-mi degetele, ridicând mâna şi gesticulând ca un italian.

Care-i treaba, ai fost cumva promovat din măturător prin bucătărie/picolo într-un restaurant iranian la vreun animator pentru înalta societate?

Vrei să-ți fac lipitura sau nu?

Sigur, zi-mi cum.

Unde ți-e instrumentul? l-am întrebat.

Acasă.

Du-te, ia-l şi ne vedem peste o oră la intersecția dintre Bernard şi Parc. Poți să vii?

Să nu-mi dai țeapă.

N-o să regreți, i-am răspuns.

M-am întors acasă. Am urcat pe sări şi am trecut pe lângă copilul vecinilor, care urla din toți rărunchii. Mama lui încerca să-l liniştească vorbindu-i în urdu. Până la urmă şi-a pierdut răbdarea, a început să răcnească şi l-a îmbrâncit în casă. Plânsul i s-a estompat, dar încă îl mai puteam auzi prin uşă hohotind, lacrimile lui se revărsau în cascadă pe scări, până în stradă, unde zăpada se topea, amestecându-se cu tristețea copilului.

M-am aşezat pe pat, am luat o carte şi am început să citesc, dar nu mă puteam concentra. Citeam acelaşi paragraf de câte trei ori. Ce or fi făcând insectele mele din bucătărie la ora asta? mă întrebam. M-am dus la bucătărie, dar niciuna nu era acolo. Se făcuse timpul să mă întâlnesc cu Reza, aşa că am ieşit iar în stradă şi am pornit spre intersecția dintre Bernard şi Parc.

Reza mă aştepta în farmacia de la colț. Mi-a făcut cu mâna. Ai întârziat. Nu ştii că nu trebuie să-mi expun instrumentul la un asemenea ger? Ştii cât de vechi e instrumentul ăsta? Cât de departe mergem?

Preț de două-trei intersecții spre vest.

Şi-a scos fularul şi a învelit cutia în care căra instrumentul.

Am mers amândoi pe stradă până în dreptul unui bloc. Am intrat şi am sunat la Sylvie, de două ori, aşa cum făceam când îi aduceam cumpărăturile de la băcănie. Ne-a deschis poarta cu un bâzâit, fără să întrebe cine e. Când m-a văzut, a rămas cu uşa întredeschisă, ezitând, legănând-o uşor înainte şi înapoi. Era clar că nu se hotărăşte dacă să mi-o trântească în nas sau să asculte ce am de zis.

Am să-ți spun ceva important, i-am explicat.

L-a privit pe Reza, cumpănind parcă dacă e cazul să mă pună într-o situație delicată în fața unui străin. Apoi a răspuns: între noi nu mai există nimic important.

Cu falsul ei accent parizian, cuvintele îi sunau ca în forşpanul unui film franțuzesc.

Vreau să ți-l prezint pe prietenul meu Reza, i-am spus, devenind protagonistul existențialist dintr-o dramă hollywoodiană, chiar dacă îmi lipseau țigara şi norii de fum.

Credeam că nu mai ai niciun prieten, comentă Sylvie.

Reza, deschide-ți cutia, am zis. Deschide-o odată, m-am răstit la el. Iar lui Sylvie i-am zis: Trebuie să-l asculți pe Reza cântând la instrumentul lui iranian.

Ştiam că Sylvie n-ar rezista ispitei în fața unui lucru

străin. Cuvântul-cheie era „iranian” şi-l accentuasem atunci când îl rostisem.

Sylvie rămase pe gânduri ținând în continuare uşa întredeschisă.

Reza deschise cutia şi o puse pe scară, îşi scoase santurul şi două ciocănele, aşeză instrumentul deasupra cutiei şi începu să cânte lovind coardele.

Sylvie a devenit deodată curioasă şi, când şi-a sprijinit capul de cantul uşii, am ştiut că era a mea.

Bine, *ça suffit*[24], interveni ea. Or să apară vecinii. Or să creadă că suntem nebuni, râse ea. Îi plăcea să fie considerată nebună. *La bourgeoise* crede că este sălbatică şi nebună! E convinsă că ea şi *la gang,* cum le zice prietenilor pe care-i are, sunt *dingue*[25].

Reza şi cu mine ne-am scos pantofii şi am intrat în apartamentul lui Sylvie. Reza se îndreptă spre pian. Îşi dădu seama imediat că e un Steinway. Se învârti în jurul lui, îi mângâie suprafața neagră, strălucitoare. Vorbi cu Sylvie câte ceva despre pian şi-şi aşeză apoi cutia pe măsuță. Sylvie era intrigată. În drum spre bucătărie, îmi aruncă o privire şi-mi zise: *Îl est charmant, ton copain.*[26] I-am răspuns cu un zâmbet şi am pornit după ea la bucătărie. Acolo mi-am amintit de locul unde se afla platoul de brânzeturi, sticla cu vin culcată pe burtă, frigiderul semeț, bagheta franțuzească ițită din coşul rustic de nuiele împletite. Toate acestea m-au făcut să mă gândesc la mâncarea şi viața bună pe care le gustasem cândva.

Sylvie vorbea cu Reza în engleza ei stricată, cu un puternic accent franțuzesc, cerându-şi scuze că pronunță foarte prost. Reza zâmbi, asigurând-o că engleza ei era perfectă. Şi-a pus chiar mâna pe brațul ei, s-o liniştească. Trupurile lor se tot apropiau, iar Sylvie îl rugă să mai cânte, ceea ce el şi făcu. I-a zis că îi place muzica lui şi că o să îl prezinte unui compozitor cu care colaborase pentru propria ei înregistrare. A fost foarte impresionată când Reza i-a zis că instrumentul la care

cânta avea câteva sute de ani şi că fusese transmis din generație în generație, de la maestru la discipol. Şi că avea şaptezeci şi două de corzi în memoria nepotului profetului musulman, care fusese ucis în luptă împreună cu cei şaptezeci şi doi de oameni ai săi. Reza îi povesti lui Sylvie toată istoria instrumentului, iar ea fu atât de impresionată, încât îl întrebă dacă poate să-l atingă. Politicos şi cerându-şi întruna scuze, îi răspunse că ar prefera ca ea să nu-l atingă.

Ah, *je comprends, je comprends*{27}*,* zise ea, înțeleg, *ça doit être tellement délicat*{28}.

Spirituel, am strigat din bucătărie, ca un negustor care încheie afacerea.

Ah, oui, spirituel. Mais, bien sûr, spirituel. Comment j'ai pas pensé à ça?{29} Pe urmă Sylvie se aşeză la pian. Ca de obicei, halatul ei lung, de mătase, flutura în urma ei, prelingându-se din scaun pe scenă, ca o cortină la operă. Ne interpretă ceva din compozițiile ei, iar mimica ei dramatică mă scoase din minți. Mi-am amintit de ce simțisem nevoia să-i părăsesc, pe ea şi toată acea *gang,* de altfel avantajoasă pentru mine. Dar Reza stătea lângă pian cu un zâmbet de copil întipărit pe față, studiind toată bogăția din jur, aşa cum făcusem şi eu cândva. În timp ce notele ei umpleau atmosfera, m-am întors la bucătărie, am deschis frigiderul, am scos nişte brânză de capră, şuncă, *pâté*, salată, roşii, măsline, muştar şi maioneză şi mi-am făcut un sendviş uriaş. Pisica lui Sylvie îşi frecă mustățile de picioarele mele. Urăsc animalele de companie. Am coşmaruri cu animale de companie care mă fugăresc, mă fac să mă refugiez în canale, în rigole, mă înhață cu ghearele şi-şi rânjesc colții în urma mea. Ființe ca astea n-au respect decât față de ce se află deasupra lor.

Când eram la ultima îmbucătură, Sylvie a apărut în cadrul uşii de la bucătărie. Văd că ai găsit mâncarea, ca de obicei, comentă ea. Mănâncă ce vrei, dar azi nu fura nimic, te rog. Prietenul tău pare cuviincios. Nu-l face să

se simtă prost.

Poate ar trebui să plec, i-am spus încă mestecând.

Reza nu voia să plece. Mi-a făcut cu ochiul în semn de „mai stai un pic”. Dar Sylvie ne-a spus că are o întâlnire, aşa că s-a rezolvat. Când coboram pe scară, Reza şi-a ridicat degetul mare, să-mi dea de înțeles că totul a fost perfect. Am ajuns în dreptul ieşirii din bloc, dar am coborât mai departe pe scări, până la spălătorie. Reza a turnat conținutul unei punguțe de plastic pe un raft, a împărțit praful alb în fâşii, cu cardul bancar, apoi am inhalat praful ca două aspiratoare dezlănțuite. Când ne-am încălzit, ne-am uscat şi am început să plutim, am urcat la parter şi am străbătut străzile fără să mai simțim teama sau frigul. Eram deodată plin de aplomb, stăpân pe mine şi energic.

Uite care e afacerea, am zis.

Care afacere? Afacerea e încheiată. E chiar sub nasul tău, măi omule.

Afacerea abia a început. Te dai bine pe lângă prietenii ei. În mine nu mai au încredere, dar în tine or să aibă. Eşti numai bun de asta. Talentat, muzician, te ocupi de artă. Prin firea ta aparții conducătorilor corupți, prietene. Asta poate pentru că te tragi dintr-un şir lung de conducători persani. În sfârşit, cei şase mii de ani de civilizație îşi spun cuvântul.

Păi, şi tu cum te-ai băgat? N-ai nimic de oferit, nicio cultură, niciun rahat. Pufni în râs.

De a doua chestie să nu fii chiar aşa de sigur, o, mare urmaş al lui Xerxes. Dar, mă rog. Ascultă. Hai să rupem pisica. Sunt îmbuibați. Eu am sfeclit-o. Ştii, eram *l’aventurier.* I-am făcut să perceapă realitatea.

Realitatea? Tu? se miră Reza râzând.

Străinul bun la pat, exotic, periculos, i-am explicat. Joacă rolul bine şi or să te poarte din petrecere în petrecere. Dar vreau şi eu o parte.

Ce parte?

O să-ți aduc rahatul ăla de la Marele Derrick. Tu doar

le spui că e marfă adevărată. Tipii ăia trag pe nas orice. Şi pe urmă împărțim diferența. Doar n-o să uiți de prietenul care-ți este aproape. Ştiu sigur că n-o să uiți.

Cum de ştii?

Ei, uite că ştiu. Aşa cum te-am băgat în chestia asta, tot aşa pot să te şi scot.

Eşti cam sigur pe tine, nu? Hai să vedem mai întâi cum merg lucrurile.

Lucrurile or să meargă. Or să meargă.

Ne-am despărțit şi m-am dus acasă. Când urcam pe scară spre apartament, palierele mi se păreau mai lungi ca de obicei. În dreptul ferestrelor de pe palier îmi iuțeam paşii. Sursele acelea de lumină păreau nişte fântâni din care țâşnea apa, care mi-ar fi putut uda părul, m-ar fi putut împroşca pe spate, ca zoaiele aruncate din balcoane de gospodine în locuri însorite, femei ținând veşnic o țigară în colțul gurii şi privind în gol. Am ajuns în fugă sus, mi-am căutat cheile şi nu le-am găsit. L-am înjurat pe Reza acuzându-l că mi-a furat cheile. Scos din minți, mi-am dezbrăcat jacheta să le caut bine. Pe urmă mi-am dat jos pantofii, pantalonii şi m-am scotocit în toate buzunarele. Mi-am găsit până la urmă cheile şi am reuşit să descui uşa. Am intrat în apartament, m-am dus repede la ferestre şi am tras perdelele. Eram plin de o energie inexplicabilă. Voiam să înceteze orice mişcare, dar, în acelaşi timp, ştiam că de fapt nimic nu se mişcă. Am mers în bucătărie şi, agitat, mi-am pocnit pantofii de bufet, pentru orice eventualitate, chiar dacă ființele acelea erau acolo, chiar dacă nu erau. Mi-am trântit pantofii de chiuvetă, de farfurii, de frigider. Pe urmă m-am cățărat pe bufet şi am izbit în pereți, vânând ființele acelea şi storcindu-le. Mă vedeam pe mine însumi făcând toate acestea, ca şi cum aş fi fost dublura altcuiva şi aş fi putut anticipa fiecare mişcare. Totul se petrecea în secvențe. Şi când eram pe punctul să mai omor nişte creaturi, am auzit cum o voce îmi şoptea: criminal manipulator, bun de

nimic.

Până să apuce să mai zică ceva, m-am lăsat în patru labe pe podea, mi-am ridicat papucul şi am zis: Dacă mă mai insulţi, te pocnesc drept în faţă.

Furie, hmmm. Nu m-aş fi gândit că o să te apuce iar, a zis vocea.

Şi când m-am uitat în spatele meu, am văzut libarca enormă, vărgată şi albinoasă, stând în două picioare, sprijinită pe uşa de la bucătărie. Crescuse şi se făcuse cât mine – chiar mai mare, dacă îi măsurai şi antenele, care îi atingeau tavanul. Avea o faţă prelungă şi subţire, arcuită ca un spate cocoşat şi, în timp ce vorbea, îşi freca întruna două dintre mânuţe. Ia să te văd acum lovind cu papucii, îmi zise. Nu te mai simţi atât de mare, ei?

Deodată am fost convins că Ziua cea de pe Urmă despre care îmi vorbiseră cele două Martore ale lui Iehova se împlinise şi că toţi oamenii buni fuseseră zăgăzuiţi în cer. Numai unii ca mine fuseseră lăsaţi să se confrunte cu aceste creaturi, viitorii stăpâni ai pământului. Ziua de Apoi pare atât de neoficială, chiar personală, mi-am zis. Crezusem mereu că va fi o pedeapsă colectivă, un şir nesfârşit de oameni extenuaţi trăgând de frânghii sub biciurile supraveghetorilor de sclavi şi ale vătafilor, aproape goi, înfăşuraţi în piei. Dar acum totul părea mai personal. Un reprezentant al viitoarei rase se afla aici să mă escorteze.

Deci iată că lumea s-a sfârşit, i-am zis lighioanei aceleia vărgate.

Dar, *mon cher*. Fiinţa aceea cleioasă îşi înclină capul. Pentru tine lumea s-a sfârşit acum mult timp. Şi tu nu ai participat la asta. Uită-te la tine, te fofilezi mereu, găseşti subterfugii, dar te simţi captiv în tot ceea ce faci.

Nu mă fofilez, i-am răspuns. Refuz să mă supun. Asta e decizia mea.

Da, da, comentă creatura pierzându-şi răbdarea. Pentru că în marea ta aroganţă crezi că ţi se cuvine un

statut mai bun şi mai elevat. Eşti ceea ce eu numesc o pasăre de pradă, la limita comiterii unui omor. Aşteptând omorul, dar neavând niciodată curajul să-l comiți tu însuți.

Şi cum de a ajuns să mă judece un gândac ca tine? i-am răspuns fluturându-mi pantoful. Care te furişezi şi ciuguleşti din resturi de mâncare, am adăugat țipând. Chiar nu mă intimidează nici cât de mare eşti, nici cât de scârbos arăți.

Da, suntem urâți, dar ştim mereu încotro ne îndreptăm. Avem mereu un plan.

Un plan malefic, tiranic, dacă-mi permiți să adaug! i-am strigat în față.

De schimbare. Un plan de a schimba lumea asta, mă corectă creatura şi-şi flutură antenele.

Şi să-i oprimi şi să-i ucizi pe toți cei care nu-ți urmează planul.

Să ucid? Am auzit bine, ai zis ceva de ucis? Măi, copile, hai să nu dăm verdicte. Hai să nu zgândărim rănile şi să tot povestim momente din trecut. Te cunosc de mic. Odată chiar te-am ciupit. A, sunt sigur că-ți aminteşti de ziua aceea din locul de unde vii. Imaginează-ți: un copil desculț lipăind pe dalele murdare, grăbit să iasă afară să se joace. N-aveai ciorapi, în graba ta de țânc ți-ai băgat degețelele în pantofii tăi micuți şi ceva moale fremătând înăuntru te-a ciupit. Eu eram. Eram acolo şi când te-ai ascuns în dulapul mamei, eram acolo şi când ai furat bomboane de la dugheană şi când strângeai gloanțe şi când te-ai dus după Abou-Roro la locul masacrului şi te-ai uitat la el cum smulge dinții de aur din gura cadavrelor, tot acolo eram.

Ba nu erai! am țipat şi am pocnit creatura peste față cu papucul. Tălpile mele or să te sfărâme, gânganie! Ha ha ha, oricât de mare te-ai face, te vei târî întotdeauna, gânganie! m-am răstit la monstrul acela. Eu, cel puțin, nu mă tem de tropăitul tălpilor, de pământul care se

zguduie sub bocanci mărşăluind. Eu, cel puțin, am curajul să refuz, să opun rezistență.

Şi să ucizi? mă întrerupse insecta. Eşti unul dintre noi. Eşti în bună măsură o libarcă. Dar, mai rău, ai şi părți umane. Uită-te la tine cum faci tot posibilul să fii adorat de femei, ca zeii aceia posesivi şi înfumurați. Acum du-te, fii om, dar ține minte că eşti oricând binevenit înapoi. Ştii cum să ne găseşti. Nu trebuie decât să fii cu ochii pe tot ce se petrece acolo jos, în adâncuri.

V

Când i-am spus terapeutei despre întâlnirea mea cu libarca uriaşă, a tăcut pentru o clipă, apoi mi-a cerut să-i povestesc mai mult.

Era o libarcă mare. Şi am stat de vorbă, i-am repetat.

Despre ce aţi stat de vorbă?

Despre mine.

Ce anume despre tine?

Mi-a zis că sunt şi libarcă şi om.

Geneviève a tăcut din nou. M-a privit în ochi. Te simţi şi libarcă?

Nu ştiu, dar nu prea mă simt numai om.

Ce înseamnă să fii om?

Nu ştiu prea bine. Poate a fi om înseamnă a fi prins în capcană.

Atunci a fi insectă înseamnă a fi liber?

Într-un anumit sens. Poate.

Spune-mi cum.

Eşti mai puţin vizibil.

Faţă de cine, faţă de ce?

Faţă de orice, faţă de lumină.

Cu cât timp în urmă s-a întâmplat asta?

Ce anume?

Întâlnirea cu libarca.

Acum cinci zile. Sâmbătă.

Şi de atunci ce s-a mai întâmplat? Te-a mai vizitat? Sau ţi s-a mai arătat şi altceva?

Nu. Nu s-a mai petrecut nimic. Sau totul s-a petrecut ca de obicei. M-am dus la serviciu a doua zi, totul a fost normal.

Ai luat ceva în ziua când ai văzut libarca?

Cum adică?

Droguri, de exemplu.

Am tăcut la rândul meu.

Dacă iei în continuare droguri, nu pot să te ajut, comentă Geneviève. Dar simt bucuroasă că mi-ai împărtăşit toate astea. Poate fi o reacție la ceea ce ai luat. Dacă ți se întâmplă mai des, mai ales când nu iei droguri – fiindcă n-o să mai iei droguri, da? – o să-mi zici, da? N-o să te mai întreb nimic acum, dar ai avut noroc că ți-ai revenit din halucinație. Unii oameni nu-şi revin din asemenea episoade. De obicei, drogurile nu sunt singura cauză a halucinațiilor, dar, ca în cazul tău, creează o vulnerabilitate. Ce ne facem?

În legătură cu ce?

Cu drogurile! Geneviève ridicase tonul şi părea mai iritată, mai dezamăgită. Sunt aici să-ți evaluez starea în care te afli, a spus ea, să văd cum evoluezi. Da, sunt aici să te ajut, dar ştii ceva? Până la urmă sunt angajată la stat. Oamenii plătesc impozite ca tu să te afli aici. Ți-e dar care sunt responsabilitățile mele? Chiar vreau să te ajut, dar trebuie să-mi întinzi şi tu o mână.

Cumva, deşi era supărată, aşteptam să mă atingă pe braț, aşa cum făcuse altă dată. Dar odată cu trecerea timpului devenise mai precaută. Începuse să înțeleagă că voiam să-şi pună mâna în poala mea, că voiam să mă agăț de degetele ei. Nu-mi face nicio plăcere să recunosc, dar gângania mă cunoaşte foarte bine. Vreau să fiu adulat, admirat.

A doua zi, pe la prânz s-a revărsat o cascadă de zăpadă. O vedeam prin fereastră. Era o zăpadă din aceea moale, care se transformă în apă imediat ce atinge

geamul. Am deschis fereastra, mi-am scos mâna afară şi am aşteptat ca fulgii să-mi ajungă în palmă. Mi-am tras mâna, am închis geamul şi am lins picătura din palmă. Mi-am dorit întotdeauna să prind un fulg înainte de a se aşterne pe pământ, pe maşini, pe acoperişurile oraşului. Creaturile care par neimportante şi mici devin ucigaşe când sunt numeroase, uniforme, se mişcă la unison ca o armată, copleşesc pe tăcute. Mă înspăimântă.

Bunica mi-a povestit de foamete, de vremea când milioane şi milioane de lăcuste au venit şi au invadat câmpurile şi au ros toate grânele, fructele şi legumele. Familia ei a supravieţuit doar pentru că a avut nişte găini şi a scormonit după rădăcini. Dar foametea a ucis jumătate din populaţie, apoi a venit armata turcă şi a rechiziţionat depozitele de grâne şi de alimente. Era un băiat, îşi amintea ea, care venea în fiecare zi şi-i cerea de mâncare mamei bunicii mele. Nu-i zicea decât: Mătuşă, mi-e foame. Dar mama ei l-a gonit. Pe urmă bunica mea l-a gonit. Şi într-o bună zi n-a mai apărut. Bunica plângea când îmi spunea povestea asta. Privea cum insectele acelea se aşterneau pe câmpuri ca nişte nori şi le pustiau. Aşa văd eu oamenii, aşa văd eu zăpada, aşa văd vântul, maşinile, cuvintele care zboară dintre dinţii oamenilor, praful alb pe care-l inhalez pe nări, apa curgând. Totul e compus din particule mici care se strâng laolaltă şi pornesc invazia. Întreaga natură se strânge laolaltă şi porneşte invazia.

Cum să-i explic lucrurile astea lui Geneviève? Cum i-aş putea spune că nu vreau să fac parte din nimic fiindcă mi-e teamă că aş deveni un invadator care ar înfometa băieţei, care i-ar privi cum mor cu stomacul gol. Acum sunt pe jumătate gândac şi ce ar fi dacă instinctele mele m-ar determina să-mi dau toată silinţa şi m-ar conduce spre mulţimea aceea de antene, de spinări cocârjate şi dinţi devoratori, care se pregătesc în adâncuri să iasă la suprafaţă şi să invadeze? Nu cumva libarca m-a văzut agăţându-mi funia de copacul din

parc şi s-a repezit să taie creanga de deasupra mea? Da, asta trebuie să se fi întâmplat. Crezusem că ramura aceea e rezistentă. Trebuie să mă duc să văd. Trebuie să mă întorc pe munte să văd dacă pe copac nu simt urme de dinți. Trebuie să văd. Chiar acum. O să mă opresc în fața copacului şi o să-mi imaginez cum arătam atârnat de un fir, legat atât de fragil de existență. Dar cum, cum să exişti fără să aparții?

La scurt timp după aceea mă îndreptam spre parcul de pe munte, străbătând un cimitir cu îngeri de marmură şi cuvinte cioplite în piatră. Am trecut de lacul artificial, de cei câțiva arțari golaşi. Ce ciudat, mi-am zis. Cel mai bine îmi amintesc de copacii aceştia. Probabil că în ziua aceea i-am privit cu atenție. Am găsit copacul acela anume. Sub el am zărit câteva balegi de cal, care mi-au amintit de postul de poliție călare aflat în apropiere. M-am uitat în sus, după creanga aceea, dar de acolo, de jos, unde mă aflam, era greu de văzut. M-am gândit să mă urc în copac, dar mi-a fost teamă că, dacă m-ar vedea şi m-ar captura iar cavalerii aceia moderni, ar crede că vreau să atentez din nou la propria mea viață. M-am tot învârtit în jurul copacului prefăcându-mă că sunt în căutare de veverițe pe care să le hrănesc – sau cel puțin asta ar fi fost povestea oficială pe care aş fi spus-o dacă aş fi fost întrebat. Pe urmă m-am hotărât să mă întorc acasă, să nu ajung târziu la lucru, la locul acela unde oamenii şi gândacii sunt hrăniți în mod egal.

Am intrat în restaurant. Sehar era acolo, venise mai devreme decât de obicei. În ultimele zile mă tratase ca pe un angajat şi nu prea mai coborâse la subsol. Dacă mă duceam după ea, chiar şi întâmplător, mă privea pieziş şi mă întreba: Ce faci aici, jos? Du-te sus şi vezi-ți de treabă. Rostea cuvintele sfidător, cu brutalitatea rezervată retardaților, bolnavilor mintal, mitocanilor,

ipocriților, subversivilor.

După ce mânca, mă striga în gura mare, ca pe un vechi servitor, şi-mi cerea să-i aduc ceai şi dulciuri.

Într-un fel, comportamentul ei mă liniştea, fiindcă însemna că tatăl ei nu bănuieşte nimic. În concepția lui, nici o prințesă nu s-ar culca vreodată cu cineva de rang inferior. Dar acum, că mă transformasem într-un eunuc din palatul ei, un sclav care să-i aducă mâncare şi să-i umple bazinul cu apă caldă, ca să facă baie, ştiam că ar putea aştepta ca regele să plece să se lupte cu dragoni şi să căsăpească țărani, după care să-şi imagineze că sunt un gladiator şi să-mi mângâie muşchii şi să-şi dezlănțuie orgasmul înainte de a mă arunca în arena cu lei.

I-am adus lui Sehar ceaiul şi am privit-o în ochi. Şi-a întors privirea imediat. Apoi, îndată ce i-am întors spatele, m-a chemat iar şi mi-a zis: Ceaiul e prea tare. Du-te şi adă-mi altul.

Să vi-l pun pe acesta la pachet, Alteță? m-am interesat politicos.

Mi-am dat seama că ar fi vrut să râdă, dar a rămas serioasă. Schiță doar un zâmbet, împinse ceaşca spre mine şi zise: Adă-mi altul.

Puțin mai târziu mă chemă patronul. Îmi ceru să mă duc jos să-mi iau haina, iar când m-am întors, mi-a zis: Haide. A ieşit din restaurant, iar eu l-am urmat.

Stai aici, mi-a spus patronul, şi dacă vine cineva la restaurant, îi spui: E închis până la şapte pentru o petrecere în cerc restrâns. Ai înțeles?

Da.

Ce spui?

Ne pare rău, e închis pentru o petrecere în cerc restrâns.

Până la ce oră?

Până la şapte.

Patronul dădu din cap şi se întoarse în restaurant.

Peste câteva minute, o limuzină opri în față şi din ea

coborâră doi zdrahoni. Unul veni spre mine şi se opri în dreptul meu. Celălalt intră în restaurant. Patronul ieşi şi-i spuse bărbatului de lângă mine: Da, el lucrează aici. Apoi îmi făcu semn să mă întorc şi eu înăuntru.

Bărbatul reveni la maşină şi deschise portiera. Din vehicul coborî un bărbat oriental mărunțel. Ținându-şi pălăria în mână, intră în restaurant. Patronul se grăbi să-l întâmpine la uşă, îl salută şi îi luă haina. Îşi înclină capul aşa cum nu-l mai văzusem vreodată să facă şi întinse brațul poftindu-l pe bărbatul cel scund în restaurant. Ca nişte gărzi de corp, cei doi zdrahoni se uitau în toate părțile, protejându-l pe bărbatul cel scund, în timp ce patronul îl potopea cu urări de bun venit, plecându-şi capul ca un servitor. Unul dintre zdrahoni, şoferul, plecă după ce verificase totul din priviri. Celălalt, cu ochelari de soare, se aşeză la bar etalându-şi bicepşii. Bărbatul cel scund se aşeză la o masă în colț. Când mă îndreptam spre masa lui, să-i aprind lumânarea, patronul mi-a ținut calea şi mi-a zis pe un ton categoric să-mi găsesc de lucru prin bucătărie şi să nu mai apar prin preajmă. Patronul l-a servit el însuşi pe bărbatul cel mărunt, zâmbind întruna şi frecându-şi mâinile ca un negustor umil ce era. Îi ceru bucătarului să se ocupe imediat de comandă, apoi îl chemă la masă. Patronul îl prezentă pe bucătar bărbatului celui scund, iar acesta se aplecă spre meniul din mâna clientului şi-i explică ceva în farsi, indicându-i cu degetul un preparat din listă. Bărbatul cel scund încuviință din cap. Bucătarul luă meniul, zâmbi politicos şi reveni în bucătărie. Le urmăream gesturile. Bărbatul cel mărunt era o persoană importantă.

Sehar era încă în restaurant, părea plictisită şi neglijată. Se duse în spatele barului şi ridică receptorul telefonului şi începu să sporovăiască şi să-şi rotească pe degete şuvițe de păr. Tatăl ei îi luă receptorul din mână şi-i aruncă o privire severă urmată de o poruncă. Sehar plecă de la bar şi se aşeză la masa de lângă uşa

bucătăriei. Îmi aruncă o privire, apoi porni pe scări în jos, uitându-se iar la mine. Mi-am văzut mai departe de mopul cu care spălam pe jos. Bucătarul era ocupat, atent la ce fierbea pe plită. Era aşa de preocupat, de parcă ar fi avut treizeci de comenzi. Patronul intra şi ieşea din bucătărie, aranja şi rearanja farfurioare, îl buimăcea pe bucătar cu gesturile lui agitate şi cu întrebările. Între timp îmi imaginam degetele fiicei-zeiță cotrobăind prin adâncuri. Trebuie să fi ajuns deja la frumoasa Veneție şi la canalele ei înguste. Propteam mopul în podea şi îl legănam ca un gondolier, dorindu-mi să fi putut cânta în ritmul mareei dintre coapsele ei.

Câteva minute mai târziu apăru Reza cu muzicanții lui. Împreună cu Reza veniseră şi Shohreh şi Farhoud. Garda de corp le ceru să-şi deschidă gențile, inclusiv cutia în care Reza îşi ținea instrumentul. Patronul se duse la uşă să stea de vorbă cu Shohreh şi Farhoud. Părea că îşi cere scuze, dându-le de înțeles că e o petrecere în cerc restrâns. Dar Shohreh nu accepta refuzul. Îi tot zicea ceva patronului, arătând spre Reza, care rămăsese lângă ea şovăitor. Deodată patronul dădu din cap şi merse la bărbatul cel mărunt să-i ceară permisiunea. Acesta îi aruncă o privire patronului şi încuviință din cap. Patronul se întoarse spre mine şi pocni din degete. Am părăsit Veneția şi apele ei şi am traversat podeaua. Să-i serveşti, zise patronul în stilul lui laconic obişnuit.

Când m-au văzut, Shohreh şi Farhoud mi-au zâmbit. Shohreh era amuzată să mă vadă cu şorțul alb legat la brâu. Farhoud zise: Perfect, unde e meniul, domnule chelner? Pocni din degete şi amândoi pufniră în râs.

Cât au studiat meniul am aşteptat în picioare, cu un pix şi un carnețel ținut în palmă, peste capetele lor, trasând hărți ale Veneției, desenând case italieneşti vechi şi canale lungi, pline de apă, iar pasta pixului se revărsa pe pagini ca apele tulburi. Shohreh îmi puse o întrebare complicată, presărată cu cuvinte în farsi,

ştiind foarte bine că nu le înțeleg. În fundal, îi auzeam pe Reza şi trupa lui acordându-şi instrumentele, bucătarul troncănindu-şi cratițele, orezul clocotind, zăpada căzând şi respirația sacadată a fiicei patronului sunând ca o limbă străină la un post de radio pe unde scurte. În cele din urmă au comandat, iar eu m-am întors la bucătar, care nu s-a bucurat deloc să audă solicitările mele incoerente, numele preparatelor pe care le pronunțam greşit, explicațiile mele greoaie. Mă corecta cu bolboroseli tăioase, care sunau ca explozii de artificii, care mă împroşcau în față ca nişte picături de ulei încins. Tot localul era la dispoziția bărbatului scund de la masa din colț. Chelnerul aştepta în poziție de drepți ca un străjer; patronul zumzăia şi îngenunchea şi dansa şi şopotea şi ne dădea ordine în stânga şi-n dreapta. Arăta aşa de jalnic în fața bărbatului acestuia misterios.

Nu peste mult timp le-am adus prietenilor mei orez cu şofran, miel în sos de rodii şi mast-o-kiar[30]. Îmbrăcată elegant, Shohreh arăta ca o doamnă, cu geanta ei mică, neagră, de piele, fardată, încălțată cu pantofi cu toc, cu un şal transparent, de mătase, încolăcit pe cot şi prelins spre genunchi. Farhoud purta un costum negru şi papion, îşi pieptănase părul pe o parte şi-l fixase cu gel. Arăta ca un bandit nemilos dintr-un film american de epocă. Erau dichisiți, bine dispuşi, gesticulau hiperelegant, cu o grație nereținută, insistentă, şic, provocatoare, încrezătoare, chicoteau tot timpul, neluând nimic în serios, nici pe patron, nici lumânările mici, care emanau căldură şi pâlpâiau roşiatic arătându-mi drumul pentru farfuriile ovale pe care le purtam în mâini. Shohreh îmi trimitea bezele, flirta cu mine, îmi făcea cu ochiul şi, când m-am apropiat de masa ei, şi-a scos pantoful şi m-a mângâiat pe picior cu vârful degetelor. Mă imaginam trăgând uşor fața de masă de sub farfurii, de sub lumânare, de sub cotul ei, ca un magician. Aş flutura fața de masă spre tavan şi aş

face să dispară o parte din sală. Aş atârna-o de tavan ca pe o perdea, aş dezbrăca-o pe Shohreh, i-aş turna iaurt pe sâni şi apoi l-aş sorbi şi l-aş linge. I-aş pune piedică gărzii de corp, i-aş lua pistolul, l-aş împuşca pe patron, pe bucătar, puiul mort de pe plită, aş înhăța o carpetă persană roşie de pe perete, aş scutura-o de două ori în aer şi aş zbura cu iubita mea peste oraşul acesta alb, în bătaia vântului tăios şi aş ateriza pe o plajă caldă, unde m-aş plimba alături de ea, cu pantofii în mâni şi razele de soare pătrunzându-ne în ochi.

O urmăream pe Shohreh cum vorbeşte ca o vedetă, fumează ca o vedetă, bea ca o vedetă. Cei doi prieteni ai mei, Shohreh şi Farhoud, mâncau încet şi delicat. Shohreh avea grijă ca mâncarea să nu-i şteargă rujul cel roşu, iar Farhoud o servea de parcă ar fi fost o regină. Ciocneau paharele, apoi se întorceau spre mine şi le ridicau în cinstea mea. Sehar privea la toate acestea de după tejghea. Părea fascinată de Shohreh. Când Shohreh s-a ridicat să meargă la toaletă, Sehar a făcut ochii mari. Iubita mea s-a îndreptat spre mine şi, pe un ton melodios şi seducător (chiar când santurul lui Reza atinsese o notă acută), mi-a şoptit: Unde e toaleta, te rog? I-am indicat locul. A clipit des şi şi-a fluturat şalul şi a coborât încet pe scări legănându-şi şoldurile, aşezându-şi cu grijă tălpile pe fiecare treaptă. Înainte de a ajunge jos a privit înapoi spre mine, mi-a zâmbit şi mi-a făcut cu ochiul şi mi-a trimis o bezea. Şi m-am întrebat dacă n-ar trebui să-mi scot şorțul, să arunc mănuşile de cauciuc, să verific dacă cei mici au adormit, să-mi aranjez părul, să închid uşa de la dormitor şi să mă îmbrac în ceva mai lejer.

Când Shohreh urcă înapoi scările, Sehar îi ținu calea. Shohreh zâmbi şi încercă să o ocolească, dar fata patronului stătea în drum ca hipnotizată. Voia să o vadă pe Shohreh de aproape. Shohreh îi zâmbi, se scuză şi trecu pe lângă ea legănându-şi trupul odată cu pătrimile notelor muzicale. Şi deodată, în timp ce traversa

podeaua, se opri. Se uită la bărbatul cel scund. Mâinile îi căzură pe lângă corp, mersul i se schimbă. Se întoarse repede la masă. Agitată, îşi dădu peste cap paharul. Îşi rotea capul în dreapta şi-n stânga şi se tot uita la spatele bărbatului scund. Pe urmă se ridică şi porni înapoi spre toaletă, izbindu-se de scaune în timp ce se grăbea să ajungă la subsol. Sehar se luă după ea. Iar eu, după amândouă. Am găsit-o pe Shohreh pe coridor, ameţită, cu braţele sprijinite de perete, cu capul aplecat, ţinându-se de burtă.

Vă e rău, doamnă? întrebă Sehar.

Shohreh dădu uşor din cap şi se repezi la toaletă. Aplecată în faţă, vomită o parte pe pardoseala toaletei, iar restul în closet. Am fugit sus să aduc nişte apă, iar Sehar îi sprijinea braţul. Shohreh se rezemă de tocul uşii, ezitând dacă să se întoarcă sus sau să rămână acolo. Bău cu greu o înghiţitură din paharul de apă pe care i-l adusesem. M-am dus repede înapoi la dulap şi i-am adus nişte şerveţele.

Trebuie să plec, murmură ea.

Am ajutat-o să urce scările. Mergea cu şerveţelul la gură, acoperindu-şi faţa. Proprietarul mă văzu susţinând-o de braţ şi deveni şi mai stânjenit. Farhoud se ridică surprins, garda de corp se ridică şi ea şi rămase cu ochii pe noi. Shohreh se duse şi-i spuse patronului ceva în farsi. Acesta tăcea şi se uita spre bărbatul scund să vadă dacă toate astea nu-l deranjaseră pe oaspetele cel important în timpul mesei. Farhoud îşi scoase portofelul să plătească, dar patronul îi puse mâna pe portofel, refuzând să ia banii. În schimb, îi conduse repede spre uşă, bucuros să scape de ei.

M-am dus afară după prietenii mei. Mergeau încet, târându-şi picioarele pe trotuar. Pe urmă s-au oprit şi s-au uitat unul la altul. M-am apropiat în grabă de ei şi am văzut-o pe Shohreh cu faţa scăldată în lacrimi. Vorbea cu Farhoud în farsi, aşa că nu-i înţelegeam.

Deodată, expresia de pe chipul lui Shohreh se schimbă şi deveni furioasă. Părea că vrea să se întoarcă la restaurant, dar Farhoud o ținea de braț şi o trăgea înapoi, gesticula, îi vorbea pe un ton blând. Pe urmă Shohreh se întoarse spre mine şi mă întrebă: Ştii cine e bărbatul ăla? Ştii cine e? îl cunoşti?

Eram derutat şi, înainte de a apuca să-i răspund, Farhoud o împinse, îi vorbi iar, încercă s-o liniştească şi o trase spre stația de autobuz. Pe urmă se uită spre mine şi zise: Du-te înapoi. O să răceşti fără jachetă pe tine. Du-te înapoi. Totul e-n ordine, Shohreh e cu mine.

M-am întors. Cum am intrat pe uşa restaurantului, patronul a venit în grabă la mine şi mi-a zis încet: Vino încoace.

Am mers după el în bucătărie.

S-a dus până în spate de tot. Pe urmă m-a întrebat: Ce s-a întâmplat cu fata aia?

Nu prea ştiu.

Mâncarea mea e curată. Dacă ți-a zis că a făcut toxiinfecție alimentară, nu-i adevărat. A mâncat tot ce au mâncat şi ceilalți. Ce ți-a zis?

Nu înțeleg farsi, domnule, dar părea supărată. Poate că s-a certat cu prietenul ei.

Patronul se duse la uşa bucătăriei şi-l chemă pe Reza. Reza le făcu un semn celorlalți muzicanți şi veni la patron. L-am văzut cum neagă dând din cap, gesticulând în tăcere.

Patronul se întoarse la mine iritat şi-mi zise: Ia mopul şi curăță acolo jos. Cu detergent.

Am luat găleata şi mopul, am umplut găleata cu detergent şi apă. Am pus găleata în uşa toaletei, am luat din dulap o rolă de prosoape din hârtie, mi-am răsucit hârtia în jurul palmei, am rupt-o şi m-am întors la resturile iubitei mele. Am şters tot până când ultima fărâmă, ultimul bob de orez, ultima picătură de lichid a dispărut în găleată şi, în timp ce spălam, mă întrebam dacă vreo parte din saliva mea de noaptea trecută fusese

eliminată de ea în seara asta. Mi-am înmuiat mopul în găleată, l-am stors şi am început să-mi plimb vâsla de gondolier prin toate canalele de sub pământ. Pe urmă am deşertat găleata în closet şi tot ce mâncase Shohreh a dispărut, alimentând rigolele oraşului cu miere şi iasomie. Mă gândeam cât de fericite trebuie să fie tunelurile lungi şi boltite, în care răsună fericite rozătoarele, insectele, şopârlele, vampirii însetaţi şi liliecii orbi. Toţi se vor ospăta din ceea ce ronţăiseră dinţii ei, din ceea ce-şi imaginaseră ochii ei, comandaseră degetele ei şi atinseseră buzele ei.

În seara aceea Reza m-a aşteptat la uşă, cu instrumentul învelit într-o pătură groasă. Am venit să stăm de vorbă, mi-a zis. Ce s-a întâmplat cu Shohreh?

Doar ai fost şi tu acolo, i-am răspuns.

N-am reuşit să văd sau să aud nimic. Patronul m-a întrebat dacă simt prieten cu Shohreh şi Farhoud. Trebuie să nu-mi mai aduc cunoscuţii în localul lui. În primul rând e vorba de tine – patronul crede că mi-a făcut o favoare că te-a angajat. Acum, dacă vreau să-i cer o mărire de salariu, o să-mi pomenească de tine ca să-mi sugereze că mi-a făcut o mare favoare. Şi pe urmă, seara asta! Shohreh s-a purtat ca o vedetă de telenovele. Ce naiba! Eu îmi câştig pâinea aici. Ce v-a apucat? Veniţi aici să mă băgaţi în belele. Ia zi, ce-a apucat-o pe divă?

Nu ştiu, i-am răspuns. Zău că nu ştiu. Mă tot întreba dacă-l cunosc pe bărbatul ăla.

Ce bărbat?

Habar n-am. Dă-i telefon şi întreab-o.

Acum unde te duci? m-a întrebat Reza.

Acasă.

Hai pe la mine.

Nu, mă duc acasă, i-am răspuns.

Reza mi-a întors spatele şi a pornit spre metrou. Îl

priveam cum se îndepărtează, un trup mare strângând la piept instrumentul muzical ca pe un prieten drag de care nu se putea despărți. Mi-am văzut şi eu de drum. Când am ajuns la următoarea intersecție, un taxi a oprit lângă mine. Geamul portierei a coborât şi l-am zărit pe Majeed. Mi-a făcut semn să urc. Am deschis portiera şi m-am aşezat pe scaunul din față.

Ai văzut unde s-a dus bărbatul ăla care a fost la restaurant? m-a întrebat Majeed. Ai văzut încotro a luat-o?

Ce bărbat?

Bărbatul de la restaurant. Un iranian scund şi chel.

Patronul?

Nu.

Clientul?

Da.

A plecat ceva mai devreme cu garda lui de corp. L-a luat şoferul lui cu limuzina. Deci de asta era supărată Shohreh? Şi ea m-a întrebat de bărbatul ăla. Ea te-a trimis după mine?

Majeed nu mi-a răspuns.

Care e treaba? am insistat eu.

N-are importanță. Unde locuieşti?

Pe strada Pinnacle.

Hai că te duc acasă.

Majeed şi cu mine stăteam tăcuți în maşină. Se auzea doar vocea dispecerului, apela numere de maşini, dădea adrese, făcând interiorul maşinii să sune ca nacela unei nave spațiale trecând printre case de oameni şi cuiburi de veverițe. Majeed era gânditor, poate şi puțin încordat. După un timp am încercat să deschid o conversație, dar mi s-a părut că face tot posibilul să îi pună capăt cât mai repede. Mi-a oferit o țigară. Am luat-o. A întredeschis fereastra şi a continuat să conducă cu o mână pe volan, în timp ce cu cealaltă fuma. Am crăpat şi eu geamul ca să fumez. Pufăiam spre clădirile care treceau pe lângă noi, indicatoarele care treceau pe lângă

noi, viețile care treceau, vântul şi cerul întunecat.

Cred că în meseria asta întâlneşti o mulțime de oameni diferiți, am spus într-un târziu.

A încuviințat din cap, apoi a zâmbit, apoi a spus: Da, de tot felul. În meseria asta întâlneşti oameni de tot felul. Era cufundat în gândurile lui, trăgând adânc în piept fumul de țigară ca să fie sigur că fiecare miligram de nicotină îi atinge inima, îi pătează plămânii, îi năvăleşte în ambele circulații sanguine, îi îngălbeneşte dinții, şi elibera apoi fumul în aerul rece care pătrundea prin ferestrele deschise ale maşinii şi acesta se izbea de parbriz, ricoşa în ştergătoarele amețitoare ce se zbăteau înainte şi înapoi ca un om prins între nenumărate gânduri, străzi, graiuri, iubiri, conversații pe bancheta din spate, semafoare roşii, trafic rutier, bare de metal, câteva femei şi o furtună.

Ieri, copiii ăştia doi s-au urcat în maşină, începu să-mi povestească Majeed. Voiau să meargă la un club de striptease pe bulevardul St-Catherine. Dar mi-au zis că pe drum vor să oprească la o bancă. Aşa că am oprit la bancă. I-am urmărit în oglinda retrovizoare. Fata, să fi avut vreo şaisprezece ani. Era pe tocuri înalte, cu o fustă foarte scurtă şi doar o geacă mică. Trebuie să-i fi fost tare frig. Băiatul era beat. Când au ajuns în dreptul băncii, fata l-a luat pe băiat de mână şi au rupt-o la fugă amândoi. Am întors maşina în mijlocul străzii şi am pornit după ei. Au intrat pe aleea de lângă bancă. S-o fi văzut pe fată cum alerga pe tocurile alea înalte şi aproape că i se vedeau chiloții. Băiatul era aşa de beat că era nevoită să-l țină de mână şi să-l tragă după ea. I-am ajuns din urmă. I-am obligat să se întoarcă la maşină. Fata mi-a zis, îl căutam pe director, dar banca era închisă.

Am spus: Mă plătiți sau vă duc la poliție.

Atunci tipul a zis: Du-mă la o prăvălie.

I-am răspuns, perfect, dar numai unul din voi intră în magazin. Celălalt rămâne în maşină.

Când am oprit în fața unei prăvălii, fata a zis: Aduc eu banii. A coborât şi a fugit, lăsându-şi prietenul în maşină.

I-am zis băiatului: Prietena ta a plecat, aşa că o să-mi plăteşti tu, dacă nu, te duc la poliție.

Era speriat. A scos banii şi mi-a dat douăzeci de dolari. I-am zis, n-o să primeşti niciun rest. Şi acum pleacă. A plecat. Sunt tot felul de poveşti, prietene. Meseria asta e nebunie curată. Apoi Majeed m-a întrebat: De cât timp eşti aici?

De şapte ani, i-am răspuns.

E aici şi familia ta?

Nu.

Nu mi-am mai văzut părinții de douăzeci de ani, a spus el.

Dar o ai aici pe Shohreh, am comentat eu.

Majeed se uită la mine şi trase din țigară fără să scoată o vorbă. Apoi rupse brusc tăcerea: Ştii, venim în țările astea pentru a găsi un refugiu şi pentru a avea o viață mai bună, dar în primul rând țările astea sunt cele care ne determină să ne părăsim căminele.

Cum adică?

Ştii, țările astea în care trăim vorbesc despre democrație, dar nu vor democrație. Vor doar dictatori. Le e mai uşor dacă au de-a face cu un dictator în țările de unde venim, decât cu o democrație. Am luptat pentru democrație. Am fost torturat pentru democrație, atât de către şah, cât şi de către mullahi, în două ocazii diferite. Ambele regimuri sunt la fel. Şi ştii ce fac acum din cauza democrației? Conduc o maşină timp de douăsprezece ore pe zi, adăugă el şi începu să râdă. Crezi că dacă mullahii ar pleca, ar fi democrație în țara mea? Nu! Or să pună în locul lor pe cineva care e dictator. Poate nu unul religios, dar ar fi acelaşi lucru. Înțelegi?

Da, înțeleg.

Bărbatul acela chel vine des la restaurant?

Poate ar trebui să-l întrebi pe Reza. Lucrează acolo de mult timp, i-am răspuns.

Muzicantul ăla n-o să-mi spună nimic. Nu vrea decât să cânte. N-o să-l întreb nimic. Lui nu-i pasă de nimic. Nu vrea să vorbească de politică. Aparține generației acesteia noi, hedoniste. Deci nu l-ai mai văzut pe bărbatul ăla înainte?

Nu, i-am răspuns.

Majeed a oprit în fața casei mele. A scos o carte de vizită, a notat un număr de telefon pe spate şi mi-a spus: Uite. Ăsta e numărul meu de telefon. Mă suni dacă mai vine bărbatul ăla la restaurant?

Care e treaba cu bărbatul ăla? l-am întrebat. Cine e?

Să zicem că e o veche cunoştință de-a noastră.

A cui cunoştință?

A noastră, a exilaților! M-a lăsat pe trotuar, apoi farurile maşinii lui s-au îndepărtat spulberând reflexiile firmelor de neon pe caldarâmul umed. Am privit în urma lui până a dispărut.

Mi-am scos mănuşa şi am scotocit în buzunar. Am simțit bancnotele pe care mi le dăduse patronul restaurantului şi mi-am amintit că fusesem plătit astăzi. M-a cuprins o oarecare mândrie, dar şi o dorință de răzbunare. Răzbunare pentru foamea îndurată în trecut, pentru frig şi pentru zilele acelea când soarele mă hăituise dintr-o cameră în alta, făcându-mă să transpir, orbindu-mă. Mi-am scos cheile de la casă şi le-am mutat în buzunarul celălalt. Mi-am tras căciula de lână pe frunte. Pe urmă am pornit înapoi şi am dat colțul străzii.

Acolo era un bar numit Greeny, unul dintre puținele baruri dărăpănate, încă nerenovate, din cartierul meu tot mai îmburghezit. Am intrat. Perfect! întuneric, exact aşa cum îmi plăcea. Am intrat ca o panteră şi am auzit pardoseala scârțâindu-mi sub pernuțele labelor. Am comandat o halbă de bere, nişte cartofi prăjiți şi un hamburger mare şi gras ce mi-a apărut apoi în față într-un coş (adus de strănepoata țărăncilor québecheze

cărora, acum o sută de ani, preotul le poruncise să rămână gravide şi să îngenuncheze lângă băncile din biserică în fiecare duminică). I-am dat chelneriței restul, i-am cerut pe urmă scuze şi, ca să o conving că nu sunt scârțan, i-am lăsat un bacşiş gras. Asta a făcut-o să-şi schimbe tonul şi să-mi zică *Monsieur,* în timp ce eu muşcam din chiflă şi din came. Mi-am turnat băutura pe gât ca un barbar şi am privit-o cum stă în fața mea, cu şorțul acela alb, dând din cap în timp ce mestecam. Am înfulecat şi m-am şters la gură cu un şervețel de hârtie.

Am sentimente amestecate în privința unor asemenea locuri. Sincer să fiu, îmi provoacă repulsie, dar până la urmă le vizitez iar. Sunt atras de locurile întunecoase ca o molie sinucigaşă de becuri. Desigur, evit orice contact cu ceilalți clienți. Fac mereu lucrurile simplu: comand, beau şi mănânc. Nu mă interesează sportul sau bârfele, în schimb îmi place să-i urmăresc pe ceilalți cum stau pe scaunele înalte, se apleacă în față şi privesc prin lichidul din pahare. Îmi place şi felul în care ecranele televizoarelor se reflectă pe fețele acestor oameni cu o explozie de lumini, făcându-i să-şi schimbe culoarea ca nişte cameleoni. Îmi plac chelnerițele. Îmi place cât sunt de puternice şi de hotărâte. Sunt imune la toate încercările de a fi agățate, iar fundurile lor capătă cu timpul un fel de scut, ca al personajelor de benzi desenate. Privirile vulgare ale bărbaților ricoşează în acele scuturi, se întorc spre răufăcători şi-i pocnesc în față cu un ZAP! BANG! şi un IA ÎNCĂ UNA!

Dar eu ştiu, ştiu cum să anihilez aceste scuturi, şi nu folosind criptonit, nu prin puterea costumului meu de pinguin sau a umbrelei zburătoare sau a bacşişului mare sau a zâmbetului. Reuşesc prin politețe şi, ceea ce este chiar mai important, prin recunoştință. În zilele de salariu sunt recunoscător, am sentiment de recunoştință pentru orice şi asta se vede pe chipul meu. Sunt recunoscător pentru mâncarea bună, pentru

căldură, serviciu, ketchup-ul uitat, pe care chelnerița mi-l oferă cu propria ei mână, reamplasându-l de pe o masă vecină pe a mea. Sunt plin de recunoştință față de degetele chelneriței care apucă marginile farfuriilor şi față de palmele ei şi încheieturile mâinilor care le susțin până le pun pe masă. Şi odată cu prima înghițitură de bere, primii cartofi prăjiți, uit totul şi iert omenirea pentru stupiditatea ei, ticăloşia ei, îngâmfarea, zgârcenia şi lăcomia, invidia, poftele, râvna, indolența, câinoşenia şi mânia ei. O iert pentru scuipatul său contaminat, prețioasele sale fecale, râurile sale de urină, bombele sale, toate jocurile sale murdare. O iert că nu-şi scoate pantofii înainte de a intra în casă, înainte de a păşi pe covoarele lăcaşurilor de rugăciune. O iert şi pentru bebeluşii scheletici cu roiuri de muşte africane pe nas, pentru soldații beți mărşăluind spre bordeluri. O iert pentru mama mea, pentru tatăl meu, pentru serile fără curent electric şi lumină pe care le-am petrecut cu sora mea îmbrăcând soldați de jucărie şi dezbrăcând păpuşi, citind benzi desenate. Şi îndată ce ochii mi se obişnuiesc cu semiobscuritatea acestor locuri, tocmai când cei din jur încep să devină mai vizibili, mai strălucitori, cu forme umane mai bine definite, îmi dau seama cât de expus sunt privirii acestor creaturi care au ajuns aici înaintea mea. Ei trebuie să fi văzut totul. Lăcomia mea, preferințele şi aversiunile mele. Mă simt radiografiat, ca şi cum fiecare înghițitură de cartofi prăjiți ajunsă în stomac ar fi fost anticipată, urmărită, analizată şi supusă unui pariu. Acela este momentul când încep să mă precipit, să-mi flutur agitat degetul scheletic spre chelneriță şi să clămpăn din maxilare insistând să mi se prezinte nota de plată, factura, meniul, prețul acestuia, valoarea lui nutritivă, lista ingredientelor, de la zahăr până la sulfiți, tot ceea ce conservă alimentele ca pe mumiile egiptene, acela este momentul în care cer să mi se arate pătrățelele din carnetul chelneriței, pătrățele care mă clasifică drept un client mediu, satisfăcător,

bun sau foarte bun.

În cele din urmă am reuşit să fug în stradă. Am constatat cu uimire cât de apăsător părea peisajul dintr-odată, după ce consumasem animale moarte, alcool, salată năclăită şi abrazivă, roşii. Şi m-a copleşit sentimentul de vinovăție al săracului impulsiv care, într-un moment de supremă autoamăgire şi lăcomie, vrea să obțină tot. Săracul e lacom. Lacom! Lăcomia e cea mai mare prostie. Dar eram plin de lăcomie.

Stăteam la colțul străzii nehotărât, satisfăcut, dar nehotărât. Pe urmă m-am gândit: merit să mai beau ceva. Merit să cheltuiesc bani. Merit fiecare picătură de substanță, fiecare strop de amețeală. Merit nu numai să iert, dar să şi uit. Am străbătut strada St-Laurent până la Copa şi am intrat în bar.

Vorbitorilor de engleză din oraş le place locul acesta – fără pretenții, cu o atmosferă de falsă clasă muncitoare, are chiar şi un cocotier din plastic care se leagănă doar pentru clienții care au băut mult. Absolvenților de la Universitatea Megill le place să-şi ascundă licențele, banii moşteniți, viitoarele slujbe la corporații, venind aici deghizați în cerşetori, huligani, minorități periculoase degenerate. Stau la mese, beau, joacă biliard. Cei câțiva clienți vechi au scaune rezervate, ca monarhia portugheză. S-au contopit cu vechea tejghea de lemn a barului, devenind o parte a decorului retro. Şi după o anumită oră se leagănă odată cu cocotierul.

Nu i-am înțeles niciodată pe anglofonii ăştia, nu am avut niciodată încredere în camuflajul lor. Unii dintre ei sunt fii şi fiice de oameni bogați. Foarte bogați! Locuiesc în case quebecheze vechi, se plâng de bani şi au servicii mărunte. Nu i-am înțeles niciodată pe părinții lor şi de ce îşi privează copiii de bani. Tatăl meu era generos. Când avea, ne scălda în bani. Odată a pariat pe un cal numit Antar. În afară de tata, nu mai pariase nimeni pe el. Calul a trecut primul linia de sosire şi tata s-a întors cu trabucuri, două sticle de *arak*{31}, trei kilograme de

kebbéh[32], nişte ficăţei, dulciuri arăbeşti, patru kilograme de migdale proaspete şi cu cinci dintre prietenii lui pariori. Au mâncat şi au băut toată noaptea. Au cântat, repetând ore în şir acelaşi refren. Tata ne-a strigat, a alergat după noi, a rugat-o pe sora mea să-l sărute şi a vărsat şiroaie de lacrimi şi a copleşit-o cu vorbe de iubire şi de remuşcare. Ne-a dat bani, bancnote mari, le împărţea în dreapta şi-n stânga. O striga pe sora mea cu numele mamei lui şi o săruta pe gură. Sora mea, nici nu clipea, nici nu se mişca atunci când el o mângâia pe păr. Mama stătea acolo tăcută, privind cum bărbaţii se îmbătau tot mai tare. Ba chiar le umplea păhărelele. Ei le ridicau şi-i urau sănătate, ea dădea din cap şi aştepta. Apoi, când au început toţi să se bălăbănească spre baie şi să-şi ţintească jetul de urină spre pardoseală, i-a tras deoparte unul câte unul şi i-a împins pe scări în jos. Iar când tata a adormit cu capul pe masă, m-a rugat s-o ajut şi l-am cărat amândoi până în dormitor.

O urmăream cum îi scoate pantofii în timp ce bombănea şi blestema. L-a dezbrăcat de pantaloni şi a băgat mâinile în buzunare. A scos restul de bani, a închis uşa şi a dormit în noaptea aceea pe canapea. A întrebat-o pe sora mea: Cât ţi-a dat?

Sora mea a luat-o în zeflemea, a ieşit pe fereastră în balcon, a scos banii şi a început să facă echilibristică pe balustradă. În spatele ei se înălţa o lună mare, plină. Arăta ca

Bat-Woman gata să pornească în zbor spre luminile oraşului. Asta e ce mi-a dat tatăl meu, nenorocita, a spus Bat-Woman. Un pas dacă mai faci, dau drumul bancnotelor spre luna plină şi zbor după ele.

M-am aşezat sub cocotier. Am comandat oferta: două beri la preţ de una. Copacul mă ferea de lumina spoturilor. Am băut. Am mai comandat nişte bere şi am terminat-o şi pe aceea. Apoi m-am dus afară. Frigul parcă nu mai avea importanţă. Mă plimbam şi-mi

înălțăm aburii respirației spre zidurile înghețate ale orașului.

Am început deodată să fug, am traversat precipitat străzile, am alunecat pe pantă spre St-Catherine, privind tot timpul în urma mea. Aveam un sentiment ciudat că sunt urmărit. Așa că am alergat ca și cum aș fi fost hăituit de uriași care ar fi putut să mă ridice, apoi să mă trântească și să-mi împrăștie sângele ca pe al unei victime rutiere, ca pe al unei insecte strivite de parbriz. Frenetic, am făcut zigzaguri scrutând cerul după orice umbră a vreunei ghete de uriaș sau a vreunui ziar făcut sul, care ar fi putut să mi se prăbușească în cap ca un acoperiș dărâmat, ca zece straturi de cer căzute la pământ. Inhalam cele mai reci vânturi, cel mai nemilos aer și săltăm ca o furtună în fața pneurilor crestate brăzdând asfaltul umed, în fața semaforului roșu, a caselor de cărămidă, a treptelor răsucite, spiralate ale Montréalului, care te pot duce sus, dacă e ziua ta norocoasă, la o petrecere hibernală unde să te învălui în rotocoale de fum, să te înconjuri de degete de la picioare curbate, r-uri franțuzești rulate, cuțite secționând triunghiuri de brânză Brie în fața unor europeni de doi bani ținând în mână cutii de bere străină și încălțați cu pantofi italienești de piele. Ajuns în cartierul chinezesc, am trecut pe sub boite și l-am rugat pe dragonul care păzea poarta să scuipe foc peste mine ca să-mi încălzească fața înghețată, picioarele ude.

Hélas, mi-a răspuns dragonul cu un accent străin, mi-am consumat tot focul noaptea trecută pentru grătarele pe care s-au fript rațele care atârnă acum în ferestrele aburite ale restaurantelor cu podele murdare, wok-uri fierbinți și fețe solemne, tăcute, sorbind orice pescuiau cu bețigașele din boluri.

După ce am ajuns la biserica Notre-Dame, am coborât spre vechiul domeniu al circului. M-am oprit să privesc vapoarele acostate în port. Promenada cea lungă era goală, fără turiști americani rătăcind cu comete de

îngheţată ca nişte aisberguri, fără jongleri cu cinci mâini, fără îndrăgostiţi înlănţuiţi de degete, fără clovni veşnic zâmbitori, fără monocicluri, biciclete sau triciclete, fără chipuri caricaturale desenate cu cărbune pe pânze de zece dolari. Turiştii plecaseră, marinarii plecaseră, o singură creatură nebună mai putea fi văzută străbătând noaptea cea rece.

Am tras de mine să merg iar la întâlnirea cu Geneviève. Nu prea aveam chef s-o văd. Să vorbeşti de mama ta când ea s-a dus nu e un lucru prea cuviincios.

Am intrat în centrul de sănătate şi am anunţat-o pe doamna în vârstă de la recepţie că mă aflu acolo. Am luat o revistă şi am privit în jur la posterele medicale de pe pereţi. Partea bună a aşteptării în asemenea locuri de tratament este faptul că te poţi uita la asistentele, terapeuţii, psihopaţii, femeile de serviciu şi secretarele care trec pe lângă tine. Toţi par la fel de preocupaţi, unii se grăbesc, alţii sunt gânditori. N-am reuşit să-mi dau seama niciodată cine cu ce se ocupă. Cine auzea voci şi cine le provoca, cine încerca să le oprească şi cine le înăbuşea. Dar atunci când stai şi aştepţi, toată lumea ştie de ce te afli acolo. Toţi ştiu că vei mărturisi ceva – un rău pe care l-ai suportat, un rău pe care l-ai făcut. Dar trecutul rămâne doar trecut. Dacă stai, aştepţi, mărturiseşti şi dovedeşti că ierţi într-o oarecare măsură şi ai oarece remuşcări, tu, fiul meu, ai putea fi salvat. Iisus va apărea din spatele uneia dintre acele uşi de birou, cu fustă şi dres, ţinând în mână un dosar cu vieţi. Iisus te va conduce mergând înaintea ta, legănându-şi fundul pe coridor. Iar tu, băiatul meu, va trebui să nu îndrăzneşti cumva să te întrebi cum ar arăta Iisus întins gol pe birou. Să nu te întrebi ce crede despre tine. Iisus e foarte sensibil la privirile bărbaţilor. Îţi poate ghici cele mai profunde gânduri dintr-o zbatere de pleoapă, dintr-un simplu clipit sau dintr-o privire. Iar

Iisus îți va spune de-a dreptul: Fiule, dacă ai decăzut din cauza ochiului drept, scoate-l şi aruncă-l; e mai bine să intri în împărăția lui Dumnezeu cu un singur ochi, decât să ai doi, dar să ajungi în iad. Iisus, spre deosebire de chelnerițele pentru clasa muncitoare, nu are nevoie de scut. Iisus îți ştie toate gândurile pe care le ai în cap; ştie foarte bine că tu, băiatul meu, vrei să-l faci şi pe el să se destăinuie. Dar Iisus e plin de voință şi se îndreaptă spre tine, îți zâmbeşte, te conduce la scaunul atât de familiar, la masa mică şi te va întreba cum ți-a mers zilele şi nopțile acestea, începând cu vremea rea şi sfârşind cu mama ta cea rece.

Te-ai mai întâlnit cu insecte uriaşe? m-a întrebat Geneviève. Ce ziceai că e, păianjen?

Nu, nu m-a mai vizitat libarca.

Asta e bine. Nu? Nu crezi că e bine?

Ce e bine?

Că nu ai mai avut vizitatori, a spus Geneviève, schițând cu degetele semnul de ghilimele. Hai să ne întoarcem la familia ta.

Unde am rămas data trecută?

Plănuiai să storci nişte bani de la bătrânul care se încurcase cu sora ta.

Da, Joseph Khoury.

Aşa, zi mai departe.

Ei bine, m-am dus s-o întâlnesc pe sora mea la magazin. Era ora prânzului şi am întrebat-o dacă poate ieşi cu mine până la colț, pentru un sendviş cu falafel. A fost foarte bucuroasă. S-a dus repede în spate să-şi ia geanta, şi-a aranjat părul în oglindă, ba chiar şi-a scos un ruj şi şi-a dat pe buze. M-a luat de braț şi ne-am îndreptat amândoi spre dugheana de la colț. Mi-a vorbit despre serviciul ei. Când am întrebat-o dacă bătrânul se poartă frumos cu ea, a dat din cap şi mi-a răspuns că e tare inimos. Pe urmă mi-a spus că şi celelalte două fete de la magazin se poartă frumos cu ea. Sora mea se ocupa de pregătitul cafelei în încăperea din spate. Le

oferim cafea tuturor clienților buni, mi-a explicat ea. După-amiaza vin bărbații aceia mai în vârstă, care se aşază în jurul biroului lui Joseph şi vorbesc şi fumează trabuc. Unul dintre ei bea fără zahăr, că are diabet, celuilalt îi place dulce, iar lui Joseph şi fetelor le place potrivită. Aşa că prepar de trei feluri, a adăugat ea şi a zâmbit.

După ce ne-am aşezat, am întrebat-o: Te-ai gândit vreodată să-ți părăseşti soțul?

E tatăl copiilor mei, mi-a răspuns şi zâmbetul i-a dispărut de pe chip. Mina până acum radioasă i s-a schimbat.

Ar trebui să-l părăseşti, i-am zis.

A scuturat din cap, a lovit cu palmele tăblia mesei şi a întrebat: Şi unde să mă duc? Unde să locuiesc? Nu pot să stau în casa părinților. E prea mică... şi copilul. Şi nu suport că mama şi tata se ceartă tot timpul. Tata, deunăzi când am rămas să dorm acolo, s-a întors la unu noaptea. A trebuit să-l culeg de pe podea şi să-l trântesc pe canapea, aşa era de beat. Dacă l-aş lăsa pe Tony, unde m-aş duce?

Dacă mai dă o dată în tine, i-am spus, îl omor.

L-ai omorî pe tatăl copilului meu? Sora mea ridicase tonul. Ai face aşa ceva? Grozav. Şi când fata mea, Mona, o să se facă mare şi o să mă întrebe unde e tatăl ei, eu să-i spun: Unchiul tău i-a tras un glonț în cap. De asta m-ai invitat să mâncăm de prânz împreună?

S-a pregătit să se ridice, aşa că am prins-o de mână şi am rugat-o să stea. A rămas pe loc. Plângea. Apoi şi-a întins mâna să mă mângâie pe braț.

Frățiorul meu, tu eşti frățiorul meu, a zis ea.

M-am ridicat şi am adus mâncarea. Am aşezat tava pe masă şi i-am pus în față porția ei.

După ce am mâncat, a zâmbit şi mi-a spus: Rima, una dintre fetele de la magazin, m-a întrebat de tine.

Care dintre ele?

Cea cu rochie lungă.

N-am observat-o.

Vino înapoi cu mine şi o să ți-o arăt.

Şi ce ar trebui să fac cu ea?

Faci ce vrei.

Sigur că da. Şi ce o să te faci când o să vină plângând şi o să dea vina pe tine?

Ai de gând să faci fetele să plângă tot restul vieții tale?

Doar pe cele care mă plac.

Da, doar pe cele care te plac, a zis ea, a scos o batistă de hârtie din geantă şi şi-a suflat nasul. Poate că pe lumea asta nu există bărbați buni, iar noi, femeile, trebuie să îndurăm.

Dacă se atinge de tine, i-am spus, o să-l bat. Ai înțeles?

Nu poți să-l bați. E prea puternic să te pui cu el. O s-o pățeşti. Nici nu ştii de ce e în stare.

De altfel, cu ce se ocupă toată ziua? Ia zi. Nici nu ştii cu ce se ocupă soțul tău.

Lucrează pentru miliții, a răspuns sora mea. nici nu-mi trebuie să ştiu mai mult de atât. Aduce mâncare acasă.

Acum ai serviciu. Nu mai ai nevoie de el. O să-ți dau eu bani, i-am promis eu.

Lasă-mă în pace, te rog. Lasă-mă.

Iubeşti bruta aia.

Uite ce e, nici tu nu eşti mult mai altfel, nici tata nu e mult mai altfel. Sunt înconjurată de bărbați făcuți din acelaşi aluat. Uită-te în jur. Singurul bărbat cumsecade pe care îl ştiu e Joseph Khoury.

Atunci mărită-te cu el.

Ce? Gândac mic ce eşti, cum poți să zici aşa ceva?

Am condus-o pe sora mea înapoi la magazin. Mâine lucrezi? am întrebat-o.

Da. Dar nu veni pe la mine. Ştii ce? Hai acum şi o să ți-o arăt pe Rima. Priveşte doar pe fereastră. E cea cu rochie roşie, lungă. E o fată foarte, foarte drăguță.

Cum o cheamă?

Ți-am zis: Rima. Dar dacă mă gândesc, e prea drăguță pentru tine. Hai, du-te, frățioare, du-te.

După ce m-a sărutat pe obraz, am plecat din fața magazinului. Am trecut de farmacie, de biserică, de parcare şi am ajuns pe aleea dosnică a lui Abou Roro.

Bărbatul era în curtea din spate a casei, printre vechiturile lui – casetofoane şi alte aparate hârbuite. Radioul era dat tare. Vino, m-a îndemnat el. Hai înăuntru. Când luăm banii de la bătrân?

Nu-i luăm.

Te-ai răzgândit? m-a întrebat el.

Da, las-o baltă. Nu-l omor pe tatăl nepoatei mele.

Abou Roro a rânjit. S-a ridicat, a intrat în casă şi s-a întors cu nişte migdale proaspete şi două sticle de bere Almaza. Ştii unde poți să-l găseşti pe Tony în fiecare dimineață, nu-i aşa? s-a interesat el.

Nu, nu prea ştiu multe despre bărbatul ăsta.

În fiecare zi e la prăvălia lui Abou Fares. Petrece ore în şir la aparatele alea de jocuri. Trebuie că face rost cumva de bani.

L-ai urmărit, am comentat eu.

Ştiu tot.

Şi ce mai ştii?

Lucrează pentru Forțele Speciale. Are relații. E un om periculos.

Dacă se mai atinge o dată de sora mea, îi rup oasele, am amenințat eu. Nu-mi pasă cât de periculos e şi ce relații are.

Se întrevede o acțiune, m-a anunțat Abou Roro. Te bagi?

Ia zi.

Stai. A dat volumul radioului la maximum şi acum întregul cartier asculta programul de ştiri. Îl ştii pe armeanul care schimbă bani la colț, nu departe de grădina iezuită?

Zi mai departe.

E o pradă uşoară. Ştii că are o gheretă acolo?

Da, am văzut-o.

Nu ține banii la el. Când are un client, îl roagă să aştepte şi-şi sună băiatul la telefon, iar acesta aduce banii de acasă. Iar casa e la o distanță de două minute.

Perfect, i-am răspuns. Deci cine se ocupă de băiat?

Mă ocup eu de băiat. Dacă m-aş duce pentru un schimb, armeanul ar deveni precaut. Oamenii din cartierul ăsta mă ştiu.

Crezi că o să-i dau de bănuit dacă îi cer să-mi facă un schimb?

Da, e posibil să fie bănuitor şi cu tine.

Mai avem nevoie de cineva. Lasă-mă două zile, i-am spus. Mi-a venit o idee.

A doua zi am pregătit nişte sendvişuri şi m-am dus la sora mea, la magazin. A fost surprinsă, dar i-am explicat că mă trimisese mama cu mâncare. Pe urmă m-am îndreptat spre fata de care îmi vorbise sora mea şi i-am spus: Tu eşti probabil Rima.

Fata a zâmbit şi a răspuns: Iar tu eşti probabil fratele.

Sora mea mi-a povestit că după-amiaza îți place să bei cafeaua potrivit de tare.

Sora ta are dreptate, aşa e cum ți-a spus, a răspuns Rima.

Sora mea are mereu dreptate, am comentat eu. Crede că eşti foarte frumoasă. Şi, aşa cum ziceam, sora mea are mereu dreptate.

Fata a izbucnit în râs.

I-am zâmbit la rândul meu şi am ieşit din magazin.

În seara aceea am aşteptat în stradă, vizavi de magazin. Am văzut cum bătrânul a tras oblonul de metal, în timp ce fetele aşteptau pe trotuar, sporovăind. Joseph le-a urat noapte bună şi s-au împrăştiat, care încotro. Am pornit pe urmele Rimei. Am scurtat drumul pe o stradă laterală şi i-am ieşit în cale chiar de partea cealaltă a intersecției unde ajunsese. Am strigat-o. S-a întors surprinsă.

I-am zis: Ne-am întâlnit iar.

Da, ne-am întâlnit iar.

I-am zis ba una, ba alta, apoi că m-am tot gândit la ea.

Rima s-a înroşit.

I-am spus că a doua zi voi fi la magazinul de falafel la prânz.

A dat din cap şi s-a înroşit din nou.

M-am întors pe aleea lui Abou Roro chiar în seara aceea. Am dar radioul tare şi i-am rostit la ureche: Mâine la prânz. De cât îl stoarcem?

O mie de dolari e bine.

Îi ai?

O să-i am mâine-dimineață, mi-a răspuns.

A doua zi dimineață, Abou Roro m-a fluierat de sub balcon. Mi-am pus pantofii şi am coborât. Mi-a dat un teanc mare de lire.

Vino la prânz la magazinul de falafel, i-am zis. Tranzacția o s-o facă fata care o să fie cu mine. La semnalul meu dă fuga până la colț şi aşteaptă-l pe băiatul armeanului.

La prânz m-am întâlnit cu Rima. Am plătit eu masa. În ziua aceea îşi dăduse toată silința şi era puternic fardată.

Abou Roro a intrat şi s-a aşezat la masa din spatele meu.

I-am povestit Rimei că voi pleca pentru câteva zile în Cipru. Şi că trebuia să schimb nişte bani la armean. Dar, i-am spus, eram certați. I-am explicat Rimei că armeanul avea un curs mai bun decât banca. I-aş putea cere surorii mele să facă schimbul, i-am mai spus, dar armeanul o cunoştea şi şi-ar fi dat seama că eu am trimis-o. Am rugat-o pe Rima să-mi facă ea schimbul. A fost de acord; era foarte binevoitoare. Am scos teancul şi i-am zis: Spune-i doar că ai nevoie de o mie de verzişori. Dar, Rima, am adăugat sprijinindu-mi palma plină de bani de palma ei, te rog să nu-i dai banii înainte de a vedea că are în mână dolarii.

A fost de acord.

I-am dat semnalul lui Abou Roro şi acesta s-a făcut nevăzut.

Aşteptam. Fumam. După cincisprezece minute Rima s-a întors. Era agitată şi derutată şi mi-a spus că cineva l-a prădat pe fiul armeanului. Băiatul se întorsese cu nasul sângerând. Rima a scos teancul de lire din geantă şi mi l-a dat înapoi cerându-şi scuze.

Am asigurat-o că totul e în ordine şi mi-am cerut la rândul meu scuze că am pus-o într-o asemenea situație. Am condus-o până la magazin. A deschis uşa, mi-a zâmbit şi mi-a mulțumit pentru masa de prânz.

Când am ajuns în punctul acesta al povestirii, am privit-o pe Geneviève. Chipul ei era total inexpresiv.

Doamnă doctor, încă nu s-a încheiat şedința?

S-a gândit o clipă înainte să-mi răspundă. Apoi a zis: Nu, încă mai avem timp. Nu mai am nicio programare până la ora patru. Vrei să-mi spui povestea până la capăt?

S-ar putea să dureze, i-am răspuns.

Bine, nu-i nimic. Aş vrea să mi-o spui până la capăt.

Văd că ați căzut pe gânduri, doamnă doctor. Sunt curios la ce vă gândiți. Vă gândiți probabil cum am profitat de fata aceea nevinovată, aşa e, doamnă doctor?

Spune acum povestea mai departe.

Nu, vreau să ştiu la ce vă gândiți.

N-are importanță.

Are importanță. Se pare că mă judecați.

Ceea ce gândesc eu nu e important.

Atunci de ce avem această conversație, doamnă doctor?

O să-ți spun la ce mă gândesc după ce îmi povesteşti până la capăt.

Nu sunt sigur că vreau să fac asta, i-am răspuns încăpățânat.

Bine, a replicat Geneviève. Atunci poți să pleci.

Dar am rămas. Nu, i-am răspuns. O să spun povestea

până la capăt. Iar dacă nu aveți nimic de zis despre ea, n-o să mă mai întorc aici niciodată.

Termină povestea şi o să vedem.

Bine. O să vă arăt cine sunt de fapt. Şi nu e ceva frumos, doamnă doctor. Nu e frumos deloc.

Şi cine crezi că eşti?

Asta dumneavoastră trebuie să-mi spuneți, doamnă doctor. Dar, mai întâi, iată continuarea poveştii, dacă ați insistat.

Geneviève. Îmi poți spune pe numele mic.

Au trecut două săptămâni, doamnă doctor, apoi, într-o zi, când am intrat în casa părinților, l-am auzit plângând pe copilul surorii mele. Sora mea m-a văzut, a intrat imediat în dormitor şi a închis uşa. Dar îi zărisem hainele pe canapea. M-am proptit în uşa dormitorului, iar ea a încercat să mă împiedice să intru, spunându-mi că nu e îmbrăcată, spunându-mi să nu intru. Dar am forțat uşa şi atunci i-am văzut fața plină de vânătăi. Mi-am luat pistolul de sub saltea. Sora mea a început să strige şi s-a postat în uşă încercând să mă împiedice să ies. Țipând, s-a ținut după mine pe scări, m-a urmărit pe stradă desculță, implorându-mă întruna. Bocind, cerându-le oamenilor să mă oprească. Dar nu am băgat-o în seamă şi mi-am văzut de drum cu pasul sigur al unui călău, cu pasul unui răzbunător. Păşeam, doamnă doctor, ca un prinț care merge la bătălie.

Primul loc în care m-am dus a fost sala de pariuri. Dar Tony nu era acolo. Am pornit spre casa lui. Am bătut la uşă, dar nu mi-a răspuns nimeni. Ore în şir m-am plimbat în sus şi-n jos în fața intrării de la bloc. În cele din urmă am urcat pe terasa de pe clădire să mă uit după mustața lui pleoştită şi după jeep. Pe urmă m-am întors în sala de pariuri. Apoi m-am plimbat iar în sus şi în jos. Am fumat cu pistolul în mână pe coridorul pustiu din dreptul scărilor murdare. Pe urmă am plecat şi i-am bătut lui Abou-Roro la uşă. I-am zis: Vreau să dai de el.

Calmează-te, m-a îndemnat Abou-Roro. Nu aşa

trebuie făcută treaba. O să aflu unde e şi-o să te anunț. Dar să nu faci nimic azi. Promite-mi. O să-l înhățăm şi apoi vedem ce facem. Dar hai să ne întoarcem la planul nostru.

M-am întors la casa părinților mei. Cum m-a văzut, sora mea a sărit la mine cu pumnii şi unghiile. Plângea şi țipa că sunt nebun, criminal. Şi-a luat bebeluşul şi s-a întors la casa ei.

În dimineața următoare, Abou-Roro m-a fluierat de sub balcon şi am coborât până la el. Individul e la sala de pariuri, m-a anunțat el.

Când am vrut să merg repede sus, să-mi iau arma, m-a prins de mână. Opreşte-te şi ascultă ce-ți zic. Dacă-l omori de fată cu toți, oamenii lui n-or să te ierte. Or să te hingherească la fel ca pe un câine. Gândeşte-te. M-a prins pe după umeri şi m-a zgâlțâit. Gândeşte-te. Fii calm. Şi fii isteț, aşa cum te-am învățat eu mereu. Putem face rost de ceva bani. Poți să faci ce ai de făcut şi pe urmă să pleci.

Unde să plec?

Lumea e mare. Dar nu poți pleca fără nişte bani. O să-ți obțin un bilet şi o viză falsă şi pe urmă poți să dispari. Fii deştept. Sora ta lucrează azi?

Da, lucrează.

Bine. O să mă duc la sala de pariuri şi o să-i zic că fata aia a ta de la magazin mi-a spus că a văzut-o pe soră-ta cu bătrânul. Du-te repede şi ia o maşină. Copilul unde e?

A lăsat-o pe Mona în dimineața asta cu mama. Sora mea n-o să meargă nicăieri cu noi fără ea.

Poți să-o aduci?

Da, o să-i zic mamei că iau fetița la plimbare.

Aşa să faci. Eu o să te aştept să cobori şi pe urmă plec. Ia un taxi şi du-te la magazin după soră-ta. Eu o să mă duc pe jos până la sala de pariuri să stau de vorbă cu Tony.

M-am dus sus. Mama a insistat să îmbrace mai întâi

copilul. Nu m-am opus, fiindcă nu voiam să vadă că mă grăbesc foarte tare. Dar am reuşit să iau fetiţa şi apoi un taxi. I-am cerut şoferului să aştepte. Am intrat în magazin. Joseph Khoury era acolo, dar când am întrebat-o pe Rima unde era sora mea, aceasta mi-a zis că a trebuit să se întoarcă acasă. O chemase soţul ei. I-am pus Rimei copilul în braţe şi am pornit în fugă pe străzi. Am urcat până la apartamentul surorii mele. Uşa era deschisă. Primul lucru pe care l-am văzut a fost oglinda spartă, apoi ochii brutei, injectaţi, apoi i-am auzit respiraţia grea, se sprijinea cu o mână de masă şi privea spre podea. Am recunoscut pantofii, apoi palma deschisă, apoi coapsele dezgolite.

E moartă, mi-a zis el.

Am scos pistolul şi am întins braţul.

Hai, trage, m-a îndemnat calm.

N-am fost în stare să apăs pe trăgaci. N-am fost în stare.

M-am oprit din povestit. Un timp, Geneviève a rămas tăcută. În cele din urmă m-a întrebat: Ai regretat?

Că nu am apăsat pe trăgaci?

Da, mi-a răspuns ea.

Nu mai regret.

E ceva ce regreţi?

Lăcomia mea. Lăcomia, doamnă doctor. Regret lăcomia mea. Oamenii simt fiinţe lacome.

Nu toate fiinţele sunt lacome? a întrebat ea pe un ton blând.

Nu, doamnă doctor. Alte fiinţe iau doar ceea ce au nevoie. Asta nu e lăcomie.

M-am ridicat. Nu am plâns şi nici nu puteam plânge. Am ieşit din cabinetul lui Geneviève fără să mă mai uit la ea.

Mai târziu m-am gândit ce ciudat era că trecuseră câţiva ani de la moartea surorii mele, ce ciudat era că

mă aflam într-un ținut îndepărtat, întins în pat, semiînvelit, semiîmbrăcat, pe cearşafuri cunoscute, între ziduri cenuşii. O mână s-a întins şi m-a atins pe umăr şi Shohreh m-a întrebat dacă am omorât vreodată pe cineva.

Nu, i-am răspuns.

Ai vrut să omori vreodată pe cineva?

Da, dar am ezitat atunci când s-a ivit ocazia.

Spune-mi cum a fost. Dar ia stai, aşteaptă să sting mai întâi lumina.

Şi dulapul s-a transformat în baubau, măsuța de toaletă a început să-mi vorbească, un umeraş şi-a fluturat brațele scurte spre mine când am spus că n-am omorât pe nimeni. Dar i-am provocat moartea surorii mele.

Shohreh şi-a ridicat capul şi, în ciuda întunericului din cameră, am văzut cum clipeşte precipitat.

Cum?

I-am povestit tot. I-am povestit de Abou-Roro. De Tony. De moartea surorii mele.

Şi copilul? s-a interesat ea. Ce s-a întâmplat cu copilul?

La început era când la părinții mei, când la părinții lui Tony. Pe urmă am aflat că Tony s-a recăsătorit şi a luat-o de la noi.

Şi a scăpat, aşa, pur şi simplu?

Da, a fost destul să spună că sora mea se încurcase cu cineva. Era război şi-i ştia pe toți din milițiі.

Oamenii trebuie să plătească pentru crimele lor.

Câteodată nu plătesc. Uite aşa.

Oamenii ar trebui să plătească, să plătească, a zis Shohreh şi şi-a trântit capul pe pernă, iar patul s-a zgâlțâit şi baubaul a dispărut şi masa de toaletă a zburat ca o gondolă condusă de umeraşul de haine, care cânta pe sub arcade boltite deasupra şuvoaielor de canalizare.

De ce ai fost atât de supărată când ai venit la

restaurant săptămâna trecută? am întrebat-o pe Shohreh. Cine-i bărbatul ăla care te-a supărat?

Cineva care ar trebui să plătească şi el pentru crimele lui.

Cui să-i plătească? De ce?

Societății, unor persoane, pentru schimbare, pentru răzbunare. Ce contează?

Iar persoana eşti tu?

Vreau nişte apă, a zis ea. Tu vrei un pahar cu apă?

Nu.

Shohreh a plecat să aducă apă, dar a durat atât de mult, că am coborât din pat şi m-am dus după ea la bucătărie. În casă era frig şi eu aproape gol. Am găsit-o fumând. Mi-a dat şi mie să trag un fum. A strivit țigara în scrumieră înainte să o termine. Pe urmă m-a luat pentru prima dată de mână şi m-a condus înapoi în pat. Vino, a zis ea, e frig. Cum o chema pe sora ta?

Souad, i-am răspuns.

Era frumoasă?

Da, foarte frumoasă.

Mai mare decât tine?

Da.

Mult timp după... după ce mi s-a întâmplat, a spus Shohreh, am crezut că n-o să mă mai pot atinge de alt bărbat. În Iran mi-am găsit o iubită, o femeie mai în vârstă. După ce am fost arestată şi torturată, toți bărbații mi se păreau nişte bestii. Eşti şocat?

Nu, deloc. Nu mă şochează nimic când e vorba de oameni. Şi, de altfel, eu sunt numai pe jumătate om, i-am răspuns.

Pe jumătate om, a râs ea. Şi cealaltă jumătate? A izbucnit şi mai tare în râs. Peşte? Eşti peşte?

Nu. Gândac.

Gândac, a repetat Shohreh şi a râs iar, apoi a sărit din pat şi a aprins lumina. S-a întins pe cuvertură şi şi-a plimbat palma pe coapsele mele, pe piept, în sus, spre cap, m-a mângâiat pe păr.

Nu văd nimic neobişnuit la tine, a comentat ea. Mi se pare că eşti o ființă absolut umană. Fă-mi o favoare data viitoare când mai vrei să fii altceva. Fii tigru sau ponei. De ce ai ales să fii o creatură aşa de mizerabilă?

Dar eu n-am vrut niciodată, aşa a fost să fie. Cred că specia m-a ales, i-am explicat.

Eşti un ciudat, un neghiob ciudat. Bine, gândacule, vreau să-mi faci un serviciu. Devenise serioasă. Vreau să-mi dai telefon când mai vine bărbatul acela la restaurant. De fapt, n-ai putea să afli unde locuieşte?

Nu. N-am să fac nimic până nu-mi explici motivul.

După o clipă de tăcere, s-a ridicat şi s-a dus la baie. Am aşteptat-o în pat. Am auzit cum îşi scoate chiloții, cum se ghemuieşte ca o pisică, cum lansează un jet ca un pistol cu apă. Îmi imaginam cum balta cea mică de apă devine galbenă. Nu a tras apa. A pus capacul pe closet, pentru că la ora aceasta, în casele acestea de lemn, se aude totul. Lemnul este un conductor de glasuri şi de paşi, lemnul e primitor şi amabil cu insectele, nu bagă apa în seamă, susține saltelele.

Shohreh s-a întors în pat, a băut din paharul cu apă, mi-a oferit şi mie, apoi şi-a aprins iar o țigară, a suflat fumul şi a zis: A fost gardianul meu la închisoarea din Iran. Am participat la mişcarea studențească în primele zile ale revoluției şi am fost arestată. Bărbatul pe care l-ai văzut mâncând la restaurant m-a violat. De mai multe ori. A fost gardianul meu. M-au băgat într-o celulă mică. Am stat singură luni de-a rândul. Abia împlinisem optsprezece ani când au venit acasă la noi şi i-au spus mamei că trebuie să mă ia pentru o anchetă. Doar o formalitate obişnuită, au asigurat-o ei. Ba chiar i-au spus că or să mă aducă înapoi peste câteva ore. Şi au trecut trei ani şi eu mă aflam tot acolo, într-o celulă cât un sicriu. N-aveam voie să vorbesc, să plâng, nici măcar să respir. Pe urmă au încercat să mă îndoctrineze cu fanatismul lor religios. Undeva, în spatele celulelor noastre minuscule mergea un televizor douăzeci şi patru

de ore din douăzeci şi patru. Nu-l vedeam, auzeam doar vocea care vorbea despre Dumnezeu zi şi noapte. Am început să-l ignor după primele luni. Apoi cuvintele au început să-mi sune în urechi ca nişte zgomote sau ca o muzică. Uneori îmi venea să râd de felul în care erau pronunțate unele cuvinte, cum vocile se îngroşau pentru a le semnala ascultătorilor că a fost menționată o persoană importantă. Pe urmă mintea a început să-mi evadeze şi-mi aminteam de chipurile alor mei – fratele meu mic, mama, verii. Uneori făceam eforturi să-mi amintesc numele lor. Pe urmă am început să mă uit la spațiul în care eram ca la un univers – fiecare amănunt de pe perete, picioarele mele, brațele mele. Odată, o muscă mi-a aterizat pe mână şi am stat şi am privit-o cum îmi suge sângele, am privit-o cum se îmbuibă din vena mea şi cum i se umflă burta ca un balon. N-am oprit-o. Asta e viața, mi-am zis, vărsarea de sânge face parte din viață, apoi, chiar înainte să-şi ia zborul, am strivit-o şi am văzut cum sângele, sângele meu, mi se împrăştie pe mână.

Shohreh a făcut o pauză, apoi m-a întrebat: Ți-ai omorî cumnatul dacă ai mai avea ocazia?

Am tăcut. Nu ştiam. Dacă iar nu puteam să apăs pe trăgaci? Dacă-i întorceam iar spatele şi plecam? Dacă plecam şi-mi lăsam barbă şi nu mai dădeam niciun semn ani de zile şi dispăream, luam un avion, mă duceam departe şi nu mă mai întorceam?

Shohreh m-a întrebat: Înțelegi de ce mă gândesc la uciderea cuiva?

Da.

De ce spui da?

Înțeleg pentru că am vrut eu însumi să ucid pe cineva.

Torționarul meu şi cumnatul tău sunt de aceeaşi teapă.

Iar tu şi sora mea sunteți la fel.

O să mă ajuți? m-a întrebat iar Shohreh.

Da.

Pe Majeed nu pot conta, mi-a explicat ea. Cedează mereu. Se mulțumeşte în viață cu atât de puțin. Zice că vrea să-l demaşte pe bărbatul acela în fața presei. Ce naiv! îți dai seama? Şi ce s-ar întâmpla? Cum am putea să-i dovedim faptele după atâția ani? Şi ai văzut ce maşină mare are şi câți roiesc în jurul lui? E clar că are bani. Şi putere. Probabil şi un fel de imunitate diplomatică. Are relații pe aici. I-am văzut plăcuța de înmatriculare. Îmi trebuie un pistol. Poți să-mi faci rost de un pistol?

Da.

Când?

Cât de curând.

Cât costă? O să ți-l plătesc.

Nu-i nevoie. O să-ți fac rost, am repetat.

Shohreh a zâmbit, m-a sărutat pe frunte şi s-a uitat lung la mine. Pe urmă ne-am întins amândoi pe spate, privind în sus şi prefăcându-ne că am adormit sub tavanul de lemn, deasupra saltelei, învăluiți de fum şi de aburul respirațiilor noastre.

Cam pe la patru dimineața, Shohreh m-a trezit din somn. Nu vrei să iei un taxi să te întorci acasă? Simt nevoia să fiu singură, mi-a explicat ea. O să-l plătesc eu. Îmi pare rău, îmi pare rău. Simt nevoia să fiu singură, mi-a şoptit ea plângând şi şi-a întors capul pentru că nu se putea uita la ochii mei adormiți, sprâncenele mele groase, nasul turtit, părul ciufulit, buzele mute, coşmarurile nesfârşite.

M-am dus la baie. În vas era o bucată mică de hârtie igienică. Plutise şi se marinase toată seara în urina galbenă a lui Shohreh. M-am oprit în dreptul vasului şi am țintit spre hârtie. Am găurit-o la mijloc şi am împins-o cu jetul spre scurgere, apoi am tras apa ca toată clădirea să audă sunetul în somn, ca o ploaie

apocaliptică.

M-am îmbrăcat. Shohreh continua să-şi ceară scuze. Mi-a dat căciula de lână, m-a ajutat să-mi pun geaca şi m-a condus până la uşă mângâindu-mă pe spate. Am pornit pe jos spre casă. Voiam să merg pe jos. Am refuzat să iau o maşină. Voiam să merg şi să aud iar sunetul gheții zdrobite sub paşii mei. Doar noaptea ne putem impune propriile sunete asupra lumii. În lipsa urletelor de lupi, a râsetelor de hienă, a trilurilor de păsări nocturne şi a unei luni pline, doar o ființă omenească mai putea produce sunete pentru a sparge tăcerea.

Dar zăpada era moale. Paşii îmi sunau în surdină. Era linişte, atât de linişte încât parcă nu aş fi mers, ci m-aş fi târât în tăcere. Zăpada acoperea totul, iar eu păşeam pe vată, pe covoare groase, pe nisipul unei plaje. Moliciunea e vremelnică şi înşelătoare. Te primeşte uşor şi te respinge uşor. Nu am văzut pe nimeni, pe nimeni. Nicio ființă, nici măcar un iepure, nici măcar o urmă de pumă, de cioară sau de căprioară, nimic în ținutul acesta nordic. Mă gândeam: o să-i spun fiecărui turist pe care-l întâlnesc, fiecărei surori care nu a primit niciodată vreo carte poştală că aici nu există nimic, nu există regină, nu există foci, urşi care dansează, elani, cabane, copaci înalți, focuri de tabără. Toate prezentările în care apar menționate sunt trucuri, iluzii, conspirații. Nu există decât congelare şi singurul mod de a scăpa de ea e să sapi găuri adânci, să sapi şi să călătoreşti pe dedesubt. Acolo, prietene, poți întâlni râuri de abur, paradisuri tropicale cu greieri zgomotoşi, crocodili, fluvii tulburi, ciuperci verzi arcuindu-se deasupra copacilor ca un tapet şi şobolani experți în scuba-diving şi hoarde de gândaci recepționând semnale, complotând cum să cucerească lumea. Toate acestea există, toate acestea vor exista veşnic, vor trece prin acest tunel de sub gheață, cadavrele când se vor transforma în țărână, mesele copioase şi vesele, vinul,

lacrimile, plantele moarte, furtunile domolite în tăcere, cerneala cuvintelor scrise, tot ceea ce pică din cer, tot ceea ce se înalță, tot ce este omorât, bătut, folosit greşit, abuzat, tot ce are picioare, tot ce se târăşte, tot ce e ridicat, tot ce se cațără, zboară, şade, poartă ochelari, râde, dansează şi fumează, totul va dispărea în adâncuri ca un nor spulberat.

Aveam degetele înghețate, cheile de la casă erau reci şi abia le puteam atinge. Broasca de la poarta blocului era şi ea rece, iar cheile nu se învârteau în fantă. M-am întors pe stradă şi am făcut un nod pe legătura de chei. Ca un păianjen, un pescar cu guta, mi-am scos un fir subțire din pulover şi mi-am coborât cheia uşor în canal, unde temperatura era acceptabilă. Am aşteptat ca metalul să se încălzească de la aburul de dedesubt, pe urmă am tras firul înapoi şi mi-am băgat cheia în gură. A tremurat ca un peşte. M-am întors repede la poartă, înainte ca bucata de metal să mi se strecoare printre buze, până să-mi alunece pe gât, ca un cod proaspăt pe gâtul unei foci. Am deschis poarta şi am pornit pe scări spre apartament. Ajuns înăuntru, mi-am scos pantofii, m-am întins pe pat, m-am învelit şi am adormit îmbrăcat, visând că sunt un ponei sau un tigru.

A doua zi, soția administratorului, rusoaica de la subsol, mi-a bătut la uşă. Doarme, m-a anunțat ea. Doamna cea bătrână doarme. Putem să luăm cufărul acum.

M-am repezit spre colțul dormitorului să-mi caut ciorapii. I-am găsit. Erau umezi la vârf, dar nu uzi. Mi i-am pus în picioare. Pe urmă pantofii, pe care i-am găsit sub pat. Am tras de şireturi şi am simțit o presiune în talpă. Am făcut un nod delicat, perfect, la ambii pantofi. Dacă nu pot să port papion pentru o asemenea întâlnire victoriană ca asta, mi-am zis, un nod ca de papion pe ambele picioare poate fi un echivalent foarte bun. Şi să

am un aspect îngrijit într-o asemenea ocazie. Când eşti la Roma, poartă-te ca romanii et caetera. Şi o geacă uşoară şi sunt gata de jaful antiimperial. Pe coridor plutea înfrigurarea, o înfrigurare care se manifesta prin paşii noştri precipitați şi rânjetele de pe fețele noastre.

Am intrat în apartamentul bătrânei. Fotografiile ei cele multe se îngălbeniseră, chipuri de colonei şi dune de nisip sepia umpleau pereții.

Aha! Uite, aici e. Cufărul mârşav. Da, aici, aici! Soția administratorului mi-l arătă cu degetul.

Apăru un cățeluş care începu să mă adulmece. Pe urmă să mă mârâie.

Întinde-i mâna, murmură soția administratorului, întinde-i mâna să ți-o miroasă.

Dar, până să apuc eu să-i întind mâna, câinele a început să latre, făcându-mă în toate felurile, jigodie şi spărgător şi hoț.

O să se scoale bătrâna, mă avertiză soția administratorului. Grăbeşte-te.

Cățelul chelălăia şi ne dădea târcoale şi ne stătea în cale.

Am apucat amândoi cufărul şi ne-am îndreptat spre uşă, dar chiar în clipa aceea, bătrâna a strigat din pat: Natasha, tu eşti?

Da, da, sunt aici să-l iau pe Elvis la plimbare. Dormiți mai departe.

Soțul meu s-a întors? se interesă bătrâna.

Dă de mâncare la cai, culcați-vă la loc, îi răspunse Natasha.

Dar câinele continua să chelălăie. Lasă cufărul jos. Lasă-l jos, îmi ceru Natasha.

Am pus cufărul jos. Natasha l-a deschis, a înhățat câinele, l-a aruncat înăuntru şi a închis capacul. Lătratul era acum estompat, dar câinele trebuie să-şi fi ieşit din minți înăuntru, izbind cu capul în pereții de lemn.

Am pornit pe scări spre subsol. Când am ajuns la uşa

administratorului, Natasha a deschis cufărul. A apucat câinele, care de acum chelălăia, şi i-a dat drumul în apartament.

Orbit de lumina bruscă, câinele adulmecă covorul şi picioarele măsuței. Nimic nu e mai eficient să calmeze un animal decât întunericul, am comentat înțelept privind animalul.

Bine, a zis Natasha. Ce vrei să iei? Nu poți lua decât un obiect.

Înăuntru erau cărți şi haine, chiar şi un veston militar, scrisori şi o pereche de bocanci din piele groasă. Am încercat bocancii. Cam largi, dar asta se putea rezolva cu nişte ciorapi mai groşi, m-am gândit. Am mai scotocit prin cufăr şi am găsit două perechi de ciorapi groşi.

Un singur obiect, a repetat Natasha.

Două, i-am răspuns. Sau pantofii şi ciorapii contează ca un singur obiect.

Bine, ia-le şi pleacă. Până nu vine acasă soțul meu.

Mi-am luat prada şi m-am târât până sus. M-am oprit pe palierul dintre etaje, m-am aşezat pe jos, mi-am scos pantofii şi ciorapii şi mi-am dezmorțit degetele. Cu grijă să nu ating cu picioarele goale cimentul, mi-am tras ciorapii noi de lână şi am încălțat bocancii. Pe urmă am alergat pe scări până jos, am ieşit din bloc şi m-am plimbat pe pământ şi pe crusta lui albă. Aveam picioarele calde şi călcam bine.

VI

Am intrat în biroul lui Geneviève. Stilurile de pe talpa bocancilor mă ancorau mai mult ca oricând în pământul ascuns sub suprafața albă a străzii.

Geneviève şi cu mine ne-am aşezat ca de obicei, față în față. Preț de câteva secunde am tăcut amândoi. Mi-am sprijinit coatele de brațele fotoliului. M-am aşezat picior peste picior şi mi-am mişcat degetele în bocanci strângându-le şi întinzându-le, rotindu-le puțin, imaginându-mi cum mărşăluia soțul bătrânei să-şi înfrunte duşmanii dincolo de tranşee şi câmpuri de luptă pline de noroi. Acum, că-mi ferecasem picioarele în bocanci, sânge şi noroi, clinica aceasta începuse să mi se pară mai ospitalieră. Uşa dinspre hol era deschisă, Geneviève stătea în fața mea şi mă privea în ochi. Începea întotdeauna cu o apreciere: pari obosit, fericit, trist, mulțumit. Şi ştiam că vorbele ei nu aveau importanță, nu aveau legătură cu felul în care arătam; erau mereu un pretext pentru a începe conversația. De obicei încuviințam din cap şi eram mereu de acord, dar ştiam că pot arăta simultan ca toate cele enumerate mai sus, ca şi cum aş fi fost un cocktail nedefinit de emoții, un cocktail pentru care nu exista vreun termen ştiințific, care avea nevoie de un nou spațiu pentru a exista, un fel de purgatoriu pe care nicio lucrare medicală nu-l descrisese vreodată.

Mă minți? m-a întrebat Geneviève.

De ce credeți că vă mint?

Mi-ai spus că ai vorbit cu sora ta la telefon o dată, după ce a murit mama ta, iar acum îmi povesteşti că a murit cu mult timp înainte.

E moartă.

Deci ai mințit.

Poate că-mi imaginez unele lucruri.

Ți-ai imaginat că e în viață?

Ştiți foarte bine că-mi imaginez unele lucruri. Chiar vă văd şi pe dumneavoastră în imaginație.

Încetează. E previzibil ce încerci să faci. Nu simt deloc curioasă ce-ți imaginezi despre mine.

M-am ridicat să plec.

Nu pleca, a intervenit Geneviève. Stai jos. Ascultă-mă. Stai jos. E greu să te gândeşti la moarte. Eşti furios, te simți vinovat şi ai suferit o pierdere. Vrei să cooperezi cu mine? Bine. Perfect. Hai să revenim la moartea surorii tale. Poate te gândeşti că, sinucigându-te, vei îndrepta ce ai făcut.

Nu înțelegi nimic, i-am răspuns.

Atunci ajută-mă să înțeleg. De asta ai vrut să te spânzuri?

Nu.

Eu cred că da.

Ba nu.

Ce ai făcut după moartea surorii tale? De ce ai plecat din țară? Nu vrei să vorbeşti? Bine, poți să pleci, dacă vrei.

O să plec.

Bine, du-te. Uşa-i acolo.

O să plec.

Ce mai aştepți?

M-am ridicat, mi-am luat geaca de pe spătarul scaunului şi m-am îndreptat spre uşă. Nu mă mai întorc, i-am zis.

Bine. Pleacă. Du-te.

Am plecat. Pe scara de incendiu. În timp ce coboram,

mi-am încheiat nasturii de la geaca de dedesubt şi am tras fermoarul la cea de deasupra. Mi-am căutat căciula de lână. N-am găsit-o.

M-am întors sus. Geneviève stătea în uşa cabinetului cu căciula mea în mână.

M-am dus până la ea, am înhățat căciula şi am vrut să plec.

Am simțit cumva că o să te întorci, mi-a zis ea.

Pentru ultima dată, i-am răspuns. Pentru ultima dată. Acum, doamnă doctor, du-te acasă şi odihneşte-te, dormi pe cearşafurile tale de mătase, dă-ți drumul la televizorul enorm, deschide-ți frigiderul şi pune-ți papucii dacă reuşeşti să-i găseşti.

Încetează, interveni Geneviève. Ce-ai zis?

Am zis papucii. Ți-ai pierdut papucii. Nu-ți găseşti papucii.

E grav, foarte grav dacă sugerezi ceea ce cred eu. Foarte grav.

Puțină ospitalitate nu strică, i-am zis.

Nu te-am invitat niciodată în viața mea personală.

Nu, dar am venit totuşi.

Terapia asta s-a încheiat, mă anunță ea. Părea foarte tristă şi îngrijorată.

Ai tolerat ca eu să pătrund în casele altora, i-am zis, dar acum, când e vorba de propria ta casă…

Geneviève îmi întoarse spatele şi intră în cabinet. Înainte de a închide uşa, îmi mai spuse: Nu te mai pot ajuta.

Ajuns pe stradă, am început să merg repede, dezorientat şi singur. Am oprit un bărbat şi i-am cerut o țigară, dar nu mi-a răspuns, şi-a văzut de drum fără să mă bage în seamă. L-am înjurat şi i-am zis că e un om de nimic. Am intrat la Cafeneaua Artista şi m-am dus direct la profesor. L-am privit drept în ochi şi l-am anunțat, vreau înapoi țigara pe care ți-am dat-o. Era

consternat. Probabil a observat cum îmi străluceau ochii. Şi-a băgat mâinile în buzunare şi a început să caute. A scos un pachet de ţigări şi mi l-a întins. L-am luat pe tot şi mă pregăteam să plec când unul dintre indivizii de la masă a protestat. M-am întors la el şi l-am întrebat dacă are vreo problemă. Dacă are, i-am zis, poate să vină până afară. M-am îndreptat spre ieşire şi l-am auzit pe profesor comentând: *Il est fou, il est fou*[33].

Nu aveam foc. Am oprit lumea pe stradă să-mi dea un foc, dar nimeni n-a vrut să-mi aprindă ţigara. Nici nu apucau să audă ce voiam să le spun, că iuţeau pasul, îşi protejau bănuţii, averea lor ascunsă. În zilele noastre, ca să faci rost de un foc trebuie să fii cu costum şi cravată. Jeguri! Toţi sunt jeguri, toţi oamenii ăştia care umblă deasupra pământului. Am intrat într-un restaurant, m-am apropiat de tejghea, am înhăţat un mănunchi de scobitori şi trei cutii cu chibrituri şi am ieşit. Am dat colţul şi, în dreptul unui bloc, mi-am făcut palmele căuş şi am încercat să-mi aprind ţigara cu un chibrit. Vânt nenorocit, îmi stingea focul. De fiecare dată când încercam să aprind un băţ, vântul se posta în dreptul meu, îmi sufla în faţă, râdea şi-şi bătea joc de mine. Mi-am azvârlit ţigara pe pământ, am strivit-o, am blestemat-o, am ameninţat-o şi i-am amintit că nu mai exista aer curat, că nu mai exista briză pură, nu mai exista decât un gaz jegos plin de smog şi tuse bolnăvicioasă. M-am îndepărtat de ţigară, dar aceasta m-a urmărit, îi simţeam răsuflarea în ceafă. Pe urmă mi-am amintit de restaurantul rusesc din apropiere, cu intrare la subsol. L-am găsit şi am intrat în spaţiul de sub nivelul străzii. Mi-am aprins ţigara şi am urcat înapoi triumfător, râzându-i vântului în faţă, arătându-mi frunzele de tutun fumegând fiecărui trecător, fiecărei fiinţe umane cu câine şi lesă. Nu-mi era deloc jenă să fac caz de triumful meu. Suflam fumul cu un aer aristocratic. Stăteam în mijlocul trotuarului cu un zâmbet sardonic pe chip, cu gâtul întins printre căciulile

cetățenilor şi le suflam în față nori groşi, negri.

În seara următoare, la restaurant, am spart trei farfurii. Patronul a chițăit la mine ca un şoarece. A rămas lângă mine până m-am aplecat şi am strâns toate cioburile şi bucățile de mâncare de pe jos. Pe urmă am adus mopul şi am împins apa murdară spre sifonul din pardoseală. Când am terminat, patronul mi-a cerut să-i încălzesc maşina. A ieşit din bucătărie fără să spună un cuvânt.

După œ i-am încălzit maşina şi am reintrat în restaurant, fata patronului m-a chemat pocnind din degete. Mi-am târât picioarele spre ea.

Cine e doamna care a fost aici săptămâna trecută? s-a interesat Sehar.

Se numeşte Shohreh, i-am răspuns. De ce?

Eu pun întrebările şi tu răspunzi. Atât. Mai vine pe aici?

Dacă o invit, o să mai vină.

E iubita ta?

Poate că da, i-am zis. Îți place de ea?

E foarte drăguță, comentă Sehar.

Aşa e, i-am spus. Eu cunosc numai fete drăguțe. Ai vrea s-o cunoşti?

Cred că da. Vreau s-o întreb de unde-şi cumpără hainele. Îmi place părul ei.

Şi mie-mi place părul ei, am continuat eu, dar nu-mi pasă de haine. De fapt, o prefer fără haine.

Adă-mi imediat ceai! se răsti Sehar la mine.

I-am adus ceai cu două cuburi de zahăr brun.

Poți să te întâlneşti cu Shohreh, dacă vrei, am murmurat. Poate că mergeți odată la cumpărături împreună.

Sehar îşi turnă ceai. Bine, spuse ea.

Dar am să-ți cer un serviciu, am adăugat.

Ei, acum un picolo vrea să şi negocieze?

Ei bine, e doar o întrebare pe care picolul vrea s-o pună.

Bine, picolul să pună întrebarea.

Cine e bărbatul care a venit cu o gardă de corp în seara când şi Shohreh se afla aici?

A, domnul Shaheed? Mă întrebi de domnul Shaheed?

Da, bărbatul mărunțel şi chel, care a stat acolo.

E un om foarte bogat şi lucrează pentru guvern.

Pentru guvernul canadian?

Nu, prostule, pentru guvernul iranian.

Pare o persoană foarte importantă.

Chiar este. El îi dă bani tatălui meu.

Ai fost vreodată acasă la el?

Nu, dar a fost el la noi o dată.

În vizită?

În legătură cu o afacere de import, zicea tata. De ce mă întrebi?

Pentru că-mi place să ştiu cum devin oamenii importanți bogați şi puternici. Aş vrea să fiu bogat.

N-o să fii niciodată bogat.

De ce crezi asta?

Uite de aia. Aşa, îmi răspunse Sehar cu un zâmbet răutăcios. Apoi îşi flutură spre mine dosul palmei, spunându-mi să mă întorc la treburile mele, aşa cum le stă bine săracilor.

Patronul se întoarse de la ce o fi făcut în maşina încălzită. Îşi îndesase probabil încă o pungă de plastic sub banchetă, ca un țăran. Moda de a băga sub saltea monede de argint cu capul împăratului imprimat pe ele nu dispare niciodată, mi-am zis în sinea mea. Doar se transformă şi se adaptează. Nu ştiu de ce patronul foloseşte asemenea pungi groase, lungi şi late, pe care le înfăşoară apoi în jurul banilor de o sută de ori. Îl văd adeseori cum îi fug ochii în dreapta şi-n stânga, când stă la volan şi scormoneşte fundul scaunului, îndesându-l cu punga aceea mare şi urâtă, cu litere arăbeşti pe ea. Foloseşte mereu aceeaşi pungă. Mă rog,

cel puțin o reciclează. Ştiu că vicleanul de proprietar a vrut să mă încerce când şi-a băgat prima oară punga sub scaunul de la maşină. Un jeg! îi bănuieşte şi pe chelneri şi pe bucătari. Fac pariu că a moştenit obiceiul ăsta feudal de a-i spiona pe cei care-l ajută de la tatăl lui, care trecea mândru pe ulița satului răsucindu-şi mustața lungă şi ținând un baston subțire în mână.

Restaurantul s-a aglomerat. Am cărat multe farfurii goale, am şters multe mese, am urcat şi am coborât scările. Am tras scaune, am agățat haine, am aprins lumânări şi la capătul nopții m-am întors în apartamentul meu întunecat.

În seara următoare, domnul Shaheed a apărut iar la restaurant cu garda lui de corp. Era însoțit de un alt bărbat, care purta un costum impecabil şi cravată şi avea în mână o geantă. Şi-au făcut intrarea în temenelele şi linguşirile servile ale şefului meu, umilul, degeneratul, micul negustor transformat, tiranul demn de milă. Bărbatul care venise cu Shaheed era blond şi-şi ținea geanta în față, astfel încât îşi deschidea cu ea drumul printre şirurile de mese şi scaune. Garda de corp se aşeză ca de obicei pe un scaun de la bar.

Patronul, şeful meu, pocni din degete spre mine. Am lăsat jos cutiile pe care le aveam în mână şi m-am îndreptat spre el. Fără o vorbă, mi-a făcut un semn spre scaunul bărbatului blond. În ciuda membrelor hidoase, monstruoase pe care le are, şeful meu, asemenea unei țestoase preistorice, îşi foloseşte doar gâtul ca să facă semne. I-am tras scaunul bărbatului blond, iar şeful meu i-a tras scaunul lui Shaheed. Pe urmă, agitat, şeful m-a gonit fluturându-şi dosul palmelor. S-a aplecat spre Shaheed, a dat din cap ca pentru a-i spune că ar trebui să... şi va fi negreşit, apoi s-a întors zâmbind. Chiar zâmbea – furnizorul ăla scârțar de mâncare chiar era în stare să-şi întindă buzele într-un zâmbet! Se apleacă spre

bărbatul blond cu meniul în mână, dându-i explicații cu un accent bălos, cu buze mieroase, genunchi îndoiți, trup cocârjat şi o scăfârlie transpirată strălucind scârbos în razele de lumină. Apoi se repezi spre bucătărie, transformat brusc într-un Napoleon țanțoş.

Bucătarul, singurul de aici care-l putea trata pe patron de pe poziții de egalitate, îl ascultă, încuviință din cap şi-i întoarse spatele. Dar micul Napoleon făcu turul insulei şi-i mai şopti câteva rugăminți şi instrucțiuni.

În timp ce alergam în sus şi-n jos pe scările de la subsol cu coşurile de pâine şi cu murăturile, mă gândeam cum aş putea s-o sun pe Shohreh să o anunț că torționarul ei se afla iar aici, mânca şi era fericit. Dar era prea complicat. Telefonul patronului se afla în sala de mese, lângă casa de marcat. Pentru a trece granița chiar sub ochii chelului era nevoie de un gândac mai experimentat decât mine. Şi dacă reuşeam să pun mâna pe telefon? Ce aş fi spus? Date fiind condițiile, Shohreh nu ar fi înțeles şi nu ar fi perceput niciodată semnalele mele de insectă emise în ultrasunete. Aş fi putut să-mi frec picioarele ore în şir, să lansez semnale sonore şi să-mi flutur antenele, tot n-ar fi înțeles niciodată, în plus, nimeni nu are voie aici până chelul nu termină de mâncat şi-şi primeşte temenelele şi complimentele şi pleacă. După ce se întâmplase cu Shohreh data trecută, patronul interzisese strict accesul oricui cât timp chelul era în restaurant şi mânca. Ne tot repeta: Mâncarea mea e curată, mâncarea mea e curată.

Sosi şi Reza. Când intră în sala de mese, se abătu din drum să-l salute pe Shaheed înclinându-şi capul. Shaheed schiță un gest vag. Pe urmă Reza se întoarse spre bărbatul cel blond şi-şi înclină capul. Bărbatul îl întrebă de cutie şi de pătură. Shaheed îşi flutură mâna spre Reza, iar Reza îşi puse cutia pe masa de alături şi scoase santurul. Shaheed era mândru şi zâmbea în timp ce blondul îi punea întrebări. Între timp, eu mi-am

acordat mopul, pregătindu-mă de un swing peste ape.

A venit mâncarea şi cei doi bărbați s-au apucat să mănânce. Garda de corp a intrat în bucătărie şi a cerut o friptură. M-am uitat la spălătorul de vase şi ne-am făcut cu ochiul. Spălătorul de vase a râs, s-a dus repede în spate, a deschis dulapul şi i-a adus de acolo gărzii de corp o sticlă de ketchup. Apoi am râs toți, ceea ce l-a alarmat pe patron. A intrat în bucătărie şi s-a îndreptat spre noi cu ochii holbați şi sprâncenele încruntate, răsucindu-şi gâtul la dreapta şi la stânga, adulmecând după vreo subversiune sau vreun semn de răzmeriță.

În timp ce mânca. Shaheed povestea, explica şi râdea. Nu peste mult timp, blondul şi-a luat geanta şi a deschis-o. A scos nişte hârtii şi le-a pus lângă farfurie. Citi din hârtii, dădu explicații, iar Shaheed, indiferent la cifre şi grafice, mânca şi încuviința din cap, aruncându-şi din când în când privirea peste hârtii. După ce-şi goli farfuria şi comandă ceai, Shaheed începu iar să vorbească. De data aceasta blondul era cel care asculta.

Sehar veni în bucătărie şi începu să se învârtească, îi era foame, dar nu ştia ce să mănânce. Deschise frigiderul, privi peste umărul bucătarului. În cele din urmă se hotărî pentru o bucată de pâine afgană. O ținea în mână, ronțăia bucăți mici din ea şi fredona uşor de plictis. Se plimba legănându-şi umerii şi mânca.

Merge şi un ketchup la asta? îndrăzni să întrebe spălătorul de vase şi izbucni în râs.

Sehar se întoarse spre el şi-l întrebă plină de entuziasm şi speranțe: De ce, avem hamburgeri azi?

Toți cei din bucătărie am izbucnit în râs şi ne-am uitat unii la alții cu priviri pline de fraternitate, egalitate şi libertate temerară.

În sala de mese, Reza cânta o melodie domoală. Blondul îi arunca din când în când câte o privire şi-i zâmbea. Îl interesa muzica, aşa cum se cuvine unui om rafinat care a călătorit mult, mă gândeam eu şi mă întrebam ce obiecte are în casă, hărți, artizanat, o

bibliotecă şi discuri. Mi se părea un bărbat amabil, bine educat. Mi-a fost recunoscător şi mi-a mulțumit insistent pentru ceaiul pe care i l-am adus la masă.

După un timp, garda de corp s-a ridicat şi s-a îndreptat spre garderobă. Era semnalul de plecare. Patronul se repezi să-i ajute să se îmbrace.

Shaheed l-a întrebat pe bărbatul cel blond dacă vrea să-l ducă cu maşina.

O să merg pe jos, a răspuns bărbatul.

Pe jos! râse Shaheed. De ce pe jos? E aşa de frig. Avem o maşină mare. Vă putem duce oriunde.

Îmi place aerul curat şi nici nu locuiesc departe. Pe jos e bine.

Sigur că mersul pe jos e bun, dar afară e frig, insistă Shaheed.

Ştiu că e frig, spuse bărbatul mijindu-şi ochii şi aruncându-i un zâmbet scurt lui Saheed, dar o să merg pe jos. Nu-mi pasă de frig. Îmi place.

Shaheed râse la auzul acestor cuvinte incredibile.

În orice caz, zise blondul, o să vă trimit documentul şi o să ne mai întâlnim în curând. Vă simțiți bine aici? Locul în care stați e pe gustul dumneavoastră?

Da, e foarte bine, răspunse Shaheed şi îi mulțumi încă o dată.

Pe urmă blondul îi spuse lui Shaheed că ar vrea să stea de vorbă cu Reza şi să-i vadă încă o dată santurul.

Da, da, este cel mai vestit şi mai vechi instrument din Iran, e minunat, minunat, artă... încercă Shaheed să-i explice.

Reza se ridică şi, fără să se apropie, înclină capul spre Shaheed în semn de rămas-bun.

L-am urmărit pe bărbatul cel blond cum se îndreaptă zâmbind spre cutia muzicală a lui Reza. Acesta l-a întâmpinat zâmbindu-i la rândul lui. Bărbatul a început să-i pună întrebări şi între cei doi s-a legat o conversație care a durat mai mult decât ritualurile noastre de închidere, cu măturatul, curățatul toaletelor, ştersul

vaselor şi răzuitul plitei.

Când a venit ora de închidere, am părăsit restaurantul cu un „noapte bună” către toți, care a trecut neobservat, ca o notă falsă. M-am dus afară, am traversat strada şi am aşteptat. Stăteam în refugiul stației de autobuz. Pe geam era pictat un graffiti. Privind prin spațiul dintre un cerc roşu şi un colț de graffiti, am continuat să urmăresc uşa restaurantului.

Blondul a ieşit, iar Reza după el şi au mai stat de vorbă ceva vreme pe trotuar.

Pe urmă şi-au dat mâna şi s-au despărțit. Am aşteptat până Reza a dat colțul şi am pornit în urmărirea bărbatului. Mergea repede, frecându-şi geanta de paltonul lung. Pe sub gulerul hainei avea îndesat un fular vişiniu, care-l făcea să pară o pasăre înaltă şi elegantă. Îl urmăream şi mă întrebam dacă-l mințise pe Shaheed când îi spusese că locuieşte aproape de restaurant. Speram că nu mințise, pentru că străzile erau largi şi pustii şi trotuarele scoteau zgomote ca interioarele caselor de lemn şi respirațiile noastre lăsau dâre lungi de abur, ce puteau fi reperate de pe crestele munților îndepărtați, citite şi decodificate de coioți roşii, cai nebuni şi şefi de trib fumând pipe. Pufăiam în aerul rece ca nişte hornuri şi ca nişte locomotive cu cărbuni străbătând munții indienilor. Şi l-am urmărit pe bărbatul cel blond sperând că e genul de om care nu priveşte niciodată înapoi, nu-şi aduce aminte niciodată că şi-a uitat o mănuşă, o umbrelă sau o hârtie pe podea. Dacă şi-ar aminti totuşi, mi-am zis, şi dacă s-ar întoarce la restaurant şi mi-ar tăia calea, mi-aş vedea de drum. Nu l-aş băga în seamă nici măcar cu o înclinare a capului sau cu un zâmbet.

Dar într-o bună zi, mi-am dat seama, voi fi în relații apropiate cu el. Într-o bună zi voi ajunge să-l cunosc bine. Şi nu voi uita unde locuieşte.

Două zile mai târziu, m-am trezit înainte de ivirea zorilor. Prin deschizătura mică dintre perdele am zărit cum cerul albastru-cenuşiu reflecta în geam valuri de culoare. Mi-am deschis când un ochi, când pe celălalt. Un singur ochi deschis. O singură dâră de lumină. Am rămas în pat să văd cum se transformă cerul, cum se apropie încet lumina, cum peretele devine încetul cu încetul mai strălucitor. Unele obiecte de pe podea nu se vedeau în întregime, dar ştiam ce sunt: pantofi, o farfurie murdară, o scrumieră şi un scaun. Când camera s-a luminat, m-am sculat, m-am spălat pe faţă şi m-am hotărât să mă plimb pe strada mea cu o oră înainte ca ziarele să fie aruncate pe praguri şi ca veveriţele să scormonească după rădăcini pentru masa de dimineaţă. M-am îmbrăcat şi am ieşit. Era o zi suportabilă. Frigul se înmuiase, vântul se mai potolise, asfaltul era pătat de lumina tuburilor de neon, de reflexia firmelor de magazine, care-i atingea suprafaţa sub forma unor litere ilizibile şi a unor cuvinte care-şi pierduseră sensul după ce se aplatizaseră şi se împrăştiaseră pe jos. Dar cine vrea să ştie sensul cuvintelor la ora asta? Totul s-a transformat în forme care te îngrădesc şi te conduc, între străzile oraşului şi zidurile clădirilor, spre destinaţia finală, inevitabilă.

Am ajuns la casa bărbatului blond. Am rămas pe partea cealaltă a străzii şi am aşteptat preţ de un minut. Frigul nu mă deranja. Ştiam că recompensa mea va fi mare: mâncare şi un pahar de lapte matinal. Fireşte, blondul o să aibă lapte. Ce bărbat aşezat nu deţine lichidul acesta delicios? Dar nu puteam rămâne acolo în stradă prea mult timp, fără să fac nimic, fără să mă mişc. Vecinii ar fi devenit suspicioşi. Pe strada asta totul trebuie să aibă un rost. Nemişcarea şi ochii străini scrutători ar fi repede luaţi la întrebări de uniformele de sub girofarurile maşinilor de poliţie. În timp ce-mi cumpăneam viitorul jaf, am văzut că se deschide uşa

bărbatului cel blond. Din casă au ieşit un câine mare şi bărbatul blond, unul lângă altul, pregătiți de jogging. Ajunşi pe trotuar, au început să alerge amândoi, câinele puțin mai în urmă. Câinelui, din câte se pare, îi plăcea culoarea roşie. Nu exista nici un hidrant care să nu-l intereseze. Câinele era fascinat şi de formele verticale, rafinate, tridimensionale. Ştia cu adevărat să aprecieze arta.

M-am întors şi m-am îndreptat în direcție opusă. Când am ajuns la colțul străzii, mi-au crescut aripi şi m-am întors repede în pământul de sub grădina bărbatului cel blond, căutând conductele şi drumul spre căldură. Ajuns înăuntru, mi-am mâncat mai întâi micul dejun şi după aceea m-am dus în sufragerie. Era o casă modestă pentru un bărbat cu o înfățişare aşa de respectabilă şi cu asemenea maniere. Avea cărți, fireşte, multe dintre ele despre război şi politică. Nu avea televizor, pare de necrezut, nici măcar în dormitor. nici soție sau copii. Asta e bine, mi-am zis. La ce bun cheltuiala în plus? E suficient că trebuie să suporți cheltuieli substanțiale pentru îmbrăcăminte elegantă şi cărți cartonate, groase. Cu o felie de pâine şi un pahar de lapte în mână, m-am îndreptat spre biroul lui. Cu siguranță că aveam să găsesc acolo geanta aceea de piele pe care o legănase atât de vioi în noaptea aceea geroasă când îl urmărisem până acasă. Mi-am terminat mâncarea, m-am întors în bucătărie şi am clătit paharul de lapte. Am deschis dulapul, am căutat sosul picant şi am turnat câteva picături în vasul câinelui. Ia nişte mâncare picantă şi bun venit într-o lume nouă, dragul meu prieten. Mâncarea blândă e de domeniul trecutului. Se poartă curry şi mâncarea exotică. Am luat geanta şi am ieşit din casă calm, ca şi cum aş fi făcut un lucru obişnuit. M-am îndreptat cu capul plecat spre serviciu, spre biroul din blocul-turn, la ora aceea matinală când trenurile pornesc la drum ca birocrații să ajungă la timp.

În cursul aceleiaşi zile, mai târziu, m-am dus la Cafeneaua Artista. L-am căutat pe profesor. Nu era pe scaunul unde stătea de obicei. Am întrebat-o pe chelneriță unde e, iar ea mi-a făcut semn spre toaletă.

Într-adevăr, avea haina pe scaun. M-am aşezat pe locul lui şi i-am băgat mâna în buzunarul de la haină. N-avea în buzunar nimic, nici măcar o firimitură.

Când m-a văzut pe scaunul lui, profesorul s-a îndreptat în fugă spre mine, ştergându-şi mâinile ude de pantaloni. Ce cauți pe scaunul meu?

Ah, nu mi-am dat seama că-i al tău, i-am răspuns.

Păi, e al cuiva. Că are o haină pe el. E rezervat.

M-am ridicat şi am scos din rucsac geanta bărbatului blond. Douăzeci de dolari, i-am zis arătându-i geanta. Piele. Piele adevărată. Am tras de fermoar în sus şi-n jos, am desfăcut şi am prins la loc cataramele, deschizând şi închizând la loc clapele mici, aurite. Solidă şi uşoară, i-am zis, gândindu-mă că făcusem bine că golisem geanta de dosare şi pixuri şi tot ce mai fusese înăuntru. E uşoară, am repetat. Lucrurile uşoare sunt la modă, eticheta „uşor” e un instrument de marketing foarte bun, mâncare uşoară, femei uşoare, totul e apreciat în zilele noastre după cât e de uşor.

Profesorul uită de disputa noastră teritorială. Luă de pe masă un şervețel şi începu să şi-l rotească pe deget în timp ce privea geanta.

Cincisprezece, i-am zis şi i-am împins-o spre piept.

Luă geanta. O întoarse pe toate fețele. Aruncă o privire şi în interior. E a ta? mă întrebă.

E a ta. Pentru zece dolari.

Nu cumpăr lucruri furate, răspunse el.

Ei, profesore, ce pământ nu e furat, ce scaun nu e revendicat, ce container nu provine din furt şi distrugeri. Toți suntem coioți în ținutul ăsta.

Non, je ne peux pas faire ça.{34} Trebuie să i-o duci

înapoi celui de la care ai luat-o. Dar în timp ce spunea asta profesorul ținea geanta tot mai strâns.

Bine, i-am zis. Atunci fă-mi cinste cu un prânz şi o cafea la pachet.

Mi-am luat mâncarea şi m-am dus pe aleea din spate. Nu puteam mânca în prezența ipocritului ăluia necinstit. Am jurat că nu voi mânca niciodată cu el. Ipocrit. Ştiam că în curând va străbate străzile ca un avocat care merge la birou. Crede că obiectele şi falsurile îl ajută să-şi exprime ideile şi să câştige respectul celorlalți. Un jeg. Un şarlatan. La fel ca noua lui geantă, nu e decât un recipient gol făcut din piele tăbăcită.

Acasă am răsfoit dosarele din geantă. Unul dintre dosare cuprindea documente într-un amestec de persană şi engleză, grafice şi tabele şi ceva ce părea a fi o listă de produse pentru vânzare. Puteam citi cuvintele persane din documente, dar nu le înțelegeam sensul. Aşa că am citit câteva pagini cu glas tare, ascultându-mi pronunția în persană, fără să am însă habar ce spun. Psalmodiam cuvintele ca pe o scriptură. Aha! mi-am zis. Aşa trebuie să fie pentru un credincios care repetă o scriptură sfântă într-o limbă străină fără să înțeleagă vreun cuvânt.

Mai târziu am coborât şi m-am dus până la stația de taxiuri. Am întrebat de Majeed, dar nu-l văzuse nimeni. Mă pregăteam să plec, când un taximetrist a strigat după mine şi mi-a făcut semn spre capătul cozii de maşini. L-am zărit pe Majeed oprindu-şi maşina în şirul de taxiuri.

Am mers la el, am deschis portiera taxiului şi am închis-o la loc după ce am urcat. I-am dat dosarul şi l-am întrebat: Poți să citeşti asta? A răsfoit dosarul, a zâmbit şi a dat din cap în tăcere. Citea cu atenție fără să scoată un cuvânt. Pe urmă s-a uitat la mine şi m-a întrebat: De unde ai asta?

Din casa cuiva, i-am răspuns.
Ai furat-o?
Nu, am găsit-o, i-am zis.
Pot s-o păstrez? O s-o citesc cu atenție mai târziu şi o să ți-o aduc înapoi.
Bine, aşa să faci. Vreau doar să ştiu despre ce vânzări e vorba în hârtiile astea. Vezi? Uite graficul ăsta. Dă-mi voie, te rog, vezi? Uite, începând cu pagina asta.
Vrei să mergi undeva? m-a întrebat Majeed. Pot să te duc eu cu maşina.
Nu, stau foarte aproape.
Mulțumesc că mi le-ai adus, a spus el. O să fac şi eu o plimbare să iau aer şi să mă uit pe hârtiile astea.

Când i-am spus lui Shohreh despre dosar, m-a întrebat de ce nu i-am spus ei imediat şi de ce i-am dat dosarul lui Majeed şi nu ei.
I-am explicat că listele acelea arătau ca nişte liste cu produse de vânzare. I-am spus: m-am gândit că l-aş putea băga pe şoferul de taxi în afacerea cu produsele alea, ce or fi ele. Poate reuşim să facem cumva vreo afacere împreună. Ştii, să aflăm unde e depozitată marfa şi s-o obținem folosind maşina lui... Nu m-am gândit că te-ar interesa asemenea lucruri, i-am spus lui Shohreh.
Ca să schimbăm subiectul, i-am relatat discuția mea cu Sehar şi faptul că fata patronului de restaurant voia s-o întâlnească. Shohreh exclamă: Aranjează întâlnirea! Aranjeaz-o imediat. Şi data viitoare când mai vine chelul, să mă anunți. Vine în mod regulat?
Nu. Şi o să-ți spun şi când aflu ce e în dosarele alea. Apropo, îl cheamă Shaheed.
Shaheed, repetă ea. Shaheed îl cheamă şi chiar *shaheed* (martirizat) e. M-a torturat şi m-a umilit şi n-am ştiut niciodată cum îl cheamă. Shaheed, zise ea şi izbucni în râs, apoi se opri şi ezită şi rămase pe gânduri şi râse iar şi dădu din cap.

Peste câteva zile, Shohreh a luat-o pe Sehar la cumpărături. Le-am aranjat să se întâlnească. Shohreh a aşteptat-o pe Sehar când a ieşit de la şcoală. După ce au fost la cumpărături, a luat-o pe Sehar la ea acasă, i-a aranjat părul, i-a vopsit genele, i-a pudrat obrajii, au probat haine şi coafuri.

Sehar apăru la restaurantul tatălui ei mergând ca o divă şi vorbind ca o divă. Când mi-a cerut să-i aduc mâncare şi ceai, a făcut-o pe un ton studiat, politicos, teatral. A folosit chiar cuvântul „fantastic”.

Mai târziu, m-a chemat lângă ea când tatăl ei era la bucătărie. Mi-a dat câțiva dolari şi mi-a cerut să merg vizavi şi să-i cumpăr țigări. Când i-am spus că nu pot părăsi restaurantul fără permisiunea tatălui ei, s-a ridicat, s-a dus până la el şi i-a spus să mă trimită să-i cumpăr gumă de mestecat. Bărbatul mi-a făcut semn cu capul, iar eu am plecat şi i-am adus un pachet. Ne-am întâlnit la subsol, unde mă aştepta. S-a sprijinit de perete ca o tânără prostituată de lux şi şi-a deschis geanta pe care o purta de când se întâlnise cu Shohreh. I-am pus pachetul înăuntru. A închis geanta, mi-a zis: Mulțumesc, dragă, şi şi-a legănat încet şoldurile pe scări în sus.

Vine Noruzul, îmi spuse Shohreh în seara aceea. Ştii tu, sărbătoarea prin care noi, iranienii, marcăm venirea primăverii. Mă gândesc să dau o petrecere. În Iran nu dormim toată noaptea, mâncăm şi petrecem. Aşa că hai să invităm lume la mine acasă. Ia, răsuceşte tu asta.

Nu prea simt bun la răsucit, i-am răspuns. Îmi tremură mâinile.

Dă-mi-o mie, o fac eu. Invită-l pe Reza cu trupa lui. Să cânte nişte melodii tradiționale.

Bine, o să-l invit, i-am răspuns.

L-am văzut a doua zi pe Reza la restaurant când îmi

terminasem tura. I-am zis de petrecerea lui Shohreh. A fost reticent şi nu a promis nimic, ca de obicei. Mi-a explicat că în ultima vreme nu se prea înțelege cu Shohreh. Avea impresia că îl umileşte.

Poate ar fi o idee bună să o inviți pe Sylvie şi pe prietenii ei să te vadă cum cânți într-o ambianță mai relaxată, i-am sugerat.

Pe Reza îl intrigă ideea.

E bine să fii în anturajul lor şi să păstrezi legătura, i-am amintit. În plus, ar fi bine să le arăți din tradițiile tale bogătaşilor ăstora. Shohreh şi Farhoud or să danseze, iar tu o să cânți. O să fie grozav. Trebuie să distrezi lumea şi să dai din tine, prietene. Trebuie să adaugi şi ceva cultură dacă vrei să trăieşti şi să ai ce să scoți pe partea ailaltă.

Reza îmi promise că o s-o cheme pe Sylvie.

A doua zi mi-am plătit chiria cu banii de la restaurant şi mi-am mai cumpărat şi câte ceva de la băcănie, pâine, brânză. În timp ce mâneam mi-am dat seama ce zgomotos era frigiderul. Aş putea să-l scot din priză, m-am gândit. Oricum e aproape gol. Dar brânza s-ar strica. Aşa că m-am hotărât să mănânc toată brânza, pe urmă să scot din priză frigiderul.

M-am întins în pat şi am privit în tavan. Meditam şi plănuiam. Ideea de a conspira cu Shohreh mă intriga. O s-o ajut. Şi am ajuns la concluzia că o iubesc. O să-i dau tot ce vrea. În ultima vreme îmi doream mai mult ca înainte să fiu cu ea.

Am adormit, m-am trezit şi am coborât în stradă. Simțeam dorința să mă plimb pe undeva, pe oriunde, dar am ezitat. Eram nehotărât şi înghețat. Nu mi-e foame, mi-am zis, nu mi-e somn, nu sunt nici trist, nici curios. Nu vreau decât ca timpul să treacă până mă întâlnesc iar cu Shohreh şi planul meu intră în acțiune. Trebuie să mă hotărăsc ce să fac cu viața mea. Din

fericire, era frig şi nu aveam altă soluție decât să merg mai departe. Mă gândeam să merg la Cafeneaua Artista, dar mă dezgustau cei de acolo – în special profesorul, care o tolerase pe femeia aceea din scrisori. Ce meschin, ce lipsă de demnitate din partea lui să-i tolereze indiferența, narcisismul, scrisorile stupide. Fără îndoială, îl folosise pentru propria ei dorință de evadare.

Aş putea fuma, mi-am zis. Aş putea să mă urc pe un acoperiş, să privesc cartierul de sus. Dar data trecută când făcusem aşa ceva, în două minute poliția a fost acolo să mă întrebe de ce mă aflu pe acoperiş. O femeie se plânsese că mă uit în dormitorul ei şi îi chemase. Era vară şi nu voisem decât să stau la aer, pe acoperiş, aşa cum fac milioane de oameni pe nenumărate planete din acest univers. Miliarde de fermieri, forjori, chelnerițe, gospodine stau pe acoperiş, privesc în jur şi fumează, întind rufele şi meditează. Când i-am spus că am făcut asta mereu, toată viața, polițistul mi-a răspuns: Ei bine, aici oamenii nu se uită unii la alții de pe acoperişuri.

Atunci o să mă uit numai la stele, i-am spus.

Mi-a interzis să mă uit la stele şi m-a amenințat cu închisoarea. Şi acolo n-o să te mai uiți decât la pereți şi la bărbații care fac duş, a continuat el, iar colegul lui a izbucnit în râs.

Aşa că m-am plimbat în sus şi-n jos pe strada mea şi în cele din urmă m-am dus la cafenea. L-am zărit pe profesor şi pe câțiva dintre prietenii lui. Când m-au văzut că apar, au pufnit toți nervoşi, s-au ridicat şi l-au înconjurat pe profesor. Unul dintre ei chiar a încercat să mă îmbrâncească.

I-am zis respectivului să nu pună mâna pe mine. Era mai mare decât mine, dar ştiam că l-aş putea răpune. Profesorul încercă să linişteească spiritele. N-am vrut să bat în retragere. I-am cerut profesorului să-mi restituie o sumă imaginară de bani pe care mi-ar fi datorat-o. Chelnerul a venit la noi şi ne-a zis că o să cheme poliția. Certați-vă afară, ne-a îndemnat el.

Perfect, am replicat eu, hai afară.

Ne-am îndreptat toți spre uşă, cu mine în frunte, să ne ducem pe aleea din spate. Chiar înainte să ies pe uşă, m-am oprit, am privit înapoi şi i-am strigat chelnerului că ne vedem după aceea. Când toată lumea se uita la chelner să-i vadă reacția, am înhățat o cană de cafea de pe o masă liberă. Cum am ajuns pe aleea din spate, m-am legănat la dreapta şi la stânga, am făcut un salt înainte şi l-am pocnit cu cana în frunte pe bărbatul acela mare. A căzut. I-au sărit toți în ajutor, apoi câțiva s-au repezit spre mine. Mi-am dus mâinile la spate, prefăcându-mă că țin în mâini ceva periculos. Tremurând, profesorul se băgă între mine şi ceilalți şi strigă fluturându-şi mâinile în aer: Nu vă apropiați! Are ceva la el, poate un cuțit. Aşa că toți s-au oprit. Iar eu am plecat. Când am ajuns în capătul aleii mici, am rupt-o la fugă. Pe urmă m-am oprit. Am simțit între degete un rest lipicios de cafea. Mirosea a frişcă, iar ideea că atinsesem buzele cuiva îmi provoca repulsie. Mi-am băgat mâna într-un morman de zăpadă ca să mi-o curăț. Un câine şi stăpânul lui au trecut pe lângă mine. Câinele s-a oprit şi s-a lins. Câine jegos, mi-am zis. nici oamenii, nici gândaci nu se ling.

M-am plimbat. M-am plimbat toată seara. Aş fi putut să mă mai bat încă de trei ori. Nu mai simțeam frigul. Simțeam căldura violenței. Mă gândeam: Tot ce trebuie să faci este să înlocuieşti o senzație cu alta. Schimbări. Toată viața constă în schimbări.

În seara petrecerii, stăteam pe holul din fața apartamentului lui Shohreh şi priveam brățările lui Sylvie. Unghiile ei lăcuite înhățaseră balustrada şi o auzeam cum râde în timp ce urca spre uşa lui Shohreh. M-am aplecat spre palierul de dedesubt gândindu-mă cât de mult ajunsesem să o dispreţuiesc pe femeia asta. N-o suportam nici pe ea, nici pe prietenii ei. Mă temeam

că prietenul ei, fiul politicianului, o să-mi pufăie în față un damf de alimente semipreparate. Dar mai mult de atât, mi-era teamă că fiul industriaşului nu o să apară. În cele din urmă i-am zărit capul şi m-am liniştit. Când i-am văzut părul blond şi lins, am intrat în apartamentul lui Shohreh şi am anunțat-o: Au venit.

O să te ducă Majeed cu maşina, mi-a zis ea.

Sylvie şi prietenii ei intrară, zgomotoşi şi fericiți. Erau toți deja beți şi drogați. În mijlocul lor, Reza râzând, ținându-şi în brațe santurul şi pătura. Un morman de mâncare se înălța în bucătăria unde ajungeau până la urmă toți ca să fumeze şi să bea.

Majeed intră în apartament şi veni direct la mine.

Stai o clipă, mă rugă el. Se duse la baie.

Am dat de Shohreh. I-am spus că eu plec. M-a strâns de mână. Mi-am aplecat buzele la urechea ei şi i-am şoptit că aş vrea să mă țină de mână pentru totdeauna. A zâmbit şi m-a strâns iar de mână.

Majeed a plecat de la baie. Am ieşit în urma lui din apartament, apoi am coborât scările. Mergea încet. A deschis şi portiera cu mişcări lente. Am traversat oraşul cu maşina, îndreptându-ne spre pod. Am părăsit şoseaua pe la cazinou şi am ajuns în zona unde locuia fiul industriaşului. I-am spus lui Majeed să oprească în fața intrării. L-am rugat să parcheze maşina şi să aştepte vizavi de clădire. Pe urmă m-am îndreptat în grabă spre intrare. M-am târât pe lângă pereți şi pe sub poarta blocului. Portarul stătea la masa lui. M-am uitat în sus spre el, am trecut chiar pe sub nasul lui şi am pătruns în apartament. M-am dus în grabă direct în dormitor. Am căutat prin sertarele fiului de industriaş. Unul dintre sertare era plin de medicamente. L-am înjurat: ipohondru pasionat de pistoale, fiu de producător de gunoaie. M-am îndreptat spre dulapul unde ştiam că-şi ține pistolul. Era în acelaşi prosop în care îl înfăşurasem cu ceva timp în urmă. I-am scos încărcătorul şi am văzut că e încă plin. Am pipăit cu

mâna pe un raft al dulapului şi am găsit o cutie micuță cu gloanțe în ea. Am luat-o. Pe urmă m-am dus jos să caut bani, aur, orice obiect mic pe care l-aş fi putut lua cu mine. N-am găsit nimic. Am coborât pe scări până la subsol, am ieşit, am ocolit clădirea.

M-am urcat înapoi în maşina lui Majeed. La început nu mi-a zis nimic. Pe urmă a rupt tăcerea şi m-a întrebat: Ai luat ce-ți trebuie?

Da, i-am răspuns.

A dat din cap şi a pornit înapoi spre oraş.

Majeed, ce e în dosarul pe care ți l-am dat? l-am întrebat.

Informații despre arme. Canada vinde componente de armament Iranului. Bărbatul care vine la restaurant are gardă de corp iraniană sau canadiană?

Canadiană.

Da, sigur că da. Guvernul canadian i-a asigurat protecția. Vor să fie siguri că e teafăr şi că afacerea merge.

Dar Canada…

Sigur, Canada! Montréalul, oraşul acesta romantic şi fericit, are şi o față urâtă, prietene. Una dintre cele mai mari complexe industriale militare din America de Nord se află chiar aici, în acest oraş. Ce crezi, Vestul prosperă producând automobile, calculatoare şi echipament de schi?

Mai ai dosarul? m-am interesat eu.

Nu. I l-am dat lui Shohreh. Ea mi l-a cerut, mi-a răspuns Majeed. Credeam că ți-a spus. Sunt nişte grafice în engleză… L-ai citit înainte să mi-l dai? A, da. Nu ştii să citeşti în persană…

Ei, ştiu să citesc, dar nu înțeleg.

Aşa e, sigur. În persană folosim literele arăbeşti.

Şi ce mai spune acolo? l-am întrebat.

Păi, un producător local de armament a început să producă arme mai uşoare. Iar Iranul vrea arme din astea mai uşoare.

Uşoare, am comentat eu. Toată lumea vrea ca lucrurile să fie uşoare.

Aşa e, a consimțit Majeed. Arme uşoare ca băiețeii soldați să le poată mânui mai bine. Cele vechi simt prea grele pentru copiii aceia care sunt obligați să se înroleze în armată. Armele uşoare se manevrează mai simplu. Aşa că le fac mai uşoare.

Sunt mereu suspicios față de ceea ce e uşor, am bombănit eu.

Trebuie să-i oprim, a spus Majeed.

Aşa e, i-am răspuns. Hai să ne întoarcem la Shohreh. Trebuie să fi început muzica.

Am intrat în dormitorul lui Shohreh şi i-am strecurat pistolul sub saltea. Pe urmă m-am întors în sufragerie. Reza îşi acorda santurul şi toată lumea tăcea, aşteptând să înceapă muzica. În scurt timp, Reza şi trupa lui se porniră să cânte. Sylvie şi prietenii ei aplaudau. Erau impresionați, fireşte. Dar erau puțin cam distanți față de mine şi m-au evitat toată seara. Le era încă teamă de mine, dar nu mă mai admirau. Depăşiseră etapa străinului sălbatic. Acum era vremea maimuței cu o cutie muzicală.

Mai târziu, Shohreh dansă cu Farhoud. M-au tras şi pe mine lângă ei. Ne-am pus fiecare brațele pe umerii celuilalt şi am dansat toți trei în cerc.

Un ultim dans, şopti Shohreh plângând şi sărutându-ne pe amândoi pe obraz. Pe urmă începură toți să danseze. I-am lăsat, m-am dus să-mi iau geaca, am revenit în dormitor, am scos pistolul de sub saltea, l-am ascuns sub geacă şi am ieşit. Fiul industriaşului a venit după mine, era amețit, se bălăngănea şi bolborosea. S-a apropiat de mine cu brațele deschise, vrând să mă cuprindă cu inelele lui de familie şi cu brațele. Când a ajuns în dreptul meu, l-am înhățat de guler. Am avut grijă să nu-mi atingă geaca şi pistolul de sub ea şi l-am

îmbrâncit, înjurându-i pe taică-su şi pe taică-miu. Am coborât pe scări până în stradă şi am pornit spre casă.

În după-amiaza următoare, când am ajuns la lucru, patronul mi-a cerut să merg în oraş să iau un plic sigilat de la avocatul lui. Mergând spre metrou, am zărit un bărbat într-un costum nou, un individ prezentabil la vreo patruzeci de ani, cu părul pieptănat îngrijit. Stătea cu două reviste în mână, zâmbea stăpân pe sine, se apleca spre călători şi le oferea cuvântul lui Dumnezeu.

M-am apropiat de el. Mi-a zâmbit.

M-am rătăcit, i-am zis. Am nevoie de călăuzire.

Unde vreți să mergeți?

Nu, m-am rătăcit în general, i-am explicat.

A zâmbit iar. Dumnezeu te poate călăuzi spre locul potrivit.

Şi unde-i locul ăsta, jegosule? l-am întrebat scrâşnind din dinți.

Împărăția lui Dumnezeu e locul acela, a spus el. Nu te vei mai rătăci niciodată.

Văd că tu eşti pregătit şi îmbrăcat ferches să te întâlneşti cu El.

Fața i s-a luminat de mândrie şi entuziasm. S-a aplecat spre mine. Da, a zis el, e ca întâlnirea cu o persoană importantă. Trebuie să arăți foarte bine.

Ca un avocat? m-am interesat eu.

Avocat?

Sau un bun cetățean, am adăugat. Şi trebuie să te îmbraci elegant ca să fii un bun cetățean?

Păi...

Păi ce, şarlatanule, i-am zis. Uită-te la tine, gătit ca să seduci, să încânți şi să-i porți pe aceşti bieți cetățeni în lumea ta fantastică, imaginară. Să-i faci să îngenuncheze pe bănci tari, să psalmodieze rugăciuni de căință între aceleaşi ziduri, sub acelaşi soare arzător al zilelor lor istovitoare de lucru. Pe urmă le iei banii, le

împreunezi fiicele cu o altă oaie din aceeaşi turmă, le promiți un rai plin de nori incestuoşi. Gunoiule! Eşti un şarlatan, cu revistele tale cu tot pline de imagini promițătoare ca opiul. Uită-te la tine, ființă omenească, îmbrăcat la patru ace. Uită-te la tine, fiu al omului, îmbrăcat în mătase. Nu poți fi fercheş fără să țeşi în jurul tău saliva viermilor, fără să furi lâna de pe spinările oilor, fără să-i faci pe cei săraci să lucreze ca nişte catâri în fabrici cu sirene nemiloase şi cartele de pontaj. Eu, cel puțin, n-am nevoie de nici una dintre podoabele tale. Priveşte-mă! Priveşte-mi aripile drepte şi tari, priveşte sclipirea lor maronie, priveşte-mi antenele şi fața prelungă, priveşte-mi întreaga frumusețe. Toată e naturală. N-am avut nevoie niciodată de zdrențe sau de bijuterii. Am o strălucire complet naturală, bine fermentată şi păstrată de-a lungul timpului ca un vin vechi.

Pe urmă mi-am întins unul dintre numeroasele brațe şi am înhățat o revistă din mâna bărbatului. M-am întors cu spatele la el, prefăcându-mă că citesc şi culegând repede fiecare cuvânt care semăna cu Dumnezeu. I-am dat înapoi revista şi i-am zis: Uite ce e, citeşte şi spune-mi ce s-a întâmplat cu Dumnezeu?! Mai vine? Mai e aici? Canibali! Canibali!

M-am îndepărtat şi am coborât pe scări spre tunel. În timp ce coboram, am observat grinzile joase de deasupra scărilor. Mi-am aplecat antenele cele lungi şi m-am gândit ce egoiste simt ființele umane. Tot ceea ce construiesc e pentru propria lor specie şi pentru propriile lor dimensiuni.

Am lucrat toată seara, m-am întors acasă, am dormit bine şi în dimineața următoare m-am dus pe strada St-Laurent. Am evitat cafeneaua. În dimineața aceea nu aveam nevoie de nici o confruntare pentru că îmi simțeam capul oarecum limpede. Mă cuprinsese o

euforie existențială, poate pentru că vremea se încălzea şi, în curând, poate peste câteva săptămâni, străzile acestea aveau să se umple de tineri fără cămăşi şi femei aproape dezbrăcate şi biciclete şi flori şi peluze. Eram într-o stare cu adevărat rară. Mergeam şi nu aveam o direcție precisă. Mă opream în fața vitrinelor şi priveam mărfurile expuse. Pe o stradă mai liniştită, o femeie s-a îndreptat spre mine cu un zâmbet ezitant pe chip. Am recunoscut-o pe Geneviève abia când a ajuns în dreptul meu. Era să trec de ea fără să mă opresc. S-a oprit în fața mea şi a fost nevoie de câteva secunde ca să reuşim să spunem ceva.

Ce zi frumoasă, a zis ea, apoi a adăugat: Cum te simți?

Grozav, i-am răspuns. Sunt foarte fericit astăzi. Nu ştiu de unde-mi vine această fericire.

Poate de la vreme, a spus ea. Soarele. Tot n-ai telefon, nu?

N-am telefon, am confirmat.

Am încercat să te sun. Voiam să vorbesc cu tine.

Despre ce?

Am scris un raport despre tine.

Da?

Încuviință din cap şi continuă cu glasul scăzut: Vei fi contactat în curând de cineva de la spital.

N-or să mă găsească, i-am spus.

Unde te duci?

În subterane, am răspuns eu.

Nu poți trăi ca un fugar. E mai bine să te duci să urmezi un tratament.

Nu, mă duc în subterane, i-am zis.

Am recomandat să te vadă un psihiatru şi să te internezi pentru puțin timp.

Şi ce mi-ar face un psihiatru?

Este mai degrabă o soluție medicală. Ți s-ar putea da nişte pastile.

Pastile? Pentru ce?

S-ar putea să te țină sub observație în spital.

Nu mă întorc acolo. N-or să mă găsească.

S-ar putea să te găsească. S-ar putea să-ți facă bine.

Am vrut doar să te cunosc, am continuat eu. Am vrut doar să fiu invitat.

Trebuie să plec, încheie ea. Ai grijă de tine.

E o zi frumoasă, am observat eu.

Geneviève mai aruncă o privire în urmă, apoi își văzu de dram.

În timp ce hoinăream, câțiva nori s-au deplasat pe cer şi au acoperit soarele. Deodată, totul a devenit cenuşiu şi umed, iar chipurile oamenilor s-au întunecat. Am văzut cum unii priveau spre cer şi murmurau ceva. Pe urmă, câteva străzi mai departe, a început să picure. Vedeam cum stropii pătează asfaltul. La început se zăreau pentru că erau doar câțiva, apoi însă pe întregul oraş au pus stăpânire tunetele şi o umezeală omogenă care a înghițit totul şi a schimbat culoarea şi mirosul oraşului. Acoperişurile de tablă plesneau ca nişte bice pe spinarea unui monstru. Parbrizele maşinilor arătau ca nişte cascade. Câteva siluete umane cu capete invizibile se deplasau în grabă pe străzi pietruite. Şuvoaiele subțiri de lângă trotuare s-au umflat şi s-au învolburat în scurt timp. Am mers pe lângă ele, fără să bag în seamă apa revărsată din cer. Mă interesează cursul apei, nu sursa acesteia. Totul se udase, zidurile, părul meu, hainele, chiar şi pistolul pe care îl aveam sub geacă. Pantalonii mi se lipeau de picioare. Ciorapii îmi musteau. Apoi ploaia se opri brusc. Şi m-am întors acasă, mergând în ritmul pe care mi l-au vrut picioarele.

Ajuns aici, mi-am scos toate hainele şi le-am aşezat în morman, pe scaun. Am găsit un tricou vechi şi l-am folosit ca prosop să mă şterg pe corp. Pe urmă am luat un alt tricou şi mi-am şters pistolul. L-am desfăcut şi l-am verificat şi în interior. Nu părea ud. Într-un pistol

bun nu pătrunde apa. Gloanțele sunt impermeabile. Starea senină ca vremea mi s-a schimbat deodată şi am simțit iar nevoia de întuneric. M-am repezit la fereastră şi am tras perdelele. Pe urmă m-am aşezat pe scaun privind pistolul. L-am luat în mână; l-am întors pe toate fețele. Am țintit şi m-am învârtit cu el prin cameră, speriind toate creaturile care locuiau în casa mea. M-am dus la oglindă şi am țintit spre oglindă. Am zărit înaintea mea libarca cea mare, cu aripi, cu geacă, cu tot. I-am îndreptat pistolul spre piept şi i-am vorbit. I-am zis să plece. Trage, mi-a zis. Ştii cum se spune: Când scoți un pistol, tragi. Dacă n-ai de gând să tragi, să nu-l scoți niciodată. O mână mi se ridică spre față şi am văzut cum libarca zâmbea sardonic. N-am clipit. N-o să-i dau satisfacția asta. M-am uitat țintă la ea. Trage, laşule! Am strigat deodată. Am lăsat mâna în jos amândoi şi am pus degetul pe trăgaci în acelaşi timp. A râs şi aproape că am simțit cum a apăsat pe trăgaci înaintea mea.

Cineva a sunat la uşă.

Am râs amândoi. Libarca a strigat spre uşă: O clipă, vă rog!

Mi-am înfăşurat un prosop în jurul şoldurilor şi am deschis.

Pakistaneza care locuia dedesubt stătea în fața mea cu un castron de mâncare în mână. A zâmbit când mi-a văzut pieptul gol. Am invitat-o înăuntru. A scuturat din cap şi mi-a întins vasul cu mâncare.

Poftim înăuntru, i-am zis. Te rog.

A aruncat o privire în spatele ei, apoi a intrat.

Mi-am ținut prosopul cu o mână şi am luat bolul cu cealaltă. S-a răsucit pe călcâie şi mi-am dat seama că, după ce mă văzuse cu aripile dezgolite, s-a hotărât să plece imediat. Am lăsat vasul jos, i-am luat mâna şi i-am pus-o pe pieptul meu.

Nu, a spus ea. Nu, prea multă problemă.

Şi-a tras imediat mâna şi s-a îndreptat spre uşă. Am închis uşa şi m-am întors la oglindă. Pistolul era pe

chiuvetă. L-am luat, am urcat în pat, l-am pus sub pernă şi, epuizat, am adormit.

În seara aceea, patronul restaurantului intră în fugă în bucătărie. M-a chemat la el şi m-a trimis să verific dacă toaleta era curată şi dacă deasupra chiuvetei se afla o sticlă de apă goală. Am alergat de zor pentru comenzile lui şi cele extravagante ale fiicei lui. Bucătarul cioplea o pulpă de miel cu cuțitul lui mare de bucătărie. Spălătorul de vase căra farfurii. Apoi uşa se deschise şi apăru garda de corp din serile trecute, urmată de bărbatul chel şi scund. Shaheed îşi scoase haina, patronul i-o luă iute, pocni din degete, iar eu am alergat s-o iau şi s-o atârn în dulapul din spate. Haina era udă şi grea, aşa mi-am dat seama că în lumea de afară încă ploua.

Mai târziu în seara aceea, când am ieşit din tură, m-am dus la Shohreh şi i-am spus că bărbatul acela fusese iar la restaurant. A început să se agite şi m-a întrebat de ce nu am sunat-o imediat.

I-am spus că telefonul era protejat, în spatele barului. În plus, i-am explicat, încă nu sosise momentul. Dar va sosi cât de curând, am adăugat. O să dai ochii cu el cât de curând.

Nu puteai să te duci afară să mă suni?

Data viitoare, când suntem toți gata, aşa o să fac, dar patronul şi fiica lui mă solicită foarte mult.

Se plimba şi fuma şi s-a dus la baie şi a închis uşa. Am auzit-o vorbind la telefon în farsi. M-am hotărât să plec, dar până să-mi pun geaca pe mine, m-a chemat înapoi şi mi-a pregătit un ceai în bucătărie. M-a luat de mână şi m-a întrebat iar de bărbatul chel şi de proprietar. Mi-a cerut să-i spun toate detaliile din seara aceea. Ce ți-a cerut patronul să faci? Cu ce maşină a venit bărbatul? Ce a comandat?

I-am povestit că patronul mi-a cerut să verific dacă toaleta e curată. Şi dacă deasupra chiuvetei de la toaletă e o sticlă de apă goală.

Da! Izbucni Shohreh, ca să se spele, ipocritul ăla religios, după ce se pişă. Nu se spăla niciodată după ce mă forța să-mi desfac picioarele. Am avut noroc că n-am rămas însărcinată. Femeile care rămâneau însărcinate erau omorâte.

Luă o înghițitură de ceai. Apoi spuse: Pot să văd pistolul? Al cui a fost?

Al băiatului industriaşului.

Care era ăla?

Cel cu cămaşa înflorată.

Toți sunt aşa de artificiali şi de înflorați. Unde i-ai cunoscut pe bufonii ăştia? Şi Reza i-a pupat în cur toată seara.

Ai mai folosit vreodată un pistol? am întrebat-o.

Gardienii din închisoare aveau pistoale la brâu. Nu ştiam cum sună un foc de armă, până într-o noapte când am auzit camioane venind şi plecând, apoi timp de o săptămână, am auzit în fiecare noapte focuri de armă în curtea din spate. Aduceau oameni în fiecare noapte şi-i împuşcau la zid. Cred că au omorât mii de bărbați şi de femei. Ce tăcuți erau. Niciunul dintre aceşti arestați nu se plângea, nu obiecta, nu zicea nimic. Probabil că ştiau că vor muri. Poate erau prea înfricoşați, prea torturați, sau poate erau doar bucuroşi să moară. Uneori aş fi vrut să fiu acolo, cu spatele la zid, mă gândeam ce norocoşi simt. Într-o noapte, chiar înainte de împuşcături, am auzit un bărbat strigând: Pentru Iran! Şi ceilalți arestați au început să strige şi ei: Pentru Iran! Au urmat multe împuşcături şi o tăcere lungă. Pot să-l văd?

Ce?

Pistolul!

Nu-l am la mine.

Mă înveți să-l folosesc? m-a întrebat Shohreh.

Da.

Când?

Miercuri. Ne ducem departe, în nord, la pădure.

Bine. O să închiriez o maşină. O să fim numai noi doi. Mergem cât mai departe de oraşul ăsta.

Miercuri, la unsprezece dimineața, Shohreh îmi bătu la uşă.

Am deschis şi am văzut că avea ochelari de soare şi un rucsac pe un umăr. A intrat. M-am băgat sub pat, m-am târât până la mijlocul saltelei şi am scos pistolul.

Am pornit pe Autostrada 15 spre nord. La început am depăşit multe maşini, am trecut pe lângă multe case, benzinării şi restaurante de mâna a doua, cu firme mari, înălțate ca nişte totemuri false. Cu cât înaintam mai mult spre nord, cu atât întâlneam mai puține maşini, cu atât apăreau mai mulți munți, cu atât erau mai şerpuite drumurile, copacii mai numeroşi, vântul mai puternic, cerul mai întins şi orizontul mai deschis.

În septembrie, a spus Shohreh, frunzele sunt portocalii şi aurii. E aşa de frumos. Încântător. Totul devine auriu.

Am oprit la un han. Chelnerița, o bătrână care vorbea pe un ton zglobiu, care zâmbea deşi nu avea dinți, ne-a dat meniul. Am comandat amândoi ouă, pâine prăjită şi cafea. Pe urmă Shohreh a dispărut la baie. Chelnerița fuma la tejghea. Doi camionagii se uitau la televizor, aplecați peste farfuriile albe şi ovale. Auzeam sunetele de la bucătărie, sâsâit şi trăncănit de oale. Bucătarul, un indian, a ieşit din bucătărie, s-a dus jos şi a reapărut împingând un cărucior. S-a oprit, m-a privit în ochi şi, până să apuc să dau din cap, să-i mulțumesc pentru mâncare, copaci, munți şi râuri, a dispărut iar.

M-am dus după el până la uşa bucătăriei. M-am oprit şi l-am întrebat dacă a văzut vreo libarcă. Înainte de a se alarma, am adăugat: Mă interesează ființele astea şi

istoria lor.

Vino. Haide după mine, m-a chemat el. O să-ți povestesc despre ele.

Stăteam amândoi afară, lângă uşa din spate a bucătăriei, şi fumam liniştiți. Ascultă, a zis el. După ce Creatorul a făcut munții şi marea şi totul, a lăsat în urma lui o tobă imensă făcută dintr-o piele de bivol alb. Folosise toba când a creat lumea, dar a prevenit toate creaturile să nu bată în tobă, că soarele o să se apropie să asculte şi n-o să se mai ducă la culcare şi o să topească toată zăpada. Pe vremea aceea păsările nu zburau niciodată şi mâncau tot soiul de gândaci de pe jos.

Şi libărci? l-am întrebat.

Da, şi libărci. Păsările nu aveau nevoie de aripi, pentru că se găseau de toate – peşti în mare şi gândaci pe pământ. Numărul gândacilor era potrivit, pentru că păsările tot mâncau din ei în fiecare zi. Apoi, într-o bună zi, veni coiotul în acest ținut cu o barcă mare. Coiotul era curios şi flămând după atâta drum. Căuta de mâncare şi orice ar fi putut fura să ia cu el de partea cealaltă a mării. Când a văzut toba cea mare făcută din piele de bivol alb, a vrut să o fure. Dar gândacii se tot târau în jurul ei ca să o apere. Atunci coiotul s-a dus la păsări şi le-a spus că gândacii din jurul tobei sunt mai dulci şi mai gustoşi decât orice alți gândaci. Păsările s-au bucurat tare mult de ce au aflat, s-au repezit şi au mâncat toți gândacii din jurul tobei. Coiotul a furat toba şi a luat-o cu el pe barcă şi a plecat cu ea. Iar când era în barcă, a bătut în tobă, a trezit soarele şi l-a făcut să strălucească. Când păsările au văzut soarele, şi-au făcut aripi, au zburat spre soare şi au părăsit pământul. N-a mai rămas nimeni care să mănânce gândacii. Şi pământul s-a acoperit de gândaci şi gândacii s-au înmulțit tot mai mult şi mai mult. Au acoperit pământul şi au mâncat totul.

I-am mulțumit bucătarului pentru poveste, iar când

s-a întors Shohreh, am plătit şi am plecat. Am mers ore de-a rândul şi cu cât înaintam mai mult spre nord, cu atât se făcea mai frig. Din loc în loc, zăpada încă mai acoperea pământul, se încăpățâna să nu se topească, să formeze şuvoaie, să se prelingă sub pietre şi copaci, să formeze bălți şi lacuri, să îndulcească mările. Copacii erau goi. Cerul părea mai întins, nesfârşit, iar Shohreh avea un zâmbet pe chip. Era veselă, era aşa de bucuroasă că se află la volan. Privea prin parbriz peisajul prin care alergau copacii, lupii, munții şi căprioarele. După un timp a căutat un post de radio. M-a întrebat ce fel de muzică îmi place şi, până să-i răspund, a găsit o melodie care îi plăcea ei. Mi-a zis cât de mult îndrăgea melodia aceea. Era un cântec franțuzesc, pe care îl cântă şi ea cu un accent puternic. Brusc, viră la dreapta şi ieşi din autostradă. A oprit maşina pe un drum pustiu şi neasfaltat, şi-a desfăcut centura de siguranță, m-a mângâiat pe păr, mi-a tras capul spre ea şi m-a sărutat. Ne-am sărutat îndelung. Când i-am atins sânii, s-a tras înapoi, şi-a prins la loc centura de siguranță şi am pornit iar spre nord.

Te gândeşti la un loc anume? am întrebat-o.

Da, mi-a răspuns ea. E un locşor pe care îl cunosc, un loc îndepărtat cu o cabană. Am mai fost acolo o dată. Mi-am petrecut acolo o săptămână cu o fostă iubită. Am venit vara şi ne-am propus să trăim ca două sălbatice în pădure, departe de orice. A fost distractiv. Ea a crescut în natură şi-i place natura. Am pescuit şi am mâncat fructe de pădure, ne-am scăldat goale în râu. Ne-am plimbat pe cărări, ne-am cățărat pe munți. Ar trebui să încerci odată să te legeni deasupra unei prăpăstii prins doar de o frânghie.

O, aş putea să cad, i-am răspuns. Îmi plac frânghiile şi legănatul, dar gândacii mi le taie mereu. Am tăcut o clipă, apoi i-am spus: Mă gândesc adeseori la tine. Tu te gândeşti lamine?

Shohreh zâmbi, întinse mâna, mă mângâie pe păr şi

nu îmi răspunse. Pe urmă zâmbi iar şi exclamă: Tu şi gândacul tău!

Ne-am îndreptat spre cabană. Shohreh intră, apoi mă chemă şi pe mine. Uite, zise ea. E tot aşa cum am lăsat-o. Dormeam amândouă pe jos şi făceam focul acolo.

Mai târziu, am scos pistolul, l-am armat şi am țintit spre un copac. Am tras şi ecoul împuşcăturii a răsunat de cealaltă parte a muntelui. Un fum uşor s-a ridicat din gaura făcută de glonț în trunchiul copacului.

Perfect, a zis Shohreh suflând peste buricele degetelor ca să şi le încălzească. Acum e rândul meu.

Am scos încărcătorul. I-am arătat cum să bage gloanțele, cum să împingă încărcătorul în patul pistolului. Cu mişcări lente, i-am arătat rând pe rând cum să armeze, cum să țină trăgaciul, cum să ridice pistolul. I-am zis să nu-l îndrepte niciodată spre cineva, să-l țină mereu fie spre podea, fie spre cer. I-am arătat cum să traseze o linie imaginară, care porneşte din capătul pistolului, merge spre gura țevii şi continuă spre țintă.

A luat arma şi a întins brațul.

Ce ai ochit? am întrebat-o.

Piatra, mi-a răspuns ea. Piatra aceea mare de pe malul apei.

A tras şi mâna i-a tremurat puțin. Glonțul ajunsese departe de țintă.

I-am spus să nu-şi mişte brațul şi, înainte de a trage, să-şi țină respirația, să se concentreze şi pe urmă să nu ezite.

Când te-ai hotărât să tragi, tragi. Nu te gândi şi nu ezita niciodată.

Când trase a doua oară, nimeri mai aproape. Continuă să tragă până goli încărcătorul. Nimeri o dată piatra şi atunci se întoarse, țopăind, şi mă întrebă dacă

am văzut cum a tras.

Se făcuse frig. Shohreh propuse să facem focul şi să stăm puțin în cabană. Dar natura mă înspăimântă şi spațiile deschise mă fac să mă simt vulnerabil. Voiam să plecăm, să ne întoarcem în oraş înainte ca noaptea să se lase şi căprioarele să țipe şi lupii să freamăte şi urşii să danseze şi elanii şi castorii să se ia la trântă pe râu în jos şi copacii să se încline ca să mă vadă dormind. Şi ce ar fi dacă dimineața păsările ar veni şi şi-ar înfige în mine ghearele uriaşe şi m-ar țintui la pământ şi şi-ar băga ciocurile în pieptul meu şi ar sfâşia carnea de pe mine şi m-ar trânti pe spate şi m-ar devora de viu în timp ce picioarele mi-ar dansa în aer sub privirile lor monstruoase.

Trebuie să mă întorc, am anunțat-o pe Shohreh.

E prea repede, protestă ea. Să mai stăm un pic. Vezi ce linişte e? Simți mirosul pădurii? Uite, uite păsări pe cer.

Am privit în sus şi am văzut două puncte negre suspendate în aer, plutind sub o mare albastră. M-am dus repede în maşină şi m-am asigurat că toate ferestrele şi portierele erau închise. Shohreh a rămas acolo, cu palma făcută streaşină, privea cerul cu ochii mijiți. Pe urmă începu să se plimbe în cerc, zâmbind, iar eu o priveam prin geam cum se roteşte şi dansează venerând toate acestea.

Vineri după-amiază, întors în oraş, aşteptam pe stradă, vizavi de Cafeneaua Artista. Fumam şi mă plimbam. Când profesorul a ieşit, am pornit după el. L-am ajuns din urmă şi l-am prins de cot. Cum m-a văzut, şi-a eliberat brațul şi a făcut un pas înapoi, dar până să apuce să fugă sau să strige după ajutor, i-am zis: Nu vreau decât să stau de vorbă cu tine. Nu-ți fac nimic, totul e în ordine. Vreau doar să vorbim.

Sunt ocupat, mi-a răspuns el şi s-a îndepărtat.

Am mers după el, am scos una dintre scrisorile de dragoste şi m-am apucat să o citesc.

S-a holbat la mine şi mi-a strigat: De unde o ai?

Hai să stăm de vorbă, l-am îndemnat. Trebuie să stau de vorbă cu tine.

Dă-mi scrisoarea înapoi, mi-a cerut el sfidător. Părea gata de bătaie.

Reacția lui m-a surprins. N-o să te bați cu mine, profesore, i-am spus. Eşti puțin cam bătrân pentru asta.

Unfou, t'es malade, mon ami, un homme malade,{35} mi-a răspuns el şi a ridicat iar tonul.

Nu vreau decât să stau de vorbă cu tine.

Dacă mă urmăreşti, o să chem poliția, a continuat el ținându-şi strâns geanta de piele, gata să mă lovească cu ea.

Nu înțeleg de ce ai lăsat-o să-ți facă aşa ceva. Nu-i pasă de tine. În scrisorile astea nu vorbeşte decât de ea. Şi de ce ne minți? Nici nu predai şi nici nu eşti consultant angajat pe vreundeva. Trăieşti din ajutorul social. De ce negi asta? Spune-mi, te rog, de ce e rău să fii sărac şi nevoiaş?

Profesorul îmi înhăță scrisoarea din mână, se îndepărtă foarte repede şi începu să strige: Poliția, poliția, *un fou, un fou*{36}.

Aceea a fost ultima imagine pe care am avut-o cu exilatul acela rătăcit, cu haina lui sărăcăcioasă şi geanta de furat bălăbănindu-se şi frecându-se de unul dintre buzunarele lui mari. Arăta ca un cadavru ambulant, un impostor mărunt şi derutat, un spion singuratic tropăind spre spațiul glaciar al lumii.

M-am îndreptat spre casă făcând la dreapta, pe strada Prince Arthur. Câteva restaurante avuseseră curajul să scoată pe stradă mese şi scaune. Era o zi însorită şi dacă aveai pe tine o jachetă subțire puteai să stai liniştit să bei şi să fumezi afară şi să priveşti toate femeile acelea tinere dornice să-şi arate picioarele estivale, să-şi dezvelească umerii în razele soarelui şi să

păşească fără teamă pe ultimele bucăţi de gheaţă alunecoasă, prin mocirla plescăitoare şi frigul cutremurător. M-am hotărât să mă aşez, să beau o cafea şi să fumez.

Am ales terasa unei cafenele delimitată de cordoane care se legănau între un suport şi altul. Mi-am ridicat gulerul de la geacă, mi-am aprins o ţigară şi am aşteptat-o pe chelneriţă. Pufăiam şi ascultam tocănitul pantofilor de damă pe asfalt. Soarele îmi bătea în faţă şi mă întrebam ce se întâmplase cu zilele acelea când nu îmi doream decât să scap de soare. Acum soarele nu mi se mai părea atât de rău. Mi-am amintit un pasaj preferat dintr-una din scrisorile profesorului: dimineaţa, doamna lui s-a trezit devreme şi s-a dus cu un prosop pe nisipul plajei şi a remarcat păsările. Mă întrebam dacă asemenea oameni, fascinaţi mereu de frumuseţe şi senzualitate, se masturbează vreodată. Oare ce fantezii au? îşi imaginează oare un gentleman delicat şi chipeş, care se plimbă printre flori şi zâmbete serafice şi glasuri profunde şi duioase? Oare culorile din visele lor sunt mai vii, aerul are temperatura potrivită, prosopul şi nisipul sunt culmea moliciunii şi a încântării? A, da, cântecele pe care le aud sunt toate plăcute, sunt cântece despre dulcea suferinţă a inimii, fără a avea nimic tragic în ele. Mă gândeam cum asemenea fantezii ar putea foarte bine aparţine fetelor sărace cu taţi violenţi şi mame nebune, numai că aceste fantezii erau stăpânite de cei bogaţi, cei mulţumiţi de sine, cei care aspirau la zilele de odinioară ale aristocraţiei şi cameristelor, leşinând, şi dansatorilor din sălile de bal.

Jeguri! mi-am zis. Aş putea să-i împuşc pe toţi. Ochesc foarte bine. Nu dau niciodată greş când trag. Aş putea intra în visul iubitei profesorului să-i împuşc pe toţi băieţii aceia frumuşei, pe toţi bărbaţii aceia mai în vârstă, dichisiţi şi cu eşarfe de mătase la gât. Aş putea schimba muzica ambientală, opri pliciuitul lin al oceanului, împuşca păsările marine, smulge prosoapele

de sub costumele de baie adormite. Şi aş mai putea să-l aduc pe profesor cu mine ca să-l schimb – să-l fac să arate mai bine şi să vorbească arogant şi să-i dau pantofi mai buni şi să-i subţiez ochelarii şi să-i desfac cravata şi să-i creez *un regard* astfel încât să pară mereu gânditor, romantic, suav şi, fireşte, bogat. Atunci poate iubita aceea a lui ar fi mai atentă şi mai afectuoasă faţă de bătrân.

În după-amiaza aceea la restaurant, am ştiut că bărbatul care mi-a torturat iubita urma să sosească. Patronul era nervos, iar bucătarul îşi scosese cuţitul cel lung să taie o pulpă de miel din cele bune şi chelnerul aştepta în dreptul ferestrei.

Mi-am amintit deodată cum, după moartea surorii mele, evitam ferestrele. Mi-am amintit cum stăteam pe întuneric zile întregi, trăgându-mă de barbă şi măsurându-i lungimea, invitând puricii şi alte creaturi să-mi invadeze părul şi să se hrănească din pielea mea murdară. Am găsit întunericul în baie şi leagănul în cadă. Am plâns până am auzit ecouri din sifonul de scurgere, ca o fâlfâire de velă, care-mi spunea să plec. Mi-am ras barba şi pe urmă mi-am fâlfâit velele departe de camera aceea, de casă, de ţară, gândindu-mă că totul e de domeniul trecutului, că totul a fost înmormântat, că totul şi-a găsit sfârşitul.

Acum m-am îndreptat spre Sehar şi am întrebat-o dacă vrea gumă de mestecat şi i-am făcut cu ochiul. Da, mi-a răspuns ea, du-te. O să-i spun tatei că eu te-am trimis.

M-am dus la magazinul de vizavi şi am sunat-o pe Shohreh. Se pare că bărbatul acela vine în seara asta, i-am spus.

M-a întrebat dacă fata era acolo. Apoi a adăugat: Ajung într-o jumătate de oră.

Shaheed intră cu garda de corp şi patronul îi ieşi

repede în întâmpinare. Toți începură să se agite. După o jumătate de oră m-am dus la subsol, am deschis uşa spre aleea din spate şi am fixat o bucată de lemn în prag, ca uşa să nu se închidă în urma mea. Am deschis capacul tomberonului de lângă clădire şi m-am cocoțat pe marginea lăzii mari, din metal verde. Nu mă mai uitasem în ea niciodată. Am făcut echilibristică pe marginea lăzii şi, într-un fel, duhoarea stătută, lichidul lipicios care pătase tomberonul pe dinăuntru şi pe dinafară mi s-au părut cunoscute, un *déjà vu* de mirosuri vechi şi peisaje întunecate, ca modelul abstract din ceştile mici de cafea după ce lichidul negru s-a scurs pe limbă şi pe gât. Şi deodată mi-am amintit fiecare felie de legumă pe care o măturasem şi o dusesem în saci de gunoi până la lada din metal verde şi o aruncasem înăuntru. Şi când m-am uitat în jos în urma mea, la pământul pătat, mi s-a părut că sunt undeva sus, agățat de un copac sau pe marginea unei stânci, legănându-mă cu brațele desfăcute. Aproape că am uitat de ce venisem de fapt aici.

Pe urmă mi-am amintit. Am căutat punga pe care mi-o dăduse iubita mea şi în cele din urmă am găsit-o. Pistolul era într-o pungă de plastic, bine înfăşurată. Am privit spre capătul aleii şi am zărit pe stradă, vizavi, taxiul lui Majeed, cu lumina de semnalizare clipind parcă speriată.

Am sărit jos, am luat pistolul şi am intrat. Am găsit o frânghie, am tăiat-o cu un cuțit şi m-am dus la toaletă. Am legat pistolul în spatele closetului, l-am prins de țeava de apă şi am pus cuțitul pe bazin.

M-am întors în bucătărie. Patronul s-a uitat la mine şi mi-a cerut să spăl podeaua cu apă şi săpun. Am umplut găleata şi am adus mopul şi am început să-l legăn ca un sclav pe un câmp uscat. Murmuram şi cântam un cântec vechi pe care îl uitasem pe jumătate. De pe plită se înălța mirosul de ceapă prăjită. Bucătarul presăra voios condimente, îşi ştergea de şorț degetele pătate de

sânge, mărunțea ingrediente pe masă, turna apă, punea capacul peste orez şi fredona ca un păstor dintr-o țară îndepărtată. Mă tot uitam spre intrare printr-o fantă care dădea spre sala de mese.

Pe urmă am auzit-o pe Shohreh bătând în fereastră.

Garda de corp s-a ridicat şi s-a dus la uşă.

Shohreh a întrebat de Sehar.

Când Sehar a văzut-o pe Shohreh, s-a dus repede la uşă, a luat-o pe Shohreh de mână şi a dus-o la masa ei. Garda de corp s-a întors şi s-a aşezat pe scaunul de la bar, unde stătea de obicei. Părea plictisit. Îşi răsucea din când în când capul, mai ales ca să-şi privească şeful. Patronul îi vorbi fiicei lui în farsi, iar fata îi răspunse în engleză. E profesoara mea, îi zise Sehar tatălui ei despre Shohreh.

Shohreh rămăsese cu ochelarii de soare la ochi. Preocupată, nu băga în seamă vorbăria fetei. Se tot uita la masa unde mânca bărbatul cel chel. Acestuia nici nu-i păsa de parfumul iubitei mele, de coapsele ei lungi de sub haine, de ochii mari şi negri. În carceră o avusese din spate, pe o masă de metal, care era rece iama şi îi frigea pielea lui Shohreh vara. După ce termină de mâncat, bărbatul luă un şervețel alb şi-şi şterse degetele murdare, gura umedă. Răsuflă adânc, satisfăcut de gustul mielului.

Am ridicat mopul ca pe un stindard pe câmpul de luptă şi am auzit tobele indienilor, venind dinspre nord. Mi-am plecat capul în fața focului de sub plită şi m-am învârtit în jurul ei. I-am spus da proprietarului şi am turnat mai multă apă din găleată pe podea.

Shohreh îşi eliberă brațul de mâna lui Sehar şi se duse jos. Nu i-am auzit fluidul izbindu-se ca o cascadă de porțelanul closetului. Nu am auzit-o râzând, plângând, scuturându-şi şoldurile. Dar am auzit cum tăia sfori, îşi legăna brațele şi am mai auzit cai persani galopând în sus pe scara de lemn. Am auzit zăngăni tul de cratițe şi săbii, de cuțite lungi, țipătul oii căsăpite.

Am auzit încremenirea naturii chiar înainte ca vântul să măture pământul.

Shohreh şi-a îndreptat pistolul spre garda de corp spunându-i să stea pe loc şi să-şi ridice mâinile. Proprietarului şi bărbatului chel le-au trebuit câteva secunde să observe pistolul, timp în care Shohreh s-a îndreptat spre masă, spunându-i bărbatului pe nume: Shaheed, strigă ea. Shaheed! Şi începu să-i vorbească în farsi. Îşi scoase ochelarii de soare şi-i puse pe masă. Ochii îi străluceau. Întinse brațele şi îndreptă pistolul spre bărbat.

Proprietarul bolborosea şi-şi legăna capul în dreapta şi-n stânga, ca o capră cu picioarele legate. Shaheed nu se mişca. Nu părea nici speriat, nici surprins. Era calm, cu o expresie indiferentă. Pe față i se citea aroganța. Îi răspunse lui Shohreh şi privi iute la garda lui de corp.

Shohreh îi zise proprietarului să se îndepărteze de Shaheed şi proprietarul se repezi spre uşa bucătăriei, zburând peste covoare şi mese. Fiica lui privea la tot ce se petrecea amuzată, fără să se teamă, dar tatăl ei o înhăță de braț în drum spre bucătărie, iar ea îl urmă. Bucătarul lăsă cuțitul cel mare pe masă şi se duse în dreptul fantei să privească în sală.

Shohreh îi ceru lui Shaheed să se ridice. Acesta a ezitat, apoi s-a ridicat încet. A luat şervețelul şi s-a şters încă o dată la gură, apoi i-a vorbit calm lui Shohreh. Şi-a întins brațul, a făcut un pas spre ea şi i-a cerut pistolul.

Shohreh se dădu înapoi câțiva paşi, spre uşa de la bucătărie, strigă la el şi apăsă pe trăgaci. Îl rată. Glonțul lovi peretele, apoi ricoşă în bar, spărgând câteva pahare. Toată lumea se feri, în afară de mine şi de garda de corp. Shohreh îşi scutură capul şi zbieră la bărbat. Shohreh! îşi strigă ea propriul nume. Shohreh Sherazy! îi ordonă bărbatului să se întoarcă şi să se aplece peste masă, ceea ce el şi făcu.

Am văzut cum garda de corp se mişcă încet spre

bucătărie şi se poziţionează mai aproape de Shohreh. În timp ce Shaheed îi vorbea calm iubitei mele, garda de corp se apropia uşor de Shohreh prin spate.

Privindu-l, mă gândeam că-mi aminteşte de un bărbat corpolent care mă îmbrâncise odată fără nici un motiv. Eram la un bar şi beam, iar un bărbat de lângă mine a vrut să vorbim despre sport. Când i-am spus că mi se rupe de sport şi de fugăritul unui puc invizibil, a tăcut. Apoi, aparent fără nici un motiv, m-a trântit de pe scaun. Am căzut pe jos şi băutura s-a vărsat pe mine. Bărbatul s-a întors la loc spre televizor şi a continuat să se uite la med. Am ieşit din bar şi m-am plimbat pe stradă. Uram frigul, iar alcoolul vărsat pe haine mă făcea să-mi fie şi mai frig. Când bărbatul a ieşit din bar şi s-a îndreptat spre maşină, am luat de jos un pietroi, am zburat spre el cu toate cele patru aripi şi l-am izbit în cap. Bărbatul era aşa de puternic, încât mi s-a părut că abia a simţit. S-a întors spre mine zâmbind. Mă gândeam că e gata să mă strivească, să calce pe mine şi să-şi frece talpa pantofului ca să-mi crape cartilajul şi să-mi stoarcă puroi din măruntaie, dar deodată s-a prăbuşit. Am ridicat iar piatra şi am aruncat-o în parbrizul bărbatului. Mi-am zis: Acum, când nemernicul o să facă un drum lung pe autostradă, o să ştie ce-i poate face o insectă pe care vântul a aruncat-o spre el.

A durat prea mult până iubita mea a tras şi nici nu a nimerit, iar lacrimile îi şiroiau spre podea. Prin fanta din peretele de la bucătărie am văzut cum îngenunchează cu braţele întinse şi am auzit cum i se schimbă vocea. Şi l-am văzut pe bărbat cum îşi îndreaptă spatele şi-şi aranjează cravata. Şi am văzut cum bărbatul îşi întinde iar braţul şi când pistolul ei a percutat prea târziu am zărit cum garda de corp a prins-o uşor de braţ şi a răsucit-o pe iubita mea peste mese de lemn şi scaune goale. A răsucit-o uşor, aproape ridicând-o de mâini, iar ea s-a legănat prinsă de braţele lui ca un animal jupuit pe o sfoară. A răsucit-o şi ea părea mică şi neajutorată

şi părul i-a acoperit faţa.

Shaheed s-a apropiat şi a pus mâna pe ea. I-a imobilizat braţele întinse pe lângă coapse.

Am urmărit toate cele întâmplate ca şi cum s-ar fi petrecut undeva departe. Totul era mut. Totul era ireal, distant şi lent. M-am întors la masa bucătarului şi i-am luat cuţitul.

Garda de corp era cu spatele la mine. I-am înfipt cuţitul în ficat. A căzut peste două mese, a strivit lumânările cu corpul, farfuriile zburau şi aterizau pe podea şi se sfărâmau în tăcere. Pistolul i-a căzut din mână. L-am ridicat şi l-am îndreptat spre Shaheed. Am tras două focuri. L-am împuşcat drept în piept. A căzut sub faţa de masă care atârna.

Am aruncat pistolul şi m-am întors în bucătărie. Am privit apa care se strângea şi se scurgea pe sifon.

Apoi m-am târât şi am înotat deasupra apei şi, când am zărit o frunză purtată de şuvoiul de săpun şi apă, de parcă ar fi fost o gondolă la Veneţia, m-am urcat pe ea, iar ea s-a zgâlţâit ca o ţigancă dansând, şi am cârmit-o cu aripile mele strălucitoare spre subterane.

Sfârşit

Roman distins cu PARAGRAPH HUGH McLENNAN PRIZE FOR FICTION și GRAND PRIX DU LIVRE DE MONTRÉAL

finalist la SCOTIABANK GILLER PRIZE, GOVERNOR GENERAL'S LITERARY AWARD, ROGER WRITERS' TRUST FICTION PRIZE, COMMONWEALTH PRIZE și selectat de GLOBE AND MAIL în topul celor mai bune zece cărți ale anului 2008

„Subteranele, prietene, sunt o lume aparte. Alte ființe umane privesc cerul, dar eu îți spun, singura cale de a cunoaşte lumea asta e să-i străbați subteranele."

„O privire sumbră şi necruțătoare... lumea subterană a imigranților într-o versiune originală, crudă şi curajoasă ."

— Colm Tóibín

„Cu ecouri din *Însemnări din subterană* a lui Dostoievski și *Metamorfozele* lui Kafka, acest roman magic-realist plasat în zilele noastre aduce la iveală, în întunericul iernii canadiene, trecutul violent, marcat de război al protagoniștilor săi..."

— Booklist

„O parabolă dostoievskiană, care-l coboară pe cititor în subteranele Montréalului pentru a se confrunta cu o lume în care pulsează sexul, crima şi viața insectelor flămânde."

— Hari Kunzru

Rawi Hage
Câştigător al IMPAC Dublin Literary Award
pentru JOCUL LUI DE NIRO

LEDA, *imprint al*
GRUPULUI EDITORIAL CORINT

Designul copertei: Iulian Frățilă
Ilustrația copertei: istockphoto

www.ledabooks.ro
ISBN: 978-973-102-273-4

www.edituracorint.ro

[1] Instrument muzical oriental de percuție asemănător cu țambalul.

[2] Denumire a lăcaşului de cult al Martorilor lui Iehova.

[3] Nu, nu l-am văzut pe prietenul tău (lb. franceză, în orig.).

[4] Păi, atunci cheamă poliția. Eu nu vreau să mă bag în treaba asta (lb. franceză, în orig.).

[5] M-am săturat de voi doi (lb. franceză, în orig.).

[6] Aici ai întrecut măsura (lb. franceză, în orig.).

[7] Pe Dumnezeu cel Atotputernic (lb. arabă, în orig.).

[8] Robin Redbreast (Măcăleandru Piept-Roşu), personaj al unei poezii pentru copii.

[9] Traducerile termenilor arabi şi francezi introduse în paranteză pe tot parcursul romanului aparțin autorului.

[10] Țigară de haşiş.

[11] Amestec de condimente orientale.

[12] Fard negru de ochi, având ca ingredient principal pulbere de antimoniu.

[13] Paharnic.

[14] Nisipul ridicat de vânt (lb. franceză, în orig.).

[15] Chipul melancolic, texturile, inocența, paşii, bătrânul domn cu pălărie (lb. franceză, în orig.).

[16] Preocupări față de natură, de vânt, de rândunele (lb. franceză, în orig.).

[17] Ah, artiştii şi banii, veşnica suferință pentru artă şi iubire (lb. franceză, în orig.).

[18] Însuşi bucătarul René, pe o terasă sublimă cu o privelişte foarte plăcută. Peştele proaspăt şi doamna cu fața ridată (lb. franceză, în orig.).

[19] Fermecător, interesant, cu o sensibilitate anume, textura (lb. franceză, în orig.).

[20] O privire pe care am remarcat-o la dumneavoastră şi aş vrea să ştiu dacă mi-am imaginat anumite lucruri (lb. franceză, în orig.).

[21] Insulă de pe fluviul Sfântul Laurențiu, ce ține de Montréal.

[22] Uite, prietene. Asta e, prietene, pentru cei care (lb. franceză, în orig.).

[23] Lasă-1 (lb. franceză, în orig.).

[24] Ajunge (lb. franceză, în orig.).

[25] Țăcăniți (lb. franceză, în orig.).

[26] Prietenul tău e fermecător (lb. franceză, în orig.).

[27] Înțeleg, înțeleg (lb. franceză, în orig.).

[28] Trebuie că e atât de delicat (lb. franceză, în orig.).

[29] A, da, spiritual, desigur, spiritual. Cum de nu m-am gândit la asta? (lb. franceză, în orig.)

[30] Sos de iaurt cu castraveți, preparat tradițional iranian.

[31] Băutură alcoolică tare, aromată cu semințe de anason.

[32] Chiftele preparate din bulgur şi carne.

[33] E nebun, e nebun (lb. franceză, în orig.).

[34] Nu, nu pot să fac asta (lb. franceză, în orig.).

[35] Un nebun, eşti bolnav, prietene, un om bolnav (lb. franceză, în orig.).

[36] Un nebun, un nebun (lb. franceză, în orig.).